

156

200.206

171.

Lühikenne

Wanna

Piibli-Kamat,

ehf

Wanna Testament

nink

Jummala Säduſſe Sönnä.

Meije

Tarto: nink Werro. Ma Rahwa hääs nink
Jummala Tundmisse koswatamisses
neide omman Keelen lühhidelt kokkofäetu.

Tarto. Linan

trükkicu nink müwä Orentſuſſe man.

1796

756

Erweestile X. 2. Pät. v. 20. 22.

Teije ollete Apostlide nink Proweetide Pohja päle ülles tettu, kun Jesus Kristus essi Mulga Riwi om — kumma pääl teideke ülles tettas Jummalä Hones Walmun.

2 Petri X. 1. Pät. v. 19.

Mell om kindmämb Proweeti Söana, nink se löp telle suures Danes, kui telje seddä tähhäle pannete, kui Rünäkt, kumb pimmedän Wolgan paistap senni kui — Hoo Täht tösses telje Söämen.

Armas Tarto: nink Berro:
Ma Rahwas.

Meije tennáme omma Jummalat, et
temmä senni Ajani paljo Temmä pühhä
Sõnuu Armastajid meije armsa Ma:
Rahwa seän om hoidnu nink üllespidda:
nu, ká Temmä kallist Sõnna häääl meel
mitte ütsinda tule, enge ka luggewa, täh:
hele panna, kaunin Sõämen hoidwa
nink se perrä õnsaste elläwa. Kik nes:
samma omma jo ammofe seddä suurt Pu:
dust ärrätundnu, et se wanna Piibli Ra:

mat es olle weel meije Tarto-Ma keelen
säetu. Mitto kórda minna olle esst teije
Edáme himmustamist, et Jumal tahhas
aw. bitada, et sesamma suur Pudus, esst.
árrálikkult meije nore Rahwa perrást
saas árráparrandetus, teije omast Suust
kuulnu. Ehf kúil meije wanna Rahwast,
útlite teije, seddá Tallina-Ma. keele Piibli
Ramatus moistwat, ent siski noore Rah-
wast sest óigede Urwo es útle sawat. Mul
olli ka halte Meel, kui meije Luggesja, Op-
puselle káámissse tarbis, fokko tulliwa,
et ni paljo neide seán olliwa, ká Piibli
Ramatusst, fige Edtte Láttest, fige Op-
pusse Pohjast, es tija ka pea middake, nink
weidi, ká wastse Testamenti Ramatus
olliwa luggenu.

Sest et ka paljo meije Ma. Rahwa
seän omma, kumma ei jöwowa mitte sed:
da terwe Piibli Ramatut hennele soeta:
da, ninf mönnele om ka aig kassin, kif
seddä suurt Ramatut läbbi luggeda: sis
olle minna nüüd Jummalä Ubbigä seddä
Nöuwo nakkanu, et ommetife eggäüts
meije Rahwa seän ka sest wannast Piibli
Ramatust ni paljo wois kätte saija, kui
meile Oppetamisses, Mannitsemisses
ninf Juhhatamisses om kirjotetu, et
Jummalä Inniminne täwöwölinne olles,
ninf kigele häle Töle walmistetu. 2. Tim.
3, 16. 17.

Nüüd om jo sadda ninf kümme Ujas:
tat, kunna teile seddä wastse Testamenti
Ramatut, mes parhilla weel teije kden
om, eddimält walmisteti ninf trükketi,

nink säitse käämmend Ujastat om jo, kui
wimäst kõrda trükkiri nink wälja anti.
Seperräst olli mulle jo ammoke wäega
halle Meel se suure Puduse perräst, mes
meije Ma. Rahwale wimate saas ollema,
kui keäke neile es peas jälle Piibli. Ra-
matut kaema, kätte saata. Minna olli
ka jo ammoke sedda Selletämist meije
Tarto. Ma. keelen kätte wõtnu, nink et
meije Rahwale Piibli. Ramato lugge-
mist weel parrembide wois kõrda minna
nink selgembas sada, sis olli minna esst-
ärälitkult meije noore Rahwa nink Op-
pusselle kääjide perräst eddimält sedda
Nõuwo nakkanu, kii neidsammu Tütiki,
mes tige ennämbäste omma waja tähhele
panna, nida sedda lühhidelt kokko säädä,
õtse kui mõnne Sõbbra nink Jummalä

Sõnna Armastaja tõine tõisega kõnne-
lesse ning Jutto ajasse. Hendä rõmus
olle minna mitto kõrda nisuggutside hä
Juttustajide Seltfi johtonu. Ent se kas-
wi ka ni suures Ramatus, et weidi olles
hennelle woinu seddä soetada. Seperräst
olle minna nüüd wimate ni lühhidält kok-
ko pandnu, et eggäüts seddä Ramatut
oddawa Hinna eest wois kätte sada. Se
Ramatokenne om nüüd eddispäidi eggal
ajal meije Tarto. Linna Ramato Trük-
kija Krentsuse man löida ning
mürowa. Temmä om sesamma Rama-
to trükkimist kohhalt henne päle wõtnu,
ning kui meije näeme, et teije seddä Ten-
no ning Rõmoga wasta wõttate, siis mei-
je tahhassime Jummalä Abbiga ka lüh-
hikest wastise Testamenti Ramatut teile
laeda ning walmistada.

Kül teije tijäte, armas Rahwas, et
ka se wanna Ramat ikkes meid juhhatap
Jesusse omma Õnnisteggijä pole, nink
ka Säduš meije karristaja olnu Kris-
tusse päle, et meije läbbi Usfu diges saas-
se. Kalat. 3, 24.

Ka Prowetide Pohja päle om krist-
lik Kerk ülles tettu, kun Jesus Kristus
essi Nulga-Kiwwi om. Se terwe
wanna Jummalä Orjus nink kii Ohwori
tähhendiwa seddä Jummalä Wonakest,
kä Ilma Pattu om kandnu, nink kui se
dige Kõrge-Preester läbbi omma Wer-
re kige Pühhembä sisse om lännu, nink
iggawest Lunnastamist löidnu. Heebr. 6,
II. 12. Temmäst tunnistawa kii Pro-
weti, et läbbi Temmä Nimme peäwa
Pat.

Pattu andis andmist sama kii, kumma
Temmä sisse uskwa. Temmä paistap
Kirjast dtse kui Hao, täht nink Digusse
Päiw wäljä, oh et ka teije lige Sdämen
Temmä tösfes.

Seperräst painota minna ka omma
Pölswe meije Isfanda Jesusse Kristusse
Esfä pole, ká lige dige Esfä om — et
temmä teile annas — wäega fanges sa-
da läbbi Temmä Waimo sisselissest In-
nimissest, et Kristus läbbi Usfu teije
Sdämen elläs; et teije ollesse läbbi Ur-
mo juretetu nink pohjandetu — et teije
woisse tutta Kristusse Armo, kumb lige
Tundmisse ülle lät, et teid täudetäs lige
Jummala Täroweusfega. Ent selle, ká

Alle lige paljo ennämb woip tettä, kui
meije palleme nink moistame, selle olgo
Auw figin meije Tarto nink Werro, Ma
Koggodusfen, läbbi Jesusse Kristusse
iggawetsel Ujal. Amen!

Kirjotetu Kambta Kerko man
Kuunla, ku 25. Päiwäl
1796 Ujastal.

H. A. Erleben,
Kambia Kihhelkunna Oppetaja.

Se terme wanna Piibli. Kamat wat manna
Eädusse, Leppingo eht Testamenti Sönnä om älle
lige 53 Kamatuide siisen ällskirjotetu.

1. Mesamma, kumbe meije Uusu pohjas pan-
neme, sest et nemmä läbbi pühha Waimo juhhas
ramisse neist pühhist Jummalä Mehhist omme kir-
jotetu, omma 39 Kamatut. Ne omma jälle kol-
mesugguse:

**I. Juttustamisse Kamato omma 17
Lülki.**

	Pärükkut.
1, eddimenne Mosesse Kamat	50.
2, toine Mosesse Kamat	40.
3, kolmas Mosesse Kamat	27.
4, neljas Mosesse Kamat	36.
5, wijes Mosesse Kamat	34.
6, Jofua Kamat	24.
	7, Koh ^e

	Pät.
7, Rohতোমোইসীদে Kamat	21.
8, Rutti Kamat	4.
9, eddimänne Samuelli Kamat	31.
10, toine Samuelli Kamat	24.
11, eddimänne Runningide Kamat	22.
12, toine Runningide Kamat	25.
13, eddimänne Uija wai Kronika Kamat	30.
14, toine Uija wai Kronika Kamat	36.
15, Efra Kamat	10.
16, Nehhemia Kamat	13.

II. Oppuße Kamato omma 5 Tükki.

	Pät.
1, Jobi Kamat	42.
2, laulo Kamat	150.
3, Salomoni Sönnumide Kamat	31.
4, Salomoni Juttuse Kamat	12.
5, Salomoni förge laul	8.

III. Prohwetide Kamato.

Ne omma jälle 4 suure nink 19 wälkese Kamato.

	Pät.
1, Esaija Kamat	66.
2, Jeremia Kamat	52.
nink remmä Raibusse laul	5.
3, Etekieli Kamat	48.
4, Danieli Kamat	12.

Ne

Ne 12 wäikesse Prohwetide Ramato omma:

	Pät.
1, Hosea Ramat	14.
2, Joeli Ramat	3.
3, Amossi Ramat	9.
4, Obadija Ramat	1.
5, Zona Ramat	4.
6, Miika Ramat	7.
7, Naumi Ramat	3.
8, Habakuki Ramat	4.
9, Sewanja Ramat	3.
10, Hakkaji Ramat	2.
11, Sakkarija Ramat	14.
12, Malakia Ramat	4.

Eõiselt, pil mu Ramato, mes kutsutas apokris
 wls, sest et nemmä õise kui perräst omma mans
 nu pantu, kui pühha Kirja Ramatuide arw jo
 täus olli. Ne omma 14 Lükki.

	Pät.
1, Juditti Ramat	16.
2, Salomoni Tarkusse Ramat	19.
3, Tobia Ramat	14.
4, Jesusse Siraki Ramat	51.
5, Paruki Ramat	6.
6, Eesmänne Makkabäjide Ramat	16.
7, Eõine Makkabäjide Ramat	15.
8, Estri Ramato Lükki	8.
	10, Pa

	Pär.
10, Pabeli Pel. Wäärjummal	1.
11, Pabeli Pissohannast	1.
12, Astarja Palwe	1.
13, Kolme Neeste Kirtus tullisen Ahjun	1.
14, Juda Na Kunninga Manasse Palwe	1.

Essituste Parrandaminne.

Esituste
võle

Esituste	võle	2	Kean	om	foggoga	loe	foggoga.
11	23	.	.	.	wiisteist.	.	wiisteistkümend.
17	11	.	.	.	Elieses	.	Elieser.
20	8	.	.	.	tulnu	.	tulnu.
—	12	.	.	.	ülleanetuga	.	ülleanetuidega.
23	23	.	.	.	hõikas	.	heitas.
32	4	.	.	.	tõppetanu	.	lõppetanu.
33	29	.	.	.	Mahiteli	.	Mahwrali.
38	24	.	.	.	neid jööst	.	sest jööst.
40	10	.	.	.	Kõiwid	.	Keiwid.
42	18	.	.	.	Mandit	.	Mandlit.
45	21	.	.	.	27 v.	.	29 v.
—	24	.	.	.	kamwa aija	.	kamwa aiga.
48	17	.	.	.	talle	.	tälle.
52	9	.	.	.	se	.	sedda.
—	17	.	.	.	kona	.	konna.
54	16	.	.	.	ei pea meije	.	ei pae mitte.
59	24	.	.	.	Päts. Ohjo	.	Päts. Ohjo.
61	30	.	.	.	karma	.	karma.
63	11	.	.	.	keri	.	keri.
—	12	.	.	.	keri	.	keri.
66	2	.	.	.	edida	.	lõida.
69	9	.	.	.	Waddanu	.	weddanu.
72	1	.	.	.	teige	.	teije.
75	10	.	.	.	olles sedda	.	olles mul Mõõka
					Mõõka päen	.	päen.
81	13	.	.	.	leigotut	.	leigotu.
83	13	.	.	.	Wõhlu	.	Wõhlu.
98	17	.	.	.	kandnuma	.	kandnu.
125	2	.	.	.	taggest	.	taggest.
132	22	.	.	.	wasmas	.	walmis.

Läbhe pole päle

136	1	Rean	om	Kumardajat	loe	Kummastajis
138	3	"	"	libhalikko	"	ibholikko.
140	25	"	"	Donestusse	"	Donistusse
147	11	"	"	Kurjade	"	Kurjide.
149	2	"	"	Emä om Pattun	"	Emmä om minno Pattun 2c.
154	30	"	"	o loo Mure 2c.	"	so loo Mure.
157	26	"	"	kiwi wasta	"	kiwe wasta.
159	S. n. 24	"	"	kurjade	"	kurjide.
161	8	"	"	kui Söbber	"	kui Welli.
165	27	"	"	lina	"	linna.
166	12	"	"	ütte	"	ütetl.
176	26	"	"	körgemba	"	körgemb.
186	6	"	"	man	"	mant.
191	12	"	"	Zammala	"	Zummal.
192	16	"	"	Kawas	"	Kahwas.
193	13	"	"	kulutanu	"	kullutanu.
198	22	"	"	ei temmä ei 2c.	"	temmä ei peä mit- te 2c.
205	27	"	"	es sinna 2c.	"	et sinna.
206	15	"	"	tettas	"	tettä.

Wönne Läbhekesse omma weel sin nink saäl ärtäpar-
randa, neld näep nink moistap kül eggants essi
ärrä, fä läbhelepannemissega loep.

Eddimänne Mosesse Ramat

allustap Taiwa: nink Ma: Lomissegä nink löp:
petap Josepi Surmaga. Se om 2390 Ujastai-
ga. Kui fige Pä: Wannambide Ello Päi-
wi kofko arwatas: sis olliwa jo 1656 Ujastai-
ga möda lännu, kui se hirmus Wee Uppotus-
se: Sundus naksi Innimiste ülle kääma. 12
Tükki om waija fige ennämbäste tähhele panna.

I. Taiwa nink Ma: Lominne. 1. P.

Ulgmissen (*) löije Jummal Taiwast nink 1.
Maad. Nink Ma olli harrimatta nink tühhi 2.
nink pimme olli Süwuiusse pääl nink Jumma-
la Waim ligu Wee pääl (**). Nink Jummal 3.
üttel: olgo walge, nink walge saije. Ja Jum- 4.
mal näggi sedda Walget hä ollewat, sis lah-
hut Jummal Walgust Pimmedusfest ärra.
Nink Jummal kuts Walgust Päiwas nink 5.
Pimmedust Oses: sis saije Oddangust nink
Hommungust eddimänne Päiw.

Nink Jummal üttel: Üts Laotus sago 6.
Wette waijelle nink lahhutago Wet Weest ärra
— Sis Jummal kuts sedda Laotust Taiwast. 8.
Se olli tõine Päiw.

A

9. Nink

(*) Jani Ram, I, I, 3. (**) Laulo Ram, 33, 6.

9. Nink Jummal üttel: Se Bessi Taira all koggoga henda ütte Paika, et kuirwa nättas
 10. nink se sündi nidade. Sis kuts Jummal sedda kuirwas Maas, nink sedda Bee koggomist Merres; nink Jummal näggi sedda hä olle-
 11. wat. Ja Jummal üttel: Ma ajago ülles Haina nink Rohto, kumb Semend teep, suggulikko Puid, kumma Bilja kandwa omma
 13. Suggu perra — nink nida sündi — Se olli kolmas Päiw.
 14. Nink Jummal üttel: Sago Walgustid Taira Laotussen Päiwä nink Dwaijelle Bahhet teggema nink ärratahhendama, mes Aja nink Päiwä nink Niastaija peawa ollema —
 16. Ja Jummal teggi kats suurt Walgust, surembat Walgust Päiwä wallitsema nink wähhembat Walgust Död wallitsema nink ka Tähte.
 17. Nink Jummal pand neid Taira Laotusse sisse
 19. Ma päle paistma. Se olli neljas Päiw.
 20. Nink Jummal üttel: Bessi koetellego liitwat elläwid Ellajid nink Linno ländke Ma pääl
 21. Taira Laotusse all. Nink Jummal loije surl Merre Kallu, nink kii sukku elläwid Ellajid, kumma romawa; nink kigesuggust siwolisse
 23. Lindu omma Suggu perra. Se olli wijes Päiw.
 24. Nink Jummal üttel: Ma togo ette elläwid Ellajid neide Suggu perrä. Töprit nink Maokesi nink Ma Möttsalisse omma Suggu
 26. perrä, nink se sündi nidade. — Nink Jummal üt

üttel: Tekkem Innimissi omma Palge perrä,
 omma Saarnausse perrä, et nemma wallitse-
 wa ülle Kalla Merren nink ülle Linno Taira
 all nink ülle Tõpra nink ülle Kige Ma nink
 ülle Kik Maakeisi, kumma Ma pääl romawa.
 Nink Jummal loije Innimist ommas Palges, 27.

Jummala Palges loije temmä tedda, temmä
 loije neid ütte Esatse nink ütte Emmatse. Nink 28.

Jummal õnnist neid, nink üttel neide wasta:
 Olge suggulikko nink soetage henda nink täütke
 Maad, nink tekke sedda hennele alla heitlikkus,
 nink wallitsege ülle Kalla Merren, nink ülle
 Linno Taira all, nink ülle Kik Elläja, kum- 31.

ma Ma pääl liguwa. — Nink Jummal Kaje
 Kik, mes temma olli tennu, nink nõtse, se olli
 wäega hä; sis saije Oddangust nink Horamun-
 gust se kumwes Päiw.

2. Seitäma Päiwa puhhardamine. P. 2.

Jummal olli lõppetanu säitsmäl päiwäl 2.

omma Tõõb, mes temma olli tennu, nink hen-
 gas säitsmäl päiwäl ommaast tõõst, mes tem-
 ma olli tennu. Nink õnnist sedda säitsmät 3.

Päiwa, nink puhhend tedda, sejt et temma
 fessammal päiwäl olli henganu figest ommaast
 tõõst, mes temma olli tennu.

3. Abbi-ello Säädminne.

Jummal se Jõsand reggi innimist ma:mul. 7.

A 2 last,

last, nink puht ellawät hõngo temma nõnna
sise, sis saije inniminne ellawas henges.

8. Nink Jummal Jõsand olli Aida istotanu
Edenin hommungut wasta, nink pand sinna
sedda innimist, kumba temma olli tennu.
15. Et Inniminne sedda Edeni Aida pididi har-
rima nink hoidma.
16. Nink Jummal Jõsand kask innimist nink
üttel: Kigest puist aijan woit sinna kül sutowa;
ent hä nink kurja Tundmise puust, sest ei peä
17. sinna mitte söma, sest kummal päiwal sinna
temmast sööt, sis peat sinna Surma ärrakoolma.
18. Nink Jummal Jõsand üttel: Se ei olle
mitte hä, et inniminne ütfinda om, minna
tahha tälle ütte Abbi tetta, kumb temma üm-
bre olgo.
19. Sest Jummal weije kil Elläjid wälja pääl,
nink kil lindu taiwa al innimise mannu, et
temma kaes, kuitas temma neid kutsus: nink
nida kui inniminne kil elläjid saas kutsma, nida
pididi Nimmi jäma.
20. Ent innimisel es löita ütfile abbi, kã tem-
ma ümbre olles olnu.
21. Sis last Jummal rasfeda Und innimise
päle saddada, nink temma jäi uino maggama;
nink temma wõt ütte temma külle laist, nink
pand sedda Afsend lihaga kinni.
22. Nink Jummal Jõsand teggi ütte Naist sest
külle luust, kumba temma Innimise sest wõt,
nink weije tedda Innimise mannu.

Sis üttel Adam: Se om Lu minno Luust 23.
 nink Eihha minno Eihhast, tedda peap Mihhe-
 Naiseš kutsutama, sest et temma Mihhest om
 woetu.

Seperrast saap Mees omma Eösa nink Em 24.
 ma mahha jätkma nink omma Naise mannu jä-
 ma. Nink nemma sawa ollema ütš Eihha.

4. Innimiste Pattu saddaminne. 3. P.

Nink Siug olli Kawwalamb kui kük Ellä. 1.
 jä Wälja pääl, kumb Jummal Isand olli
 tennu, ja temma üttel Naise wašta: Kuis?
 Kas Jummal üttel teile, et teije ei pea söma
 kigist puist aijan.

Sis üttel Naine Siuwu wašta: Meije 2.
 söme kül neide Puije Wiljast Uijan.

Ent se Pu. Wiljast, kumb kesset Uida, 3.
 om Jummal üttelnu: ärge söge sest mitte nink
 ärge putke sedda mitte, et teije ärrä ei kole.

Sis üttel Siug Naise wašta: Teije ei sa 4.
 joht ärräoolma.

Enge Jummal tijap, et kummal Päiwäl 5.
 teije sest söte, sis awwatas teije Silmi ülles,
 nink teije sate ollema ötse kui Jummal nink teed-
 ma hä nink kurja.

Nink se Naine kaije, et sest Puust hä olli 6.
 süwwa, nink et temma kaunis olli nätta, nink
 himmolik pu targas teggema, nink wõt temma
 Wiljast nink söije nink and ommalle Mihhele
 ta sest, nink temma söije.

7. Sis awwati neide möllembide Silmä üles; nink nemma näjewa henda allaste ollewat, nink palmitšwa kollo Wiit pu lehte, nink teiwa hennese Pölle.
8. Nink nemma kuliva Jummal se Jösanda hääd, ká Uijan káwwe, kui Päiw olli wiljus lánnu. Nink Adam nink temmä Naine peetsiwa henda árra Jösanda Palge eest Puije sekká Uijan.
9. Nink Jummal heikas Adamit nink üttel: Kus sa ollet?
10. Nink temmä üttel: Minna kusi sinno hääd Uijan, nink pelgši, sest minna olle allaste, nink peetsi henda árra.
11. Sis üttel Temmä: Kes sulle üttel, allaste ollewat? Es sinna sest Puust ollet sönu, káwmašt minna sinno káškši, et sinna es peas söma.
12. Sis üttel Adam: Se Naine, kumba sinna mulle kárwalisšes ollet pandnu, se and mulle sest Puust, nink minna söije.
13. Sis üttel Jummal Naise wasta: Milleš sinna ollet sedda tennu? Nink Naine üttel: Siug pet minno árra nink minna söije.
15. Seperrast üttel Jummal Siwru wasta: Sest et sinna sedda ollet tennu; sis ma tahha Waino tósta sinno waijele nink Naise waijele, nink sinno nink temmä Seemne waijel; Se samma saap sulle Páäd árraróhhu ma, nink sinna saot temma kónsa árraróhhu ma. (eesmánnu Armo Tootus Kristusfest.) I. Jan. 3, 8. 16. Nat

Naise wasta üttel temma: Minna tahha 16.
 sulle paljo Wallo sata, kui sinna káuma pále
 saat, sinna peat Walloga Latsi Jmale toma
 nink Mihhele allahetitlik ollema, nink temma
 peap sinno Jsfand ollema.

Nink Adami wasta üttel Jummal: Sest 17.
 et sinna ollet kuulnu omma Naise háald nink
 ollet sönu sest puust, kumma perrást minna sin-
 no kássi nink ütli: Sinna ei pea sest mitte sö-
 ma. Urra wannotu olgo Ma sinno perrast,
 Waiwaga peat henda se páäl toitma Ello eäl.

Driawitsu nink Ohhakid peap ta sulle kand: 18.
 ma, nink sinna peat Rohto Wälja páäl söma.

Omna Palge Heen peat sinna Leiba sö: 19.
 ma, fenni kui sinna jälle Mullas saat, kum-
 mast sinna ollet woetu. Sest sinna ollet Muld
 nink peat jälle Mullas sama.

Nink Jummal Jsfand üttel: Nátse Adam 22.
 om olnu ötse kui ütš meist, háad nink kurja
 teedma; ent nüüd et temma wälja ei kunita om-
 ma kát nink wóttap ta sest Ello puust nink sööp
 nink ellap iggawes.

Sis aije Jummal tedda Edeni Aijast wäl: 23.
 ja Maad harrima, nink saát hommungut was-
 ta Edeni Aida Kerubit.

5. Raini tapminne.

Adam saije kats poiga; Abel láts Lam: 4. P.
 mašte Karjusfes ent Rain Póllo Mihhes. 2.

3. Ent sündi, et Kain Ma Wiljast Jösan dalle Ohwrit weiije.
4. Nink Abel weiije ka omme Lammaste Eesja kust nink Jösand kaiije armolikult Abeli nink
5. temma Ohwri päle. Ent Kaini nink temmä Ohwri päle es kae mitte: sis läggüsi Kaini Wihha wäega nink temma Palge mudi ärra.
6. Sis üttel Jösand Kaini wasta: Milles sinna ni wihhane ollet, nink milles sinno Palge ärrämudus? Es se ni olle? Kui sinna digede teet: sis ollet wastawõtlik, ent kui sinna digede ei te: sis maggap Pat Usse een, nink temma pürwaw sinno päle; ent wallitse häste temma ülle.
8. Nink Kain kōnneli Abeli omma Wellega nink sündi, kui temma Wälja pääl olli, sis karras temma Abeli omma Belle päle nink tap
9. tedda ärra. Sis üttel Jösand Kaini wasta: Kus Abel sinno Belli om? Ent temma üttel: Minna ei tija mitte, kas ma Belle hoidja?
10. Nink temma üttel: Mes sa teggit? Sinno Belle Berre Hääl tännitap Maast minno pole.
11. Nink nüüd ollet sinna ärrawannotu Ma pääl, kã Suud wallale wõt Belle Werd sinno kãest
12. wasta wõtma. — Hulkja Paggeja peat sinna
13. ollema Ma pääl. Nink Kain üttel Jösanda wasta: Minno Eesitus om suremb, kui et sed-
14. da peas andis antama. Nãtse, Sinna ajat minno Maast wälja, et ma henda sinno Palge eest pea ärrapeetma nink Paggeja ollema: sis
saap

saap minno ärrätapma kã minno löwwoy.
 Nink Issand üttel tälle: Seperräst, kã Raini 15.
 tappap, sedda peap säitse wörrã sunnitama.
 Nink Issand pand Tãhhe Raini külge, et ted:
 da keäke ärra es tappas, kã saas löwdma. Nink 16.
 Rain lãts ärra Issanda Palge cest.

6. Adami perran tullew Suggu.

Perräst sündi Set, nink Adam üttel: 25.
 Jummal om mulle töist Semend andnu Abeli
 Asemelle. Nink Settile sündi Poiga Enos. 26.
 Sest ajast nakkati Juttust üteldama Issanda
 Nimmest. 5. P.

Adam lãts üttesa sadda päle kolmkümmend 5.
 Ujastaiگا wannas nink kosi ärra. Temma 6.
 perran tullew Suggu olli Set, Enos, Kenan,
 Mahhalaleel, Jared nink Henok. Ja Henok 22.
 kãwwe Jummalaga ümbre kolm sadda Ujast:
 taiga.

Nink temma Jummalikko Esso perräst wõt 23.
 Jummal tedda Ilmast ärra, et temma es olle
 ennãmb nãtta. Hebr. 11, 5. Carl. R. 4. 10.

Temma Poig Metusala lãts (pã Wannem 28.
 bide seast lige wannambas) üttesa sadda kuus,
 kümmend nink üttesa Ujastaiگا. Metusala 29.
 Poig olli Camel nink Cameli Poig Noa. Sest
 temma üttel: Sesinnane saap meije Tõ nink
 Kãe Waiwa ülle meid rõmustama se Ma per:
 rãst, kumba Issand om ärrawandnu.

6. P. 7. Suur Wee Uppotus.

1. Nink siindi, kui Innimisse naksiwa siggi-
2. nema Ma pääal: sis kajiwa Jummalat Latse Innimiste Lüttride päle nink wöttiwa hennele
3. Naisis. Sis üttel Jssand: Minno Waim ei pea iggawes Innimistega riidlema, sest et nemma Lihha omma, siski peap neil weel aiga ollema sadda päle katskümmend ajastaiga —
5. Nink Jssand näggi sebda Innimiste Kurjust suurt ollewat Ma pääal, nink kii neide Söame
6. Möttid kurje ollewat eggäl Ujal. Sis kahhitš Jssand, et temma Innimist olli tennu Ma pääal,
7. nink se teggi haiget temma Söamen. Nink Temma üttel: Minna tahha neid Innimisi Ma pääalt ärrahäetada, Innimisest ammat Lõprani, Maollesseni nink Linnoni Laiwa al.
8. Ent Noa löis Armo Jssanda een. Nink
13. Jummal üttel Noa wasta: Kige Lihha Ots om minno ette tulnu, sest Ma om täüs ille- kohhut, nink näitse, ma tahha neid ärrarikku
14. kige Waga. Te hennele ütte Kirstu (wai Laiwa) peddäjä puust, nink te Latrit Laiwa sisse ja sissest nink wäljast pididi waigota tedda ärra
15. waigoga. Te kolm sadda künärt piutte, wiis kümmand laijutte nink kolmkümmand künärt
16. kõrrutte. Ülnat nink Ust peat Kirstulle tegge ma nink kolm Pohjat wai Laet tõine tõise päle.
17. Sest minna tahha läbbi Wee Uppotusse kii Lihha hukka saata, Jummal ellawät Henge sisen om Laiwa all.

Ent sinnoga tahha minna omma Leppingut 18.
 ülessäda, nink sinna, sinno Poja nink sinno
 Naine ja Poige Naise peate Kirstu sisse minne-
 ma. Päle se kigist Ellajist peat sinna kats Kirst- 19.
 to sisse wima, et nemma sinnoga Ello jäwa,
 ütte Esfatse nink Emmatse. Nink wotta ka 21.
 hennele kige Sögi polest mes siwwas. 7. P.

Säitse päiwa perräst weel, sis ma lasse 4.
 Wihma saddada Ma päle, nellikümmend Päi-
 wa nink Söb, nink tahha ärrahäetada kii mes
 ellap.

Nink Noa teggi kii nida kui Jssand' olli 5.
 kasknu. Temma olli kumwe saa ajastane Mees, 6.
 kui Bee Uppotus nakkas, nink kui temma 7.
 Kirsto sisse läts omma rahwaga ja kige kasktu 9.
 Ellajidega. Nink säitse Päiwa perräst sündi, 10.
 et kiskoti kii sure Siwriusse Lättid üles, nink 11.
 Laiwa Arnid arwati, nink Wihma tulli Ma 12.
 pääl nellikümmend Päiwa nink Söb. Nink 18.
 Bessi wöt Boimust, nink kaskwi wäega Ma
 pääl, nink se Kirst läts eddesi Bee pääl.

Kii kõrgid Mälke katteti finni, kumma se 19.
 Poggona Laiwa al omma. Wiisteiskümmend
 künart kõrrutte olli Bessi Mälke pääl.

Sis häeteti ärra kii mes Ma pääl olli, In 23.
 nimisest, Löprani, Maokesse nink Linnoni
 Laiwa al. Ent Noa jäije ütfindä ülle, nink
 mes temmaga Kirstun olli. Nink Bessi wöt 24.
 woimust Ma pääl sadda ja wiiskümmend Päi-
 wa.

1. wa. Sis möttel Jummal Noa päle, nink Jummal nöst Tuuld Ma päle, nink Bessi
2. kahhani ärra. Nink Sütowiusse kaimo nink
3. Taima Aknid sulleti kinni, nink se Bihm Taimast peeti kinni, nink Bessi kätte wähhembal-
4. le saa päle wielümne Päiwa perräst. Nink se
5. Kirst jäi saisma Mäe pääl. Eesmätsel kumo
6. ne Kuu Päiwal sis nätti jälle Mäe otsa. Nelsjakümne Päiwa perräst, sis teggi Noa se Kirst
7. to Akna wallale, nink laste ütte Kaarna wälja, se lennas katsipeide, fenni kui Bessi ärra
8. kuiwi Ma päält. Sis laste temma ütte Tuwikest wälja, et ta näes kas Bessi ärrawähhanu
9. Ma pääl. Ent kui Tuwikenne es löwwa Hengust ommale Jallule, sis tulli temma jälle taggasi Kirsto mannu, sis kunit Noa omma Kät
10. wälja, nink tõi jälle Kirsto sisse. Sis oot weel seitse Päiwa, nink laste taas sedda Tuwikest Kirstust wälja. Nink se Tuwikenne tulli temma mannu Oddango wasta nink näitse ütse ärramurtu Oli:Pu:Leht olli temma Suun, sis moist Noa Bet ollewat ärrawähhenu Ma pääl.
12. Ent temma oot weel tõiise säitse Päiwa, nink laste sedda Tuwikest wälja, nink temma es tulle mitte jälle taggasi.
13. Sis wõt Noa Kirsto Kattust mahha, nink kaije, nink näitse Ma olli ärratohhenu. —
15. Sis üttel Jummal Noale: Minne wälja Kirstust, sinna, omma Naise, Poige nink Poige
16. Naistega, ja fige mu Ellajidega, kumma sin-noga

noga omma. Sis tulli Noa wälja Ommat 18.
 sidega. Nink kil Ellaja, Maokesse, nink Ein 19.
 no, kil, mes romap Ma pääl omma Suggu
 perra, se tulli wälja Kirsto sisest. Nink Noa 20.
 teggi Jssandalle Altarit ülles, nink ohweits
 Pallotusse Ohwrid. Nink Jssand tuus sed- 21.
 da maggusat Haiso, nink Jssand üttel omman
 Soamen: Minna ei tahha mitte eddespäide
 sedda Maad ärrawandu Innimiste perrast, ehk
 kil Innimisse Soame Mötte kurri om norest
 east sani — Senni kil Ma saisap ei pea mit- 22.
 te mahha jäma Kuluw nink Poim, Kuluw nink
 pallaw, Surwi nink Talwe, Päiw nink S.
 Nink Jummal önnist Noat nink temma Poigi 9.P.
 nink üttel: Olge suggulikko, nink soetage hen-
 da nink täütke Maad. Kil mes ligup nink el- 3.
 lap, olgo teil Sögis ötse kui haljast Kohto olle
 minna teile andnu. Ent sedda Lihha omma 4.
 Elloga se om temma Berrega ärge söge mitte.
 Sest tööste, minna tahha teije Ello Werd 5.
 ötsi kige Ellajide läest, nink eggamihhe läest,
 kä temma Welli om, tahha ma Innimisse Hen-
 ge tagga nonda. Keä Innimiste Werd ärra- 6.
 wallap, selle Berri peap jälle Innimisest ärra-
 walletama, sest Jummal om Innimist omma
 Palge perrä lonu.

Minna säe ülles omma Leppingut teijega. II.
 Bee-Uppotus ei pea ennamb tullesma Maad
 ärrarikma.

12. 13. Se om se Leppingo Täht: Omma Wikkä
 14. kaart olle minna Pilwe sisse pandnu. Nink
 peap sündima, kui minna Pilwe Ma ülle sa
 weddama, et minno Wikkakaar Pilwin näi:
 15. taš: sis tahha minna omma Leppingo päle möt-
 telda, kumb minno nink teije waijel om, et ei
 pea ennamb Wessi tullemä Uppotusšes kil Eih-
 ha ärrärikma.
 18. Noa Poja, kumma Kirstust wälja tulli-
 wa, ollima Sem, Kam nink Jawet.

8. Rahwa Kele Essitus nink Seggaminne.

II. P.

1. Kigil Maal olli weel ütš Keel nink Kõnne.
 3. Sis ütliwa eggamees omma Lähhemba wašta:
 Lälle, tekkem Sawwi Kiwwe nink pallotagem
 4. neid kõwwas; nink tekkem hennele Lina ülles
 nink Torni, kumma Harri Laitwatte puttup,
 nink tekkem hennele kuulsa Nimme, et meid se
 koggona Ma päle ärrä ei pillota.
 5. Sis tulli Jõsand mahha, sedda Lina nink
 Torni kaema, kumba Innimisse Latse teiwa.
 6. Nink temma üttel: Näre se om ütš Rahwas,
 nink neil om kigille ütš Keel, nink nemma om-
 ma nakkanu sedda teggema, nink ei sa mahha
 7. jätma, mes nemma möttelšwa. Lällem nink
 essitagem neide Keeld, et ütšike ennamb omma
 8. Lähhamba Keeld ei moista. Nink Jõsand pil-
 las neid sääst ärrä koggona Ma päle nink nem-
 ma

ma jättiwa mahha sedda Torni ehhitamast. Se- 9.
perrast kutsutas tedda Pabelis, sest et Jõsand
sääi kige Ma Keele ärraestit ja pillas neid ärrä
lajjalle kige Ma päle.

9. Abrahamist nink Lottist.

Kats Ajaštaiga perräst Wee Appotust sün: 10.
nit Noa Poig Sem, Arwaksab. Selle olli 15.
üts Poig Sala. Salale olli Ewert. Eweri
Poig olli Peleg. Peleki Poig olli Regu. Regu: 16.
le olli Poig Serug nink temma poig Nahhor. 22.
Nahhori Poig olli Tara. Sesamma sünnit 24.
Abrahamit, Nahorit nink Haranit ent Haran 27.
sünnit Lottit. Abrahami Naife Nimmi olli Sa: 29.
rai. Se olli sugguta nink temmal es olle Last.

Nink Jõsand olli Abrahami wasta üttelnu: 12. P.

Minne wälja ommast Maast, nink ommast
Sugguwõbsast, nink omma Jõsa. Majast, se
Ma sisse, kumba minna sa sulle näutmä. Nink 2.
minna tahha sinno suure Nahwa Jõsas tetta,
nink sinno õnnistada, nink sinno Nimme suu-
res tetta. Nink Sinno sissen peap kii 3.
Suggu Ma pääl õnnistetama. Sis 4.
läts Abraham wälja nink Lot läts temmaga.
Nink Abraham olli wie Ajaštalinne Wees kat-
tesa kummend, kui temma Haranist ärraläts.

Nink Abraham kõnd möda sedda Maad am- 6.
mal Sifemmi Paika, More laggeda pole, kus

tol hawal Kananitri elliwä. Sääi näut hen- 7.
da Jõsand Abrahamille nink üttel: Sinno

Seenw

- Seemnelle tahha minna jedda Maad anda. Nink temma teggi sinna Altari ülles J̄sandab
13. P. le, k̄a henda temmale olli n̄autnu.
2. Abraham l̄ats w̄æga rikkas Karjast, H̄obb
3. bedast nink Kullast. Nink temma l̄ats omma Teed Lounast Peteli ammat tohhe Paika, k̄un
4. eesm̄alt temma Teld olli, se Altari Paika, s̄aäl heikas Abbi J̄sanda Nimme.
5. Ent Lottil, k̄a Abramiga l̄ats, olli k̄a Lamu
6. bid nink T̄oprit nink Telve. Seperr̄ast es k̄anna se Ma neid mitte ütten k̄oon ell̄am̄a, sest
7. neide h̄aad olli paljo. Nink Abrami nink Lot
8. ti Karja Kait̄sjide wajjel olli riid. Sis üttel Abram Lottile: Ur̄ra olgo, pallem, rida minno nink sinno wajjel nink minno ja sinno Karjuuste wajjel, sest meije olleme Wellitse.
9. Es k̄il Ma sinno een olle t̄uhhi? Eahku pallem minnust ar̄ra: K̄ii sinna l̄aat h̄aäle, s̄is l̄a minna k̄urralle, ehk kui sinna l̄aat k̄urralle,
10. s̄is l̄ae minna h̄ale pole. Sis t̄ost Lot omma Silmi ülles nink k̄aije k̄il Jordani laggedad Maad, et figin Paikun Wet olli, enne k̄ul Jummal Sodomat nink Komorrat ar̄rah̄æt,
11. otse kui J̄sanda aid. Sis wallits Lot hennel k̄il Jordani laggedad Maad, nink nida lahku
12. Welli t̄oisest ar̄ra. Abram essi Kanaani Maad
14. nink J̄sand üttel temmale: T̄osta ülles omma Silmi nink k̄ae Pohja nink Hommungo nink
15. Merre pole. K̄il jedda Maad tahha ma sulle anda nink sinno Seemnelle iggawees. Ja minna
- na

- na tahha sinno Seemend tettä, ötse kui Tolmo 16.
 Ma pääl, kui keäke Tolmo woip ärräluggeda,
 se peäp ka sinno Seemend ärräluggema. Töösse 17.
 ülles nink minne se Ma läbbi piutte nink laijat 15.
 te, sest sulle tahha minna seddä anda. Perräst Pät.
 sündi Jssanda Sönnä Abrahamille Näun, nink 1.
 üttel: Ärrä päljäko mitte Abraham, minna olle 2.
 sulle Kilp nink Palk mes wäega suur om. Abra-
 ham üttel: Jssand, Jssand, mes sinna tahhat 3.
 mulle anda, konna minna eddesi lä ilma latseta,
 nink minno Majapiddajä, sesinnane Elieses Ta- 4.
 maskust saap minno Perrändaja ollema. Nink
 näitse, Jssand üttel: Se ei pea mitte sinno Per-
 rändaja ollema, enge keä sinno Jhhust tullep.
 Perräst temmä weije teddä wäljä nink üttel: 5.
 Nüüd kae ülles Taira pole, nink loe ärrä neid
 Tähti, kas sa voit neid ärräluggeda? Nida
 peäp ka sinno Seemen ollema. Nink Abra- 6.
 ham usk Jssandat, kää arwas seddä
 temmale Sigussees. (Röm. 4, 3. w.)
 Tol Päiwal teggi Jummal Leppingut Abra- 18.
 hamiga nink üttel: Sinno Seemnelle olle min-
 na seddä Maad andnu, Egipti Ma jööst sani, 17
 ammat se suure Pratti jöni. Ent kui Abrahami Pät.
 üttesäkümme päle üttesä Ajastaga wanna olli, 1.
 sis näüt Jssand henda Abrahamille nink üttel
 temmä wasta: Minna olle Jummal se figewäg-
 gewänne, kää minno een, nink olle ussutaw.
 Minna, näitse, peä omma Leppingut sinnoga 4.
 nink sinna peät paljo Rahwa Jssäs sama. Se 5.
 Perräst ei pea sinno Nimmi ennämb Abramis

- kutsutama, enge ſinno Nimmi peap Abrahami ollema, ſeſt minna olle ſinno paljo Rahwa Eſt.
6. ſaſ pandnu, niñk Kunninga peawa ſinnuſt tullema.
10. Se om minno Lepping, Kumba teije peate hoidma minno niñk henne waijel, niñk perräſt ſinno Seemne waijel, et kiñ Meestepolinne Suggu teilt peap ümbreleigatama.
12. Kattesa Päiwä wanna Pois: laſs peap teilt ümbreleigatama, keä ſinno loddun om ſündinud.
13. eht ſinno rahha perräſt oſtetu, niñk minno Lepping peap teije Eihha kullen ollema iggawete.
15. ſes Leppinguſ. Jummal üttel päle ſe Abrahami waſta: Sinna ei peä omma Naise Nimmi mitte Sarais kutsma, enge Sara peap temmä.
16. Nimmi ollema. Seſt minna tahha teddä õnniſtada, niñk ka temmäſt ſulle ütte Poiga andada, niñk tahha teddä õnniſtada niñk temmä peap ſuures Rahwas ſama niñk Rahwa Kuninga.
19. ninga peawa temmäſt tõuſma. Sinna peap temmä Nimme Iſakis kutsma. Omma Leppingut tahha ma temmäga ülleſſäda, Kumba ſulle Sara ſaap ilmole toma, õtſe ſel ajal, ajaſe.
26. taja perräſt. Ent Abraham täüt ſeſſammal pääl wäl ümbreleikamiſſe Säduſ.

18 10. Sodoma: Lina ärrähäetaminne.

- Pät. Niñk Iſſand näüt henda Abrahamilla.
1. Mamre ſe Tamme: Mõtſa ſiſſen, kui temmä omma Maija: uſſe een iſte, kui pallaw oli.
2. niñk näiſe kolm Meest ſaiſiwa temmä een. Si

- Joost temmä neide wašta, kummard mahha
mani nink üttel: Jšand pallem, kui minna ol- 3.
le Armo löidnu sinno Silmin, sis ärräminge
mitte ommalt Sullaselt mödä.
- Minna tahha teile pallakest Leibä tuwwa 5.
nink Pinnitage omma Söänd, perräst woite min-
nä. — Nink nemmä ütliwä: Te nida. Nink 6.
Abraham rühk omma Naise mannu nink üttel:
Rühhi, seggä kolm möto Nisšu, Jahho, kasta
nink te Kooki. Perräst töije temmä Wöisfind 8.
nink Pimä nink sest Kolist, kumba temmä olli
walmistanu, nink pand neide ette, nink temmä
sais neide een se Pu al, nink nemmä söijewä.
Sis ütliwä nemmä temmä wašta: Kus om 9.
Sara, sinno Naine? nink temmä üttel: Nätse
sääk korjusšen. Nink temmä üttel: Törtelik. 10.
kult ajastaja perräst peäp Saral, sinno Naisel,
Poig ollema. Nink Sara kuuld seddä Teldi-
Usse taggan. Ent Abraham nink Sara olliwa 11.
wanna, nink mönda päiwä ellänu. Sis narati 12.
Sara essi hennesen. Jšand üttel Abrahami
wašta: Melles Sara seddä narap? Kas peäs 14.
ütsite Usši Jšandalle rasše ollema? säetul sel
Aial tahha minna jälle sinno mannu tulla, nink
Saral peäp Poig ollema. Perräst töššiwä ne 16.
Mihhe ülles, nink kaniwä hendä Sodoma pole,
nink Abraham läts neibega, neid saatma. Nink 17.
Jšand üttel: Kas minna peä ärrä peetmä
Abrahami eest? mes minna te? Runna tem- 18.
mä sisšen peäp önnistetama kil Rah,
was Ma pääl.

19. Gese minna tunne teddã et temmã saap kãst-
ma omme Eatsi nink omma Matja perrãst seddã
Jesanda Teed hoita, et nemmã teesse Digust.
20. Gese et niind Sodoma nink Komorra pat-
21. tu omma wãega kurja nink rasseda. Sis tah-
ha minna niind alla minnã nink kaija, kas nem-
mã koshalt se Hõlli perrã, kumb minno ette om-
22. tullnu. Nink ne Mihhe kãniwã hendã sããst
ãrrã, nink lãtsiwã Sodoma pole, ent Abra-
23. ham sais weel Jesanda een. Nink Abraham
ãste liggi nink ùttel: Kas sa tahhat Digedat ãr-
24. rãhukkãda ùlleanetuga. Ehk om wahhest wiis-
kũmmend Digedat; kas siina ei tahha selle Paigalle
mitte Armo nãutã, wiekũmmne Digedide perrãst.
25. — Kas se kige Ma-Ilma Sundja es peãs Di-
26. gust teggemã? Sis ùttel Jesand: Kui minna
Sodoman lõwã wiiskũmmend Digedat: sis
tahha minna neide perrãst selle Koggonã Kottus-
27. selle andis anda. Abraham ùttel: Nãtse, pal-
lem, minna olle julgunu Jesanda wãsta kõn-
nelema, ehk miãna kũll Muld nink Põrn olle.
28. Ehk om wahhest wiis wãhhãmb wiiskũmmend
Digedat, kas sinna neide wie perrãst seddã ter-
wet Lina tahhat ãrrãhukkãda. Nink temmã ùt-
tel: Ei tahha, kui minna sããst nellikũmmend
29. pãle wiis lõwã. Nink temmã wõt weel pa-
jatada temmã wãsta nink ùttel: Ehk sããl lõw-
wis wahhest nellikũmmend? ent Lemã ùttel: Sis
ei tahha minna mitte neide nellikũmmne perrãst.
30. ãrrãfago pallem wihhãtseb, Jesand, et minna
weel pajata, ehk sããl lõwwis kolmkũmmend?

Temmä üttel: minna ei tahha seddä mitte tet:
tä kui minna sääl kolmkümmend löiwä. Taas 31.

üttel temmä: Minna olle julgenu Jhsanda was:
ta künnelema, ehk sääl katškümmend? Nink

temmä üttel: Kattelümmne perräst tahha Ar:
mo näütä. Wimate üttel temmä: Ärrä wöt. 32.

to, pallem, Wihhas, Jhsand, et minna weel
sel puhhul künnele ennege, ehk sääl löitäs küm:

me ollewat? Ent temmä üttel: Ka kümme
perräst ei tahha neid mitte ärrähukkada. Nink

Jhsand läts ärrä nink Abraham läänd omma
Paika.

19

Ne kats Engli tulliwä Sodomatte öddan: Pär. 19

gul, nink Lot iste Sodomia Wärräten, nink kui 1.
temmä neid näggi, sis tössi temmä ülles neide

wasta, nink kumard omma palgega mani;
nink üttel: Tulge, pallem, omma Sullase Mai: 2.

ia, nink jäge öses; ent nemmä ütliwä, ei mitte,
enge meije tabhame Ulitse päle jädä. Ent kui 3.

temmä neid wäije ütliwäega: sis lätsiwä sisse,
nink temmä teggi neile Södmaiga, nink kütšäs

hapnematta Kooki, nink nemmä söiwä. Ent 4.
enne kui nemmä olliwä maggama heidnu, sis

tulliwä ne Lina Wihhe, Sodomia rahwas, nore
nink wanna, lige umbre se koo; nink heilsiwa 5.

Lotti: Kus ne Wihhe omma, kumma sel Döl
omma sinno mannu tulnu? to neid wäljä. Sis 6.

läts Lot wälja nink üttel: ärge tekke neile Mees:
telle mitte kurja, sest ne omma minno Kattusse 7.

Warjo alla tulnu. Sis ütliwä nemmä: Sin: 9.
na Wöras tahhat meije Sundja olla. Sis tül:

- siwá nemmá wáega, ninf tulliwa jeddá Ust úl-
 10. leskangutama. Ent ne Mihhe ajewa omma
 Kát wáljá, ninf tómbssiwa Lotti síse henne man-
 11. nu Kotta, ninf panniwa Ust finni. Ent neid
 Mehhi, kumma se Koa Usse een olliwa, leiwá
 nemmá Pimmedussega nida, et nemmá árrá-
 12. wássiwá jeddá Ust löiden. Sis útliwa ne Mih-
 he Lotti wásta: Kas sul siin muido weel keddá-
 13. le om? — se mingo wáljá sest Paigast. Sest
 Jssand om meid lähátánu jeddá árrárikma.
 15. Ent kui hommungunne haggio tóssi, sis kást-
 siwa ne Engli Lotti jöuda ninf útliwá: Tóssi
 úlles, wóttá omma Naist ninf omma kats Tú-
 tárt, et sinna hukka ei sa, sesinnatse Lina Essi-
 16. tusfen. Ent temmá wiwi, sis wóttiwa ne Eng-
 17. li neid lát pitte, weijewá neid wáljá ninf útliwá.
 Pástä omma henge, árrá kaego mitte taade, ninf
 árrá saisko mitte se laggeda páál, enge pástä
 omma henge Máe pále, et sinna hukka ei sa-
 23. — Páiw tóssi Ma pále, kui Lot sinná Pá-
 ka, mes ta hennele olli pallelnu, Zoaritte tulli-
 24. Sis last Jssand saddada Sodoma ninf Ko-
 25. morra pále Tórtwa ninf Tuld Taitwast. Ninf
 temmá káánd úmbre kif neid sammu Lina, ninf
 kif se Kottusse, ninf kif neide Linu Ellájid, ninf
 26. se Ma Wilja. Ent Lotti Naine kaije taade, ninf
 27. saije Sola Tulbas. Abraham kaije sest Pá-
 kast, kun temmá Jssanda een olli saisnu, So-
 doma ninf Kommorra pole ninf fige se Ma Lot-
 tusse laggeda pole, ninf nátse, Suits tóssi úl-
 les sest Maast, ótse kui Ahjo Suits.

11. Izaakist, Esawist nink Jakobist. 21

Jesand teggi Saralle nida, kui temmä olli Pät. 21
 pajatanu. Nink Abraham olli sadda Ajustaja 2.
 wanna, kui tälle Izaak, temmä Poig sündi.
 Kui ta kattesa Väivä wanna olli, sis leikas 4.
 temmä Poiga umbre Jummalä kaskmissse per-
 rä. Nink kui Eats kaskwi nink wöroteti ärrä, 8.
 sis teggi Abraham sure Wörašpiddo. Nink
 Sara näggi Haggari se Egiptileise Poiga, kum- 9.
 ba temmä Abrahamille olli sündinu, Marija olle-
 wat. Sis üttel temmä Abrahami wašta: Aja 10.
 seddä Näutsikut nink temmä Poiga Jesmaelt
 ärrä, sest se Näutsiko Poig ei pea mitte perrän-
 dämä Izaakiga. — Jummal üttel Abrahami 12.
 wašta: Se ärrä olgo mitte kurri sinno Melest.
 Te, mes Sara üttel; sest Izaakin peap sulle
 Seemend nimmitämä. — Sis töesi Abraham 14.
 hommungult warra ülles, nink wöt Leibä nink
 üttele Plässi Bet nink and seddä Hagarille, nink
 pand temmä Pihha päle, nink seddä East, nink
 lähhat teddä ärrä. 22

Perräst neid Abju sündi, et Jummal Abra. Pät.
 hami kuwas, nink hoikas: Abraham, nink
 temmä üttele: Stin ma olle. Nink temmä üt- 2.
 tele: Et wotta omma ainust Poiga, seddä sinna
 armastat, seddä Izaakit, nink minne Moria
 Male, nink ohwritse sääl Pallotusse. Ohwris
 üttele Mäe pääl, kumba minna sa sulle näütämä.
 Sis töessi Abraham hommungult warra ülles, 3.
 nink pand omma Eselit Saddula alla, nink
 wöt Eats Poisi nink Izaak omma Poiga; lah-
 B 4 puid

- puid Pallotusse Ohwris, ninē lāts sinnā Paik
 4. ka, kumba Jummal tālle olli üttelnu. Kolman
 dal Päiwäl tōst Abraham omme Silmi ülles,
 5. ninē näggi seddā Paika karmwest. Nink Abra
 ham üttel omme Poise wasta: Istke teije siin
 Cesli man, ent minna ninē se Poisikenne tah
 hame sinnā minnā, ninē kui meije olleme kum
 mardanu, siē tahhame jälle taggast teije mannu
 6. tulla. Siē wōt Abraham Pallotusse Ohwri
 Puid, ninē pand Izaaki, omma Poija, päle
 ninē wōt henne kätte Tuld ninē Wäist ninē lāt
 7. siwā mōllemba üttenkoon. Nink Izaak üttel
 omma Esā wasta: Minno Esā! ent temmā
 üttel: Nātse, siin ma olle, minno Poig. Siē
 üttel temmā: Nātse siin om Tulti ninē Pu, ent
 kus se Woon om Pallotusse Ohwris. Siē
 8. üttel Abraham: Jummal essi saap hennele Wo
 na ärrākaema, minno Poig, Pallotusse Oh
 wris, ninē nemmā lātsiwā mōllemba üttenkoon.
 9. Kui nemmā nüüd tulliwā sinnā Paika, kumba
 Jummal tālle olli üttelnu; siē teggi Abraham
 sinnā ülles Altrid ninē sääd Puid sinnā päle,
 ninē keüt Izaakit, omma Poiga, kinni, ninē
 pand teddā Altri päle ülles Puije päle, kunit
 10. Kāt wäljā ninē wōt Wäist omma Poiga ärrā
 11. toppa. Siē heikas teddā Ißanda Engel Tāt
 wast, ninē ninmit Abraham: Abraham! ent
 12. temmā üttel: siin ma olle. Siē üttel temmā:
 Ärrā tekko selle Poisille middāfe; sest minna nāe
 jo, et sinna Jummalat pelgāt, ninē ei olle ka
 ommalle ainulle Pojale Armo andnu minno
 perräst. Siē

Sis tõst Abraham omme Silmi üles, nink 13.
 näitse, ütš Dinas olli temmä taggan pašsun
 Wõšsun Finni omme Sarwe piddi. Sis läts
 temmä nink wõt seddä Dinast nink ohwritš sed-
 dä Pallotusse, Ohwritš omma Poja assemelle.
 — Se Jšfanda Engel heikas Abrahamit nink 15.
 üttel: Minna olle ešši henne man wandnu, üt- 16.
 lep Jšfand, õnnisten ma tahha sinno õnnista- 17.
 da nink kašwaten sinno Seemend kašwatada,
 õtše kui Laiwa, Lähte, nink kui Liwa, kumb
 Merre weren om nink sinno Seemen peap om-
 me Bainlaiste Wärräjid perrändäma. Nink
 Sinno Seemenen saap hendä õnnis: 18.
 tama kii Nahwas Ma päääl, sest et
 sinna minno hääd olled kuulnu. Nink Abra- 19.
 ham käänd jälle taggasi omme Poiste mannu,
 nink nemmä nõššwa nink läššwä ütten ärrä
 Persawahē, sest Abraham olli Persawan.
 Ent kui temmä wannas läts nink mõnda 24.
 Päiwä olli ellänu, nink Jumal reddä kigin õn-
 nistanu: sis saat temmä omma Sullast, kää-
 se wannamb olli temmä Koan, nink kii wallitš,
 mes temmääl olli, temmä Pojale Jšaakille Nais 3.
 wõtma, mitte Kananiitre Tütrist, enge temmä
 Šdimlaste seäst. Nink se Sullane läts Meso- 10.
 potamia Maale, Nahori Lina. Nink temmä 11.
 last k neid Kameli mahha heitä Lina een, ütte
 Kaiwo man õddango pole kui Bee-toja wälja
 tulliwä. Sis tulli ka Kapekka wäljä, kumb 15.
 olli sündinu Petuesile, Milka, Nahori, Abrah-
 mi Belle Naise Pojalle, nink temmä Bee-an-
 num

16. num olli temmä Pihha päääl. Nink se Tütruf olli wäega illus Palgest nink temmä läts alla Raiwo mañu, täüt öma Annumat n. tulli üles.
17. Sis joost se Sullane temmä wasta nink üttel: Easse minno, pallem, weidi Wet jumwa sinno
18. Annumast. Nink temmä üttel: Jo, minno
21. Jšand! — Ent se Mees immetelli teddá, nink olli wait, et temmä tedá saas, kas Jšand tem
23. mä Teele olli öñne andnu, wai es olle. Per räst ütrel temmä: Kas om meil sinno Jša Mat
25. jan Maad Öses jädá. Nink temmä üttel: Meil om Ölgi nink Söta kül nink Maad Öses jädá.
28. Sis joost se Tütruf nink kulut seddá Asja om
29. ma Emma Maijan. Nink Repellal olli Wel li, sel olli Nimmi Eaban: nink Eaban joost wäl ja se Mihhe mannu, Raiwo mannu, nink üttel:
31. Tulle sisse sinna Jšanda öñnistetu, melleš sin na Usen saiat? Sest minna olle Maija wal
32. mistanu nink Maad Kammelille. Sis tulli se Mees Maija, nink päst omme Kammeli ärrä,
33. neile anti Ölgi nink Söta; nink temmäle pantti Sümwä ette; sis üttel temmä: Minna ei sö mitte enne, kui minna omma Asja olle ärrä öñ
34. nelnu, nink temmä üttel: Köñnele. Sis üttel
35. temmä: Minna olle Abrahami Sullane. Nink Jšand om minno Jšandat wäega öñnistanu, et temmä sures sanu, nink om tälle andnu Lam bid nink Hürgi, Höbbedat nink Kulda, Sull
36. sid nink Näütsikuid, Kammeli nink Esliit. Nink Sara, minno Jšanda Naine, om minno Jš sandalle ütte Poiga tonu, nink selle om temmä
- and

- andnu kil, mes temmäle om. Ent minno Jäs: 37.
 sand pand minno wandma nink üttel: Arrawõta
 lo mitte Raist minno Pojale Kanaritrite Tü-
 trist — enge minne minno Etsä Maija, ja 38.
 minno Suggulaiste mannu, nink wõtta Raist
 miño Pojale. Sis ütli minna omia Jäsandalle: 39.
 Kui wahhest se Naine ei wõtta minno perrä tulla.
 Ent temmä üttel minno wasta: Se Jäsand, 40.
 kenne Silmi een minna ikkes olle käänu, saap
 omma Englit sinnoga lähhetama, nink sinno
 Teed õnnistama, et sinna minno Pojale Raist
 wõttat minno Jäsa Maijast. Sis ollet sinna 41.
 minno Wandmissest pohhas, kui sinna minno
 Suggu wõssa mannu saat, nink kui nemmä
 sulle ei anna. Nink minna tulli täämbä se Kai- 42.
 wo mannu nink ütli: Jäsand, minno Jäsanda
 Abrahami Jummal, kui sinna, pallem, minno
 Teed ollet õnnelikkus tennu, kumba minna kõn-
 ni. Nätse, minna saisa siin Kaiwo man, sis 43.
 olgo, kui ütse Neitsi wäljä tullep ammutama,
 nink minna temmäle üttele: Anna mulle, pallem,
 weidi Bet juwra ommaast Annumast. Nink 44.
 temmä minno wasta üttele: Jo sinna, ja ma
 tahha ka Kammelille ammutada, et sesamma
 Naine om, kumba Jäsand minno Jäsanda Po-
 jale om arräkaenu. Kui minna olli lõpnu kõn- 45.
 nelda omman Sõamen, sis tulli Repelka wäl-
 ja nink lats alla Kaiwo mannu nink ammut, ja
 minna ütli temmäle: Anna, pallem, mulle juw-
 wa. Sis rühk temmä omma Annumat mahha 46.
 laske nink üttele: Jo, minna tahha sinno Kam-
 meli

- meli ka árrá jota, nink minna jöije nink temmä
 47. joot Kammeli ka árrá. Sis ma kússi temmält:
 Kenf Túttár es sinna ollet? nink ta úttel: Min-
 na olle Petueli Nahori Poja Túttár, kumb tá-
 le Milkart om sünnitánu: sis panni minna se
 Orsa: Lehhe temmä Orsa nink neid Káeröngid
 48. temmä Káe úmbre. Nink minna kumardi
 mahha, palfi nink kitsi Jssandaf, ká minno öi-
 ge Te pále ollt saatnu, minno Jssanda Welle
 49. Túttárt temmä Pojale wötma. No nüüd, kui
 teije ne ollete, kumma tahhate Armo nink Usku
 minno Jssandalle úlles náütá, sis andke mulle
 tedá, nink kui teije ei tahha, andke mulle ka tedá
 50. et ma hendá káná, hááse ehl kurrále pole. Sis
 koste Eapan nink Petuel: Se Usfi tullep Jss-
 sandast, seperrást ei woi meije kurja ei ka háád
 51. sinulle lausta. Nátse Repelka om sinno een,
 wötta teddá nink minne, nink temmä olgo Nái-
 52. ne sinno Jssanda Pojale. Kui Abrahami Sul-
 lane neide Sónna kuuld, sis kumard temmä
 53. mahha Jssanda ette. Nink wöt wáljá Hóbbes
 nink Kulla: Niistu nink Reimid nink and Re-
 pekkalle nink ka temmä Wellele nink temmä Ent-
 54. mále kallit Usju. Sis söjewa nink jöjewa
 nemmä, nink jáiwá sinná Öses, nink tóssiwa
 hommogult warra úlles, nink temmä úttel:
 56. Árráwíwítágo minno mitte, sest Jssand om min-
 61. no Teed önnelikkus tennu. Sis tóssi Repel-
 ka omme Tútcukuidéga nink söitsiwa ratsal Kam-
 meelde Sálján nink látsiwa Abrahami Sullase
 64. perrá. Ent Jsaak olli wáljá lánnu palwust pid-
 dá

däma Bäljä pääl Oddango pole nink temmä
 töst omme Silmi ülles nink kaje, nink nätse!
 Kammeli olliwa tulleman. Se sullane juttust 66.
 Izaakile kii neid Abju, kumbe temmä ärrätal-
 litanu. Nink Izaak weije Repekkat, Sara om- 67.
 ma Emma Zeldi sisise nink temmä saiije tälle Rai-
 ses nink temmä armast tedda nink römustedi
 omma Emma perräst.

Esawist nink Jakobist.

29
Pät.

Izaak oli nellikümme ajastalinne Mees, 20.
 kui temmä Raist wöt. Nink pallel Ihsandat 21.
 Raife eest, sis saiije Repekkä, temmä Raine, ras-
 ses. Kui nüüd aig täüs olli, et temmä pididi 24.
 Ilmale toma, nätse sis olliwa Ratsike. Se ed- 25.
 dimänne olli kohhalt kui karwanne Reiwaz, sel-
 le kutsiwa temmä Nimmi Esau, nink se töise 26.
 Nimmi Jakob. Nink ne Poisi saiwa sures. 27.
 Nink Izaak armast Esaut, ent Repekkä armast 28.
 Jakobit. Utseörd olli Jakob Redüst keetnu, 29.
 kui Esau tulli Mötfast, nink olli wäsšinu. Sis 30.
 üttel Esau Jakobi wastä: Lasse, pallem, minno
 serwätä sest werrewäst Ruwwast. Ent Jakob 31.
 üttel: Mü mulle täambä omma Gensündimist.
 Esau üttel: Nätse, minna lä siski Surma, mes 32.
 mulle se Gensündiminne tarwis tullep. Nink 33.
 Jakob üttel: Sis wannu mulle täambä, nink
 temmä wand tälle, nink möije ärrä omma Gen-
 sündimist Jakobille. Sis and Jakob Esauille 34.
 Leiba nink seddä Läätse Redüst. Nida põlg
 Esau ärrä seddä Gensündimist.

Sis

27. **Pät.** Sis sündi, kui Jsaak olli wannas lännu
 nink temmä Silmä pimmedas, et ta heikab
 2. Eiaut, omma surembat Poiga, nink üttel: nä-
 se pallem, minna olle wannas lännu, minna ei
 3. tija mitte omma Koolmissse päivä. Sis wõt-
 ta nüüd pallem, omma Riista nink minne Mõd-
 4. sa nink püwowa mulle ütte püüdust. Nink te
 mulle himmo roga, nida kui minno mele per-
 räst om, nink te mulle täambä, et ma sö, et minno
 Heng sinno õnnistas, enne kui minna ärräköle.
 5. Ent Repeffa kuuld, mes Jsaak kõnnel. Nink
 kui Esau Mõtsa läts, Püwuwist püüdma kodd-
 6. tuwowa: Sis üttel Repeffa Jakobi wastas:
 8. Kule nüüd, minno Poig, minno häälde se sisse-
 9. mes minna sinno kässe. Minne, pallem, Ean-
 mašte mannu, nink wõtta mulle säält kate häid
 Kitse. Poigi, sis tahha minna Esäle sest Ro-
 10. ga tetta, nida kui temmä mele perräst om. Nink
 sinna peät Esäle wimä, et temmä sööp nink
 11. sinno õnnistap enne omma Koolmist. Ent Ja-
 kob üttel Emmäle: nätsse Esau minno Welli-
 12. om karwane, ent minna olle sille Mees. Eht
 wahhest minno Esä puttup minno, sis sa min-
 na temmä Silmin õtse kui Petja ollema, nink
 sa henne päle Bannet temmä Õnnistusse eest.
 13. Sis üttel Emmä: Sinno Wanne olgo minno
 pääl, minno Poig, kule ennege minno häälde
 14. minne nink to mulle. Sis läts temmä, wõt-
 nink tõije ommale Emmäle, nink Emmä teggi
 Himmo Roga, nida kui Esä mele perräst
 olli.

- Nink Repetka wõt Esau omma suremba 15.
 Poja parrembid Reiwid, kumba temmäl kod-
 dun olliwä, nink pand neid Jakobit omma wä-
 hembä Poja Sälgå. Ent neid Kätse, Poja Rah- 16.
 ku pand temmā temmā Kāe ümbre nink ümbre
 temmā Kaala ülle. Nink and seddā Himmo- 17.
 Roga nink Leibā, kumba temmā olli tennu, Ja-
 kobi omma Poja Kätte. Nink temmā lāts om- 18.
 ma Esä mannu nink üttel: Minno Esä, tōs- 19.
 se, pallem, ülleš, istu, nink sō minno Pūw-
 wiwēst, et sinno heng minno önnistap. Sis 20.
 üttel Jsaak: Mes se om, et sinna seddā ni us-
 sinaste ollet löidnu? ent temmā üttel: Jšsand
 sinno Jummal aiše seddā minno wasta. Sis 21.
 kuts Jsaak Jakobit mannu, puttu teddā nink
 üttel: Se hāäl om Jakobit hāäl, ent ne Kāe 22.
 omma Esau Kāe karwatse, nink temmā önnist 23.
 teddā. Sis kūsse weel: Kas ollet minno Poig 24.
 Esau. Ent Jakob üttel: Minna olle. Sis 25.
 üttel temmā: So tennā mulle, et minna omma
 Poja Pūwwisest sō, et minno Heng sinno önn-
 istap. Temmā weije tälle, sis löije, nink
 temmā tōije tälle ka Wina juwwa. Perräst 26.
 üttel Esä temmā wasta: Astu liggi minno
 Poig nink anna mulle Suud. Sis turus tem- 27.
 mā Reiwaste haiso, nink önnist teddā nink üt-
 tel: Nätse minno Poja hais om ötse kui Pöl-
 lo hais, kumba Jšsand om önnistanu. Jum- 28.
 mal andko sulle Taiwa, Kasteit nink Ma Lih-
 hamust nink paljo Wilja nink Wina. Rahwas 29.
 orjago sinno. Olle Esand sinno Wellistelle
 nink

nink sinno Emma Latse kummardago sinno.
Sinno Wandja olgo ärräwannotu nink sinno
Önnistaja olgo önnistetü.

30. Nink sündi, kui Jsaak olli töppetanu Ja-
kobit önnistada nink Jakob olli jo welhä lännu
omma Esä mant: sis tulli temmä Welli Esau
31. ommast Püüdmissest koddö. Nink temmä teg-
32. gi ka Roga nink wejje ommale Esäle. Sis
küsse Jsaak: Kes ja ollet? Ent temmä üttel:
33. Minna olle sinno Poig Esau. Sis heiti Jsaak
üllli wäega ärrä, nink üttel: Kes sis se Püw-
wisse Püüdja om osnu, leä mulle töije, nink
minna olle figest sönu, enne kui sinna tullid
nink olle teddä önnistanu?
38. Ent Esau üttel Esäle: Om sulle se ütš önni-
nistus ennege ranno Jsaä? önnista minno ka.
39. Nink Esau töst omma häälö nink ik. Sis kō-
te Jsaak: Nätse, se Wa Lihhawus saap sulle
Ellämisse Paigas ollema nink Laima Kästest
40. üllewält. Omma Mōka pääal saat sinna ellä-
41. mä, nink omma Belle orjama. Nink Esau
wihhas Jakobit se Önnistusse perräst, kumma-
42. ga temmä Esä teddä olli önnistanu. Sis kuts
Kepekka Jakobit, omma wähhembät Poiga
43. nink üttel: Tōsse, pakke ärrä Labani, minno
45. Belle mannu Harani, senni kui Belle Wih-
ha löppep nink temmä unnetap, mes sinna tem-
28 mäle ollet tennu. Sis önnist Jsaak Jakobit
Pät. nink lähät ärrä, nink temmä läts Mesopota-
5. mia Maale Labanni, Emma Belle mannu.
11. Nink johtu ütte Paika, kus ta Djes jäije, sest
Päiw

Päiw olli mahha lännu, nink temmä wõt se
 Paifa Riwwist, nink pand hennele Pähhitseš,
 nink maggas. Nink temmä näggi Und, näise 12.
 Reddel olli pantu Ma päle, kumma Ots putte
 ammat Tairwatte, nink näise, Jummal Engl
 astsiwa se pääl ülles nink alla. Nink näise Is 13.
 sand saiš üllewän temmä pääl nink üttel: Min-
 na olle Isand Abrahami sinno Esä Jummal
 nink Isaaki Jummal, seddä Maad, kun sa
 maggat, tahha minna sulle nink sinno Seem-
 nelle anda. Nink sinno Seemen peap ollema 14.
 kui Tolmo Ma pääl, nink sinno nink sinno
 Seemme läbbi peap kil Ma Suggu önnistetama.
 Minna olle sinnoga nink hoiija sinno, nink ei 15.
 tahha sinno mahha jättä, senni kui minna olle
 tennu, mes minna sulle olle pajatanu. Nink 18.
 Jakob tössi hommogult warra ülles, nink wõt
 seddä Riwwi, kumba temmä omma Pähhitseš
 olli pandnu, nink pand teddä ülles üttes Tä-
 hes, nink walli Olli temmä Otsa päle; ja kuts 19.
 se paiga Nimmi Petel.

Jakobille saap omma neljä töistkümmne 29
 Ujastaja Tennistusse eest Labani omma Emma Päi.
 Belle man eesmäält Lea, perräst Rahhel Rai-
 ses. Neist sai temmä katsetöistkümmend Poiga 30
 Ruben v. 32. Simeon v. 33. Lewi v. 34. nink Päi.
 Judas v. 35. nink üttel: Nüüd minna tahha
 Isandad kitta. 30

Zan. Rahiteli v. 7. Kad. v. 11. Absor v. 13. Päi.
 Ujastar v. 18. Sebulon v. 20. Sis möttel 22.
 Jummal Rahheli päle, nink kuuld teddä. Sest
 tem:

24. temmä saije rašses ninĕ sünnit Poiga. Nint
 kuts temmä Nimme Josep, ninĕ üttel: Jšsand
 31 saap mulle weel töist Poiga andma.
- Pär. Nint Jakob näggi Labani Palget, nätsse
 2. se es olle mitte ni temmä wašta kui heilä ninĕ
 3. ülleheilä. Nint Jšsand üttel Jakobi wašta
 Känä taggasi omma Esä Maale, ninĕ minna
 17. tahha sinnoga olla. Sis tössi Jakob ülle
 ninĕ pand omme Latsi ninĕ omme Naisi Ra
 18. meelde Sälgä. Nint weije ärrä kii omma te
 nitu Karja, kumbe temmä Mesopotamia Maale
 hennele olli saatnu, et temmä lääs Jsaaki om
 ma Esä mannu, Kanani Maale.
- 32 Nint Jakob üttel: Oh Jšsand, kää sinna
 Pär. minno wašta ollet üttelnu: Minne jälle omma
 9. le Maale, ninĕ omme Suggulaište mannu, ninĕ
 minna tahha sulle hääd tettä. Minna olle ülle
 10. halw kige se Armo wašta, meš sinna ommalle
 Sullafelle ollet tennu, sest minna olle omma
 Keppiga sesinnatse Jordani ülle lännu, ninĕ
 nüüd olle minna kattes hulgas sanu.
24. Ent Jakob jätteti ütfindä: Sis madel üt
 25. Mees temmäga, senni kui Haggio tössi. Nint
 kui temmä näggi, et temmä teddä ärrä es wä
 rä, siš ligut Temmä temmä Pusalikmist, ninĕ
 Jakobi Pusa. lükminne nissardeti ärrä Maale
 26. lemišfega. Nint temmä üttel: Lasse minno
 ärrä, sest Haggio töšsep. Ent Jakob üttel:
 Minna ei lasse sinno mitte ärrä, kui sinna min
 27. no ei önništa. Nint Temmä üttel temmä wašta:
 ta: Mes sul Nimmi om? Temmä üttel Jakob.
 Sis

- Sis üttel temmä: Sinno Nimmi ei peä mitte 28.
ennämb Jakobis kutsutama, enge Israel; sest
sinna ollet Jummalaga nink Innimiessega mael-
nu, nink ollet Woimust sauu. Nink Jakob 29.
küsfi nink üttel: Ütle, pallem, omma Nimmi.
Ent Temmä üttel: Mes sinna Nimme küsfit.
Sis õnnist temä teddä sääl samān. Nink Jakob 30.
kuts se Paiga Nimme Petuel sest temmä üttel:
Minna olle Jummalaga Palget Palget wasta
nānnu nink minno Heng om ärräpääsnu. 33
Nink Jakob tõst omme Silmä üles nink Pär.
kaije, nässe sis tulli Eiau. Ent Eiau joost 4.
temmä wasta, nink nakkas temmä ümbre kün-
ni, nink satte temmä Kala ümbre nink and tem-
māle Suud, nink nemmä iksiwä.
Ent Jakob üttel: Wõtta, pallem, minno 11.
Andet, kumb sulle om todu, sest et Jummal
mulle sedda om andnu, nink mul om kül. Ni 16.
da käänd Eiau tolsammal päiwäl omma Teed
jälle Seira pole.
Ent Jakob läts Sukotti nink teagi hennele 17.
Maja. Kui weel tül Maad olli Schwrata min- 35
na, sis saije Rahhel mahha, nink se mahhota P 6.
minne olli temmäle rāsse. Sis üttel se Lotie 17.
tõstja Naine temmäle: Ärräpel. afo mitte, sest
se om ka sul Poig. Ent kui temmä Heng är- 18.
räläts, sest temmä kōli ärrä, sis nimmit tem-
mä temmä Nimmi Penoni, ent temmä Esä
kuts teddä Benjamin. Nink Jakob tulli Jsaati 28.
omma Esä mannu Hebronni, kumman Abra-
ham nink Jsaak wōra wārki omma ellānu. Nink 29.
Jsaak

30. Iſaaĕ olli ſabda päle kattesa kummend Njasta
ja wanna, nink heit henge ärrä, nink fooli om
ma Rahwa mannu, nink temmä Poja Esau
nink Jakob mattiwa teddä mahha.

12. Josef pist.

37
Pär. 3. Iſrael armast Josefit ennämb kui kii om
me Poigi, ſest et temmä tälle temmä Wannaus
ſen olli ſündinu, nink teggi tälle kirriwät Sär
4. ti. Nink kui temmä Belle näjewä, et neide
Eſſä teddä ennämb armast, kui kii temmä Wel
5. litsid, ſis ſaiwa nemmä kaddelikus. Nink Jo
ſep näggi Und nink juttuſt ſeddä onmille Wel
litsille, ſis wihaſſiwa nemmä teddä weel en
6. nämbest. Nink temmä üttel neide waſta:
Kuulge, pallem, ſeddä Und, kumba minna ol
7. le nännu. Näſe, meije kändime Wiſku Nur
me pääl, nink näſe minno Wiſk töſſi ülles
püſti nink ſaiſ ka, nink näſe, teije Wiſhu ſai
ſiwa ümbrel nink kummardiwa minno Wiſku.
8. Siſ ütliwa temmä Belle: Sinna meije Kun
ningas ſaat ollema, nink meid walliſema? ſelle
wihaſſiwa nemmä teddä weel ennämbäſt.
12. Nink kui temmä Belle läſiwa omma Eſſä kar
13. ja kaitſma Silemin, ſis lähhät Eſſä teddä Wel
18. liſte mannu kaema. Nink nemmä näjewä ted
19. dä karwest nink ütliwä toine toise waſta: Näſ
23. ſe ſe Unnenäggijä Mees tullep tännä. Siſ
kiſſiwa nemmä Josefille temmä kirriwät Sär
24. ti mahha, nink heitiwä teddä tühjä Hauda, kui
28. Wet es olle mitte ſiſſen. Kui nüüd Midiani
Kau

Rauba: Mehhe möda lätsiwä, sis tömbsiwä
 nemmä jälle teddä wäljä, nink möjiewä Is-
 maeli Rahwale kätte kummne Hobbetükki eest
 ärrä. Sis wöttiwa nemmä Josepi Särki, 31.
 nink tappiwa ütte Sikka nink lastsiwa seddä
 Särki se Berre sisse. Perräst weiwä nemmä 32.
 seddä Essä mannu nink ütliwa: Seddä olle-
 me meije löidnu, kae, kas se om sinno Poja
 Särk? Essä tuus seddämaid ärrä nink üttel: 33.
 Se om minno Poja Särk, ütš kurri Elläjä
 om teddä ärräsonu. Nink Jakob kist omme 34.
 Keiwid katsikke nink es lasse mitte hendä römüs-
 taba, enge üttel: Minna sa murreten omma 35.
 Poja mannu Hauda minnemä nink temmä it
 teddä. 39

Ent Josep widi Egipti Maale nink Poti- Pät.
 war, Waraoni Kambretaeja nink Sda, Pälit 1.
 ost teddä hennelle Ismaeli Rahwa käest. Nink 4.
 Josep löis Armo temmä Silmin nink orjas ted-
 dä. Sis önnist Isand Egiptilisse Maja Jo- 5.
 sepi perräst, nink Önnistus olli kigin, mes tem-
 mäl koddun n. wäljän olli. Seperräst jät tem- 6.
 mä kii, mes temmä olli, Josepi Käe alla. Ent
 Josep olli illus Palgest nink launis nättä. Se- 7.
 perräst sündi et Isanda Emmänd omme Sil-
 mi Josepi päle heit, nink teddä kiusas. Ent 8.
 temmä üttel Emmändä wasta: Nätse meije
 Isand ei tijä mistike Asjast, mes Majan, nink 9.
 om kii minno kätte andnu nink ei olle middäke
 minno eest ärräpeetnu, kui ennege sinno, sest
 et sinna temmä Naine ollet; kuis peäs minna
 sis

- sis seddâ suurt Kurja teggema nink Jummalat
 12. wasta patma. Sis haard temmâ teddâ Sâr-
 gist kinni. Ent Josef jat omma Sârki temmâ
 14. kätte, nink paggesi nink lâts wâljâ. Sis heit
 gas Emmând omma koddoo Rahwast nink üttel:
 Nätse Jssand om meile seddâ Hebreä Meest
 16. tennâ tonu, meid ärrânaarma. Nink temmâ
 pand Sârki henne kôrware senni kui temmâ Es-
 19. sând koddoo tulli. Nink sündi, kui temmâ om-
 ma Nätse Kônnet kuuld: sis wihhasi temmâ
 20. wäega ärrâ, wôt Joseppit kinni nink and ted-
 dâ ärrâ Wangi torni, tohhe Paika, kun Kur-
 ninga Wangi olliwa.
21. Ent Jssand olli Joseppiga nink käänd Hal-
 lestust temmâ pole, nink saat tälle Armo se Wan-
 22. gi Koa-Päliko man. Selle and temmâ fik
 Wangituid temmâ Kâe alla nink fik mes pid-
 23. tettämä, seddâ teggi Josef, ja Jummal and
 41 seddâ Onnes tälle.
- Pät. Kätte Nâstaja perräst näggi Warao Un-
 1. nen, ötse kui temmâ olles jo Jbe-weren saisnu.
 2. Nink nätse säitse Lehmi tulliwa Jööst ülles, illu-
 3. sa nättä nink lihawa. Nink nätse säitse töist
 Lehmä tulliwa perräst neid Jööst ülles, ne olli
 4. wa illota nättä nink Lihhast lahja. Nink ne
 samma Lehmä söijewa ärrâ neid säitse Lehmä
 kumma illusa nättä nink lihawa olliwa. Sis
 5. wirguß Warao ülles. Nink temmâ uino jâlles
 maggama nink näggi taas Und. Nätse, säitse
 Pääd kaswiwa üttele kôrre pääd jâmmedâ nink
 7. hä. Nink säitse penikesse Pääd neelsiwâ neid
 säit

säitse jãmmedãt ninf tãwvet Pããd ärrã, sis
 wirgus Barao ülles. Kui nüüd Hommung 8.
 olli sanu, sis olli temmã Süddã murrelik ninf
 kuts kofko kii Egipti Ma Tundjid ninf Tarku.
 Ent keddãke es olle selletãjã. Sis kõnneli se 9.
 üllemb Jogi lassia ninf üttel: Tããmbã mõt-
 le minna omma Pãttu pãle. Kui Barao wih- 10.
 hane olli omma Sullaste pãle ninf pand minno
 Bahhi alla, Wangi Kotta minno ninf seddã
 üllembat Feibã kutsãjãt: sis olli säãl meije 12.
 man ütš Hebreã Pois, se sellet meile eggãütte-
 le omma Und, ninf nida kui temmã sellet, ni 13.
 sündi. Sis lass Barao Joseppit kutsu ninf 4.
 üttel temmã wãsta: Minna olle Und nãnnu, 15.
 ninf ütšike ei moista seddã ärrãselletada; ent
 minna olle sinnust kuulnu üttelewãt, et sinna
 tunnet Und ninf moistat teddã ärrãselletãdã.
 Josep koste ninf üttel: Mitte minna, enge Jum- 16.
 mal saap Baraonille hããd kulutama. Sis 17.
 iuttust Barao Joseppille Und. Josep üttel:
 Baraoni Unni om ütš, ninf se om se Üssi, et
 Jummal om Baraonille nãutnu, mes temmã 28.
 saap teggemã. Nãitse säitse tullewãtsit Njãsta- 29.
 jid saap suurt Bilja ollema koggona Egipti Ma
 sisfen. Ent perrast neid sawa säitse nãljã ojas- 30.
 taja tullema, sis saap Nãlg seddã Maad ärrã-
 hãetãmã.

Sis kaego nüüd Barao ütte moisslikko ninf 33.
 tarka Meest saija, ninf pandko Pãlekaejid üle 34.
 se Ma ninf wõtko Wiendãt Ossa Egipti Ma
 sisfen, neil säitse Bilja Njãstajil. Ninf se 36.
 kog-

Koggotu Söök olgo sesinnatse Ma Elläijüle tagga warras.

38. Sis üttel Warao omma Sullaste wastä: Kas meije peäsime temmä suggust Meest löidma, kummal Jummalä Waim sissen om.
40. Temmä Sönnä peäp kil minno Rahwas kuulma, ennege kunninglikkust Kõrgeest tahha minna ülkemb olla. Nink Warao wõt omma Sõrmust Käest ärrä nink pand Joseppi kätte, nink lass tälle kallist linnatsid Röiwid Sälgä panna
43. nink omman töisen Tõllan sõita, mes temmääl
46. olli ja pand teddä kige Egipti Ma ülle. Josep
48. olli kolmkümmend Wastaja wanna. Nink temmä koggus kolko neil säitse Wilja. Wastajil kil Wilja, nink pand Wilja. Einu sisse wäega paljo kolko, se olli ärräärwamata kui Liwa Merre weeren. Sis Joseppille sündi kats Poiga om
52. mast Raifest, mes Warao temmäle and, Manasse nink Ewshraim. Nink ne säitse Ralg Wastaja naksiwa tullemä, nida kui Josep olli üttelnu: sis awwas Josep omme Mitu ülles, kummin Wilja olli, nink möije Egiptileisille.
57. Nink kil Ma Rahwas tulliwa Egipti Maale Joseppi mannu Wilja ostma, sest Ralg olli suur. Sis lätsiwa ka Joseppi Belle kümme
4. keski alla Egipti Maale, Terri ostma. Ent Penjaminni es lähätä Jakob mitte, sest temmä üt
6. tel: et temmäle wahhest Rahjo ei johhu. Nink nemmä tulliwa nink kumardiwa Joseppit, sed
7. dä Ma Willitsejat Palgega Maani. Kui nüüd Josep Reid näggi, sis tuus temmä Reid, ent
- tem

temmä pand henda wõras neide wasta, nink
 kõnneli kangede neidega nink üttel: Teije ollete 9.
 Ürräkaeja, teije ollete tulnu, kaema kummalt
 kottalt se Ma wallale olnes. Nemmä ütliwä: 10.
 ei mitte Jõsand, sinno Sullase omma tulnu Lei-
 bā ostma. Meid om katstõistkummend Wellit- 13.
 se ollnu ütte Mihhe Poja Kanani Maal nink
 nātse, se Wāhhemb om täämbā Päiwāni meije
 Esä man, ent ütš ei olle ennāmb allale. Se 14.
 om jo ni, üttel Josef, ni kui ma teile kõnneli:
 Teije ollete Ma Ürräkaeja.

Nink temmä pididi neid Wāhhi al kolm päi- 17.
 wā. Nink kolmandal Päiwäl üttel Josef: Kui 18.
 teije waa ollete, sis olgo ütš teist Wellitsist kin- 19.
 nikeüdetu teije Wāhhi koan; ent teije minge
 nink wige Terri omma koddõ. Perräst toge 20.
 omma wāhhembāt Belle, sis jāte töttelekkus
 nink ei sa koolma. Nink nemmä teiwā nidade.
 Sis ütliwā nemmä tõine tõise wasta: Meije 21.
 olleme tōõste omma Belle perräst sündlikko.
 Nink Ruwen üttel: Teije es kule minno Sõn- 22.
 na: Urge tekke Pattu se Poisikesse wasta, nāt-
 se nüüd nõutas temmä Berri. Ent nemmä es 23.
 tija mitte Joseppit seddā moistwat, sest Tõlk olli
 neide waijel. Nink temmä käänd henda neist 24.
 ärrā nink ik. Sis käss Josef neide kotti Wil- 25.
 laga täütā nink eggāmihhele omma Rahha man-
 nu panna ja Te-roga neile anda Te päle. Nink 26.
 nemmä panniwā omma Terrā Eslide päle nink
 lätswā ärrā. Ent kui ütš omma Kotti ülles 27.
 awwas kōrtšin, nink taht ommalle Esllille sūw-

- wá anda, nátsse sis olli temmä Rahha tenmä
 28. Kotti. Suun: sis jáhmäti neide Süddä árrá
 nink pelgšiwá útteldän, Melles Jummal meile
 29. seddá om tennu. Kui nemmä jálle koddos sai-
 wa, sis juttustiwá seddá Eššäle árrá kík, meš
 neile olli johtunu. Nink Jakob neide Eššä ú-
 36. tel: Teije tete minno túhjáš, Josef ei olle en-
 námb allale, Simeon om árrá, Penjaminnit
 tohhate ka árráwotta; kík ne Ušša lámme-
 38. minno päle. Seddá wisi sadate minno halli
 43. Juusse Murrega Hauda.
 Pät. Ent Nalg olli rasše se Ma sisšen. Nink
 1. 2. kui nemmä olliwa löpnu árrá seddá Bilja siw-
 wá, meš olliwa tonu: sis úttel Eššä neide
 11. wašta: Kui se Järg nida om: sis wörke se Ma-
 lige üllembäst Biljast nink wige selle Mihhele
 andit weidi Palsamit, nink Met, kallist Roh-
 12. to nink Murret, Pähknid nink Mandit. Wöt-
 ke kattewörra Rahha, nink wige ka seddá jálle
 taggasi, meš Kotti. Suun olli, ehk om wah-
 13. hest Eššitust johtunu. Wötke ka omma Wel-
 14. le, nink minge. Ent se lige wäkkewänne Jun-
 15. wal andko teile Arno se Mihhe een. Sis lát-
 siwa nemmä alla Egipti. Maale nink aššiwá Jo-
 16. seppi ette. Kui nüüd Josef nággi Penjaminnit
 ni neibega ollewat: sis úttel temmä ommalle
 Majapiddajälle: Walmista Söki, sest ne Mih-
 17. he peawá minnoga Löunat Söma. Nink se
 18. Mees weije neid Joseppi Maija. Sis nakšiwá
 19. nemmä pelgämä se Rahha sü perräst, meš nem-
 20. mä ommin Kottin olliwa löidnu, nink ütliwá
 temmä

temmäle: Oh Jöfand, meije olleme jo töistörd
 alla talnu, Sökt ostma; eint kui meije Rörtfi 21.
 saime, nint Kotte wallele pästtime, sis olli eg,
 gämihhele Rahha temmä Kotti. Suun, meije
 Rahha täwwe arwo perrä, seddä olleme meije
 taggasi tonu. Temmä üttel: Urgepäljäke mit- 23.
 te, teije Jummal om teile seddä Barra andnu
 teije Kotti sisse, sest teije Rahha om minno kät-
 te sanu nint temmä töije Simeonit neide man-
 nu wäljä. Sis walmistiwa nemmä neid An- 25.
 dit, senni kui Josef Eöunale tulli. Kui tem- 26.
 mä koddoo tulli, sis töijewa nemmä temmäle om-
 ma Andit nint kummarদিwa teddä mani. Nint 27.
 temmä küssi neilt söbbralikult: Kuis teije Es-
 sä, se Wanna Kässi käu. Nemmä ütliwä: 28.
 Sinno Sullase meije Essä Kässi käu häste
 käl, temmä om weel Ellun. Sis töst Josef 29.
 omme Silmi ülles nint näggi Benjaminne om-
 ma Belle, omma Emma Poiga nint üttel: Kas
 se om teije wähhemb Belli, kummasst teije kón-
 nelite? Jummal olgo sulle armolinne minno
 Poig. Nint Josef rüht, sest temmä Süddä 30.
 läts passawas omma Belle wastä nint temmä
 ots paika ikma sada, nint läts Kambrette. Nint 31.
 sis möst temmä jälle omma Palget ärrä, nint
 tulli jälle wäljä; temmä piddi hendä finni nint
 üttel: Töstle Leibä Larwä päle. Nint nem- 32.
 mä söijewä nint jöijewä temmäga.

Perraäst es woi Josef hendä finni piddäda 45.
 kike een, kumma temmä umbrel satfiwa nint Pär.
 temmä üttel kōwwaste: Minge wäljä eggämees
 muist

2. muist minno mant. Nink temmä üllend omma
3. Häald Jkmissfega nink üttel: Minna olle Josep, teije Welli, kas minno Esä weel Ellun om? Ent temmä Welle olliwä temmä Palge eest ni
4. ärräheitinu. Sis üttel Josep: Ustke lähhemhälle minno mannu. Minna olle Josep teije Welli, kumba teije Egipti-Maale ollete ärrä-
5. münu. Ent ärge möttelge mitte minno seperi räst wihhotse ollewat; sest Jummal om minno teije Ello Ullespidämisse perräst sija lähhätä-
6. nu. Sest se om ennege se töine Näljä, ajastaig, weel omma wiis een, et ei sa kändmist ei ka
9. Poimist ollema. Rühke nink minge ülles minno Esä mannu nink wige neid Sönnu tälle. Nida ütlep sinno Poig Josep: Jummal om minno Jsfandas pandnu ülle kige Egipti Ma, tulle alle minno mannu, ärräwitelgo mitte.
10. Sinna peät Kosenni Maal ellämä minno lähhü-
11. kessen sinnä, nink minna tahha sinno toita, et
13. sinna nink sinno Maja hukka ei lä. Kulutage seddä Esäle, kii mes teije ollete nännu, jöudke
14. nink toge minno Esä tännä. Nink temmä satte Benjaminne omma Welle Kala ümbre nink
15. ik, nink Benjamin ik temmä Kalan. Nink temmä and kigille ommille Welligille Suud
25. nink ik. Sis lästiwä nemmä jälle ülles Ka-
26. naani Maale Jakobi omma Esä mannu. Nink kulutiwa temmäle nink ütliwä: Josep om weel Ellun, nink om Wallirfeja ülle kige Egipti Ma: sis jähmäti temmä ärrä, sest temmä es ussu neid
27. mitte. Ent kui nemmä jälle kii Joseppi Sön-

nu ütliwa, kumbe temmä neidega olli pajatanu,
 nink neid Bankrid näggi, kumbe Josep olli läh-
 hätänu, teddä ärrätoma, sis saije Jakobi Waim
 jälle ellawäs, nink üttel: Se om kül et Josep 28.
 minno Poig elläp, ma lä teddä kaema, enne
 kui ma ärräfole. 46

Sis läts Israel ärrä, nink kii mes temmä 2.
 olli. Nink Jummal üttel Näun temmä was- 3.
 ta: Minna olle sinno Eššä Jummal, ärräpel- 4.
 läko mitte alla minnä Egipti Maale, sest minna
 tahha sinno sääl sures Rahwas tettä, sinnoga
 ütten minna lä alla nink sata sinno ka jälle ülles;
 ja Josep peäp omma Kät sinno Silmi päle pan-
 nema. — Nink Israeli Poja weddiwa Jak- 5.
 bit omma Eššä nink omme Latsi nink omme
 Naisi Rattaste pääl, kumbe Barao olli läh- 6.
 hätänu, neid toma. Nemmä wöttiwa ka om-
 ma Karja nink kii omma hääd, nink tulliwa
 Egipti Maale Jakob nink kii temmä Suggu
 temmäga. —

Sis läts Josep omma Eššä wasta Rosenin; 27.
 nink kui temmä teddä nättä saije, sis satte tem-
 mä temmä Kala ümbre nink ii temmä Kalan
 kawwa aija. Nink Israel üttel Joseppi was- 30.
 ta: Nüüd kole minna hääl meel ärrä, sest
 minna olle sinno Palget weel nännu. 47

Sis and Josep Baraonille tedä, nink tem- 2.
 mä üttel: Egipti Ma om sinno een wallale, pan-
 ne omma Eššä nink omme Bellitsid kige par-
 remba Ma paika, se om Rosenni Maal ellämä.
 Sis weije Josep omma Eššä sisse, nink pand 7.
 Wa:

8. Waraoni ette saisma, nink Jakob õnnist Wa-
 9. raonit. Sis küssi temmä: Mittus Ujastaja
 es sa wanna ollet? Jakob üttel: Minno Te
 kõndmissse aig om sadda päle kolmkümmend
 Ujastaja. Weidi nink kurri om minno Ello
 aig ollnu, nink ei ullata mitte minno Wannam
 bide Ello: aja wašta.
11. Nink Josep and ommalle Esfäle nink Wel-
 litšille ellämisse Paika lige parremban Ma pav-
 gan Raemsi Ma sisšen, nida kui Warao olli
 28. käsnu. — Nink Jakob elli weel säitsetõistkümm-
 29. mend Ujastaga Egipti Maal. Kui nüüd tem-
 mä aig lähhüde jõus, et temmä pididi ärräkoob-
 48 ma: sis kuts temmä Joseppid omma Poigega hen-
 Päät. ne mannu, künnit wäljä omma Kät nink pand
 Ehwraimi nink Mannasse pä päle, nink õnnist
 49 Joseppit omme Poigeta. Perräst kuts Jakob
 Päät. tit omme Poigi kollo nink kulut eggämihhele,
 10. mes tullewatsel Ujal saas johtuma. Juda wašt
 ta üttel temmä: Se kunninglit lep ei
 kaoteta Judast mitte ärrä ei ka Sä-
 dusse Andja temmä Jallust senni kui
 Silo tuliep, nink temmä perrä saap
 33. Rahwas heitmä. Kui nüüd Jakob olli
 löpnu käske omme Poigi: sis pand temmä om-
 ma Jalgu kollo Säangi päle, heit henge ärrä,
 50 nink Sadeti omma Rahwa mannu.
- Päät. Sis satte Josep omma Esfä Palge päle nink
 4. it teddä nink and temmäle Suud. Kui nüüd
 7. Jeko-Päiwä olliwa mödä lännu: sis läts Jo-
 8. sep omma Esfä mahha matma nink temmäga
 lätt

lätšiwä kii Egipti Ma Wannamba, nink Jo-
 seppi Belle nink Esä Perre. — Nemma mat- 13.
 tiwa tedda se Nurme kattelörraliäse Hawwa
 siäse, kumba Nurme Abraham olli ostnu perris
 Mattusšes. — Josep elli sadda päle kumme 22.
 Ajaštaja. Enne kui temmä ärräköli: siä üttel 24.
 temmä weel Belliste wašta: Jummal saap
 teid koddö otsma nink saap teid ärräsaatma fest
 Maast, se Ma siäse, kumba temmä Abrahamil-
 le, Jsaakille nink Jakobille om wandnu. —
 Siä wige minno Luid ka siist ärrä. Nink Jo- 25.
 sep koli ärrä, woiyeti kalli Rohstoga nink panti 26.
 Kiršto Egipti Maal.

Töise st Mosešse Ramatust

om tähhele panna 1, meš Israeli Rahwale weel
 Egipti Maal om johtonu, nink 2, meš nemma
 Lanen teggiwa. Siä om

- 1, Mosešse Sündiminne, kutsminne nink säät-
 minne Rahwa pälikus,
- 2, kuis Egipti Ma 10 suggutsel Wišil waiwa-
 tetas,
- 3, Sädušse andminne Sinai-Mäe pääl.
- 4, Sädušse Telki Ehitäminne.

Ne omma siä 144 Ajaštaja.

Israeli Rahwas suggestiwa nink kašwiwa Hul: Pär. 1
 lani, nink se Ma saije neist täüs. Nink ütš 7.8.
 wastine Kunningas töšši ülle Egipti Ma, se es
 olle

9. olle Joseppit mitte tundnu. Nink temmä üttel omma Rahwa wasta: Närke Israeli Easte Rahwast om paljo, nink wäggewämb meid. Eätki nink tekem tarkaste, et kui wahhest johhus Södda töusma, et nemmä ka meije Wainlaid te pole ei heidä, nink taplewa meije wasta. —
13. Sis panniwä Egiptilise Israeli Eatsi rassedast te orjama. Nink teiwä neide Eello mörrus, Sawwi nink Sawwikiwwi teggemissen, nink figes saggutse Pöllo Eö Orjussega. Ja Warao
22. käsk kii omma Rahwast nink üttel: Kii Poig Eatsi, kumma sünniwä, heitke Jötte.

I. Mosessest.

2. P.

1. Üts Mees Lewi koast läts nink wöt Lewi
2. Tüttart. Nink se Naine töije ütte Poiga, nink
3. peet teddä ärrä kolm Ruud. Ent kui es wot ennämb peetä, sis wöt temmä talle ütte Eoakiristulest nink törwas seddä ärrä Eöwä nink Waingoga, pand seddä Pojalest sisse, nink pand teddä
4. dä Pilliro sisse Jö weerde. Nink temmä sössä
5. sar sais kawwest. Nink Waraoni Tüttar tuli alla Jötte zullema, sis näggi temmä seddä Kiristolest Kow sissen, nink lähhät omma Näüt
6. sikut teddä ärrätoma. Nink kui ülles awwawati, sis näggi temmä seddä Poisilest ikwat; nink temmal olli halle nink üttel: Se om üts Hebrealeiste Eatsist. Sis üttel temmä Sössar Waraoni Tütre wasta: Kas minna peä minnemä, nink sulle ütte Jümetaja Naisst Hebrealeist kutsima? Temmä üttel: Minne; sis läts

läts se Tüdruf nink kuts Eatse Emma. Nink 9.
 Waraoni Tüttär üttel tälle: Wi ärrä seddä
 Poisifest, nink immetä teddä minnule; minna
 tahha sulle Palka masfa. Sis wöt temmä
 seddä East nink immet.

Kui nüüd se Eatse olli kaswanu, sis weije 10.
 temmä teddä Waraoni Tüttre mannu, nink
 temmä olli temmäle Pojas, nink pand tälle
 Nimme Moses, sest et temmä olli teddä Weest
 wälja lastnu tömmata. Ent kui Moses olli 11.

suures sanu — sis paggesi temmä ütte taplemis, 15.
 se perräst säält ärrä, nink elli Midiani Maal.

Nink temmä wöt se Ma Esfändä Tüttärt hen, 21.
 nele Naises, nink temmä Nimmi olli Zippora. 3. p.

Sääl kaitse Moses, Jetro omma Aija Lam- 1.
 bid, aije neid Laande nink tulli Jummalä Mäe

mannu Horebbi. Sis näüt Jesanda Engel 2.
 henda temmäle Tulle kirren ütte Wösofi sisesest.

Se Wöso palli Tullest, nink se Wöso es pal- 3.
 la mitte ärrä. Nink Moses üttel: Käl ma lä

kaema seddä suurt Näütust, milles se Wöso 4.
 ärrä ei palla. Ent Jummal heikab temmä was-

ta Wöso sisesest, ja üttel: Moses! Moses. 5.
 Temmä üttel: siin ma olle! Sis üttel Temmä:

Ärrä tulgo mitte siä lähhüde, pästä ärrä om-
 ma kängitsid, sest se Paik, kun sa saisat, om
 üts pühhä Paik.

Minna olle sinno Esä Jummal, Abraha- 6.
 mi Isaaki nink Jakkobi Jummal. Sis peet

Moses omma Palge ärrä, sest temmä peljäs
 Jummalä päle kaja. Nink Jesand üttel: Mät, 9.

- se Israeli Laste tännitāminne om minno ette tulnu, nink minna olle ka nānnu sebdā: Waiwamist, kummaga Egiptilisse neid waiwanu.
10. Sis tahha minna sinno lähātāvdā Waraoni mannu, nink sinna peāt wäljā toma minno
19. Nāhwast Egipti Ma sisest. — Ent minna tija, et Egipti Ma Kuningas ei sa teid lasēma
20. minnā kui ennege läbbi wāggewā kae. Sest minna sa omma kāt wäljākūnnitāmā nink Raad
4. p. lōmā kige omma Jmmega.
1. Moses koste nink üttel: Nātse, nemmā ei
2. sa minno uskma. Nink Jssand üttel: mes sulle kāen om? temmā üttel: Kēp. Nink temmā üttel: Wiska sebdā Keppi mahha. Sis saije temmā Siwvus, nink Moses paggesi temmā eest.
4. Nink Jssand üttel: Hara tebdā Harada pitte kinni. Sis lāts Siug jälle Keppiis temmā Peun.
5. Et nemmā peāwā uskma, et se Jssand neide Wannambide Jummal hendā sinnolle om
6. nāütnu. Nink Jssand üttel talle weel: Pist ta nüüd omma Kāt Puhho, nink temmā pist. Kui jälle wäljā tōmmas, nātse sis olli temmā Kāsfi piddali tōbbine, otse kui Lummi. Nink
7. Jssand üttel: Uja omma Kāt jälle omma Puhho; nink kui ta Poost olli wäljā tōmma nu, nātse, sis saije temmā jälle puhtas. —
9. Kui nemmā neid kätte Lāhte ei ussu, nink sinno Hāald ka ei kule: sis wōtta Wet Jdest nink walla sebdā kwiwa Ma päle, sis peāp se Wew
10. res sama. Sis üttel Moses Jssanda wastā:

Oh Jssand, minna ei olle eäle Sönnaga Mees
 olnu, sest minnul om rasse Su nink la kange
 Keel. Jssand üttel temmä wasta: Kes om 11.
 Innimissele Suud andnu? es minna Jssand
 olle feddä tennu. Minne nüüd, minna tahha 12.
 sinno Suga olla, nink sinno oppetada, mes
 sa peält kōnnelema. — Es Aron se Lewitilinne 14.
 olle sinno Belli? minna tija teddä häste moist-
 wat kōnnelda. Nink näitse temmä lät wälja
 sinno wasta, nink kui temmä sinno näep, sis
 saat sa rōõmsa ollema omman Sōāmen. —
 Sis lāts Moses ärrä Jetro omma Wija man- 18.
 nu: nink üttel: Lasse, pallem, minno ärrä, et
 minna jälle lä omme Belliste mannu Egipci
 Male. Jetro üttel, Minne rahhoga. — Sis 20.
 wõt Moses omma Naist nink omme Poigi nink
 pand neid Eesli Sālgā, nink lāts jälle Egipci
 Maale; ja Jummalä Keppi wõt temmä omma 5.P.
 kätte. Perräst lästiwä Moses nink Aron nink 1.
 ütliwä Baraoni wasta: Nida ütlep Jssand
 Iraeli Jummal: Lasse miuno Rahwas min-
 nulle Pühhä piddämä Lanen. Ent Barao üt- 2.
 tel: Kes se Jssand om, kumba Häälid minna
 peä kuulma? Minna ei tunne feddä, ei lasse
 la Iraeli ärrä minnä. 6.P.

Sis üttel Jssand Mosesse wasta: Nüüd 1.
 peät sinna näggemä, mes minna Baraonille
 tahha tettä, sest läbbi wāggemä Kāe peäte teije
 wallale sama. — Minna olle käl kuulnu Iraeli 5.
 Easte Puhkamist, kumbe Egiptilisse panniwä
 orjama, nink olle mõttelnu omma Leppingo päle.

7. P. — Nink Egiptilisse peává tedá sama, et min-
 8. na olle se Jssand, kui minna omma kát Egipti
 Ma pále wáljá kúnitá nink kít Israeli Latsi ne-
 9. de keskelt wáljá sata. Sis teiwá Moses nink
 Aron nidade, kui Jssand neid olli kásknu.
 10. Moses olli 80 Ujastaja wanna, ent Aron olli
 83 Ujastaja, kui nemmá Baraoniga kónneliwa.
 16. — Ent Barao kinnit omma Sdánd, nink es
 kule neid mitte, nida kui Jssand se olli úttelnu.
 23. Nink Moses tóst omma Keppi úlles, nink ló-
 je seddá Wet, kumb Jben olli, Baraoni nink
 temmá Sullaste Silmi een, sis láts Wesfi Ber-
 24. res. Nink ne Kalla kolliwa árrá, nink Egipti-
 tiliistelle es olle ka jurwa, sest se Berri olli kú-
 26. ge Egipte Ma sissen. Ent Barao es wóttá
 3. P. ka seddá Sdámette. Sis kúnnit Aron omma
 6. Kát jálle wáljá úlle lige Egipti Ma, nink Ro-
 na tulliwa úlles, nink kattiwa seddá Maad kú-
 9. ni. — Sis kuts Barao Mosesi nink úttel-
 Pallege sšandát, et Lemmá neid kónne min-
 must nink minno Rahwalt árráwóttap, sis tab-
 ha ma seddá Rahwast árrálaske Jssandalle Oh-
 15. writ wima. — Ent kui temmá nággi, Rahho-
 sawat, sis rassend temmá jálle omma Sdánd,
 16. nink es kule neid mitte. Nink Jssand úttel
 Mosesse wastá: Utle Aronille, kúnnitá wá-
 já omma Keppi nink ló Ma Tolmo, et se Lái-
 jes saasse lige Egipti Ma sissen. Nemmá tei-
 18. wá nidade. — Nink ne Nójia teiwá ka nidade
 omma Lausmissega, et nemmá Lái-
 je lasseste
 tulla, ent nemmá es woi mitte, nink ne Lái-
 je olli

- olliva Innimiste nink Tõpraste päle. Sis 19.
 ütliwa nemmä Waraoni wastä: Se om Jum-
 mala Sõrm. Ent Waraoni Süddä läts jälle
 langes, nink temmä es kule neid mitte. Nink 20.
 Jõsand üttel Mosesse wastä: Tõsse hommun-
 go warra ülles, nink astu Waraoni ette, sest
 nässe temmä lät We weerde nink, ütli:
 Kui sinna minno Rahwast ärrä ei lasse: nässe 21.
 sis tahha minna sinno nink sinno Rahwa päle
 Mardikuid lähätädä, ni paljo et Egiptileiste
 Maija peäwä täüs sama neist Mardikuist.
 Nink se Ma rikloti ärrä neist Mardikuist. 24.
 Perräst üttel Jõsand Mosesse wastä: Min- 9.P.
 ne Waraoni mannu nink ütli: Kui sinna ke- 2.
 lät Israeli Rahwast minnemäst, sis saap Jõsan-
 da Käsfi sinno Karja päle tullemä räseda Jum-
 mala Witsaga. — Nink Jõsand teggi sebdä 6.
 tõisel Päiwäl, nink fik Egiptileiste Tõpra kor-
 liwa ärrä; ent Israeli Laste Karjast es kole
 ütli ainust. — Ent Warao süddä olli kalg, 7.
 nink es lasse neid weel ärrä. — Nink Moses 10.
 tõst Tuhka Ahjust nink puist sebdä Taiwast was-
 ta, sis tekküwä Paise, kumma Willega tõusti-
 wa Innimiste nink Tõpraste külge. — Per- 23.
 räst kunnit Moses omma Keppi Taiwa pole,
 nink Jõsand lasst Rahhet Taiwast sabbada Egip-
 ti. Ma päle Pilsaga.
- Nink se Rahhe löije mahha fik, mes wäljä 25.
 pääl olli, nink murs ärrä fik Puid. Rosenni 26.
 Maan ennege, kumman Israeli Rahwas elli
 es satta üttele Rahhet. Ent Waraoni Süd- 35.
 dä

10

- Pär. då kallesteti ärrå. Nink Moses künnit wälilä
 13. omma Keppi ülle Egipti. Ma nink Jssand lasē
 tulla Makare Tuuld, se tōije Haina Riitsikkid;
 14. määrätšid enne eäle ei olle olnu, ei sa ka ennāmb
 15. ollema, ja nemmä kattiwa Maad kinni nink
 šōiwā ärrå kē Haina se Ma pääl, nink üttrile
 22. haljast Lehete es iā Puije pääle. — Uttesās
 Bairo mes Egipti. Male tulli, olli sagge Pimu
 23. medus kolm Päiwā. Nemmä es nāe tōine
 tōist mitte; ent Israeli Lašte man olli selge Wal
 24. ge neide Honin. Sis kuts Barao Mosest nink
 üttel: Minge orjage Jssandat, ent jāt'e om
 25. ma Tōpra nink Lambid sijä. Ent Moses üttel:
 Sinna peät ka meije kätte andma tappetawid
 26. Ohwrid. Kūl peap meije Karri ka ütten min
 nemā, Šōrga ei peā meije neist taggasi iätmä.
 28. — Sis üttel Barao: Minne ärrå minno
 mant, lummal Päiwäl sinna jälle minno Sil
 11 mā ette tullet, sis sa peät ärrāoolma. —

- Pär. Sis üttel Jssand Moseselle: Minna tab
 ha weel ütte Baiwa Baraoni nink Egipti Ma
 5. päle panna, et ta peās teid ärrāsaatma. — Kil
 ne, mes eddimält om sündinu Egipti. Ma sis
 sen, peap ärrāoolma, Baraoni eddimätšest
 Pojast sani Mäürško eddimätše Pojani, nink
 ka kē mes eesmält om sündinu Tōpra polest.
 6. Nink suur Kōōkminne saap ollema kige Egipti
 7. Ma sissen, ent kige Israeli Lašte man ei sa nei
 de Pennike omma Suud ammutama, et teije
 peate tundma et Jssand šeddā Egiptileište nink
 Israeli Lašte wajjel Bahhet om tennu.

2. Pasja Wona sömisse säädminne. 12

Sis üttel Jēsand: Sefinnatse Ku kummel 3.
 Päiwäl wõtke eggämees hennele ütte Wona,
 eggalle Waijalle ütš Woon. Se Woon peap 5.
 terwe oliema, Eššane, aiaštane peap temmä
 teil ollema; Lambist ehk kitsist peäte teije wõt- 6.
 ma. Kattie öddango waijel peäte ärrätapma, 7.
 nink temmä Berrest wõtma nink sest tähte teg-
 gemä neide kätte Lāwwe. Pida päle, nink pääl- 9.
 mātse Lāwwe pääl sen Waijan, kun seddā sūw-
 wās. Torelt ehk Beega kedetu ei peä teije
 mitte söma, enge Tulle kōrwal kūtsetu, nink
 temmä Pāād, temmä Jalgu nink temmä So- 10.
 likkid. Mes illejäap, peap Tullega ärrāpal-
 lotetama. Saitse päiwā peäte hapnematta 15.
 Leibā sömä. Kit mes Juretusšega om tettu 20.
 ei peä teije mitte sömä kigin ommin Honin.
 Sis heigas Moses kit Israeli Bannambid nink 21.
 üttel: Toge nink wõtke hennele Lambid omma
 Perrekunna mödā nink tapke Pasjat. Sest 23.
 Jēsand saap läbbi käuüma Egiptileisi lömä, ent
 kui temmä seddā Berd näep Lāwwe. Pita pääl,
 sis saap Jēsand möda minnemā, nink ärrārik-
 ja ei sa teid putma. Sis hoitke seddā Usja 24.
 hennele nink ommille Latšille Sādusšes. Nink 26.
 kui nemmä sawa küššimā: Mārāne Orjus es
 teil se om? Sis ütlege: Se om Jēsandalle 27.
 ütš Pasja Dhwer: Keä Israeli Laste Waja
 mödā läts, kui temmä Egiptileise mahha löije,
 nink päst meid ärrā. — Sis teiwā Israeli Lat: 28.

29. se nida kui Jssand olli kasknu. Nink kask Os
 Jssand luvvã kik, mes eddimãlt olli sündinu,
 30. Innimiste nink Tôpra polest, et ka Maja es
 31. jã, kun kooljat es olle. Sis heigas Barao
 Mosest nink Aronit Osel nink üttel: Tôuske,
 ja minge ärrã nink oriage Jssandat ni kui teije
 32. ütlite. Wõtke ka hennega omme Lambid nink
 Tôprid, ja minge ärrã, nink õnnistage ka min-
 no. Nink Egiprilisse aijewa kangede se Rah-
 wa päle, et nemmã piddiwã rühlmã sest Maast
 ärrãminnã.
37. Sis lãtsiwã Israeli Latse ärrã Raemsest
 Suktoti, liggi kuus sadda tuhhat jalgsi Meest
 40. ilma Latseta. — Ent seddã aiga, kumba Israeli
 Latse Egipri Maal olliwa ellãnu, om nelli sad-
 45. da päle kolmkümmend ajastaja. — Sis üttel
 Jssand Moseesse wastã: Se Pãsjã Sãdus
 46. peãp teile jãmã. — Seddã peãp sõdãma, nink
 13. Luud ei peã teije temmãle mitte murdma.
- Pãr. Sãitse Pãiwã peãt sinna hapnematta Leibã
 6. sõmã, nink sãitsmel Pãiwãl peãp Jssandalle
 14. Pühhã peetãmã. Nink kui sinno Latse eddes
 päide konnage sinnust küssip: Mes se Pãsjã
 peãp ollema? sis üttele: Jssand om meid kange
 Rãega Egipri Maast, Orgusse honest wãljã
 winu.

3. Israeli Rahwa kãüminne Merrest lãbbi. Barao Uppotus.

18. Ent Jummal last seddã Rahwast umbre-
 21. minnã Lane-Teed, Loa Merre kaut. Nink
 Jss

- Jssand káwwe neide een Päiwá aigo Páilwe 14
 Tulpan, neile Teed juhhatama, nink Óse Tulle Pát.
 Tulpan, neile paistman. — Sis aijewa Egip: 9.
 tileise neid tagga, nink saiwa neide járgi, kun
 nemmá Leri ollíwa tennu Merre weerbe. Nink 10.
 Israeli-Latse pelgšiwá wáega nink tennitiwá
 Jssanda pole. — Sis úttel Moses Rahwa 13.
 wásta: Urge peljáke, saiske nink kaege Jssan-
 da Ónnistust, kumba temmá teile täämbá saap
 teggemá. Jssand saap teije eest sóddama, ent 14.
 teije peáte waik ollema. Sis úttel Jssand 15.
 Mosesse wásta: Mes sinna minno pole tánni-
 tát? Útle Israeli Latšille, et nemmá ka eddesi
 láwa. Ent sinna tósta úlles omma Keppi, 16.
 kúnnitá wáljá omma Kát úlle se Merre, nink
 lahuta teddá árrá. — Sis kúnnit Moses 21.
 Kát wáliá, nink Jssand last kangešt Ma-kare
 Tulešt seddá Merd árráwija, fige Ó, nink teg-
 gi seddá Merd kúiwás Tees. — Nink Israeli 22.
 Latse látšiwá kúiwalt Merre keskest lábbi, nink
 Wesši olli neile Múris neide háál nink kurral
 Káel. Ja Egipšillise aijewa neid tagga, kif 23.
 Baraoni hobbese, Bankre nink Kúútle am-
 mak kesset Merre. — Sis úttel Jssand Mo: 26.
 sesse wásta: Kúnnitá jálle wáliá omma Kát
 úlle se Merre, et temmá Wesši jálle tullep Egip:
 tileiste pále. Nink Moses kúnnit wáljá omma 27.
 Kát, sis tulli se Merri jálle hommungut was-
 ta omma Wola sísse — nink kat fige Baraoni 28.
 Óda Wáe Bankrid nink Kúútlid kinni —
 nink útte ainust es já neist úlle. — Nida pást 30.

31. Jšsand tol Päiwäl Israeli Egiptileište läest är-
 vä. Nink Israel näggi seddä suurt Temmä
 Käät, kumba Jšsand ülles näüt, nink pelgäs
 15 nink ušš Jšsandat ja temmä Sullast Mofest.
 Päät. 1. Sis lauliwa Mofes nink Israeli Laise
 20. Jšsandalle laulu. Nink Mirjam, Prohweri
 Emmänd, Aroni Šöšsar wöt Trummi omma
 16 Käätte nink kil Naise lätsiwä wäljä temmä per-
 Päät. vä Trummi nink Pillega.
 1. Sis tulli kil Israeli Laiste Koggodus Sin-
 ni Laande, kumb om Elimmi nink Sinai wai-
 4. jel. — Nink Jšsand üttel Mofesse wašta:
 Nätse, minna tahha teile Taiwast laste Leibä
 saddada, kui wihma, nink Rahwas peäp eg-
 gäpäiwä koirjama, ni paljo kui Päiwä jaos
 waija om, et minna neid kiusa, kas nemmä
 minno Šadusšen tahtwa káiwä, wai ei tah-
 12. ha. Kul ma olle Rahwa Nurrisemist kuulnu.
 — Šoddangut wašta peäte Lihha šömä, nink
 Šommungo wašta Leiwäst šönus sama, ja tei-
 je peäte teedmä et minna olle Jšsand teije Tum-
 13. mal. Sis tulliwa šoddangul Selawi Linno
 ülles nink kattiwä seddä Leri kinni, nink Šom-
 14. mungo olli Käste ššöri ümbre se Leri maan. Kul
 maan ollew Käste jo olli ülles lánnu, nätse
 sis olli ülle Laande ütš penikenne ümmärkunne
 15. Aššt, kui Hal Ma pääl. Kui Israeli Laise
 seddä näiwä, sis ütlewa seddä Mannat ollewat,
 sest nemmä es tija nitte, mes se olli; ent Mo-
 ses üttel neide wašta: Se om se Leib, kumba
 21. Jšsand om teile andnu šiwvä. — Nink nem-
 mä

mā korjasīwa sebdā egga hommogo, eggāiṭs ni
 paljo, kui temmā jōus sūwā. Nink kumwen 22.
 dal Pāiwāl korjasīwa nemmā kattererra Leibā,
 tats kommerit kummaleke; sest sāitsmel Pāi 25.
 wāl om Jēsanda Hengāmisse. Pāiw.

4. Sādusse. Andminne Sinai

Māe pāal.

19

Pāt.

Kolmandal Kuul sawa Jisraeli Latse Si 1.
 nai Laande, nink Jisrael teggi omma Leri se 2.
 Māe wašta ūlles. Sis heikas Jēsand Mofest 3.
 Māe pāalt nink ūttel: Kui teije hoijate minno 5.
 Leppingut: sis teije peāte mulle ūts Preester 6.
 Kuningrikkus ollema. — Pūhhendā Rahwast 10.
 tāambā nink hommen nink lasse neid omme Rei-
 wid ka mōske. Hoidke hendā se Māe pāle ast- 11.
 mast nink temmā Otsa putmast, kes eāle put-
 tup, se peāp Surma ārrākoolma. Nink kol- 16.
 mandal pāiwāl hommogult warra sis tōssi Pil-
 ne nink Wāłgi heitminne, nink ūts rasse Pilw
 Māe pāle nink wāega kange Passuna hōlli, nink 18.
 kil Rahwas heiti ārrā, mes Lerin olli. Nink
 kil Sinai Māggi suitses, et Jēsand mahha tulli
 temmā pāle Tulle sissen nink Suits lāts ūlles
 otse kui Pāts. Dhjo Suits nink kil se Māggi 20
 wārrisi wāega. Pāt.

Nink Jummal ūttel neid Sōnnu: Minna 1. 2.
 olle se Jēsand sinno Jummal. Sinnul ei peā 3.
 mitte muid Jummalid olleminno een. Sin- 5.
 na ei peā mitte muid kummardama nink orja-
 ma, sest minna olle ūts wāggew wiyhane Jum-
 mal,

- mal, keä Wannambide Pattu koddos otšip Laš-
te päle kolmanda ninč neljändä pöłwe sisse.
6. Ninč minna tahha Armo näütä tuhhandä Pöł-
we sisse neile, kumma minno armastawa ninč
 7. minno käskü piddawä. Sinna ei peä mitte
Jšsanda omma Jummalä Nimme tühjäste
Suhho wötma, sest Jšsand ei sa seddä mitte
nuhtlematta jätmä, ká temmä Nimme tühjäste
 8. Suhho wöttap. Mötle Pühhä Päiwä päle,
 9. et sinna pühhendät. Kuus Päiwä peät sa om-
 10. ma Tödd teggemä; ent säitsmel Päiwäl om
Jšsanda sinno Jummalä hengämisse Päiw.
 12. Auwusta omma Esä ninč omma Emmä, et
sinna kawwa ellät se Ma pääl, kumba Jšsand
 13. sulle annap. Sinna ei peä mitte ärrätapma.
 14. Sinna ei peä abbi ello rikma. Sinna ei peä
 15. mitte warrastama. Sinna ei peä kawwalat
 16. Tunnistust andma omma Lähhembä wasta.
 17. Sinna ei peä mitte himmustama omma Läh-
 18. hembä Kodda. Sinna ei peä mitte himmus-
tama omma Lähhembä Naist, Sullast, Näüt-
silut, Töbrast ehk kil, mes temmä perrält om.
 19. Ninč kil Rahwas näggi seddä Pitse, Mürri-
mist ninč Wälki, ninč Passuna. Hölli ninč
 21. seddä Mälke suitswat. Ninč Rahwas säis
kawwest; ent Moses läts lähhembälle Pimme-
 22. dähhe, kumman Jummal olli. Ninč Jšsand
üttelet temmä wasta: Israeli Latse omma nän-
 23. nu minno Tawast neidega kōnnelewat. Urge
telke minno kōrwale üttege Höppe, ninč Kull-
 24. latšid Jummalid; enge mustast Ultrit te sa mul-

- le, nink ohwritse se päle omme Tulle Ohwrid
 nink omma Tenno. Ohwrid omme Lambid nink 24
 Härgi. Pät.
- Nink Moses olli Mäe pääl nellikümmend 18.
 Päiwä nink nellikümmend Ööd. 25
- Sis Könneli Jösand Mosesse wašta nink Pät.
 üttel: Eggämihhe läest, kä seddä ommast Söä. 1, 2.
- mest hääl meel teep, peäte teije minno ülles
 Löstmissse Ohwrid wötma. — Kulda nink 3.
 Höbbe nink Waske. Nink sinnist nink Purpu 4.
 ri nink Rosina, karwalist Sidi Keiwast. —
 werrewid Dina, Nahlu, nink Kähri, Nahlu 5.
 nink Seedri, Puid. Ölli Lühte tarwis, kal 6.
 list Kohto Wöidmissse Ölli tarwis, nink hä
 haijolist Kohto, Suitsutamissse tarwis. Nink 8.
 nemmä peäwä mulle ütte pühhä Usfend tegge
 mä, et minna neide seän elläs. Seddä mödä 9.
 kui minna sulle sesamma Telki kajo, nink tige
 temmä Riista kajo näütä, nida peät sa tegge
 mä. Ka ütte Kirstu Seedri Puist pool kol 10.
 mat künärt piutte, pool töist laijatte nink pool
 töist körrutte. Nink seddä peät sinna selge 11.
 kullaga katma sisfest nink wäljäst. — Sensam 16.
 man Kirstun peät sinna seddä Tunnistust hoid
 ma, kumba minna sulle sa andma. Nink sin 17.
 na peät ka ütte Arräleppitämisse Kane reggemä
 selgest Kullast. — Nink kats Kerubi kind 18.
 mäst Kullast — kä omma Siwuga sesamma 20.
 arräleppitämisse kaand kinni katma. Nink sin 21.
 na peät seddä arräleppitämisse kaant Säduſse
 Kirstu päle üllesfäadmä. Sis sa minna säält 22.
 sam.

sammast sulle tunnistama nink sinnoga kōnne
 lema se ärräleppitāmisse kane päält latte Keru
 bimi waijelt, kē meš minna sinno kāsfi Israelli
 Eatšille (ütteldä.)

26 Pät. Seddä honet peät sinna kunnest Teltist pe
 nikessest Nidi Löwwendist, sinnitsest, purpu
 rist nink rošsina karwalissest Keiwast Kerubi
 miga kunstlikkult ülles teggemä.

32 Pät. Kui nüüd Rahwas seddä näggi, et Moses
 wivi Sinai. Mäe päält alla tullemast, sis kog
 gus Rahwas hendä Aroni mannu, nink üttel
 Löšse ülles, te meile Jummalid, kumma meije
 een käuwa, sest meije ei tija mitte, meš selle

3. Mihhele Mosessele om johtonu. — Sis kist
 kē Rahwas omma kuld Kōrwa: Ehtid ärrä,

4. nink tōijewa neid Aroni kätte. Nink temmä
 teggi litte walletu Washikat, nink neimä üt
 liwä: Israel, ne omma sinno Jummalä —

6. nink ohwritsiwa Pallotusse Ohwri; ja roh
 was iste mahha šomä nink joma, nink tōšsiwa
 7. ülles mängmä (*). Sis üttel Jesand Mosesse

15. se wašta: Minne, astu mahha, sest sinno Rah
 was om kange kalaga. — Kui nüüd Mosesse

16. Mäe päält alla läts: sis olliwa ne kats Tunnist
 tusse Lawwa temmä Käen, nink möllembil po
 19. lel olli kirjotetu. — Se Kirri olli Jummalä

19. Kirri, kiwvi Laudu sišse kairwetu — Ent kui
 temmä Leri lähhüde sai, nink seddä Washikat
 nink Tantsmist näggi, sis sai Moses wäega
 wihhatseš, nink wiššas ne Lawwa ommast Käest
 ärrä

(*) 1. Kor. 10, 7.

ärrä ma päle, nink teggi neid katske Mäe all.
 Nink temmä wöt seddä Wassikat, pallut ted. 20.
 dä Tullen ärrä, nink höörd penitesses, puist
 seddä Bee päle nink and seddä Israeli Eatfille
 ka jumwa. — Sis jäi Moses Leri Wärräten 26.
 saisma nink üttel: Ke Jssanda perrält tahhap
 olla, se tulgo minno mannu. Sis koggosiwa
 temmä mannu kii Lewi Poja. Nink temmä üt. 27.
 tel neide wasta: Nida ütlep se Jssand Israeli
 Jummal: Eggämees wötko omma Mōka Wō-
 le nink tapko Lewi sissen omma Belle nink Sō-
 pra ärrä. Ne Leri Poja teijewä Mosesse Sōn. 28.
 na perrä, nink sel Päiwäl satte seddä Rahwast
 kolm tuhhat Meest mahha. Sis sündi töisel 30.
 Päiwäl, et Moses Rahwa wasta üttel: Lei-
 le ollete kii suurtt Pattu tennu; ent ommete tah-
 ha minna Jssanda mannu ülles minnä, ehk 33
 minna wahhest saäl teije eest Ärräleppitämist te. Pär.
 Nink Jssand üttel Mosesse wasta: Kōn- 5.
 nele Israeli Eatfille: Teije ollete ütš kange ka-
 laga Rahwas; sis heidä nüüd omma Ehte hen-
 nefest ärrä, et ma moistas, mes ma sulle peä
 teggemä. Sis heidiwä Israeli Eatse omme Eh. 6.
 tet henne päält ärrä. Nink kii Rahwas näggi 10.
 seddä Pilwe-Tulpa Telki-Ukse een saiswat, sis
 tössi kii Rahwas ülles nink eggäüts kummard
 omma Telki-Ukse een. Nink Jssand kōnneli 11.
 Mosessega Palgest Palgeni nida kui Mees kōn-
 nelelep omma Sōbraga. — Sis üttel temmä 15.
 Jssanda wasta: Kui sinno Palge ei sa meile
 kaas-minnejäs, sis ärrälasko meid mitte siist
 ülles minnä. Sis

34

- Pät. I. Sis üttel Iſſand: Raijo hennelle kats kiro
 witsid Laudu jälle, otse nida kut ne eddimätsse
 olliwa: sis tahha minna neide pääl neidsammu
 Sõnnu kirjotada, kumma eesmätsse Laudu pääl
 olliwa olnu, kumbe sinna ollet katski tennu.
4. Moses raggus neid, nink tõssi warra ülles hom
 mungult, nink läts ülles Sinai Mäe päle, nida
5. kut Iſſand tedda olli kasknu. Sis tulli Iſ
 sand mahha Pilwen nink fais sääl temmä man,
6. nink kulut wäljä Iſſanda Nimme. Nink Mos
 ses heikas: Iſſand, Iſſand, Jummal, armo
 sinne nink hallestaja, pillämelelinne, surest
7. Heldusfest nink Usutawusfest; kã Armo nãu
 tãt mitto tuhhandille, kã üllekohhut, üleasts
 mist nink Pattu andis annat, kã Kõwwerat
 ei jãtte mitte ilma sũtã, kã Sinna Wannam
 bide Pattu koddõ otsit Easte-Easte päle, kã
8. mandan nink neljãndã Põlwen. Nink tem
 9. mã kumard mani ja üttel: Oh Iſſand, an
 na meije üllekohhut andis nink meije Pattu,
10. nink perrãndã sinna meid. Sis üttel temmä:
 Nãtse, minna tahha Leppingut tettã; kige sin
 no Rahwa een tahha ma Jmmet tettã. Kumma
 ei olle lodu kige Ma pääl, et kã Rahwas peãp
11. Iſſanda Tekko nãggemã. Hoija seddã, me
 minna tããmbã sinno kãsse: Nãtse, minna tõu
 ga sinno Palge eest wäljä Ammoritileisi, nink
 Kanantileisi nink Heritileisi nink Beresitileisi
15. nink Hewitileisi nink Jerusitileisi. — Et sinna
 wahhest ei te mitte Leppingut sesamma Ma, El
 lãjidega, nink nemmã neide Jummalide perrã
 ei

ei portu nink temmä kutsup sinno, nink sinna
 temmä Ohwrit sööt. — Nink Moses olli sääl 28.
 Jäsanda man nellikümmeend Päiwä nink nellikümmeend Sööt. Se aja sissen Leibä es sö mitte nink Bet es jo temmä ka mitte. Ja Jäsand kirjut neidesanmu Laudu päle omma Säduusse Sönnu, neid kümme Kösio Sönnu. Nink 29.
 sündi kui Moses Sinai Mäe päält alla tulli — sis näijewä kil Israeli Latse Mosesst, nink näije, 30.
 temmä Palge, Rahk se paiste: seperr ist pelg: siwä nemmä Mosessele lähhüde tulla: Sis hei 31.
 kas Moses neid, nink kil Israeli Latse tulliwä temmä mannu, nink temmä käsk neid kil seddä piddäwä, mes Jäsand temmäga Sinai Mäe pääl olli kōnnelnu.

Nida löppet Moses neidega kōnnelda nink 33.
 temmä olli ütte Tekki pandnu omma Palge päle. Ent kui Moses Jäsanda ette tulli, sis wöt 34.
 temmä seddä Tekki ärrä, senni kui temmä jälle 40.
 Rahwale wäljä läts. Pät.

Lōise Niastaja eemätsel Kuul teitti Sä- 17.
 dusse Telki Hone ülles — nida kui Jäsand 18
 olli neid käsknu. — Nink üts Pilw kat Sä- 34
 dusse Telki, nink Jäsanda Luwustus täüt sed-
 dä Honet — Se Jäsanda Pilw olli Hone 38.
 pääl Päiwä aigo, nink Tulli olli Hse kige
 Israeli Koa Silmi een, kige neide Te-käuw-
 misfen.

* * *

Kolmandan Mosesse Ramatun

om wanna Israeli. Easte Kerko = Sädusse ebi
 da, kii mes Jummal olli kasknu neyt hämele
 lissist Pallotusse Ohwrift, Eöki nink Tenno
 Ohwrift; Pattu nink Urräleppitämisse Ohw
 rist; Aroni nink temmä Poige Boidmissesst,
 nink Pühhendämissest Puhta nink rojatse Ellä
 jide Bahhest; Latse wodi Naise Pohhastä
 missesst; ja Piddali többest; nink mitmasug
 gusist Tomotussist nink kummnessse andmissse
 Sädussesst.

Neljändän Mosesse Ramatun

om Israeli Meeste Arw, ja Lewitileiste nink
 Eesiluide Arwaminne nink neide Tenistus löö
 da, ja monne tükki, mes ka siia lühhidelt om
 tähhele pannemisses?

1. Roggodusse Önnistämisse Euggu,
2. Nurm kannade püwviste andminne,
3. Mäsfajid nuhtlep Jummal rassedaste,
4. Jummal annap Wet Pää sissesst wäljää.
5. Wasfine Siuwu üllesäädminne se tullit
 se Siuwu Salwmisse wasta.

6. p.

22.

23.

24.

Se Jssand kōnneli Mosesse wasta nink
 üttel: Nida peäte Israeli Eatsi önnistama ne
 le üttelden:

Se Jssand önnistago sinno nink hoidto
 sinno.

Se

Se Issand laske omma Palget sinnole pais. 25.
ta, nink olgo sulle armolit.

Se Issand tõstko omma Palget sinno pä. 26.
le, nink andko sulle omma Rahho.

2. Nurm, pütwište ehk Pinde wal-
walla andminne nink neide himmo
hawwa. 11
Pät.

Kik Suggu seggu Rahwas, kumb neide 4.

seän olli, aijewa omma Himmo tagga, iksiwä
nink ütliwä: Kes meile annap kül Eihha siw-
wä. Meile tulleswa ne kalla meelde, kumbe 5.

meije Egipsti, Maal muido sbitjeme, ja ne Ug-
guritse, nink Meloni, ne Lauga, nink ne Sib-
bula ne Kiuuts-lauga. Ent niüd om meije 6.

Heng kuiwas jänu, sest siin ei olle Lanen muud
minkisuggust, kui ennege seddä Manna meije
Silmi een. — Sis kuld Moses seddä Rah. 10.

wast ikwat omman Perre kunnan nink kōnneli
Issanda wasta: Minkperräst sinna ollet kige 11.

se Rahwa koormat minno päle pandnu? —

Kuitas minna Eihha sa, kigelle Rahwale an- 13.

da? Minna ei woi ainult ütšinda kige se Rah. 14.

wa koormat kanda, sest se om mulle wäega ras- 16.

se. — Sis üttel Issand: Koggu mulle tokko 17.

säitsekümmend Meest Israeli Wannambist: sis

tahha minna mahha tulla sinnoga kōnnelda nink

tahha wotta sest Waimust, kumb sinno pääl

om, nink neide päle panna, et nemmä sinnoga 18.

seddä Rahwa koormat kandwa. Ent Rahwa

wasta üttel Moses: Pühhendäge hendä hom-

- menes, nink teije sate Eihha sömä, sest teije ol-
24. lete Jssanda kormu een seddä ifnu. — Sis läts Moses wäljä nink koggus kofko 70 Meest
25. Rahwa Wannambist nink se sündi, kui se Waim neide pääl olli hengämän, sis pajatiwa nemmä
31. Prohweiti kolutamist. — Nink Tuul tössi Jssandast nink haard Watwalla Lindu Merre we- rest nink aije neid mahha Leri mannu. Päiwä kōnnike Maad Leri umbrel, nink nemmä ollirwa
32. lähhüd kätte küüre kōrrutte Ma pääl. Sis wōttiwa Rahwas kätte Päiwä nink D, nink koggusiwa Durmpüwōwi, ehk Kanna, (Selawi Lindu); kes weidi sat hennese: Se koggus hennese kümme Dhmerid, nink nemmä laotiwa
33. neid lajalde Leri umbre. Se Eihha olli weel al- lale neide Hammaste waijel; sis läggüsi Jssanda Wihha se Rahwa päle nink Temmä löije seddä Rahwast ülli wäega sure Nuhtlussega.
34. Selle kutsuti se Paiga Nimmi Himmo-hawwas; sest nemmä mattiwa mahha sääl seddä himmo- likko Rahwast.

16 3. Rasse Jummalä Nuhtlus neide
Pät. Mästajide ülle.

1. Kora Jtsori Poig, Lewi Poja Poig wōt hennega Latani nink Abbirami, Eliabbi nink
2. Oni, nink tössiwa ülles Mosesse Palge een tats sadda päle wiiskümmend Mihhe neidega, kumma koggodusse Wannamba, nink Ulembä
3. ollirwa, Hulgast kutsutu, Kuulsa Mihhe. Sis
9. kōnneli Moses Kora wasta: Kuulge teije Lewi Lat

Latse! Kas se om teile ülli kasfinalt, et Iisraeli
 Jummal teid om Iisraeli Kogodussest ärralah-
 hutanu, Iisanda Hone Tenistust orjada. —
 Kas teije nüüd ka seddä Preestri Ammetit kiu- 10.
 sate? Kit sinno Hull om hendä Iisanda was- 11.
 ta ülles koggonu. Nink Moses lähhat kuts- 12.
 ma Tatani nink Abirami, ent nemmä ütliwä
 Meije ei tulle mitte ülles. Kas se om weidi, 13.
 et sinna ollet meid sija Laande Beddänu meid
 ärräsurmata, et sinna ka eßi meile Wallitsejas
 siin heidät. — Sis satje Moses wäega wih- 15.
 hatseß — nink üttel Kora waßta: Sinna
 nink kit Sinno Hull, olge Iisanda een nink
 ka Aron hommeneß. — Sis näüt hendä Iis- 20.
 anda Aluwustus figele selle Hulgate, nink Iis-
 sand kōnneli Mosesse nink Aroni waßta nink
 üttel: Lahhutage hendä sesinnatse Hullä Peskelt 21.
 ärrä, et minna neid Silmä pilgimissel ärräßö.
 — Laage Kora, Tatani nink Abirami Kor- 24.
 jusse umbrekaotse mant ärrä. — Sis üttel 28.
 Moses: Sest peäte tundma, et Iisand minno
 om lähhatānu. Kui nesinnatse sawa ärräkool-
 ma nida kui kit mu Innimisse koolwa, sis ei
 olle mitte Iisand minno lähhatānu. Ent kui 30.
 Iisand ütte wastset Usja teep, nink Ma omma
 Suud ülles awwap neid ärräneelden, nink
 nemmä ellāwält Pōrgutte mahha läwä: sis
 peäte teije tundma, et ne Mihhe omma Iisand-
 dat kiusānu. Nink sūndi, kui temmä olli löp- 31.
 nu kōnneda: sis aijeti se Ma, kumb neide all
 olli, lahki. Nink Ma awwas omma Suud 32.

ütles nin^k need neid kⁱ ärrä nin^k neide Majju
 nin^k kⁱ Innimisⁱ, kumma Kora perrält olli^s
 33. wa, nin^k kⁱ temmä Warrandust. Nin^k Ma
 kat neid kⁱnni nin^k nemmä saiwa hukka se kogⁱ
 34. godusse k^eskelt. Kⁱ Israel, kumb neide üm^e
 35. bre olli, paggesi neide Häle eest, ja Tulli läts
 Islanda mant wäljä, nin^k söije neid k^ats sadda
 wiiskümmend Mihhe ärrä kumma Suitsuta
 40. misse Kohto ohwritsiwa. — Mälletus^es
 Iraeli Easte een, et üt^site Wöra^s, k^es Aroni
 Seemnest ei olle, se mannu es tulles, Suitsu
 tamisse Kohto Islanda Palge een pallama läüt^e
 17 mä, et temmä ei sa nida kui Kora nin^k temmä
 pä^t. Huk hukka.

2. Sis üt^etel Island Mosesse wa^sta nida:
 Wötta Iraeli Easte k^eest, kumbake Esä Ma
 ja eest üt^ete Keppi, nin^k kirjota eggämihhe Nim^e
 3. me se päle. Ent Aroni Nimme kirjota Lewi
 4. Keppi päle. Nin^k sinna peät neid ärräpanne
 ma se k^eggodusse Telkin se Tunnistusse een,
 5. kun ma teijega k^ekk^e tulles. Nin^k se peäp süw
 dimä, et se Mihhe K^ep, kumba minna olle ärrä
 räwallitsenu, peäp hätsmä, nin^k et sis löppes
 6. se Rahwa Nurrteminne teije wa^sta. Sis an
 niwa kⁱ Rahwa Wörsti üt^ete Keppi temmä
 Kätte neide Wannambide Maju perrä ne k^ats
 töiskümmend Keppi, Aroni K^ep olli ka neide
 7. säen. Nin^k Moses pand neid ärrä Islanda
 8. Palge een Tunnistusse Telkin. Ent t^enet pä^t
 wäl sündi, et Moses Tunnistus Telki sisse läts
 nin^k nätsse Aroni K^ep häts^es, nin^k aije Urbe
 wäl-

wäljä, kaswat Häälmid nink Pand ka Mand-
 lid. Sis Pand Moses kii neid Keppi wäljä 9.
 Jäsanda Palge eest nink nemmä näijewä seddä
 nink wöttiwa eggäüts jälle omma Keppi. Sis 10.
 üttel Jäsand Mosesse wasta: Wi Aroni Kep-
 pi jälle sisse Tunnistusse ette hoita neile Was-
 tapannejille Tähhes.

4. Jummal annap Wet Pae sissest. 20

Kui Israeli-Eatse Tsinni Laande olliwa 1.
 tulnu, sis es olle Wet fogaoduselle; nink 2.
 nemmä foggusiwa hendä kofko Mosesse nink
 Aroni wasta. Ja Rahwas riidliwa neidega 3.
 nink ütliwa. Melles teije ollete Jäsanda fog- 4.
 godust sija Laande tonu, et meije Janno sin
 koleme ärrä nink ka meije Löpra? Sen fur- 5.
 jan Paifan ei olle Seemnet, ei ka Wiigi, ei
 ka Wina-Puid, ei ka Kranati-Ubbina Paik,
 sin ei olle ka Wet iuwwa. Sis läts Moses 6.
 Aroniga Telki-Usse mannu, nink sattewa om-
 ma Palge päle mahha. Ja Jäsanda Aluwus- 7.
 tus näüt hendä neile nink temmä üttel: Wötta 8.
 seddä Keppi nink saata foggodust kofko: per-
 räst peäte sinna, nink sinno Welli Aron sesin-
 natse Pae wasta neide Silmi een pajatama,
 sis annap temmä teile omma Wet wäljä. Ni-
 da peät sinna neile Wet saatma Pae sissest, nink 9.
 seddä foggodust nink neide Löprid jootma. Sis
 wöt Moses seddä Keppi ehk Wäsä Jäsanda Pal- 10.
 ge eest, nink läts omma Welle, Aroniga, nink
 foggusiwa seddä foggodust sesamma Pae ette
 fof-

- Kokko, nink Moses üttel neile: Kuulge teigt
 Bastapanneja! Kas meije same teile Wet sest
 11. sinnatsest Paest wäljä saatma? Sis töst Mo-
 ses omma Kät ülles, nink löi se Pae päle kates
 körd omma Keppiga, nink sis joost paljo Wet
 wäljä, nink se koggodus nink neide Töpra joi
 12. wa sest kit. Sis üttel Jssand Mosesse nink
 Aroni wašta: Sest et teije ei olle minno usk-
 nu, et teije ollesse Israeli Laste Silmi een min-
 no pühhendänu, sis teije ei peä sebdä koggodus
 mitte se Ma sisse wimä, kumba minna sa neile
 13. andma. Ne omma Meribba Bee, kumba
 perräst Rahwas Jssandaga olliva rielnu, nink
 27. temmä Nimmi saije pühhä. Nink Perräst
 lätsiwä Moses nink Aron Horri Mäe päle ülles,
 28. fige koggodusse Silmi nättän. Nink Moses
 wöt Aroni Koiwid temmä Säljäst ärrä, (nida
 kui Jssand olli kasknu) nink pand neid temmä
 Poja Eleasari Sälgä. Sesamma Mäe otfa
 29. pääl koli Aron ärrä. Ja se koggone koggodus
 21. ik sebdä Aronit kolmümmend Päiwä.
 Päät. Sis lätsiwä nemmä Horri Mäe mant ärrä
 4. sebdä Teed Loo Merre weerde, nink Rahwal
 olli pahha Meel se Te pääl nink ütliwa Jumma
 5. la nink Mosesse wašta: Welles teije ollete meid
 Egiptist wäljä winu, et meije siin Laande ärrä
 koleme? Sest siin ei olle Leibä ei ka Wet nink
 meije Heng tüddinep ärrä sebdä pehmet Manna
 6. siuwä. Sis lähhät Jummal tullitsid Singu
 Rahwa sekkä, ne purriwa sebdä Rahwast, nink
 7. sääl koli ärrä paljo Rahwast Israelin, — See
 per

perräst tulli se Rahwas jälle Mosesse mannu
 nink ütliwä: Meije olleme Pattu tennu, et
 meije Jšanda wašta nink ka sinno wašta olle-
 me kōnnelnu, ja palle Jšandat, et Lemmä
 neid Siugu ärrawōttas? Sis pallel Moses
 jälle Rahwa eest. Nink Jšand üttel temmäle: 8.
 Le hennelle ütte wasšitse Siugu, nink panne
 teddä Ridwa Otsa ülles, nink se saap sündi-
 mä, et eggäüts, kã omma purretu, kui temmä
 sesamma päle kaep, sis peap temmä Ello jämä.
 Nink Moses teggi ütte wasšitse Siugu, nink 9.
 pand teddä Ridwa Otsa ülles. Sis sündi, kui
 üts Sing teddäke pures, nink sis kaije temmä
 se wasšitse Siuwu päle ülles, nink temmä jät
 sis ellämä. (*)

Pileami kutsutas wandma, nink Jum-
 mal pannep teddä õnnistama.

Kui Israeli Eatse Leri teiwä Moabi wäljä 1.
 pääl: — sis peljäs Moab wäega seddä Rah- 3-
 wast nink üttel Midiani Wannambide wašta: 4.
 Nüüd sööp se Hult Rahwast ärrä kil mes mei-
 je ümber om, õtse kui Härg seddä Marohto ärrä-
 rä sööp. Tol Aljal olli Palal Moabide Kun-
 ningas. Se lähhat Sõnnumid Pileamille 5.
 Peori Wojale Petorri nink läst kutsu nink üttel-
 dä: Nätse üts Rahwas om Egiptist wäljä tul- 6.
 nu nink seddä Poggona Maad linni katnu. Sis
 tulse nüüd, pallem, nink wannu mulle seddä
 Rahwast ärrä, sest temmä om wäggewämb min-
 C 5 no,

*) Job. 3. 14.

- no, sest minna tija, et se om õnnistetü Rahwas, leddá sinna õnnistat, nink se om árráw
 9. wannotu, leddá sinna árráwánnut. — Ent
 12. Jummal tulli Pileami mannu nink úttel: Sinna ei peá mitte minnemá, ei peá ka seddá Rahwasst mitte árráwándma, sest temmá om õnnistetü.
 18. — Sis úttel Pileam Palakki Sullaste wasta: Kui Palak saas mulle omma Kodda táis Kulda nink Hóbbedat andma, sis ei wot minna jo mitte úlle se Jssanda omma Jummalá Sónna astu, ei ka seddá kige wáhhembát
 20. ehk surembat tetta. Nink Jummal úttel Pileamile: Sest et ne Mihhe omma tulnu, sinno kutsma, tósse úlles neidega minnema, siski sinna peát seddá teggemá, mes minna sulle útle.
 21. Sis láts Pileam Moabi Ulembidega sinna
 22. ná. — Ent Jssanda Engel wót saista Tee páäl, teddá wasta panna kui temmá sóit omma Emma Gesli Sáhán nink kats temmá Poisi ollit
 23. wa ka temmága. Sis nággi se Esel seddá Jssanda Engli Tee páäl saistwat, nink paljas Moól olli temmá láen, seperrást láánd hendá se Esel Tee páält árrá Murme pole minnemá: ent Pileam
 24. lói teddá jálle Tee pále láándá. Ent Jssanda Engel saistati útte Wina, Mäe Jalg. Tee ra
 25. páäl, kun möslembil polel Mür olli. Kui se Esel Jssanda Engli nággi, sis túkki temmá Müre pole, nink pitsit Pileami Jalga Saina wastata; selle wót temmá weel ennámbeste lüwowa.
 26. Sis láts Jssanda Engel weel eddesi nink saist Mitsan Paigan, kun útteke Teed es olle ei hále ei

- ei ka kurrale Kæle taata. Kui se Efel Jssan- 27.
 da Englit näggi, sis heit temmä hendä Pilea-
 mi alt mahha. Sis satie Pileam wäega se ülle 28.
 wihhatses, nink löise seddä Eeslid omma Rep-
 piga. Sis teggi Jssand se Emma, Eesli Suud
 wallale (*) nink temmä üttel Pileami wasta:
 Mes minna olle sulle kurja tennu, et sinna nüüd
 kolmkörd minno ollet lönu? Sis üttel Pileam: 29.
 Selle et sinna ollet minno nägotanu; oh olles
 mulle seddä Mõika kæn, ma tappas sinno par-
 hilla ärrä. Se Efel üttel: Es minna olle sinno
 Emma Efel, kumma pääl sinna ikles ollet löit-
 nu, sest sani kui minna sulle olle sanu täämbä
 Päiwäni? Kas minno wiis kunnage olnu
 seddä sulle nida tetta? nink temmä üttel: ei ol- 31.
 le mitte. Sis teggi Jssand Pileami Silmi
 wallale, et temmä näggi Jssanda Englid Te
 pääl saiwat, nink pahast Mõika temmä kæn
 ollewat; seperräst kummard Pileam nink satte
 omma Palge päle mahha. Sis üttel Jssanda 32.
 Engel tälle: Minkperräst ollet sinna omma Ees-
 lid ni kolmkörd lönu. Kui temmä ka es olles 33.
 mitte minno eest ärräkäändnu, sis olles minna
 nüüd tööste sinno ärratapu nink teddä Ello
 jänu. Sis üttel Pileam: Käl ma olle eesti- 34.
 nu, sest minna es tija mitte, et sa wasta sa'sit.
 Sis üttel Jssanda Engel: Minne nüüd neide 35.
 Meestrega, ent seddä Eõnna ütfindä, kumba
 minna sulle ütle, seddä kõnnele sinna. Nida
 läts Pileam neide Palakki Wõrõtiga. Kui 36.
 Pa-

(*) 2 Petr. 2, 16.

- Palat kuuld Pileamit tulleswat, sis lats temmā
 temmā wasta Moabitiliste Lina, omma Piri
41. Otsan — nink weije teddā Pali Māe pāle ūl
 23 les, et temmā saält se Rahwa Otsa nāes.
- Pāt. I. Sis ūttel Pileam: Ehhitā mulle siā sātse
 Altrit nink walmista mulle sātse Hārgi nink
 5. sātse Dinid. Nink Isand pand Sōnna Pī
 7. leami Suhhe: sis pajat temmā omma Moistu
 kōnnet nink ūttel: Sūria Māalt om Palat
 Moabi Kunningas minno siā kutsnu, nink ūt
 tel: Tulle, wannu Jakobit ārrā, sōima Israelt.
 8. Kuis minna seddā peās sōimama, teddā Junt
 9. mal ei sōima. Sefinnane Rahwas peap ūtsit
 vā ellāmā nink ei peā Pagganibe seklā arwatar
 10. ma. Kes loep Jakobi Pōrmo ārrā nink Israelt
 neljāndā Otsa Arwo? Minno Heng koolgo
 ōigede Sūrma nink minno wimāne olgo kui nel
 11. ve (Ois). Sis ūttel Palat Pileami wasta:
 Mes sinna teet? nātse sinna ollet dānistant
 14. neid, kumbe sa pidbit ārrāwandma. — Nink
 temmā weije teddā Esowimne Nyrme, Pisga
 Māe otsa pāle, nink teggi sinna jālle 7 Altarit
 ūlles, nink ohwrits Hārsā nink Dina kumma
 18. se Altri pāal. — Nink Pileam pajat omma
 tāhhendāmisse Sōnna nink ūttel: Tōsse ūlles
 Palat nink kule, kānā Kōrwu minno pole sin
 19. na Esipori Poig. Jummal ei olle mitte kui
 Inniminne, et Temmā wōlssis, ni ka Innimis
 se Lats, et Temmā middāle peās kabhitsema:
 kas Temmā middāle peās ūtlemā, nink es peās
 seddā mi te teggema? Kas Temmā peās mid
 dāle

Däke kōnnelema, nink es peäs seddä piddämä?
 Temmä ei tunne tühjä Jakobin, ei ka Waiwa 21.
 Israelin. Se Isand temmä Jummal om
 temmäga nink Kunninga Passuna: Hääl om
 temmä man. — Sis üttel Palak Pileami was 25.
 ta: Sinna ei peä teddä Reedmissega ärrä 26.
 wandma, ei ka Önnistamissega önnistama.
 Sis koste Pileam nink üttel: es ma üttele sulle:
 Kik mes Isand pajatap, seddä te minna. Per: 28.
 räst wöt Palak Pileamit hennega Peori Mäe
 otša päle, kumb Lane pool näütäp, nink teggi 29.
 jälle säitse Ultrit ülles nink ohwrits üttele Härgä 24
 nink Dinast eggä üttele pääl. Par.

Sis töst Pileam omme Silmi ülles, ja 2.
 näggi Israelt neide Suggu mödä elläwät nink
 Jummal Waim olli temmä pääl. Nink tem- 3.
 mä naksi nida pajatama nink üttel: Se Jum-
 mala Kōnne: kuulja üttelep, keä kige wäggewä
 Näütmist näep, kelle Silmi wallale sawa. Kui 5.
 mahha heidäp. Oh kui hä omma sinno Telfi,
 Jakob! sinno Hone o Israel! Nemmä lag: 6.
 gonesse käl laijalde kui jõe, ötse kui Kohho Ai-
 ja Dia weren; Isand om neid essi istotanu
 kui Aloe: Puid, kui Seedri Puid, We: Dia 7.
 weren. — Minna näe teddä, ent ei mitte nüüd
 minna kae temmä päle, ent ei mitte lähhim.
 Uts Täht (*) kääp wäljä Jakobist,
 nink uts Wallitsusse Kep töusep ül-
 les Israelist, se lööp Moabi Ullem-
 sid mahha, nink kaotap kii Setti
 Lat:

(*) Matt. 2, 2.

19. Latsi ärrä. — Jakobist peap mulle se Wal-
 23. litseja tulles. — Oh kes sis saap ellämä kui
 25. Jummal seddä teep. Perräst tössi Pileam üls
 27. les, nink tulli jälle omma Paika, nink ka Pa-
 Päät. laf läts omma Teed ärrä.
12. Perräst üttel Jssand Mosesse wašta: Min-
 ne sinnä Abbarimi Mäe päle ülles, nink laf
 seddä Maad, kumba minna Israeli Latsille olle
 13. andnu. Nink kui sinna fik ollet seddä nännti
 sis peap ka sinno omma Rahwa mannu Koggo-
 14. tama, ni kui sinno Belli Aron om sanu. Eest
 et teije minno Sönnä wašta ollete pandnu Esi-
 ni Lanen, kui se Koggodus riidleman olli. —
18. Sis wötta henne mannu Josuat Runni Poiga
 ütte Meest, Kenne sissen Waim om, nink pan-
 19. ne omma Kät temmä päle. Nink säe teddä se
 Preestri Eleasari Silmi, nink Koggodusse
 20. Silmä ette. Ja panne omma Auwo temmä
 päle, et fik ne Israeli Laste Koggodus kulep.
 21. Nink temmä peap se Preestri Eleasari Silmi
 een saisma, kã temmä polest peap kūsima Uris-
 22. mi Säduusse perrä Jssanda Palge een. Nink
 32 Moses teggi nida kui Jssand olli teddä kãstnu.
 Päät. 2. Sis tulluwa Kaddi nink Ruwent-Latse
 nink kōnneliwa Mosessele Preestrille nink Kog-
 4. godusse Wannambille nink ütliwä: — Se Ma
 kumba Jssand om Israeli Koggodusse Palge
 een lānnu, se om Lōpraste Ma, nink sinno
 5. Sullasille omma Lōprid. Kui meije olleme
 Armo löidnu sinno Silmi een, et seddä Maad
 sinno Sullasille Perrāndusses antasse, sis ärrä
 rä

- rälasko meid mitte ülle Jordani, Jõ minnä.
 Ent Moses üttel neide wašta: Kas sis teije 6.
- Wellitse peawä Sõtta minnemä, nink teije jäte
 siä. Melles teije Israeli, Easte Sõänd lahhu 7.
- tade, et nemmä es lääs ülles sinnä Maale, kum-
 ba Jssand neile om andnu. Nida teiwä teije 8.
- Wannamba, kui minna neid olli lähhatänu
 Kadesist Parneast seddä Maad kaema. Kui 9.
- nemmä tulliwa Eskoli Orqu, sis murdsiwa
 nemmä Israeli Easte Sõänd. Tol Päiwäl 13.
- saije Jssand wihhatses nink lass neid sensinnat-
 sen Lanen nellikümmend Aastaja hulgu, senni
 kui kii se Suggu sai ärrä löppetetu, kumb Jss-
 sanda Silmi een olli kurja tennu. Nink näitse 14.
- teije ollete omme Wannambide assemelle sanu,
 üts Hulf Pattuteggiä Rahwas, Jssanda suurt
 Wibha Israeli wašta weel surembas tettä. Kui 15.
- teije temmä Sõnnawõtmisses henda ärräkänä-
 te, sis wõttap temmä weel teid siä Laande jät-
 tä, nink teije sadate kii seddä Rahwas hukka.
 Sis astsiwa nemmä jälle temmä mannu nink 16.
- ütlivä: Meije teme siä Lammaste Tahra om-
 mille Löprille nink Linu ommille Latsile. Ent
 meije tahhame walmi olla Israeli Easte Palge
 een jõuda, senni kut meije neid neide Waigalle 18.
- olleme saatnu. Meije ei tahha enne taggasi
 läändä omme Maiju sisse, enne kui eggäüts
 Israelin omma Perrandust om sanu — Mei- 32.
- je läme Sõtta ehhitetu Jssanda Palge een Ka-
 naani Maale, nink meije Perrandusse. Ossa
 olgo meile sel pool Jordanit. Nida and Mo- 33.
- ses

ses neile Kaddi nink Rubeni Latsille nink Jo-
seppi Poia Manasse pole Suggule. Sihhoni
Ummoritiliste Kunninga Rikkast nink Dggi
Pasani Kunninga Rikkust nink se umbreakotse
Ma Lina.

Wiendän Mosesse Namatur

om tähhäle panna: 1, Mosesse Mannitsemin-
ne nink Rahwale Meelde Algataminne, kuis
Jummal 40 Ujastaja Lanen omma koggos-
dust, nink teddä om üllespiddanu, nink ed-
dest juhhatanu,

2, Mosesse Jummalaga jätminne nink temmä
Surm.

1. P.

5.

5. P.

1.

Sel pool Jordanit Moabi Maal nalksi Mo-
ses seiddä Säduft weel selletämä ütleden nida:
Kuule Israel nink panne tähhäle neid käs-
nink Kohto, Säduffe, kumbe minna teid weel
oppeta teggemä, et teije ellässe nink perrändä-
se seiddä Maad, kumba se Isand teile annap-
Teije ei peä se Sönnä mannu middäke kaswa-
tama, mes minna teid lässe, ei ka sest middä-
ke ärräkaotama, et teije hoijasse Jummalä kää-

7.

Ku. Ja märänes suur Rahwas om se? kum-
malle ne Jummalä ni lähhün omma, kui se Is-
sand meije Jummal meile ni saggede kui meije

8.

teddä appiheikame? Nink mesuggune suur
Rahwas om se? kummal ni öige Säduffe nink
Kohto omma, kui se koggona Säduft om, kum-
ba

- Ba minna tämbä teie Palge ette panne. Ent 9.
 hoija häste omma Henge, et sinna neid Usju
 ärrä ei unnetä, kumba sinno Silmä omma nän-
 nu, nink et nemmä kunnake sinno Silmi eest ä-
 rä ei lä kige sinno Elo Päiwil nink sinna peät
 neid ommille Eatsile nink Easte Eatsile kuluta-
 ma. — Teid om Jäsand wašta wötnu nink 20.
 om teid Kaud Ahjo sisesest Egypriisi wäljawiinu,
 et teije temmä Perris Rahwas ollesse, nida
 kui tämbätsel Päiwäl om. — Hoitke hendä 23.
 Jäsanda omma Jummalä Leppingut ärräunne-
 tamäst, kumba temmä teijega om tennu, et teije
 hennele löigatut Palget nink Kajo ei te, ei ka
 kummake Usja Saarnaust. Eest Jäsand sinno 24.
 Jummal om üts ärräsojä Tulli. — Sis olgo 39.
 sulle nüüd weel tämbä tedä, nink wötta Sodä-
 mette, et Jäsand üts Jummal om, Taiwan
 üllewän, nink ka Ma pääl allan nink ei muud
 teddäke. Sinna peät temmä Käsku nink Sä 40.
 dusfid pidämä, kumbe minna sinno tämbä
 kässe et sinno nink sinno Easte Käski häste käüp,
 nink et sinna kawwa ellät se Ma sissen, kumba
 Jäsand sinno Jummal sulle annap. — 6.9.
 Kule Israel! Jäsand meije Jummal om 4.
 üts ainus Jummal. Selle peät sinna Jäsan- 5.
 dat omma Jummalat armastoma kigest ommast
 Sodämeest, nink kigest ommast Hengest nink ki-
 gest ommast Jöwruust. Nink ne Sönnä, kum- 6.
 be minna sinno kässe, peäwä sinno Sodämen
 ollema. Nink sinna peät neid ommille La sille 7.
 tinnitämä, nink ikkes neist pojatama kui sinna
 ka omman Wajan istut, nink kui sinna Te pääl
 J lön:

18. Lönnit, nint kui sinna mahha lämmet, nint kui
 9. 9. sinna jälle illestöbset. — Et sinna teet, mes
 11. öige om, nint mes hä om Jësanda Silmi een,
 et sinno Kässi häste Päip. — Nint hoiija hen
 12. dä, et sinna Jësandat omma Jummalat ärrä
 ei unneta. — Et sinna, kui sa ollet sönu nint
 sönuš sanu, nint ollet hääd Maiju ehhitänu,
 13. nint ellät neide sišsen; nint sinno Töpra nint
 sinno Lamba omma paljo sanu nint sinnul om
 paljo Hobbodat nint Kulda, nint kii mes sul
 14. om, häste om sülle sigginu; Oh! et sinno
 10 Süddä ei surustelle sega nint sinna Jësandat
 10. Pär. omma Jummalat ärrä ei unneta.

16. Sis löifage nüüd ümbre omma Süddäme
 17. Tennahka, ärge olge jälle kange Kalaga. Sest
 Jësand teije Jummal om Jummalide Jummal
 nint Jësandide Jësand; ütš suur Jummal wäp-
 ten, nint hirmolik, keä Jinnimist ei kae, ei ka
 18. Andit wötta. Temmä satap Kohhut Perräto
 Latšille nint Läsille nint armastap ka Wörašt,
 et temmä neile Söfi nint Keiwid annap. Sest
 13. le peäte teije ka Wörid armastama, sest teije ol-
 10. päät. lete ka Wöra wärki ellänu Egipri Maal. —
 13. Kui teije minno Käsku sate piddämä, et teije
 Jësandat omma Jummalat armastade nint
 teddä orjatte kigest ommast Söämest, nint ki-
 14. gest ommast Hengest: Sis tahha minna teije
 Moale Wihma anda ommal Ahal, warrast nint
 illast Wihma, et sinna kofko panner omma Wil-
 15. ja, omma Wina nint omma Illi. Nint min-
 na tahha ka sinno Karjalle Haina anda Wäljä
 pääh

pääl, et sinna södt nint sönus saat. Ent hoit- 16.
 te hendä et teije Süddä ei sa ärräessitetus, et
 teije ärrä ei taggana, muid Jummalid orjama
 nint neid kumardama; kumma perräst Jesanda 17.
 Bihha teije päle läggünes, nida et temmä pan-
 nep Talwast kinni, et Bihma ei sa nint Ma 18
 omma Tullu ei anna teile. Päc.

Urge opke mitte Pagganide hirmsa Abju per- 9.
 rä teggemä. Sinno seän ei peä mitte löitämä, 10.
 kes omma Poiga eht Tüttärt läbbi Tulle lastep
 kāmwa, eht Tundja, eht Tähte kaeja eht Ar-
 wo telleja, eht Lummoja, eht Nöid eht Kä Tun- 11.
 diat orsip, eht Böhlu eht keä Kooljist kuesip.

Sest kã eäle nisuggust teep. se om Jesandal ütš 12.
 hirmus Abši, nint uisuggutse hirmsa Abša per-
 räst ajap se Jesand neid sinno Palge eest ärrä.

Sis peät sinna laitmata ollema Jesanda omma 13.
 Jummalaga. Jesand saap ütte Prohweti sin- 15.
 no keskelt sinno Bellitist ärrätämä, otse kui 21
 minna olle, seddä kuulge. Päc.

Kui kellele om ütte kange kalalist nint ilm- 18.

sönnawötlilko Poiga, kumb omma Esia nint
 Emmä Häälb ei kule, eht nemmä käl teddä man-
 nitsewa nint karristawa: sis peäwä nemmä ted- 19.
 dä wötmä nint Roggodusse Wannambide man-

nu wimä nint omma Paiga Wärräjätte mannu,
 nint ütlemä: Gesinnane meije Poig om kange 20

kalane nint ilmsönnawötlil, nint ei kule meije
 Häälb nint Oppust, temmä om ütš Praššija
 nint Jodil: sis peäwä kil se Lina Koddanilko 21.

teddä kuwega heitmä, et temmä ärräkolep nint
 sin.

- sinna peät seddä Kuria henne seäst ärräkaotama, et Kogona Israel seddä Kules, nink ka pelgäs.
22. Kui keäke Surma Patru om tennu, nink saap Surmalle ärräantus et teddä Pu külge purwast,
23. siš ei peä temmä K-hha Pu külge mitte jomä, (*) ent sinna peät selhammal Väiwäl teddä mahha matma: fest üts üllespodu om Jumma
- 22
pät. la een ärräwannotu (**).
1. Kui sinna näet omma Belle Härgä eht Lammas kaotsta ollewat: siš peät sa neid jälle
2. taggasi wimä omma Belle mannu. Ent kui so Belli ei olle sulle lähhün; nink sinna ei tunne teddä mitte, siš peät sinna seddä omma Waija sišse wõtma, et ta sinnä jääp senni kui sinno Belli teddä otsip, et sinna jälle taggasi annat.
3. Nida sa peät teggemä kige sinno Belle ärräkadonu Ašjuga, mes temmä käest om kaddonu, nink sinna löwwät seddä, siš ei woi sinna mitte henda ärräpetä.
- 24
pät.
14. Ärrätekkō ka mitte Kawwalust Palgališse, Waise, nink se wasta, kel Pudust om, olgo
15. temmä sinno Belliste eht Wōra seäst; enge sinna peät temmä Väiwä Palka tälle kätte andma, kui Väiw allaminne man om, fest et temmä om waine, et temmä Isandat sinno wasta ei heika, nink sulle saap Pat. — Ärräkändgo Wōra eht Waine Lastē Kohhut tōisite nink ärräwōtgo ka Läsja. Keiwast Kihlas, eht Pandediš hennele.

(*) Jan. 19, 31. (***) Kal. 3, 13.

Arräpiddägo omman Paunan kattesuggust 13.
 Kalo suurt nink wäikest. Nink sinno Majan 14.
 ei peä mitte kattesuggust Wakka, suurt nink wäi-
 kest ollema. Sinna peät ütte täwwe likko nink 15.
 öiget Kalo, nink ütte täwwe nink öiget Wakka
 piddämä, et sinno Jkkä pik olles se Ma sissen,
 kumba Jssand sinno Jummal sulle annap.
 Sest kää seddä teep, om Jummalalle ütse hirmus 16.
 Assi, nida kui kii ne sinnatse kää ülle kohhut
 tewä. 27 Pät.

Nink Moses Israeli Wannambidega kääst 1.
 Rahwast nink üttel: Sel Päiwäl kui teije ülle 2.
 Jordani läte, se Ma sisse, kumba Jssand sul-
 le annap, sis peät sinna hennele ütte suurt Riw-
 we ülles säädma nink neid Eubjaga wöidma.
 Nink sinna peät neide päle kirjotama Säduuse 3.
 Sönnä, kui sinna läät se Ma sisse, kumman
 Pimä nink Bet wiljäl om. — Nink Moses 11.
 kääst seddä Rahwast nink üttel: Kui teije ollete 12.
 Jordani Jöest läbbi lännu: sis peäwä nesin-
 natse saisma Rahwa Önnistamisses Krisimä
 Mäe pääl: Simeon, Lewi nink Juda, Jsa- 13.
 kar, Josef nink Benjamin; ent nesinnatse peä-
 wä saisma wandmisses Hewali Mäe pääl:
 Ruwen, Kad nink Asser, Sewulon Tan nink 14.
 Rahwtali. Nink Lewititilisse peäwä wäljä
 pajatama nink ütlemä kigile Israelin korge hä- 15.
 lega: Arräwannotu olgo se, kää koojo ehl wal-
 letu Palge teep Jssandolle Melepahhas; An-
 meti Mihhe Kää Eödd, nink pannep seddä War-
 jo Paita; nink kii Rahwas peäp kostma nink
 ütlemä: Amen!

16. Arráwannotu olgo se, feá omma Esá ehl omma Emma árrápóllep.
17. Arráwannotu olgo se, feá omma Láshembá Piri árráligutap.
18. Arráwannotu olgo se, feá ütte Sögge dat Te páál árráessimá teep.
19. Arráwannotu olgo se, feá Bóra Waife Eatse ehl Lásjá Rohhut tóisite kánáp.
24. Arráwannotu olgo se, feá omma Láshembát sallaajalt mahhalóóp.
25. Arráwannotu olgo se, feá Andet wót tap, ilmsütá Róówmissegá tóist lómá.
- Arráwannotu olgo se, feá omma Jum-mala Sádusse Sónna ei táidá, et temmá neid teep.

nin
fil
Kah
was
peap
üttema:
Amen!

28
Pát.

1. Kui sinna saat ussinaste Jssanda omma Jum-mala Hóald Luulma, et sinna peát ninl teed fil temmá Kásku: sis sawa fil nesinnatse Onnistusse sinno wašta tullemá, ninl sinnose sama: Siina saat ónnistetu ollema Linan ninl ónnistetu Maal. Ónnistetu saap ollema sinno Jhho Suggu ninl sinno Ma Biljá, sinno Hárjá Suggu ninl sinno Lammaste Suggu.
5. Ónnistetu saap ollema sinno Korw ninl sinno Leiwá Móhl. Sinna saat ónnistetu ollema sisse minnemán, ninl ónnistetu wálsjá minner
8. mán. Jssand saap káskmá Ónnistamist sinno mannu sinno Aitu sisse ninl fige mannu, mes sinna k. itte wót. at ninl sinno ónnistama se Ma sis

fiisen, kumba Jõsand sinno Jummal sulle annap.

- Jõsand saap sulle omma parrembat Barra 12.
 Taimast üllesawwama, et temmä sinno Maale
 Bihma annap parral Ajal nink õnnistap kii
 sinno Kae. Tõõd: nida et sinna woit mitmale
 Rahwale lainada; nink sulle ei olle mitte waja
 lainada. — Ent kui sinna ei tahha mitte Jõ- 15.
 sanda omma Jummal Hääld kuulda, et sinna
 ei pea temmä Kõõku: sis peawä kii nesinnat-
 se Wandmiste sinno päle tullemä nink sinno tab-
 bama. Sinna saat ärrawannotu ollema Linan 16.
 nink ärrawannotu Maal. Sinno Korm saap 17.
 ärrawannotu ollema nink sinno Leitwä Mõhk.
 Ärrawannotu sinno Jhho Suggu nink sinno 18.
 Ma Biljä, sinno Hääriä Suggu nink sinno
 Lammaste Karri. Ärrawannotu kui sa siise 19.
 läät nink ärrawannotu, kui sa wäljä läät. Jõ- 20.
 sand saap sinno päle lähätämä Wannet, Bai-
 wa nink Hukkaminne mist kige Aija päle, meß
 sinna kätte wõttat. — Jõsand saap lastma 21.
 Jummalä Witsa sinno külge nalkata, senni
 kui temmä sinno ärrahäetap se Ma siiseft, kõhhe
 sinna saat tullemä seddä perrimä. Se Taimas 23.
 ülle sinno Pää peap ni kui Wast nink Ma sinno
 all ni kui Raud ollema. — Jõsand saap sinno 28.
 lõmä hullu Melega nink Sõggedusse nink Sõdä
 me ärrahäiditamisega. Nida et sinna saat haar- 29.
 ma Eõun Ajal õtse kui Sõlle harap Pinnedän,
 sinna saat Pettusse nink Riismisega perränkiu-
 satus kigil Ello=Päiwil, nink keddäle ei olle,

36. Kå sinno hõuas. — Jõsand saap sinno ärräa
wimä nink sinno Kanningat, kumba sinna henn
nele ollet säädnu, ütte Rahwa mannu, kumba
sinna ei olle tundnu, nink säät saat sinna Wäär
37. Jummalit orjama, Puid nink Kivwe. Nink
sinna saat narus iäämä kigille Rahwale, Kohhe
38. Jõsand sinno om wimu. Sinna saat paljo Se
mend Murme wimä, ent weidi poimama, sest
41. Haina, Kitiisko sawa sebdä ärräsõmä. — Sinna
saat Poige nink Tütrid sünnitämä, ommete ei
sa nemmä sulle ommas iämä, sest nemmä sawa
42. Wangi widus. Kik sinno Puid nink sinno Ma
Wija sawa ne Mardikko Perrändusfes wõtma.
45. Kik nesinnatse Wanne sawa sinno päle tullemä.
47. Sest et sinna ei olle mitte Jõsandat omma Jum
malat orjanu Rõmustamisese nink Sõame Rõ
49. muga kigesuggutse hä Tawweusse eest. — Jõ
sand saap sinno wasta üllestõstma Rahwast,
Ma O'fast, õtse kui Kottas lendap ütte Rah
50. wast, kumma Keeld sinna ei moista. Ütte
håbbenematta Rahwas, kumb ei lae Innimis
te Wannaust, ei ka Poisille Armo ei anna.
51. Nink saap ärräsõmä sinno Ma Tullu nink ei
sa sulle middäke perrä iätmä Wija, Wina eht
Õlli polest. sinno Härjä Suggu eht sinno Lant
ba polest, senni kui temmä sinno hukka pannep.
62. — Nida saap teist weidi Innimisfi üllejämä
se eest, kumma teije enne ollite kui Taiwa Täh
he paljosamisese polest, sest et teije ei olle mitte
Jõsanda omma Jummalä Häald kuulnu. —
64. Jõsand saap teid kige Rahwa sekkä ärräpõllama,
üt

üttest Ma Otsast tõise Otsani. — Ent neide 65.
 Rahwa seän ei sa ka sinno Zalla tallale Hen-
 gust ollema, enge Zesand saap sulle ütte wär-
 risewät Soänd andma nink Silmä Nörkust
 nink Henge Wallo. Et sinno Ello saap podaw 66.
 ollema henne kottal. S nink Päiwä Aligo saat
 sinna pelgämä, nink Ello perräst ei sa julge ol-
 lema. Eggäl hommogul saat sinna üttelema: Oh 67.
 et jo Hoddang olles! nink eggäl Hoddangul: Oh
 et jo Hommung olles! sinno Soäme Pelsio per- 29
 räst. Pär.

Sis kuts Moses koggona Israelt kollo nink 2.
 üttele: Teije saisate täämbä fit Zesanda omma 10.
 Zummala een; teije Suggu Üllemä teije Wan-
 namba, teije Pälikko, nink eggämees Israelin,
 teije Latse, teije Naife nink Wöras, kumb sin- 11.
 no Lerin om; ni se, kã sinno Puid lahhus, kui
 se, kã sinno Wet ammutap. Et sinna peät Zs 12.
 sanda omma Zummala Leppingo sisse astma.
 Et temmä täämbä sinno hennele Rahwas säes, 13.
 nink temmä sinno Zummal olles. — Sest tei- 16.
 je tijate kuitas meije olleme Egipti, Maal ellänu;
 nink olleme neide hirmsa nink rojatsid Zumma- 17.
 lid nännu, Puid nink Kiwwe, Hõbbedat nink
 Kulda, kumba neide man omma olnu. Ehk 18.
 wahhest teije seän ei olle ütš Mees wai Naine
 ehk Maja ehk Suggu, kenne Süddä täämbä
 Zsandast meije Zummalast om ärräkäntu, et
 temmä läap neidesinnaste Wäärussu Rahwa
 Zummalid orjama, et temmä es olles mörrus
 Sappis nink Pällinäs ülles laswatetu Zures
 teije

19. teije s'ân. Nink' kui temmä sesinnatse Wanne Söna k'ül kulep nink' es saas omman Söämen hendä önnistama, ütreliden: Mul saap Rah' ho ollema k'unna jo minna omma Sö me Mötö.
20. te perrä k'äü. — Sis J'ssand ei sa mitte wait ollema, enge temmä Bihha saap k'ül sesamma.
21. J'nnimisse wasta suitsema, nink' saap ka teddä Önnetus'es ärrälähbutama k'igest J'sraeli Sugi gust, k'ige se Leppingo Wanne möda, kumb sesinnatien Sädusse Kamatun omma sanu kirjotetus.

2. Mosesse Jummalaga jätminne nink' Surm.

30
Päc.

11. Se k'äsk', kumba minna sinno täämbä k'äsk' se, ei olle sinno eest ärräpedetu ei ka kawwen.
12. Se ei olle Taiwan et sa ütles: Kes saap meile Taiwanne ülles minnemä nink' sijä toma? et temmä meile kulutas nink' meije seddä teesse. —
14. Se Söna om sulle wäega lähhün sinno Suun nink' sinno Söämen, et sinna seddä tees (*).
15. Nätse minna panne sulle täämbä ette Ello nink'
16. Hääd, Surma nink' Kurja. Kunna minna sinno täämbä k'äsk'e, et sinna J'ssandat omma Jummalat peät armastama, nink' temmä Se sisen k'äümä, et sinna elläs nink' Weerd wötö.
17. tas nink' Jummal ka sinno önnistas. — Ent' kui sinna omma Söäd ärräk'änät nink' ei kule
18. mitte: sis kuluta minna teile täämbä, et teije
19. peäte hukka sama. — Minna kutsu täämbä Tai-
wast

(*) Rom. 10, 3.

waſt niñk Maad teije waſta Tunniſtuſeſ et
 minna ſulle Ello niñk Surma, Onniſtamiff
 niñk Wanner olle ette ſäädnu, ſelle peät ſinna
 Ello ärräwalliſſema, et ſinna niñk ſinno Se- 20.
 men elläs. Et ſinna Iſſandat omma Jumma
 lat armäſtat, temmä Häälö kulet niñk temmä
 perrä heidät: ſeſt temmä om ſinno Ello niñk 31
 ſinno piſ Iſſä. Päť.

Perräſt kuts Moſeſ Joſuat niñk üttel tälle 7.
 ſe koggona Iſraeli Silmi een: Kinnitää nüüd
 hendä niñk olle kange, ſeſt ſinna ſaat ſeſinnatſe
 Rahwaga ſe Ma ſiſſe minnemä, kumba ſe Iſ-
 ſand om tootanu neile anda; niñk ſinna peät
 neile ſeddä Perränduſſeſ jaggama. Ent Iſ- 8.
 ſand, keä ſinno een kääp, ſaap eſſi ſinnoga ol-
 lema, niñk temmä ei ſa ſinno mitte mahha jät-
 mä, ei ka ſinno ülle Käe heitmä, ärräpeljägo
 niñk ärrä hirmugo ka mitte! Niñk Moſeſ kir 9.
 jut ſeddä Säduſt niñk and Preeſtrille, Lewi
 Poigille, kumma Iſſanda Leppingo Kirſtu
 kändwa niñk Figille Iſraeli Wannambille üttel-
 den: Sätſe Äjääſtaja Löppetuſſen ſäetul Äjal, 10.
 Mahhajäätmiff Äjääſtajal, forjuſte Pühhäl, kui 11.
 koggona Iſrael tullep hendä näütmä Iſſanda
 omma Jummalä Palge ette ſen Paigan, kum-
 ba temmä ſaap ärräwalliſſema: ſiſ peät ſinna
 ſeddä Säduſt, koggona Iſraeli kuulden, neide 12.
 een luggema. Rahwaſt häſte kofko kogguma,
 Mehhi niñk Raiſi, niñk Laſſi niñk ſinno Kod-
 dopoliſt, keä ſinno Wärräten om, et nemmä
 kulewa niñk opwa, niñk pelgäwä Iſſandat om-
 ma

13. ma Jummalat, — nink ka neide Eatse, kumma weel ei olle opnu, seddã kuulden opwa, Jesand dat omma Jummalat pelgãmã, figil omma Ello Väitwil.
14. Nink Jesand üttel Mosesse wasta: Nãtse sinno Päitwã omma nüüd lähhiu koolmisse pääal, kutsu Josuat nink aske Koggodusse Telki mannu, et minna tãlle Kãsiu: Oppust anna. Nink
15. Jesand nãüt hendã Pilwe: Sulpan nink se Pilwe: Sulp saifati Telki: Uuse pääal. Nink Jesand üttel Mosesse wasta: Nãtse, sinna saat maggama minnemã omme Wannambide mannu: — sis kirjotage hennelle seddã Lõulu, kumba sinna peät Israeli Eatseille oppetama, nink neide Su sisse pannema, et sesamma Lõul olles mul Tunnistusse eest Israeli Easte wasta. —
20. Nida kirjut Moses selsamma Päitwãl seddã Lõulu nink pajat koggona Israeli Koggodusse Pãt. Kuulden sesinnatse Lõulu Sõnnu neile Otsani.
1. Laiwa pandge tãhhele, minna tahha kõnnelba nink sinna Ma kule minno Su Kõnnel.
 2. Minno Oppus Zilkõ õtse kui Wihm nink minno Kõnne nida kui Kaste, kui Utsutaminne nõre Haina pãle, kui Pissardelleminne Kõhho pãle.
 3. Sest minna tahha Jesanda Nimme awustada: Andge Auwo meije Jummalalle üt sindã (*). Lemmã Pae Tõ om tãwweelik temmã Te om Oigus. Jummal om ussutaw nink üllekõhota, õige nink wagga. Se nurjato nink kõwwer Suggu om hendã ärrãriknu; ne om

(*) Jani Awwald, 14, 7.

- omma wallato nink ei olle mitte temmä Eatse.
 Nidas sinna tahhas Jhsandalle ommalle Jummalalle sevdä tassoda, sinna hul nink rummal Rahwas? es temmä sinno Jhã olle nink sinno Eunnastaja? Algata omma meelde neid ennirsid Päivi, nink panne tähhäle eggäutte Pölwe Afastaiga. — Se om Rahwas, kumbe 28.
 Nduw om ärräriffotu, nink neide sisien ei olle üttele Moistust. Oh olles nemmä targa, et nemmä moistasse sevdä, nink mötlesse omma Otsa päle. — Sundus om minno perrält, nink 35.
 Easominne ommal Ajal peap neide Jalg niltwestama, sest neide Kohro Päiw om lähhün nink neide Tullew saap neile äkkilinne ollema. Sest Jhsand saap omma Rahwast sundma, nink omme Sullaste perräst hendä hallestama. Raege nüüd, et nemmä ütfindä olle, nink ei olle üttele Jummalat minno kôrwal! Minna woi ärräsurnmata nink ellawäs tettä; minna woi ärrärikkuda nink terwes tettä nink keddäke ei olle, kã minno Käest woip ärräpästã. Sest minna üllendä omma Kät Taiwa pole nink üttele: Minna ellä iggäwes. — Rõmustage hendä Pagana nink temmä Rahwas. 43.
 33.P.
 Se om se Önnistaminne, kummaga se Jummalala Mees Moses önnist neid Israeli Eatse enne omma Surma nink üttele: Kuis wäega armastat sinna Rahwast, nemmä sawa istotetus sinno Jalgu keskette, nink sawa sinno Öönnust opma. — Keddäke ei olle õigeda Jummalala arwolist; kã Taiwan istup, se olgo sinno Abbi, nink

- nint temmä Nurvustus kõrgemban Pilwin. —
28. Et Israel wois ütfindä Rahhun ellädä, nint Jakob'i Kaimust sel Maal, kun Bilja nint Wina om, nint temmä Taiwas tsilkup Kastet.
29. Sunnis ellät sinna Israel, kes om sinno arwo linne? Oh Rahwas Jõsandaast hoijetu, kã sinno Abbi Kõlp om, nint kenne Mõõõl sinno Pät. Üllendäminne om.
1. Perräst aste Moses Moabi wäljäst Newo Mäe päle, sesamma Kengo Otia päle, kumb om Jeriko kottal, kummast Jõsand tälle näüt kil Ma kottust, Kileadist ammal Lannini. —
5. Sääl kõi Jõsanda Sullane Moses ärrä Moabi Maal Jõsanda Sõnna perrä. Temmä olli sadda päle katskümmeend Njastaja wanna; temmä Silmä es olle mitte pimmetäs lännu, nint
8. es olle ka temmä Jõud weel ärrälõpnu. Nint Israeli Latse leinsiwä Mosesi kolmkümmeend Päiwä. Ütsik Proweet Mosesse arwolinne es tõsse mitte päle se Israelin, keddä Jummal Pallest Palgeni tuus.

Josua Ramatus.

1. P. Perräst Mosesse Jummal Sullase Surma
1. üttel Jõsand Josuale Runni Pojale: Astu päle, nint minne ülle Jordani Jõe sinna nint
6. koggona kil Rahwas. — Kinnitã hendã nint olle kange, sest sinna peät selle Rahwale sebdã Maad jaggama, mes ma olle neide Wannam-bille

bille tootanu. Vanne ennege minno Sädusse 8.
 Ramatut S nink Päiwä tähhele; et sa peäs
 nink tees figin, ni kui sensamman om ette kir-
 jotetu: Sis saap kük häste korda minnema, meš
 sa teet nink saat targalikkult käumä eddesi. 3. P.

Nink Josua tulli warra ülles nink läts ki- 1.
 ge Israeli Lastega Jordani Jõe mannu. Nink 7.
 Jssand üttel Josua wasta: Täambä ma nalka
 sinno üllendämä kige Israeli Silmä een, et
 nemmä tedä saasse et minna olle sinnoga nida
 kui Mosessega. — Nink Josua üttel Israeli 9.
 Latsille: Mikem sijä nink kuulgem Jssanda om-
 ma Jummalä Sonna. Nätse! Kige Ma il- 11.
 ma Wallitseja Leppingo. Kirsi saap teije een käu-
 mä Jordani sisse. — Kui nüüd Prestride Jal- 12.
 la sawa Jordani Wet putma: sis saap Wessi
 töine töisest lahutama nink ötse kui Müür sais-
 ma jämä. Nida wisi läts kük Rahwas kuwalt 16.
 läbbi. Nink Josua töst katstöistkummend Kim- 4. P.
 wi kesä Jordanin ülles, sääl kun Prestride 9.
 Jalla saiwä. Ne omma weel sääl täambätse
 Päiwäni. Kui nüüd Prestre, kumma Jssan- 18.
 da Leppingo Kirstu kanniwa Jordani Jööst
 wäljä rulliwa: sis jost Wessi jälle kotto om-
 ma Paika, ni kui enne. 6. P.

Se Jeriko Liin olli kinni pantu Israeli Lat- 2.
 sille, et keäke sisse eht wäljä es sa. Sis üttel
 Jssand Josua wasta: Nätse minna olle Je-
 riko kige temmä Kunninga nink Söawäega sin-
 no kätte andnu. Sis nalkage omma Söa 3.
 Wäestega kuus Päiwä Lina umbre käumä.
 Saitse.

4. Säitsmel Päiwäl peate teije säitselõrd Eina üm
bre Käämä, nink Preestre suuri Pašunad puhk
5. ma. Kui Rahwas suure hälega nakkap tänni
täma: sis saap Eina Müür mahha saddama, et
11. kif Rahwas üttelisse sisse lääse. — Nida om
sis Jšanda Kirst Eina ümbre Käänu, nink jäb
13. le Leri sisse sanu nink sinna jänu. Kirsto een
omma Preestre neid suuri Pašunid kandnu
nink ni kui nemmä Kääsiwa ikkes päle puhknu,
keä walmistet Sõa tarbis Kääs een nink suut
14.15. den. Nida teggiva nemmä kuus Päiwä. Ent
sel säitsmel Päiwäl, ni kui walges läts, tõsse
wa nemmä warra ülles, nink Kääsiwa selsau
16. mal kombel säitselõrd Eina ümbre. Sis üttel
Jofua Rahwale. Tekke suurt Sõa tännitää
mist, sest Jšand om teile Eina kätte andnu.
20. Kui nüüd Rahwas tännit nink Pašunat puhk
siwa, sis satie se Müür mahha ja nemmä säi
27. wa Eina kätte. Nida olli Jšand Jofuaga
10 et temmäst kõnnelti sensamman loggona Ma
Pär. sissen.

1. Ku nüüd Abonisedel Jerusalemmi Kuni
3. ningas sedda kuuld: sis lähhat temmä mu Ma
4. Kuningide mannu neide Sõnuga: Tulge üle
5. les minno mannu nink arwitage minno. Sis
tulliwa wiis Kuningat kokko, se Jerusalemmi
Ebroni, Janmuti, Lakisi nink Ektoni Kuni
ningas lige omma Sõawäega nink panniva
6. omma Leri Kibeoni Eina ümbre. Ent Kibeoni
Rahwas saatsiwa selle Jofuale Kilgali Leri
Sõna

Sõnna: Tulle rutto ülles nink päästä ja aw-
wita meid, sest kii Almor Ma Kunninga om-
ma meije wasta koggonu. Nink se Jõsand üt- 8.
tel Josua wasta: Irräpelgä neid mitte, sest
minna olle neid sinno kätte andnu; neist ei pea
leddäke sinno een saisma. Sis Josua tulli ät- 9.
kitselt neide päle. Ja Jõsand pand hirmo nei- 10.
de päle, nink kui nemmä paggesiwä Israeli eest, 11.
sis Jõsand saat suurt Rääse Laiwast neide päle,
et suuremb hull saije Rääsest mahha lödu, kui
neid mes Israeli Latse olliwa Mõkaga tapnu.
Sis kõnnel Josua Jõsandaga sel Päiwäl nink 12.
üttel kige Israeli Koggodusse een: Päiw! sai-
sa paigal Kebeonin, nink Ku saisa Uija-
loni Orrun. Sis Päiw nink Ku jäiwä
saisma, senni kui Israeli Rahwas Wain-
laisi olliwa mahha lönu. Nink Päiwlik wiwi
alla minnä pea terve Päiwä. Ja es olle selle
Päiwä saarnane ei enne, ei ka perräst leddäke
— kui Jõsand wõt Mehhe Sõnna kuulda. 11
Sest Jõsand om essi Israeli eest taplenu. Päät.
Seddä wisi wõt Josua seddä Maad ärrä, 23.
nida kui Jõsand Mosessele olli kõnnelnu, nink
jaggas Israeli Latseille Perrändussest. Nink se 23
Ma jäi Rahhun. Päät.
Perräst kuts Josua koggona Israelt kolko 1.
neide Wannambid, Pälikuid nink Kohতোমোই-
jid nink üttel neide wasta: Minna olle wannas
lännu. — Nink teije ollete kii nännu, mes Jõ 4.
sand teije Jummal om tennu. — Sis olge kan- 6.
ge kii seddä piddämä, mes Mosesse läbbi om
kastu, ärge käändke hendä häle ehl kurrake kää-
le.

8. le. Ent hoidke henda Jssanda omma Jummal
 10. mala pole: sis saap üts ainus Mees tuhhat taga
 ajama sest Jssand teije Jummal söddap teije
 11. eest. Raege häste ommi Hengi, et teije Jssand
 29. sandat omma Jummalat armastasse — Ja
 Josua Nunni Poig, Jssanda Sullane, koli
 ärrä, kui temmä sadda kumme Ajastaiga päle
 30. wanna olli, nink tedda matteti omma Perrants
 31. dusse Piren Timnat, Sera Linan. Nink Israel
 orjas Jummalat figil Josua Elio Päiwil.

Kohto Moistjide Ramat.

- Sensamman Ramatun omma Rahwa Päli
 kuide nink Kohto Moistjide Tekko, perräst Josuat
 kirjotetu. Reid olliwa säitsetõistkümmend.
 Sestsammas Ramatust om lige ennämbest op
 pi, kuis Israelt Rahwas ilkes henda Wäär
 jummalide mannu käändnuwa, nink kuis Jum
 mal neid om karristanu ja jälle sis Häddäst neid
 2. pästnu ärrä.
 9. Kui Josua, nink fit, kumma tol Ajal o
 liwa ellänu, omme Wannambide mannu ollis
 wa süst ilmast ärräkorjatu: sis tõssi neide per
 rän tõine Suggu Rahwas ülles, kumb Jssand
 dat es tunne, ei ka temmä Tekko, mes Lemmä
 10. Israelile olli tennu. Ja Israeli Larse teiwä
 ilkes Kurja Jssanda een, Paalid teniman.
 11. Nink jättiwä Jssandat neide Wannambide
 Jum

Jummalat mahha nink kausiwa neide ma Rah-
 wa Bäärjummalide perrä, kumma neide um-
 bre ellirä, nink kummardiwa neid, nink se läb-
 bi ärräwihhastirwa seddä Jesandä. — Koh. 15.
 he nemmä sis eäle wäljä läsiwa, sääl olli se Jes-
 sanda Kästi neide wasta neide Dnnetusfes, ni-
 da kui Jesand neile olli üttelnu nink wandnu.
 Sis olli neile wäega kitsas käen. Kui nüüd 16.
 Jesand neile Kohtomoištjid ülles ärrät, kumma
 neid ärrä awwitirwa neide Riiešide Käest: sis 17.
 es kule Kohtomoištjide Šonna, ehk kül se Jes- 18.
 sand neidega olli nink päšt neid neide Wainlaste
 Käest senni kui Kohtomoištja elli. Sest Jesan-
 dalle olli halle meel neide Hädda perräst. Ent 19.
 kui Kohtomoištja ärrä koli, sis kaniwa nemmä
 hendä jälle nink teirwä weel kurjembaste kui nei-
 de Wannamba teirwä, et nemmä töiste Jum-
 malide perrä kausiwa, neid orjama nink kum-
 mardama nink es jättä üttele perrä ommast
 langekaalsest Wisist. Seperräst naksi Jesan- 20.
 da Bihha lägginemä Israeli wasta ütelden:
 Sest et sesinnane Rahwas om minno Šadusse
 ülleastnu, mes minna neide Wannambille olli
 lästnu, nink ei kule minno Häälid mitte: sis 21.
 ei tahha minnake ka eddespeidi neid Pagganid
 ärräajada, kumbe Josua olli jätnu. Et min- 22.
 na neide läbbi saas Israelit kiusama, kas nem-
 mä wötwa Jesanda Teed hoida, et nemmä sed-
 däsammu käuwa. Nida jät Jesand neid Pag- 23.
 ganid, et temmä es aja neid ni ussinaste ärrä,
 kumbe Temmä olli Josua kätte ärräandnu
 io enne.

Rutti Ramatust

oppeme seddâ tootetu Jima. Lunnastaja Sugu Arwo Juda pojast sani ammat Tawidani. Se waine Moabi. Ma naine Nimmega Rut es tahha omma källiga omma Rahwa nink Wäär jummalide mannu iälle taggasi minnä ehk kûl ni suur Waisus temmäle olli, et ta pididi Puid Nurmest nobbima. Wimâte, ni kui Jummal teep ka saggede et Santist, kâ omma Lotust temmä päle pannep, pea Kikkas saap, om Poas se Kunninga Tawida Essâ, Isai, Essai Essâ seddâ Ruttit hendale Naises wõtnu.

Samueli eddimänne Ramat.

Sen Ramatun omma kolm Lükki tähhele panna:

1. Samueli sündimanne, ülles kaswatamittne. Eli se Preestre Ajal nink kuis Jummal Preestris nink Prowetis teddâ om kutsnu.
 2. Se eddimätse Juda Ma. Kunninga Sauli ärrawallitsenanne nink Surm.
 3. Tawid wojetas Kunningas.
- I. Pät. 1. Ewraimi mäggitselt Maalt olli ütš Mees
2. Elkana Nimmi, Temmäle olli Naine Hanna.
10. — Temmä olli Soämest kurblik nink pallel Isä
11. sandat ikken: Oh Wäe Isäand, kui sinna wõts
tat

tat omma Nautsiko Häddä päle kaeda, nink
 minno Waije päle möttelda, ja annat ommalle
 Nautsikulle Poiga: sis tahha ma teddä Jē-
 sandalle anda figil temmä Elto Ajal. Eli (se 17.
 Prester) koste nink üttel: Minne-Nahhoga,
 lül saap Iraeli Jummal sulle andma, mes sin-
 na ollet Temmä kääst pallelnu. — Sis saije 20.
 Hanna kääimä päle, saije Poiga nink pand tem-
 mä Nimmi Samuel, sest (Hanna üttel) min-
 na olle teddä hennele Jēsandast pallelnu. Kui 24.
 temmä olli teddä ärräwöbrutanu, sis weije tem-
 mä teddä hennega ülles Jēsanda kotta Silon.
 Nink töije seddä Poisi Elile nink üttel: Oh 25.
 minno Jēsand, ni töeste kui sinno Heng elläp 26.
 minna olle se Noine, kää siin sinno man sais
 nink Jēsandat sesamma Poisi perräst pallel.
 Nüüd om Jēsand minno Palwust kuulnu. Se 27.
 perräst minna anna seddä, kes palwega sadu,
 Jēsanda kätte jälle taggosi, et temmä Temmäle
 jääs iggawes. 2. p.

Nink Hanna üttel, Minno Süddä om rö- 1.
 mulik Jēsandan — minna römusta hendä jin-
 no Onsussest. — Jēsand teep waises nink rit- 7.
 las, temmä allandap nink üllendäp. Temmä 8.
 töstap waisit ülles Pörmust nink üllendäp San-
 tid Porrist. Temmä hoijap omme Pühhide 9.
 Jalgu, ent Jummalala wallato läwä hukka Pim-
 medussen; sest suurest Jöuwust ei olle kelleke
 Abbi. Taiwast mürristäp Temmä neide was- 10.
 ta. Jēsand moistap figile Ma Otsale koshhut
 nink üllendäp omma Boijetu Sarwe (*). Sis 11.
 läts

- läts Elkana jälle koddõ nink se Pois jäi Jssand
 22. dat tenimän Prestre Eli een. Ent Eli Poja
 olliwa wallato Poisi, es holi Jssandat ei ka
 23. Preestride Kohhut Rahwa een. — Ja Eli olli
 jo wäega wanna nink olli kii kuulnu, mes tent
 23. mä Poja kigile Israelite teggiwä. Nink temmä
 24. üttel: Ei mitte nida, minno Poja, se Jutt ei
 olle mitte hä, mes ma kule, teije sadate Jssan
 da Rahwast ülle astma. Nemma siski es wõ
 ta Essä Häald kuulda. Ent se Pois Samuel
 sai ikkes kangembas (*), nink olli armas Jssan
 3. p. dalle nink Innimistille.

1. Tol Ajal olli Jssanda Sõnna kallis nink
 weidi olli Prohweride kulumamine sel Ajal.
2. Nink se sündi, et Eli maggas omma Afseme
 3. pääl. Nink Jumjala Lamp es olle weel ärrä
 kistoret Jssanda Koan, kun Jumjala Kist
 olli. Sinnä olli Samuel maggama lännu.
4. Sis heikas Jssand: Samuel, nink temmä üt
 5. tel: Siin ma olle. Sis jost temmä Eli man
 nu nink üttel: Siin ma olle, sinna ollet minno
 kutsnu. Ent temmä es ütle teddä kutswat,
 nink üttel: minne jälle maggama. Sis temmä
 6. läts. Se Jssand heikas jälle: Samuel. Nink
 7. Samuel läts jälle Eli mannu küssimä. Seit
 temmä es tunne Jssandat weel, nink temmä
 8. Sõnna es olle temmäle weel teedä. Nink Jss
 sand kuts kolmandal kõrral: sis tuus Eli Jss
 9. sandat ärrä scddä Poisi kutswat. Nink üttel
 temmäle: Minne jälle maggama nink ni peä
 kui

(*) Luf. 2, 52.

Kui leddäke sinno kutsup, sis ütle: Kõnnele Jõ-
 sand, sest sinno Sullane kulep. Nink Jõsand 10.
 kuts jälle: Samuel, Samuel; sis üttel tem-
 mä: Kõnnele Jõsand, sest so Sullane kulep.
 Nink Jõsand üttel temmä wasta: Kae, minna 11.
 tahha Jisraelin üttele Abja tetta, et eggäüttele, kã
 kulep, peäwã möllemba Kõrwa hõllisema. Sest 13.
 et Eli tees, et temmä Poja hukkatust henne
 päle sadsiwa nink es ähwärdã neid mitte. Se 14.
 perräst minna olle selle Eli Suggule wandu,
 et neide Kurja Tõ ei peä ärräleppiterus sama ki-
 ge Ohwriga. — Ent Jõsand olli Samueliga 19.
 nink es lasse üttele ainust temmä Sõnnast mitte
 mahha saddada. Ja kil Jisrael Tannist sani 20.
 ammat Peersebani sai teedã, et Samuel olli Jõ-
 sanda usjutaw Prohweet. 4. P.

Nink Samuel nalki oppetama kil Jisraelit. 1.
 Ent Jisrael läts wäljã söddama Wilistide was-
 ta nink nemmä löiwã Eeri ülles Ebenetsri man,
 ent Wilistide Eeri aweki man. Nink se taplus 2.
 läts lajale et Jisrael sai Wilistide een mahha
 lödus. — Se mahha löminne olli wäega suur: 10.
 sest Jisraelist sattewa mahha kolmkümend tuhhat
 sõawäest. Sãäl kolliwa ne kats Eli Poiga Dwni 11.
 nink Pineas ärrã. Sis jost ütse Penjamini
 Mees Sõawäest ärrã, tulli ruttoga nink kulut
 Elile ärrã. Ent Eli olli io üttesfäkümend nink
 lattesã Njastat wanna nink temmä Silmã olli-
 wa pimmedãs lãnnu, et temmä es nãe. Sis
 satte temmä Toli pããlt mahha ja murs omma
 Kala nink Koli ärrã. Nellikümend Njastat
 olli temmä Jisraelile Kohhut moistnu.

7. p.

3. Ent Samuel üttel figele Iſraeli Suggule:
 Kui teije figist ommast Süddämest kånate Iſ-
 ſanda pole, nink Lemmale omme Sõdamid wale-
 mistate, nink Teddä ütſindä orjate: ſis ſaap
6. Lemmä teid Wilistide kääst ärräpäästmä. Sis
 tulliwa nemmä kolko Mitspa, paastſiwa ſel
 Päiwäl nink ütliwä: Meije olleme Iſſandat
7. waſta Pattu tennu. Kui Wilisteri ſeddä kuu-
 liwa, ſis tulliwa neide Wõrſti ülles Iſraeli
 waſta. Ent Iſraeli Eatſille olli suur Hirm nei-
8. de perräſt. Nink ütliwä Samueli waſta: Ir-
 rä jättä mitte Tännitāmist meije perräſt mahha
 Iſſanda een, et Lemmä päästäs meid Wilisti-
9. de kääst. Samuel wõt ütte Pimä, Wonalēst
 Ohwis nink tännit Iſſanda pole Iſraeli eest;
10. ja Iſſand es jättä kuulmata. Kui nüüd Wi-
 liſteri tulliwa Iſraeli waſta ſõddama: ſis om
 Iſſand suure Mürriſtamisſega neid hirmotanu,
15. nink mahha lönu Iſraeli een. — Nida allan-
 dati Wilistid, et nemmä es tohhi ennāmb Iſraeli
 Pire ſiſſe tulla, ſenni kui Samuel elli. — Tenu
8. p. mä moiſt kohhut Iſraelile figil omma Ello eäl.
1. Kui Samuel wannas läts, ſis ſäät temmä
 omma Poigi Joel nink Abia Kohtomoisſijis
3. Iſraelile. Ent nemmä es kää mitte temmä Te-
 pääl, enge nõudſiwa Kaſwu tagga nink wõſſi-
 wa Melehääd; nink kåniwä Diguſt kōwweras.
4. — Sis tulliwa kii Iſraeli Wannamba kolko
5. Samueli mannu nink ütliwä: Pannē Kunnin-
 gat meije ülle nida kui figille Paganille om.
21. Nink Samuel kuuld Rahwa Sõnna nink kōn-
 nel

nel neid Jēfanda een. Nink se Jēfand üttel
Samueli wašta: Panne sis neile ütte kunnin-
gat neide ülle wallitsema.

9. P.

Ent üts Mees olli Penjaminni Suggust
Nimmega Kis. Temmäle olli Poig, Nimme-
ga Saul, noor, illus Mees nink es olle keäke
illusamb Israeli Easte seäst, temmä olli pikēemb
kui kē mu Rahwas. Kui nüüd Samuel Sau-
li näggi, sis koste se Jēfand temmäle: Rae, se
om se Mees, kellest ma olle sinnoga kōnnelnu,
et ta peäp minno Rahwa ülle wallitsema.

1.

7.

10

Pär.

Sis wõt Samuel ütte Olli-Klaasi, nink
wallas temmä Pä päle, and temmäle suud nink
üttel: Seddä wisi om nüüd se Jēfand sinno
woidnu Wörstis omma Perris, Ossa ülle.
Nink kē Rahwas läts Kilgali nink töst Sauli
se Jēfanda een Kunningas, ja ohwrits Jēfan-
dalle Lenno, Ohwid. Nink Saul ja Israeli
Rahwas jäinwä rōõmsas ülli wäega.

1.

11

Pär.

15.

12

Pär.

Sis üttel Samuel kige Israeli wašta:
Nätse, minna olle teije Hääd kuulnu, nink ol-
le Kunningat teije ülle säädnu. Sest teije üt-
lite mulle: Ei mitte sinna, enge üts Kunnin-
gas peäp meije ülle wallitsema ehk kül se Jēfand,
teije Jummal, teije Kunningas olli. Raege
nüüd omma Kunningat, keddä teije ollete hen-
nele ärrawallitsenu nink pallelnu, nink keddä
se Jēfand teile om säädnu. Kui teije nüüd
Jēfandat sate pelgämä, tenimä, nink temmä
Hääd kuulma: sis sate teije mōllemba, teije
nink teije Kunningas Jēfanda perrä käämä.

1.

12.

13.

14.

15. Ent kui teije Jësanda Sõnna ei sa mitte kuul-
ma; sis saap temmä Käsfi teije nink teije Wan-
25. nambide wašta ollema — nink teije mõllemba
15 nink teije Kuningas ollete hullan.

Pät Samuel üttel Sauli wašta: Minne niüü-
1. nink lõ Amalekit mahha nink hukka kii ärrä, meš
temmäle om, nink ärrä anna Armo kelleke. Saul
kuts Rahwas kollo, kats sadda tuhhat Jalla-
Meest nink kümme tuhhat Juda, Ma, Meest.
7. Nink lõije Amalekit Herwilast sani ammat Sur-
8. ni Egipri Ma pole. Ja temmä wõt Agagi
Amalekide Kuningat kinni nink sai ellawält
9. kätte. Ent Saul nink Rahwas andsiwa Ar-
mo Agagile, nink es tahha ka muido sebdä, meš
10. hä olli, ärrähukkata: Sis Jësanda Sõnna
11. sai Samuelile nink üttel: Minna kahhitse sebdä
Sauli Kuningas tõstmist, temmä ei olle
minno Sõnna mitte piddanu. Nink Samueli
Meel läts pahhas, nink temmä tännit kii Sõb-
13. Jësanda pole. — Kui Samuel Sauli mannu
saije, sis üttel Saul temmäle: Onnistetu olgo
sinna Jësandalle, ma olle temmä Sõnna ärrä-
täütnu. Nink Samuel koste: Ent meš Lant-
bide määlminne om minno Kõrwun nink Här-
14. jäde röödminne, meš ma kule. Saul üttel:
Nemmä omma neid Amalekide käest tonu; seft
Rahwas om Armo andnu selle, meš kige par-
remb olli Lambide nink Härjäde hullast Oh-
wris Jësandalle omma Jummalalle. Kii muud
22. olleme ärrähukkotanu. — Nink Samuel üttel:
Kas Jësandalle peäs Ohwrist ni hä meel olle-
ma

ma, kui sest, kui kedäke Jēfanda Sōnna kulep.
 Nātse, Sōnnakuulminne om parremb kui Dh:
 wer, nink Tāhhele panneminne parremb, kui
 Dhvri Kasw. Sest Ilmsōnnawōtminne om
 Needmissē Pat nink Wastapanneinne ni kui
 Wāārjummala Drjus. Sest et Sinna Jēfan: 23.
 da Sōnna ollet mahha jätnu; sis temmä om ka
 sinno mahha jätnu, et sinna ei jä Kunningas.
 Nink Samuel es näe Sauli ennāmb omma Sur: 24.
 ma Päiwāni, nink leinas Sauli perrāst.

3. Dawid wojietas Kunningas nink
 taplep Koliatiga. 16
 Pāt.

Se Jēfand üttel Samueli wasta: Tāütä 1.
 omma Sarwe Olliga nink minne; minna tah:
 ha sinno Isai se Petlemmi Mihhe mannu läh:
 hätādā. Sest temmä Poige seāst olle minna
 hennēle kedäke Kunningas ärrā nānnu. — Ar: 7.
 vä kae mitte temmä Nāggo ei ka Suurust. —
 Sest mes Jnniminne näep, ei olle middäke;
 sest Jnniminne näep, mes Silmi een om, ent
 se Jēfand näep, mes Süddāmen. — Sis last 10.
 Isai omme säitse Poiga Samueli eest möda min:
 nā. Ent temmä üttel Isai wasta: Reid ei ol:
 le se Jēfand ärrāwallitsenu. Kas sul weel Poi: 11.
 gist ei olle kedäke ennāmb? Temmä üttel: Se
 nooremb om kül weel, nink näise, temmä om
 Lammaste karjus. Sis lähhāt temmä temmä 12.
 perrā nink last tulla Dawitat karjast. Nink
 temmä olli werrew, illus Silmist nink kauni
 Nāoga. Nink se Jēfand üttel: Wōtta kätte
 nink

nink woija teddä, sest se om sesamma. Sis wõt Samuel omma Ili-Sarwe kätte nink woid teddä fige temmä Welliste seäst. Nink

17 Jäsanda Waim tulli Dawida päle, sest sammast
Pär. Päiwäst sani.

1. Ne Bilisteri tulliwä omma Sdawäega Juda-Maan Sokun kocko nink löiwa omma
2. Leri Soko nink Aieka wahhele. Ja Saul nink Israeli Mehhe säädsiwä hendä ka Taplussele.
3. Ne Bilisteri saisiwa ütte Mäe pääl tol pool nink Israeli Latse siin pool nink Orro olli neide
4. waijel: Sis tulli Willistide Lerist ütš pik Mees wäljä taplema, kelle Nimmi olli Kolijat, tem
5. mä olli kuus künärt nink ütte Wasša pik. Ütš Wasš Kübbär olli temmäle Pään, nink Raudreiwäs temmä Säljän, se olli wiis tuhhat Sel
6. li Wasše rasse. Nink Wasš Odda olli tem
8. mä Pihha pääl. — Nink temmä sais nink heitäs Israeli säetu Sdawäe Hulka wasta nink üt
- tel: Ninkperräst ollete teije wäljä lännu hendä Taplussele säädmä? Es ma olle Bilisti Mees nink teije Sauli Sullase? Ballitsege hennele ütte Meest ärrä, et temmä alla tullep minno
9. mannu. Kui temmä woip minno wasta tap
- leda nink lööp minno mahha: sis tahhame teite Sullasib jädä; ent kui minna temmä päle Woi
11. must sa, sis peäte meid orjama. — Saul nink kil Israel kuliwa neid Bilisti Mehhe Sönnä
12. nink pelgsiwa wäega. Dawid olli Ewrati Mehhe Poig Petlehemmist Juda Maalt, temmä
13. Nimmi olli Isai. Temmä kattesä Poigist olli wa

wa kolm wannemba Sauli perra Sõawäele län-
 nu: Eliab se kige wannemb, Ubinadab temmä
 järgmännne nink Samma kolmas. Dawid olli 14.
 se kige norembe nink olli Eesä Lambid hoidman 15.
 Petlemin. Nink Isai üttel temmäle: Et wõt 17.
 ta ja wi ommille Wellitsille se pool Wälka Suur-
 mid ja neid kümme Leibä. Nink neid kümme 18.
 werškid Sõirid sinna peät neide Pälitule wimä.
 Kae sis, kas Welliste Käsfi häste käüp, nink
 wõtta ütte Tähhkest neide käest. — Sis wõt 20.
 Dawid kätte, nink läts ärrä, nida kui Eesä
 teddä olli käsknu. Temmä tulli Bankride Leri
 mannu, nink se Wäggi läts wäljä henda sääd- 22.
 ma tapplusele. — Dawid jät neid Riistu hoid-
 ja kätte, nink joosk Wäe hulka, et temmä
 küssis Welliste käest, kas neide Käsfi pididi 23.
 häste käümä. Kui temmä alla tulli neidega
 kõnnelema; nätsse, sis tulli se, kã töist kuts
 tapplema se Wilisti Mees Kattist Kolijat Nim-
 mi, Wilistide hulka seäst nink üttel neidsammu 24.
 Sõnnu et Dawid kuulb. Nink Hirm tulli ki-
 ge Israeli Meeste päle, et nemmä paggesiwä
 nink ütliwä. Kas näggite seddä Meest, kes 25.
 Israelit teotap. Kuningas tahhap rikkas tet-
 tä seddä Meest, kes teddä mahha lööp; nink
 omma Tüttärt temmäle Naises anda nink tem-
 mä Eesä Raja peap kigest masmisesest Israelin 26.
 priis jämä. Dawid kõnnel neide Meestega küm-
 ma liggi saisiwa nink üttel: Mes om se Wilis-
 te Mees, sesinnane Paggan kã ellawä Jumma- 28.
 la Wäe Hulka teotap. — Eliab temmä wan-
 nemb

- nemb Welli kuuld seddä, jäi wihtatses nin^k üt-
tel: Mes tarbis sinna ollet siä tulnu, nin^k om-
mi Lambid Lanen mahha jätnu. Käl ma tun-
ne sinno Zulgust nin^k Söäme kurjust; sinna
29. ollet mahha tulnu, Taplust kaema. Dawid
üttel: Mes ma siš olle tennu? es mulle olle
31. Ašja? — Siš kulutiwa nemmä seddä Saulile
nin^k temmä lašk Dawida henne mannu tuwwa.
32. Nin^k Dawid üttel Saulile: Urge peliäke mid-
däke, sinno Sullane tahhap minnä nin^k Wi-
33. listi Mehhega tappleda. Saul üttel: Ei sin-
na woi Wilisti Mehhe wasta minnä, temmä-
ga tapplema, sest sinna ollet noor Mees, ent
temmä om Söddamees ommast norest Pöswest
36. sadik. — Ent Dawid üttel: Sinno Sullane
om ni häste Löwwi kui Kahro mahha jo lönu,
ja sesinnane Wiliste Mees om kül kui üts neis.
37. — Se Issand, kä minno Löwwi nin^k Kahro
käest om jo ärrä pästnu, sesamma pästap min-
no ka kül se Wilisti Mehhe käest. Siš üttel
Kuningas Saul: Minne, se Issand olgo sin-
38. noga. Nin^k Saul pand omme Kaud Keiwid
Dawida Sälgä nin^k ütte Wast Kubbärat tem-
mä Pä päle. — Nin^k Dawid pand temmä Mō-
ka wöle omme Keiwide päle ja taht neidega käw-
wä, siš üttel temmä: Ei woi minna joht nei-
dega käwwä, sest minna ei olle neidega harrinu,
ei ka opnu, nin^k Dawid pand neid Keiwid jäš-
40. le hennese päält ärrä. Ja wöt ennege omma
Keppi kätte, ja wallits hennene wiis silledat
Kiwwi Jöest, nin^k pand seddä Karjusse Pau-
na,

- na, mes temmäl olli, ehk Kotti sisse, nink ling
 olli temmäl Käen, nida läts temmäl sis Bilisti
 se kange Mehhe liggi. — Se wäggew Bilis- 43.
 ti Mees üttel sis Dawida wastä: Kas minna
 olle Penni? et sinna omma Keppiga minno
 mannu tullet? — Tulle ennege sija minno man- 44.
 nu; sis tahha ma kül sinno Lihha Linnudelle
 Laiwa al sürowä anda. Ent Dawid üttel se
 Bilisti Mehhe wastä: Sinna tullet kül min- 45.
 no mannu omma Mööka nink Daga; ent minna
 tulle jälle sinno mannu se wäggewä Jösanda
 Jummalä Nimmel, ledtä sinna ollet teotanu.
 Selsinnatsel päiwäl tahhap se Jösand ka sinno 46.
 minno kätte anda, et ma sinno mahha lö; Et 47.
 kif sesinnane Roggodus teedä saas, et se Jösand
 ei sata Abbi Möökaga, sest Jösanda Käen om
 taplus nink saap teid meise kätte andma. —
 Sis pist Dawid omma Käät Pauna sisse nink 49.
 wöt ütte Kiwwi säält wäljä, nink wislas om-
 ma Lingoga ja oßkas se Bilisti Mehhe Pä ot-
 sa, nink se Kiwwi läts temmäl Pä otša sisse,
 et temmäl mahha satte omma Palge päle. Kui 50.
 niid Dawidalle es olle omma Möökä Käen: sis 51.
 joost temmäl nink wöt se Bilisti Mehhe omma
 Möökä, tap tedtä ärrä nink raggi temmäl Pä
 Otsast ärrä, nink wöt sedtä hennega. Kui
 Bilisteri näggiwä, et neide wäggew Mees
 oli ärräkoolnu, sis poggesiwa nemmäl ärrä nink 52.
 Israeli Mehhe saiwa suurt Boimust neide ülle. 18
 Dawid läts wäljä nink ligen Paikan, koh- Pä.
 se tedtä Saul lähhat, tallit ta ommi Usju tar- 5.
 kas

kaste nink Saul pand tedda Sdameeste ülle Pär
 lifus, ja temmä olli armas lige Rahwa Melest
 28. nink ka Sauli Sullaside Melest. — Kui nüüd
 Saul näggi nink tuus, et se Jssand olli Lawis
 29. dega: sis näksi Saul Lawidat pelgama, nink
 23. p. läts temmäle Bainlasfes lige omma Ello Ajal.
 14. Ent Lawid jäi ütte Näe pääl Siwi Lanen, nink
 Saul ots tedda taggan. Ent Jummal es an
 16. na tedda mitte temmä kätte. — Sis läts Jo
 natan, Sauli Poig, Laande Lawida manni
 16. nink kinnit temmä Kät Jummalan. Nink Jo
 24. natan ja Lawit teggiwä möllemba Leppingut
 Pät. Jssanda een henne waijel.

3. Ent Saul wöt kolm tuhhat Meest nink läts
4. Lawida nink temmä Mehhi tagga otsma, nink
 temmä tulli sinna kui Lawit omma Rahwaga
 olli Te weeren, ja Saul läts sinna Koba sise
 omma Asjale, nink Lawid nink temmä seltsi
5. Mehhe istsiwa se Koba taggan. Nink nemmä
 ütliwa Lawida wasta: Nätse, nüüd om se se
 Päiw, kummast se Jssand üttel: Minna an
 na so Bainlaist so kätte, et sinna tees temmäle,
 mes sinno Melest hä om. Lawid wöt sis kät
 te nink leikas sallaja temmä Särki silu otsa ärrä.
7. Sis üttel temmä ommille Seltsi Meestille: Se
 Jssand hoidko minno se eest, et minna peäs
 omma Kät temmä se Boijetu külge pannema.
8. Nink Lawid keeld ka ärrä ommi Mehhi Sauli
 le kahjo ei tetta. Nink kui Saul jälle Hawwast
9. wäljä läts omma Teeb: sis heikas Lawid per
 rä: Oh Kunningas, mo Jssand! nink Saul
 kate

- Katje tade nink Dawid satte omma Palge päle mahha nink kummard. Nink sis üttel weel 10.
- Saulile: O mo Esä, kae nüüd ommete sinno Särki silu Disa, kumb minno kâen om, kui minna sebdâ jo olle ärräleikanu: sis ei olle minna ommete sinno mitte ärratapu, tunne nink kae et minno kâen ei olle üttele kurja, ei ka üleastmist, nink sinna ajat ommete minno Henge tagga. Kûil saap se Issand kohhut ärramoist, 13.
- ma sinno nink minno wajjel. — Ent minno Kâe ei peä mitte sinno liggi sama. — Reddâ 15.
- ajat sa tagga? üttele ainust kirpu? — Se Issand 16.
- and pästko kui Kohhomoistja minno sinno kâest. Sis üttel Saul: Kas se om sinno hâäl mo 17.
- Poig Dawid? nink Saul tõst omma hâäld it. ten nink üttel Dawida wasta: Sinna ollet di 18.
- gemb kui minna, sest sinna ollet mulle hâäd kurja eest tassonu, ja minna olle sulle kurja tennu. Se Issand wõtko sulle jälle hâäd tasfuda se 20.
- sinna se Päiwâ eest. Kae nüüd, minna tijo 21.
- et sinna tõõste Kunningas saat — sis wannu 22.
- mulle nüüd Issanda een, et sinna minno Sug 23.
- gu ei tahha ärrahulkatada minno perrâst. Nink Dawid wand sis sebdâ Saulile temmâ tahtmis, 31
- se perrâ. 32
- Perrâst tapliwa Bilisteri Israeli wasta, 1.
- nink Israeli Mehhe paggesiwa Bilistide eest ärrâ. Nink Bilisteri panniwâ omma Kât Sauli nink temmâ Poige kâlge, nink leiwâ neid mahha. Nink se taplus Sauli wasta olli wäe 3.
- ga rasse: — sis wõt Saul omma Mõla, nink 4.
- satte esfi omma Mõga otsa surmas.

2 Samueli Namat.

5. P. **Kil** Israeli Sugau arro tulliwā Lawida man-
 1. nu nin^l ütliwā: Nätse, metje olleme sinno Lu
 2. nin^l sinno Eibha. — Nint se Issand om sulle
 ütletnu: Sinna peät minno Israeli Rahwast
 kui Karjus hoidma, ja sinna peät Israeli ülle
 3. se Würst ollema. Nint Kunningas Lawid
 teggi neidega Leppingut Ebronin Issanda een-
 4. Kolmkümmeend aastat waana olli Lawid, kui
 ta Kunningas sai; nin^l nellikümmeend aastat
 om temmä Kunningas olnu, ja wallitsenu
 7. P. Israeli Rahwa ülle.

1. Nint sündi, kui Kunningas Lawit om-
 man Natjan elli, ja se Issand olli temmäle
 Rahho andnu fige temmä Wainlaste polest im-
 2. brekaut: Sis ütlet Kunningas Proweti Nat-
 tani wašta: Nätse, minna ellä Sedripu Nat-
 jan nin^l minno Jummalä Ladil saisap otse kui
 3. Tekki al. Nint Natani ütlet Kunninga Lawi-
 da wašta: Minne, te kil, mes so Süddämen
 4. om, sest Issand om sinnoga. Ent selsammal
 otse sündi, et Issanda Sönnä Natani pätte
 sai ja ütlet: Nida sa peät mo Sullase Lawidas
 8. le ütlemä: Nida ütlet Wäggew Issand: Min-
 na olle sinno Lambide mant wötnu, et sinna
 piddit mo Israeli Rahwa ülle Würstis jämä.
 9. Minna olle soga olnu figin Paigun, Pohhe sa
 ollet käünu, nin^l olle kil so Wainlaisid so eest
 ärr-hukkanu, ja sulle suur^t Nimme tennu. —
 11. Se Issand kulutap sulle, et temmä sulle tah-
 hap

- hap suurt Perret sata. Kui sinno Päitvä täüs 12.
 sava, ja sinna omme Wannambidega magga-
 ma ollet lännu, sis tahha ma so Suggu so per-
 rä sata tbusma nink selle Kunningriki kinnitas
 da. Salomon, sesinnane peap minno Nimme- 13.
 le ütte Maija üllesehhitama, nink minna tah-
 ha temmä Kunningriki Nuwo Järge kinnitada
 iggawes. — Kunningas Dawid jäi Jfsanda 18.
 een saisma nink üttel: Kes minna olle oh Jf-
 sand Jehowa, ja mes om minno Suggu et sin-
 na ollet minno seni ajani eddesi saatnu. — Sis 29.
 wotta nüüd kätte, nink õnnista omma Sulla 11
 se Suggu, et se iggawes Sinno ette jääs. Pät,
- Perräst satte Dawid räseda Pattu siise. 2.
 Temmä näggi ütte wäega illusat Naist, Nim-
 mega Patseba, himmust tedda nink wõt henne- 3.
 le. Se olli ütte Mehhe Uria Naine, kã Sõa-
 wäen olli. — Et temmä nüüd sedda Meest 14.
 wois eest ärräsaata: sis kirjut temmä omma
 üllembã Sõa-Pälikul Joabile; et se Uriaõ 15.
 lige kängemban Taplusen Wainlaistega kül-
 piddi kolus jämä. — Ent se mõtte nink Aõsi, 27.
 mes Dawid teggi, olli kurri Jfsanda melest. 12. P.
 Nink Temmä lähhat Proweti Natanit Dawida 1.
 mannu. Sesamma üttel temmäle:
- Kats Meest olliwa ütten Linan, tõine rik- 2.
 kas nink tõine waine. Sel rikkal olliwa paljo 3.
 Lambid. Ent sel Waisele es olle muud middã-
 le kui üks ainus Wonaõenne, mes temmä olli
 õstnu, nink temmä toit seddã, et temmä omme
 Lastega sures kaswi: Se sõije nink jõige tem-
 mã.

4. mäga nink maggas temmä Usjan, nink olli temmä man kui Tüttär. Kui nüüd se rikka Mehhe mannu Teeläüjä tulli; sis es tahha temmä ommist Lambist wai Karjast wötta, selle Tee läüjälle roga tettä, enge wöt se aino waise Mehhe Bonakest ärrä, selle lä temmä mannu olli tulnu Dömaija.
5. Sis naksi Dawida Bihha pallama se Mehhe wašta nink üttel Natani wašta: Mi tööste, kui se Isand elläp, se Mees, lä seddä tennu, om tööst Surma wäärt.
7. Natan üttel Dawida wašta: Dige Sinna ollet se Mees! Nida ütlep se Isand, Israeli Jummal: Minna olle sinno Kuningas woitudu Israeli ülle, nink sinno ärräpästnu Sauli läest. — Minä perräst sinna ollet nüüd Isanda Sönnä ärräpölgnu et sa teggit, mes temmä
9. Melest pahha om? Dawid üttel Natani: Minna olle Pattu tennu Isanda wašta. Natan üttel: Sis om lä se Isand sinno Pattu ärräwötnu, sinna ei peä mitte ärräoolma.
14. Ommetike et sa Isanda Wainlaisid ollet saatu
- 15 nu kurjaste teotama, sis peäp se Poig, lä sul Päät. le om sündinu ärräoolma.
1. Dawidal tulli sis lä se Nuhtlus, et üts temmä Poigist Absalon, temmä wašta ülles aste,
12. hendä Esä assemelle Kuningas teggemä, sest
16. et rahwas naksi temmä pole hoidma, nida et Dawid jo Jerusalemmi Linast piddi ärräpagge
18. p. ma. Dawida üllemb Wäe. Pälit Joab löi käl
7. Absalomi Söda Wäkke mahha, nida et tol Päät wäl

- wäl omma kaskümmend tuhhat Meest taplus-
sen jänu. — Nink Absalom sai omma töpra 9.
ga ütte suure paksu Tamme. Pu alla, nink jäi
ommi Juustega Pu Oska külge kinni: sis wõt 14.
Joab kolm Odda, nink aije neid Absalomi Sõa:
me sisse, nink Joabi Sõariistakandja tapsiwa 15.
teddä ärrä. Ka sest tulli Dawidalle suurt Sõa 33.
me kurbust omma Poja Absalomi Surma ülle. 19. p.
Perräst tulli Dawid jälle Jerusalemmi Lin 15.
na taggasi, nink jäi Kunningas ammat omma
Surmani, ehl kül omman Maijan weel paljo
Melehaigust ommist Poigist pididi näggemä nink 23
kannatama. Pät.
- Temmä wimätsse Sõnna olliwä ne: Isai 1.
Poig Dawid üttep: Se Isfanda Waim om 2.
minno sissen kõnnelnu, nink temmä Kõnne om
minno Kele pääl. Israeli Jummal om mul 3.
le kõnnelnu, Israeli Paas om mulle pajatanu.
Se õige Wallitseja Innimiste ülle, se Wallit- 5.
seja Jummalala Peljusfen. — Temmä om mul-
le Leppingut säädnu, kumb iggäwes jääp; Tem-
mä om kil häste säädnu nink hoijap weel. 20. 20.

Kunningide nink Nija wai Kroniki
Ramatuide sissen

om neide Juda ma nink Samaria ma Kunning-
gide Ello kälk nink Wallitus löidä. Kige en-
nämbeste om tähhele panna Salomoni Wallit-
sust nink ne kats Prohwetid Elias nink Elisa.

2. P. 10. Dawid läts maggama omma Wannembideaa,
 11. nink tedda matteti mahha Dawida Linan. Neli
 likummend Ajaatat om temmä Israeli ülle wale
 12. li:senu. — Nink Salomon ist omma Eesä Dawida
 Duwo Järge pääal nink temmä Kunninga
3. P. riik sai wäega kindmäs.
3. Salomon armast Jäsandat, et temmä kääs
 4. omma Eesä Dawida Saadmiste perrä. Nink
 temmä läts Ribeoni, ohwritsema, sest se olli
 5. suur kõrge Paik. Sis näüt hendä se Jäsand
 Salomonille Hse Unnen, nink üttel: Palle,
 6. mes minna sulle peä andma! Salomon üttel:
 7. Oh Jäsand minno Jummal, sinna ollet omma
 Sullast Kunningas saadnu mo Eesä Dawida
 Astemelle, ja minna olle üts tillokenne Pois,
 ei moista wäljä minnä ei ka sisse tulla. —
 9. Oh sis wotta nüüd omma Sullaselle anda Sö
 änd, mes Sönnä kulep, et temmä Sinno Rah
 wale wois kohhut moista nink essi ärrämoista,
 10. mes hä nink kurri om. Se Sönnä olli hä Jäs
 sanda Melest, et Salomon Tarkust hennele Lem
 mäst pallel. Nink Jummal üttel temmä wale
 ta: Sest et sinna es palle hennele pikka Ello, ei
 ka Riklust ei ka omma Wainlaste Henge enge
 11. Moistust et sinna saas Digust nõudma: Näit
 se, ma olle sulle andnu ütte tarka nink moistli
 ko Söänd, et enne sinno ei olle so saarnast ol
 nu, ja perräst sinno ei peä so saarnane tulles.
 12. Seddäke, mes sinna es palle mitte, olle ma sulle
 le ka andnu ni häste Riklust kui Duwo, et ütse
 Kunn

Kuningide seäst ei peä so saarnane ollema ki-
gil sinno Ello eäl. 4. P.

Jummal and sis Salomonille Tarkust nint
wäega paljo moistrust — nint temmä pajat kolm
tuhhat Oppusje Sõnna, nint temmä Paulo ol-
liwa tuhhat nint wiis. Kige Rahwa seäst tul-
liwa Salomoni Tarkust kuulma kige Ma Kun-
ningide seäst, kumma temmä Tarkussest olliwä
kuulnu. 6. P.

Neljändal Ajastal perräst seddä, kui Sa-
lomon olli Kuningas tanu Siwi kuul, se om
se tõine ku, sis wõt temmä Jsiandalle kodda
ehhitäda, — selle Pikkus olli kuuskümmend
künärt, se Lopus katuskümme nint kõraus
kolmkümme künärt. — Ütetõistkümmel Ajas-
tal Puli kuul (se om kattesas ku) sai se kod-
da walmis. Ehhitamisje Aig ollt sis säitse
Ajastat. — 8. P.

Kil Israeli Mihhe tulliwa kofko Kunnin-
ga Salomoni mannu, nint Preestre kanniwa
seddä Leppingo. Kirsto nint tõiwa sinnä Pai-
ka, mes kige pühhamb om, Kerubide Siwu
alla. Mesamma kattiwa ommi Siwuga seddä
Kirsto. — Nint Jssanda Auru täüt Jssan-
da Kodda. Se Kuningas käänd omma Pal-
ge nint õnnist kil Israeli Koggudust nint üttel:
Se Jssand om kindmäste piddanu omma Sõn-
na — minna olle seddä Kodda ülleehhitänu
Jssanda Israeli Jummalä Nimmele. — Ei
olle sinno saarnast Jummalat ei Taiwan ülle-
wän ei ka Ma pääl, kää sinna omma Leppingut
nint

- nink heldust peät ommille Sullastille, kâ sinno
 27. een kâiwâ ligest Soânest. — Nâtsê Taiwas
 ei mahhuta sinno henne sisse, weel wâhhemb
 se Rodda, mes minna olle sulle üllesehhitânu.
28. Ent kae omma Sullase Pahwe nink allandliko
 29. Pallemisse päle, — et so Silmä woisfiwa wal-
 lâlê olla se Maija ülle ô nink Päiwâ, — et sa
 kulet omma Israeli Rahwa Pallemist, mes nem-
 mä sin Paigan pallewa. Kule nink anna an-
 dis. —
62. Se Kunningas nink kîl Israel temmäga
 ohwritsiwa Jssanda een, tenno ohwrid, mes
 nemmä Jssandalle tapsiwa, katskümmandkolm
 10 tuhhat Hâriâ nink sadda nink katskümmand tuh-
 Pât. hat Lambid.
1. Kui Seba Kunninga - Emmänd seddâ Jut-
 to Salomonist kuuld, sis tulli temmä teddâ kiu-
 4 sama Moistukõnnega. — Ent kui temmä näg-
 gi temmä Tarkust nink seddâ Rodda, mes tem-
 6 mä olli ehhitânu — sis üttel se Emmänd Kuni-
 ninga Salomoni wasta: Se kõnne om sinnust
 tõisi olnu, mes minna ommal Maal olle kuul-
 7 nu sinno Asjust nink so Tarkusfest. Nink min-
 na es ussu mitte seddâ Kõnnet seni kui ma essi
 tulli nink omma Silmäga kîl näggi; nink nâtsê
 se, sinno Tarkus nink õn om üllemb kui se Jut,
 8 mes minna olle kuulnu. Õnsa omma so Meh-
 he! Õnsa ka nefsinnatse so Sullase, kâ allasi sa
 10. een saiswa nink sinno Tarkust kuulwa. Tem-
 mä and Kunningalle sadda nink katskümmand
 punda Kulda nink wäega paljo kallist rohko, es
 sa

Ja ka ni paljo ennämb, kui se, mes Seba Kuninga Emmänd Salomonille and. 11 Pät.

Se aig, mes Salomon Kuningas om ol nu Jerusalemin, om nellikümmeend Riastat. Nink temmä läts maggama omma Wannambidega nink temmä Poig Reabeam sai Kuningas Salomoni omma Etsä Nissemelle. 12 Pät.

Temmä jät Wannembide Nõuwo mahha, nink piddi Nõuwo norembidega, mes temmäga olli üleskõswanu. Nesamma noremba ütlimä temmäle: Nida peät sinna selle Rahwale ütlemä: Mo Jõsä karrist teid nahl pitskuga, ent minna tahha teid karristada kistsaliste pitskuga. Kui nüüd kil Israel näggi, et Kuningas es wõtta neid kunda — sis taggasiwa nemmä Sawida koast ärrä, senni päiwäni. Nink nemmä tõstsiwa sis Zerobeamit Kuningas ülle kige Israeli; Sawida koale es jä mu keäke, kui Juda. Suggu arro. 16.

Ent Zerobeam mõttel omman Sõämen: Kui Rahwas ülles läöp Jerusalemini ohwritsema, ja Rahwa Süddä kånäp Jõsanda pole: sis tapwa nemmä minno ärrä nink käändwa jälle Juda Kuninga Reabeami pole. Nink temmä piddi Nõuwo, teggi kats Kuld Wasiklat nink üttel Rahwa wasta: Sest saap kül, et ei olle tarbis, ülles minna Jerusalemini. Nätse Israel (*), siin om sinno Jummal, kå sinno Egiphti Maalt om ärrätonu. Nink se 19. 26. 27. 28. 30.

lätš neile suureš Pattus.

H 5

Nink

(*) 2. Mosesse R, 32, 4.

16
 Pät. Nink Israeli pahha Kuninga saatsiwa
 13. Israeli jälle Pattu teggema, et nemmä Jësän-
 17. dat omma Jummalat ärrävihastiwa ommi
 Pät. tühiä Ašjuga.

1. Ahabi aial tulli sis Elias Tisba Mees Ki-
 leadi Maast nink üttel temmä wašta: Ni töes-
 te kui se Jësänd Israeli Jummal elläp, kelle
 een minna saisa, ei ped Kaste ei ka Wihma neil
 2. Ahabajil ollema, senni kui minna ütse. Nink
 3. se Jësänd üttel temmäle: Minne hommungo
 4. pole Kritti Jööle, et sinna Jööst wöttas juw-
 wa nink kaarnid olle ma käftnu sinno sääl toiti
 5. ma. Nink temmä teagi Jësanda Sönnu per-
 6. rä nink jäi ellämä Kritti Jö weeren. Nink
 Kaarna töiwa temmäle Leibä ja Lihha hom-
 munad nink öddango pole.

7. Ahabtaja perräst sündi: et se Jöggi ärräs
 8. kuiwi, sest et Wihma es olle. Nink Jësanda
 9. Sönnä sai temmä kätte nink üttel: Wötta kät-
 te minne Sarepta, Sidoni Maal, ma olle sääl
 10. ütse läsjä Naist käftnu sinno toita. Nink näti
 se kui ta tulli Lina Wärräjä mannu, sis olli se
 Läst Naine Puud korjaman, nink temmä heit-
 kās teddä nink üttel: To mulle weidilest Wet-
 11. et ma juwwa saas. Nink kui ta läts toma, ütse
 12. tel Elias: To mulle ka Pallalest Leibä. Se
 Naine üttel: Ni töeste kui Jësänd sinno Jumo-
 mal elläp, mulle ei olle middäke kütsetu, kui en-
 nege Peo täüs Jahhu Wakkān nink weidileste
 Olli Kruusin, ent nätsē, minna olle kās Hal-
 go Puud korjanu, nink lä nüüd ja te Leibä henn-
 ne

nesele nink omma Pojale et meise seddä söme nink
sis ärräköleme. Ent Elias üttel: Ärrä pelgä 13.

middäke, minne, te ennege omma Sönnu per-
rä; ent te mulle sest eesmäit weikest Kooki nink
to minno kätte, nink perräst te hennese nink om-
ma Pojale. Sest nida üttelep se Jësand Israeli 14.

Jummal: Jahho ei peä mitte sinno Wakkast
löpma ei ka Olli Kruusist wähenema senni Päi-
wäni, kui Jësand wihma annap Ma päle.
Ni se sündi nida. Perräst jaije se Naise Poig 15.17.

haiges, nink koli ärrä. — Ent Elias üttel tem- 19.
mä Emma wasta: Anna omma Poiga minno
kätte. Nink temmä wöt üsgä nink weije teddä
üllembä Tarre päle, kun temmä elli, ja pand

teddä mahha omma Wode päle. — Sis hei 21.
las Elias Jësanda pole nink üttel: Jësand
minno Jummal! oh tulgo, palte ma, se Poisi

Heng jälle temmä sisse. Se Jësand kuuld Elia 22.
Häälid nink Pois sai jälle elläwäs. Elias wöt 23.
seddä Poisi nink weije jälle teddä ommalle Em-
mäle nink üttel: Naise se sinno Poig om Ellun.

Sis üttelep se Naine: Nüüd tunne minna, et 24.
sa Jummalä Mees ollet nink Jësanda Sönnä
sinno Suun om Tötte. 18
Pät. 1.

Kolmandal Aastal sai Jësanda Sönnä
Elia kätte nink üttelep: Minne, näütä henda
Ahabile sis ma tahha Wihma anda Ma päle.
Elias läts henda näütmä Ahabile; ja lange 2.
Nälg olli Samaria Maan. — Kui Ahab Eli- 17.

ast näggi, sis üttelep temmä: Ollet sinna sesam-
ma, lä Israelile Tüllä teep. Ent temmä üttelep: 18.
Min-

Minna ei te kúl túlli mitte, enge sinna nink sinno Esä Suggu, et teije Jësanda Käsku mahhajättäte nink Paali orjusse perrä káute. —

Elias úttel Ahabi wasta: Panne Hobbossid ete nink minne alla, et saddo sulle ei te wíwitust.

45. Sis Ióí Taiwas mustas paksust Pilwist nink 19. p. Tulest, nink suur Saddo tulli.

4. Elias láts sis Eaande útte Päiwa Teed nink iste mahha útte Kaddaja alla nink pallel: Kúl sest saap, wotta nüüd, Jësand, minno Heng ärrä, sest minna ei olle jo parremb kui minno

5. Wannemba. Kui temmä sinnä murrega mag-

6. nink úttel: Elias tösse ülles nink só. Temmä kaije umbre nink nátse temmä Pähhitsen olli úts Tuhka-kook nink úts Kruus Wet; nink tem-

7. má sói nink jói, nink jái jálle maggama. Sis tulli Jësanda Engel töist kórda, putte nink úttel: Tössse ülles nink só; sest sul om paljo

8. Maad weel káiwá. Nink temmä tösse ülles, sói nink jói, nink káuis sesamma sömisse Ram-

11. Sód, Jummalá Máe Horebi mannu. — Nink nátse, se Jësand láts móda, nink suur, lange Tuul, mes Pae kátski murray, láts temmä een, ent Jësand es olle mitte Tuule sissen. Sis olli Ma-Wárriseminne; ent Jësand es olle

12. Ma-Wárrisemissen. Perräst olli Tulli, nink Jësand es olle Tulle sissen. Sis olli úts wái-

13. kenne tassane Tuul. Kui Elias seddá kuuld: sis láts wájjá nink saís Koba suun, nink nátse úts

- ütš hääł üttel: Mes sinna teet siin, Elias? — 15.
 Minne kånå taggesi Lomasfusse pole. Nink 16.
 woija Sawati Poiga Elisa Prohwetis hendå
 Abssemelle. — Minna olle hennele üllejätnu (*) 18.
 säitse tuhhat Israeli, kumma omma Põlwe Paa-
 lise ei olle kumardanu. Nink temmå läts säält 19.
 ärrå nink löis Sawati Poiga, kå olli kuummån
 nurmen nink Elias heit omma pikka Mäntlit
 Elisa kätte. — Nink temmå tulli nink kåüs Elia 21.
 perrå, teddå tenimån temmå Päiwil.

2 Kunningide Kamatuft.

2. P.

- Kui Issand taht Eliat kangen Tuulen ülles 1.
 Laima wõtta: — sis üttel Elias: Elisa, et jä 6.
 siia, sest Issand om minno lähhatånu Jordani
 mannu. Nink temmå üttel: Ni tõeste kui
 Issand ellåp nink sinno Heng ellåp, ei minna
 latta sinno mitte mahha; nink nemmå lätsiwå
 möllemba. Ent wiiskummend Meest Prohwe- 7.
 tide Laste seast tulliwå nink saisiwå kawwest.
 Sis wõt Elias omma Mäntlit, mahl kofko 8.
 nink löi sebdå Bet, nink se lahku ärrå, nink
 möllemba lätsiwå kuiuvalt läbbi. Sis üttel 9.
 Elias Elisa wasta: Palle nüüd, mes minna
 peå sulle teggemå, enne kui minno sinno mant
 ärråwoetas. Nink Elisa üttel: Kõl minna
 Palle, et kats Dõsa sinno Waimust mulle saas-
 se.

(*) Rom. II. 4.

10. se. Nink Elias üttel Elisa wašta: Sinna ollet kül ütte rasjedat Usja pallelnu. Ent kui sinna näet minno ärrawödetawat sinno mant, sis sünnip sulle se nida; ent kui ei näe mitte, sis
11. ei sünni se. Nink kui nemmä lätsiwä nink nida kōnneliwa: nätsse sis tulli üts tulline Wanfer nink tullitse Hobbese nink lahhu:wa neid möslembit töine töifest ärrä, nink Elias läts kangen Tunlen Taiwatte. Kui Elisa seddä näggi, sis tännit temmä: Mo Essä, mo Essä, Israeli Wanfrid nink temmä söitjid. Nink temmä
12. es näe teddä ennämb mitte. Sis wöt temmä Elia Mäntlit ülles, mes temmä Säljäst olli mahhasaddanu, nink läts taggasi nink sais Jor
14. dani weeren. Nink temmä wöt seddä Mäntlit nink löi seddä wet nink üttel: Kus om Issand Elia Jummal: sis lahku se Wessi üttest ärrä
15. nink Elisa läts läbbi. Nink Prohwetide Latse näggiwä teddä nink ütliwä: Elia Waim hen
5. p. gäp Elisa pääl nink kummardiwa temmä een.
1. Naeman (*) Sijria Kunninga Pälik olli
9. piddalitöbbine. — Nink temmä tulli omme Hobbeste nink Töllaga nink jäi Elisa Usse ette
10. saisma. Nink Elisa lähhat Sōnna nink üttel: Minne ja mösse hendä säitsekōrd Jordanin; sis saap sinno Eihha jälle terwes nink puhtas min
11. nemä. Sis saije Naeman wihsatšes, läts ärrä nink üttel: Nätsse, minna möttelli, et temmä saas minno mannu wäljä tullesma, nink saisma Issanda omma Jummalä Nimme abbiheitama,
- onu

(*) luf. 4, 27.

omma kääga seddä kottust putma nink nida wisi
 piddali többe ärräwõtma. Kas ei olle Lama 12,
 skusse Jöed Amanä nink Barwar parremba
 kui kii Israeli Wessi. Nink temmä läts Wib-
 haga ärrä. Sis tulliwä temmä Sullase man 13.
 nu nink pallsiwä: Armas Esä, olles se Proh-
 wet sinno suurt Äsja käästnu, kas sa es olles
 seddä tennu? Kuis palho ennämb nüüd, kui
 ta ütlep: Mösse hendä Jordanin, sis saat sa
 puhtas. Nink temmä läts alla nink kasi hen-
 dä säitselörd Jordani sisse se Jummalä Mehhe
 Sönnä perrä, nink temmä saije puhtas. (Sed-
 dawisi teggi Elisa ka weel muud suure Jimme-
 tekko.)

17
Pär.

Dsea Samaria Kunninga Aial, kää Kurja 1.
 teggi Jäsanda Silmä een, tulli Äsuri Kun- 2. 5.
 ningas ülles kige Ma läbbi, nink läts ülles Sa-
 maria nink jät sinnä kolm Ajästajat, perräst sai
 ta se Ma kätte, nink weije Israeli Wangi Äs- 6.
 suri Male. Se sündi seperräst, et Israeli Eat 7.
 se Jäsanda omma Jummalä wasta pattu teg-
 giwä, nink kääsiwä Pagganide Säädmieste per- 8.
 rä, kumbe Jäsand Israeli Easte eest olli ärrä-
 ajanu. — Nemmä jätsiwä Jummalä käästku 16.
 mahha, nink teggiwä hennele kääts wallato Wä-
 silat nink orjasiwä Paalit. Seperräst läts Jäs 18.
 sand wäega wihtatses Israeli wasta nink saat
 neid ärrä omma Palge eest, et neist es jä muud
 ülle, kui Juda Sugguacro ütfinda.

17 2 Nija-wai Kronika-Namatust.
Pät.

1. Uts neist Judaliste Kunningist olli Josafat.
3. wat. Se Isand olli temmäga, sest temmäkäüis omma Esä Dawida ennitse Teije päle nink
4. es nõwma Paalit. Nink Isand kinnit seddä Kunningriki temmäkäte, nink kii Juda rahwas töiwa andid Josuwatile nink temmääl olli
17 paljo Rikkus nink Auru.
Pät.

4. Temmä elli Jerusalemmin nink läts säält wäljä Rahwast kaema Persebast sani ammat Ewraimi mäggitse Maale nink juhhat neid jälle Isanda omma Wannambide Jummalama nu.
5. Temmä säät Kohtomoistjid Male nink üt
6. tel neide wasta: Raege häste, mes teije tere, sest teije ei motsta mitte Innimistille Kohhut
7. enge Isandalle; temmä olgo teijega. Jummalama man ei olle Kõwwerust, ei ka Innimiste kaeminne, ei ka Andide wastawõtminne. Näse, se Kõrge Prester om se üllemb teije ülle kigin
31 Isanda Asjun; nink Sebadija Juda Suggu
Pät. Würst kigin kunninga Asju sisjen.

20. Ka Hiskia teggi, mes hä, õige nink töisne
21. ne om Isanda omma Jummalama een. Kigin omman Tõõn, mes temmäkäte wõt omma Jummalat nõudma, seddä teggi temmä kigest ommast Soamest, nink se läts temmäle häste
32 sõrda.
Pät.

1. Perräst tulli Sannerib Assuri Kunningas Juda Male, löi omma Leri ülles tuggewa Linnalla nink möttel neid wäggisi ärrawõtta.
Nink

Nink temmä lähhat omme Sullasid Jerusalem 9.
 ni. Hiskia Juda Kuninga nink temmä Rah-
 wa mannu ja üttel nink kirjut Ramatud: Ni- 17.
 da kui mu Rahwa Jummal omma, kã es woi
 Rahwast pãstã minno kãest; nisammute ei woi
 Hiskia Jumal omã Rahwast ka minno kãest arrã-
 pãstã. Nida heiksiwa nemmã suure hãlega Ju- 18.
 da keli Rahwa wasta, et nemmã neile hirmo
 teesse nink Eina henne kãtte saasse. — Ent 20.
 Hiskia nink Jesaja Amossi Poig se Prohwet 21.
 palsiwa selse perrãst nink tãnnitiwã Tãiwa po-
 le. Sis lähhat se Jẽsand ütte Engli nink huk-
 hut arrã kũ wãggewid Pãlikuid nink Wũrstid
 Asfuri Kuninga Lerin, et temmã suure hãu-
 ga jãlle ommale Maale lãts nink temmã Om-
 matse lõiwã teddã mahha. — Selle Hiskiale 30.
 lãts kũ temmã Tõ hãste kõrda. Kui temmã 33.
 omme Wannambidega jo maggama lãts: sis sai-
 je Manasse temmã Poig Kuningas temmã 33
 omma Esã Asfemelle wallitsema. Pãt.

Sesamma teggi kurja Jẽsanda Silmi een, 2.
 kige Pagganide Hãu perrã. Temmã ehhit jãl- 2.
 le neid kõrgid Paigu ülles, mes temmã Esã
 Hiskia olli mahha kũnu nink teggi Paalile Al-
 tarid ülles, nink kummarid kige Tãiwa Wãe 2.
 ette nink orjas neid. — Nida saat Manasse
 Juda Rahwast esimã, et nemmã ennãmbãt
 kurja teiwã kui Paggana. Se Jẽsand saat
 Manassele nink temã Rahwale (Mannitsusse) 1.
 Sõnna; ent nemã es panne seddã tãhhele. Se
 perrãst tõi Jẽsand neide pãle Asfuri Kuninga

- Sõda: Pälikko. Nemmä wöttiwa Manasse
 linni, nink weijewä teddä wast' ohhilidega kin'
 12. ni pantu Pabeli. Kui nüüd temmäle kitsas
 läen olli, sis alland temmä hendä wäega om'
 13. ma Wannambide Jummalä een. Nink pal'
 lel teddä wäega, nink temmä wöt temmä alland'
 liko Pallemist wasta, nink saat teddä taggasi Jer'
 rusalemmi jälle temmä Kunningrifi päle. Sis
 tuus Manasse, et Jõsand Jummal olli. —
 15. Nink saat sis ärrä wõra Wa: Jummalid, ja
 16. ehhit Jõsanda Altari, Tenno nink Kirtusse oh'
 36 wrid ohwritsema. Temmä käsk ka Juda Rah'
 36 wäst Jõsandat omma Jummalat orjada.
 11. Se wimäne neist Juda Kunningist olli Jer'
 12. dikia. Temmä teggi kurja Jõsanda omma Jum'
 mala Silmi een, nink es allanda hendä mitte
 Jeremia een, kã kõnnel Jõsanda suust.
 13. Temmä pand ka Pabeli Kunninga Nebu'
 kadnetsari wasta, kã teddä olli pandnu wand'
 ma Jummalä een, nink teggi omma Kaala kãng'
 ges nink Sõänd kõwwas, et temmä es kãnä
 hendä mitte Jõsanda, Israeli Jummalä pole.
 14. Ka Preestride Üllemba nink Rahwas teggiwä
 wäega paljo Wallatust lige Pagganide Häi'
 perrä, nink teggiwä Jõsanda Kõdda rojatses,
 15. mes temmä olli Jerusalemmi puhhitsenu. Eht'
 kũl Jõsand neide Wannambide Jummal neile
 Sõnna saat warra nink hilja, sest temmä and'
 16. Armo omma Rahwale nink Maale. Sissi hir'
 witiwä nemmä neid nink põlgsiwa Temmä Sõn'
 na ärrä — senni kui Jõsanda tulline Wihha
 om'

omma Rahwa päle om tõsnu, nida es olle Ab-
 bi ennamb. Sis saat Lemmä neide päle tulles 17.
 ma Kaldea Rahwa Kuningat. Se tap nei-
 de noort Rahwast mõkaga neide pühhan Koan
 ärrä, nink es anna Armo Poissie ei ka Nairssi
 luisse, ei Esäle ei ka wanna Esäle. Kif Jõs 18.
 sanda Koa. Riikta nink Warrandus nink Kun-
 ninga nink Würstide Warrandust, kif seddä
 weije temmä Pabeli. Seddä Jummalä Kodda 19.
 pallotiwa nemmä ärrä nink kisksiwa Jerusa-
 lemmi Müri mahha nink kif suuri Maju pallo-
 tiwa nemmä tullega ärrä. Mes Mõkast ülle 20.
 jäi, weijewa nemmä Pabeli, nink jäiwä Sul-
 lasis, senni kui Persia Kuningriki Ballitsus
 naksi. Et Jõsanda Sõnna Jeremia suust pid- 21.
 di tõttes jäma — senni kui säitselümmend Ahas-
 tajot täiis saiwa.

Ent eesmätsel Persia Kuninga Koresi Ahas- 22.
 tal ärrät Jõsand temmä Waimo, et temmä
 last kigen omman Kuningrikin kolutada nink
 Kirja saata: Nida ütlep Kores se Persia Kun-
 ningas: Se Jõsand Laima Jummal om mul-
 le se Ma Kuningriki kätte andnu nink kasknu,
 Lemmale Kodda üllesehitada Jerusalemmi
 Juda Maal. Kes teije seäst om Lemmä Rah-
 wa säest, sellega olgo Jõsand temmä Jum-
 mal nink se mingo ülles.

* * *

Esra Ramatun

om üleskirjotetu, kuis Kores, Persia Kuningas awwalikko Ramato läbbi Juda Rahwale Lubba om andnu ommale Maale taggast minnä, kuis nemmä seddä wassset Jummalä Rodda wai Templi omma ülessehhitänu nint Pasja Wona jälle pühhendänu.

Neemia Ramatun

meš ta tõine Esra Ramatus kutsutas, om üleskirjotetu, kuis Juda Rahwas seddä Jerusalemmi Lina om jälle ülessehhitänu, nint se tarbis Neemia Palwe nint Cestkostmisse läbbi Kuninga Artaxerxe käest Lubba sanu, Jummalä Drjuss jälle ülesšäädnu nint Pattustšäändmisse nint Paasto, Päiwä piddänu.

Estri Ramatun

om ülespantu, kuis Estri tõstetas Kuninga Emmändäs, meš kõrg nint kurri Meel selle Amannille olli Judaliste wasta, kuis Mardekai tebdä om ärrawäärdu nint Aman purwas ülessesamma pillä Pu külge, meš ta olli Mordekai le lastnu wasmis panna nint kuis sis perräst Judalisse Purida Pühha om šäädnu nint pühhendänu. Se Juda mees Mordekai olli Kuninga Ahaswerusse järgminne nint armas omme

me Welliste Hulka Melest, ká omma Rahwale
háäd ots nink mes kige temmä Suggule wois
Rahhus minná.

Hiobi Ramatust

oppime meise, kuis meije kigen Kiusatussen,
Kistin nink Willitsussten omma Lotust Jum-
mala päle peassime pannema nink ussutawas
jämä ammat otsani.

1. P.

Utsi Maal olli Mees, Nimmega Hiob, se 1.
ollu wagga nink õige ja Jummalala pelglik. Sait: 2.
se Poiga nink kolm Tüttart olliwa temmäle sün-
dinu. Tõpra olliwa temmäle säitsetuhhat, kolm 3.
tuhhat Kamelit nink wiis sadda Pari Hãrgi nink
wãega paljo Perret. Sesamma Mees olli ül- 6.
lemb kui kii Hommungo Ma. Rahwas. Ent
se sündi üttel Päiwäl, et Jummalala Latse kol-
ko tulluwa Jõsanda ette, nink Satan ast ka 7.
mannu. Se Jõsand üttel temmäle: Kust sin-
na tullet? Satan üttel: Minna olle se Ma 8.
õmbrekaut (*) kãinu. Se Jõsand küsse Sa-
tani kãest: Kas pandsit minno Sullast Hiobit
tãhele? Temmä saarnast ei olle siin Maal, 9.
tõttelik, wagga nink Jummalapelglik. Satan
üttel Jõsanda wasta: Kas Hiob ilmaõjata 10.
Jummalat pelgãp? Kas sinna ei olle tedbã
temmä Raja nink kii mes temmäle eãle om, hoid-
nu, temmä kãe Tõ õnnistanu, nink temmä háäd
kas,

(*) 1. Petr. 5, 2.

11. Kaswatanu sin Maal. Ent pista wahhest omma Käsfi temmä külge, nink wotta, mes temmäle om, ärrä. Rae, kas temmä Sinno Jumma
12. malaga ei jättä so Su sisse. Se Isand üttel Satanille: Nätse, kii, mes temmäle om, olgo sinno käen; ent ärräpistä mitte omma Kättemmä külge. Nink Satan läts Isanda Pälge eest ärrä. —
14. Sis tulli Käsk Hiobi mannu, nink üttel: Seba Rahwas tulliwä sinno töpride päle, nink weijewä neid ärrä nink Poisse löiwa-nemä mahha
15. ha Mõka terräga. Kui temmä weel kõnnel: sis tulli töine nink üttel: Jummalä Tulli satte
16. Tawast mahha nink söi Lambid nink Poisi ärrä.
17. Töine Sõnna tulli jälle nink üttel: Kaldea Mehhe teggiwä kolm Hulka, weijewä neid Kä
18. melid ärrä n. löiwä Hiobi Poisi kii mahha. Töine tulli nink üttel: Sinno Poja nink Tütrelöiwä söman nink joman omma wannemba Wel
19. le Majan. Nätse, sis tulli suur Tuul Lüne polt, put seddä Maja figelt polt, et temmä mahha satte neide noore Rahwa päle, nink nemmä kii ärräolüwa; keäke es pässe kui minna enne
20. ge sulle tedä andma. Sis heit Hiob mahha
21. Ma päle, kummard nink üttel: Allasti olle minna Emma Jhust tulnu, nink allasti sa minna ka jälle süst ärräminnemä. Isand om andnu
- 21 Isand om ärräwõtnu; Isanda Nimmi olle Pät. go kitteru.
3. Isand üttel Satani wasta: Kas sinna pandsit nüüd tähhele minno Sullast Hiobit? Lem

- Temmä peap weel kinni ommast tõisist Wagga-
 ussest, nink sinna ollet minno lihhotanu tem-
 mä wašta, et ma tedda ilmasjanta pididi ärrä-
 neelma. Satan üttel: Nohk Nahha eest, nink 4.
- lik, mes Mehhel om, annap temmä omma Hen-
 ge eest. — Puttu ütškõrd temmä Luid nink 5.
- Lihha, kas temmä sinno Jummalaga ei jättä
 Sinno Su sisse. Jhsand üttel: Nätse, tem- 6.
- mä om sinno läen, ent jättä temmä Henge rah-
 hul. Sis läts Satan Jhsanda Palge eest jäh- 7.
- le wäljä nink löi Hiobit kurja Paisega Jalla tal-
 last temmä Pä-laeni. Nink temmä wõt hen- 8.
- nele Potti Lülki, sega henda lapida; nink tem-
 mä iste Luhha sissen. Sis üttel temmä Rai- 9.
- ne temmäle: Kas sa ilkes weel ommast Wag-
 gaussest kinni peät. Ja kitta Jummalat nink
 kole ärrä. Ent temmä üttel: Sinna kõnnelet 10.
- ni kui neide hullu Raište Nahwa seän nemmä
 kõnnelewa. Kas peässe meije ütfindä seddä
 hääd Jummalat läest wašta wõtma nink mitte
 seddä kurja ei tahtma? Sis tulliwa ka Hiobi 11.
- Sõbra, eggämees ommast Paigast, Eliwas,
 Pildad nink Sowar, teddä trõstimä. 3.P.
- Sis näkse Hiob kõnnelema nink üttel: Kad- 2.
- dugo se Päiw, kummal minna olle sündinu, nink 3.
- se S, kummal ütfeldi: Üts Poiglats om lo-
 du. — Oh et minna jo maggas Ma sissen, sis 13.
- olles mul se hengäminne läen. Ent sin tullep 26.
- ilkes iälle wastne Lülki ette. 4.P.
- Sis kõnnel Eliwas: Nätse, sinna ollet pal- 3.
- jo oppetänu nink neid Nõrku kinnitänu. Sin- 4.

no Kõnne tõstwa üles neid Kummartajat, ning
teggivä tuggewas ka wabbisemat Põlwe.

5. Nüüd, kui sinno hendä kätte tullep se asfi: sis
läät sa pehmes; et se nüüd sinno puttup, sis
8. p. tunnet sa hirmo.

5. Ent minna tahha Jummalat nõuda ning

9. omma Kõnne Jummal pole kaändä. Kõs

10. suuri Usju teep, mes ei woi üles arwada. Kõs

11. Bihma annap Ma päle. Kõs allandlikkuid üh

12. lendäp ning Kurblikkuid rõmustap. Kõs kaw

wala mõtlemissid tühiäs teep, et neide Kõe Tõ

13. täüs ei sa. Kõs Tarku kinni wõttap neide kaw

walusie sissen, ning hukkatap sallajat Rõuwo.

17. Nätte wäega õnnis om se Inniminne, keddä

Jummal nomip, seperräst ärrä kela hendä mit

18. te se figewäggewä Karrisustusfest. Sest temmä

sadap Wallo, ent keüdäp hawu kinni; Temmä

pešjap Waises, ent temmä Kõe parrandawä.

19. Kuus Willitusse sisesest saap temmä sinno ärrä

päätmä, ning kui säitsmes kæn: sis ei sa mid

6. p. däle kurja sinno putma.

1. Hiob kõste ning üttel: Minno Melehaigus
kalup rassemb kui Liwo Merre weeren; seperräst

7. p. om fik ilmasjata, mes ma kõnnele.

1. Kõs waisel Innimissel ei olle ikkes taples
mist Ma pääl, ning temmä Päiwä omma kui

2. Palgalisse Päiwä? Otse kui Sullane ih^{ap}
Päiwä Warjo, ning Palgalinne otap omma

3. Tõ Palka. Nida olle minna mõnne terwe
kuud tühiä Tõdd tennu, ning waitwalisse Dõd
paljo kätte sanu. —

Mes om se Inniminne (*), et Sinna ted. 17.
 Dä ni suureš arwat, nink nida tōhhele pannet.
 Ma olle Pattu tennu, mes minna sulle voi 20.
 tettä, oh Sa Innimisse Hoidja! minna ol-
 le hennele Koormas. Minperräst Sa ei anna 21.
 andis minno Ülleastmissi? — 10.P.

Sinno Kae omma minno suure Holega wal- 8.
 mistanu, nink kii tennu, mes mulle eäle om.
 — Nahha nink Lihhaga ollet Sinna minno 11.
 latnu, nink Lufontide ja Soondega ollet Sa
 minno üttepandnu. Ello nink Hääd ollet Sa 12.
 mulle tennu, nink So ülle kaeminne hojap min- 14
 no Höngo. Pät.

Innimissel, Kä Naisest om sündinu, om 1.
 ma lühhikesse Ello Päivä nink Tulli kül. Tem- 2.
 mä tullep üles kui Lillikenne, nink kuiwap är-
 rä; temmä kaup ärrä kui Warri, nink ei jä
 mitte saisma. — Kes saap ütte pohhast löid- 4.
 mä rojatside seän? ei olle ütte ainust. Tem- 5.
 mäle om omma säetu aig, temmä kuu Arw om 15
 Sinno Käen; omma säetu Aia ülle ei voi minnä. Pät.

Pilgide Seltš saap tühjäs jämä, nink Tul- 34.
 li saap neide Maja ärräsömä, Kä Melehääd om 19
 ma wõtnu. Pät.

Minno lähhembä jäiwä minnust mahha, 14.
 nink minno Sõbra omma minno ärräunnetanu.
 — Minno omma Perre arwawa minno wõ- 15.
 ras; nink minna olle wõra Ma Mehhes neide
 Melest sanu. Minna heika omma Suldafelle 16.
 nink temmä ei kosta mitte mulle; minna peä

J 5 ted.

(*) Law. 2aul, 8, 5. Ebr. 2, 6.

17. seddä allandlikkult pallesma omma Suga. Mo
Walm om wóras lánnu omma Naisese, nink
mul om hallé Meel omma lihhalikko Laaste per-

21. rást. — Heitke Armo minno pále, heitke Ar-
mo minno pále, teije minno Söbra; sest Jum-
mala Kássi om minno putnu. —

23. Oh et minno Kónne saasse ülleskirjotetus
oh et nemmä saasse Kamato sisse ülles pantus.

24. Oh et raud: orraga Tiina sisse saas tömmatus,
nink iggawettes Mälletusses! Pae sisse saasse rai-

25. jotus. Sest minna tija, et minno Lunnastatija
ell. p, nink temmä jáap wiimselt Pörmo pále

26. saisema. Eh! kúl (Maokesist) minno Nahha-
ga saap Eihha árráforitu ollema, siski sa minna
omma Eihha seen (*) Jummalat nággemä.

27. Seddásamma minna sa henele nággemä,

21 nink minno Silmä sawa Teddä nággemä, nink
Pär. ei mitte wóras.

30. Ká kurri om, seddä hoijetas Hukkatusse

27 Väiwás, nink petás wáega hirmsa Wihha
Pär. Päiwále (**). kinni.

8. Mes om Pilgia Lotus, kui Jummal (tem-
mä Ello) árráleikap, nink temmä Henge wále

9. já wislap. Kas Jummal peäs temmä Tänni-
tamist (***) kuulma, kui temmäle kitsas Pätte

10. tullep. Kas ligewággewánne temmä Melest
armas? Kas temmä Jummalat ka Abbi heitap
eggál Ajal?

Kas

(*) 1. Joh. 3, 2.

(**) 2. Petr. 2, 9.

(***) Joh. 9, 31.

- Kas minna osle eäle kulda pandnu ommas 24.
 Lotusles? nink ütli fige kallimbale kullale: Sin
 no päle minna loda? Kas minna rõõmsas 25.
 jäi, et mulle paljo Warrandust olli nink et min-
 no Kääsi wäega paljo jõudnu sada. Kas min 27.
 no Süddä sallajalt hendä lastnu pettä? ehk
 minno Kääsi Suud andnu omma Suule. —
 Sis olles minna Jummalat, ke üllewän om, 18.
 ärräsalmu. Kas minna rõõmsas jä minno
 Wihkaja Willitsuse perräst? Kas minna Me-
 lest kõrges jäi, kui temmäle Hanetus om joh- 33
 tonu? Pät.
- Se Engel, se Ceskostja (*); se ainus Tuh- 23.
 hande säest, ká Innimissile omma õigust kulu-
 tap, heidõp armo temmä päle n. k ütlep: Eun- 24.
 nastä teddä, et temmä alla ei lä pörqo hauda, 34
 minna osle ärräleppitämisse Hinda löidnu. Pät.
- Jummal ei peä Euggu Würstist, ei tunne 19.
 ta suurt Suggu Innimist ennämb kui seddä hal-
 wa; sest nemmä omma küt temmä Kääse Lõ. Sil 20.
 mä-pilkmisses Ajal sawa nemmä ärräkoolma,
 ta kesi õõd; Rahwas wärrisewä nink läwä
 omma Teed; nink Wäggewid sadedas ilma kää-
 ta ärrä. Sest Temmä Silmä omma eggäütte
 Teije pääl, nink temmä näep küt temmä Sam- 36
 mu ärrä. Pät.
- Näitse Jummal om fige üllemb nink nõud- 26.
 matta; Temmä Njastajide Arw om ilma ärrä
 arwamatta. Temmä teep Wet tissolesses Pis- 27.
 saras, nink ajap omme Pilwe kolko Wihmas.
 Et

(*) 1. Jaan 2, 1.

28. Et Piltwe joostwa nink zilguwa paljo Inni
37. p. miste päle.

2. Kuulge õigebe Temmä Pisse Mürriemist
nink lõnnelemist, mes Temmä Suust wäljä
3. tullep. Seddä lassep Temmä wäljä fige Tati
wa alla, nink Temmä Wälgo Walgust fige
5. Ma ilma Otsani. — Jummal mürriemist om
na Hälega immetaolikkust; Temmä teep suurt
11. Usju, nink meije ei tunne mitte ärrä. — Tem
12. mä ajap paksu Piltwed ärrä, et selges saap. Tem
mä kånäp Piltwed ni, lohhe Temmä tahhap,
et nemmä tewä, mes temmä kässep Ma pääl,
13. olgo ütte Suggu Rahwa pääl, ehk ütte Ma
14. pääl, Häteggemisses. Panne seddä tähhele,
42. p. nink moista Jummalä Immetekko.

1. Hiob üttel sis Jssanda wasta: Kõl minna
2. tunne et sinna kii jõrwat; ei olle ka ütse ainus
6. Wõtte Sinno een ärräpedetu. — Seperräst
allanda minna henda Sinno een kahhitsemisest
10. Võrmun nink Tuhhan. Nink Jssand käänd
Hiobi Bangi-Põlwe, nink and Hiobile kätte
11. wõrra hääd, mes temmäle olli enne olnu. Sis
tulliwa temmä mannu kii temmä Wellitse nink
Sõsware, nink kii, kumma teddä enne olliwa
tundnu nink rõmustiwa teddä se õnnestusse per
räst, mes Jssand olli temmä päle saatnu. Nink
eggämees and temmäle ütte suurt Rahha, Tük
12. ki nink kullast Pä-Otsa-Ehte. Ja Jssand
õnnist Hiobi wimset Põlwe ennämb kui ees
mäst et temmäle olliwa nellitõisikummend tuh
hat Lambid, kuus tuhhat Kamelit, tuhhat
paar

paari Härgi nink tuhhat Eeslit. Nink temmä. 15.
 le sai säitse Poiga nink kolm Lüttärt. Nink 16.
 perräst seddä elli Hiob weel sadda nink nelliküm-
 mend Ajaſtat, nink näggi omme Laſe ja om-
 me Laſte Laſi, nelli Pölwe.

Tawida Paulo Namatusf

om tähhele panna nelläſuggutſe Paulo, 1, Op-
 puſſe, 2, Palwe, 3, Kulutamisſe nink 4, Ten-
 no nink Kirtuſſe Paulo. Ülle lige omma 150
 Paulo. Neiß omma 123 Kuningaſt Tawidaſt
 kirjotetu nink 27 omma Moſeſſeſt, Salomonist, 1
 Aſſawißt nink muiß kirjotetu. Saul.

Wäega önnis om ſe, kã ei kãü Kurji-
 de Nouwo perrã, ei ka ſaiſa patliko Te pãål
 ei ka iſtu Pilgide Jãrge pãål. Enge kelle hã 2.
 Weel om Jãſanda Sãduſſeſt, nink mötlep ſe
 Pãle Dõd nink Pãiwa.

Sis om temmä õtſe kui Pu, meſ Jõ wee- 3.
 ren om iſtotetu, kumb omma Wilja kannap
 ommal Ajal, kelle Lehhe ei kuiwa ärrã, nink
 kũ, meſ temmä kãtte wõttap, läãp kõrda.

Ent nida ei olle no, kã kurja omma, enge 4.
 nemmä omma kui Haggana, meſ Tuul laiale
 ajap. Seperrãſt ei woi kurja mitte kohtun ſai- 5.
 ta ei ka Pattatſe Digidide Koggoduſſen. Seſt 6.
 Jãſand tunnep Digidide Teed, ent Kurjide Te
 läãp hukka.

2. §.

7. Minna tohha sest säädmiesest juttustada; et Jhsand om minno wasta üttelnu (*). Sinna ollet minno Poig, täambä olle ma sinno sünnitänu. Küssi minnult, siß tahha ma neid Pagaganid sinno Perriß; Oßsas anda, nink Ma: ilma Ossa sinno Päärändusses.

4. §.

5. Kui teije wihtatses (**) jäte: siß ärge tellet mitte Pattu, kõnnelge omman Soämen omma Wode pääl nink olge wait. — Rahhun tahha minna mahha heita nink moggada. Sest sinna Jhsand ütfindä awwitat, et ma julgede ellä.

5. §.

5. Sinna ei olle mitte Jummal, kelle Wallatus Mele perräst om; Kurri ei püssi mitte Sinno man. Mele kõrgeus ei jä Sinno Silmätte saisma; sinna wihtat Kurjateggijid. Sinna hukkotat neid ärrä, ká Wallat kõnnelewa, Jhsandalle om Hirm neist kummille Berre sünnitänu nink ká kawwala omma. — Ent rõõmsa olgokit, ká sinno mannu tötwa. Sinno sißsen peawä rõõmsa ollema, ká sinno Nimmi armastawä. Sest Si: na Jhsand õnnistat Digeid; ütte hä Melega ehhität Sinna neid kui Kilpiga.

7. §.

9. Jhsand annap kohhut Rahwale; moista ka mulle Kohhut, Jhsand, omma Digußse nink Waggaußse perrä. Eõpõ Wallatuide Kurjus, kinnitä Digeid, sest Sinna kiusat Soänd nink Nerud, Sa õige Jummal.

8. §.

2. Jhsand, meije Walliteja, kuis auwolit om Sinno Nimmi kigen Ma Ilman.

Eab

(*) Ebr. 1, 5. Lit. 5, 5. (**) Ewef. 4, 26.

- Easte (*) nink Jummewide Suust ollet sin 3.
na Wätke (Kittust) walmistanu — Mes om 5.
Jnniminne (**), et sinna tedda mälletär; nink
Jnnimisse Poig, et sinna tedda Kajet? Käl 6.
sinna ollet tedda ürikest Miga wähhembäs Eng-
lid tennu; ent Uuwo nink Uuwuētusfega wöt-
tat sinna tedda kui Kroniga ehhitäda. Sinna 7.
ollet tedda säädnu wallitsema omma Käe Eö
ülle; sinna ollet fik temmä Jalgu alla pandnu. 16. §.
Mul om se Jšsand eggäl ajal Silmä een; 7.
sest temmä om minno hääl pool, siš sa minna
käl jämä. Seperräst rōmūstap mo Süddä, 9.
nink minno Uuw jāap wäega rōōmsas; ka min-
no Eihha saap julgede hengämä. Sest sinna 10.
ei jättä minno Henge (***) mitte Hauda, ei ka
falli, et se ärrämäddänemäist näes, käl sinno Me-
le perrä om. 19. §.
Eaiwa juttustawa Jummalä Uuwo, nink 1.
Eaiwa Eäotus temmä Käe Eö. Jšsanda Käe 8.
su omma laitmatta nink rōmūstawa Eöänd.
Jšsanda Tunništus om tōisine, nink teep neid
rummalid targas. Kes moistap fik omme Eš- 13.
litusfi ärrä? Meist sallajist Pattust moista
minno puhtas. 22. §.
Minno Jummal! (****) minno Jummal! 2.
ninkperräst ollet sinna minno mahhajätanu? —
Käl, kumma minno näggewä, hirwitawä mi- 8.
no; nemmä ajawa Suud wallale nink nägu-
ta

(*) Matt. 21, 16. (***) Ebr. 2, 6.

(****) Apost. Eegg. 2, 27 + 31.

(****) Matt. 27, 46.

14. tawa omma Pága. Nemmä omma minno was-
ta omma Suud wallale tennu, kui röökwä
18. ninf kiskja Löwvi. Kit omme Luid woi min-
na ärräluggeda; nemmä kajewa minno, ninf
19. se om neide Mele perräst. Nemmä jaggawa
minno Keiwid henne sekkä, ninf Särki perräst
26. heitwä nemmä liistö (*). — Sinnust om min-
no Kittus suuren Koggodusen tahha minna
ommi Tootusfi tasfuda neide eän, ká teddä pel-
27. gäwä. Häddälisse peäwä sömä ninf käl sama,
Jesandat peäwä nemmä kitmä, ká teddä
23. 1. nõudwa; teije Süddä peäp iggäwes ellämä.
1. Jesand om minno Karjus, ei sa mul Pu-
3. dus ollema. — Lemmä jahhutap minno Heng-
ge; ninf saatap minno õigede Tee päle omma
6. Nimme perräst. Hä ninf Hallestus peäwa min-
24. 1. no tagga ajama Ello eäl, ninf minna sa jämä
3. Jesanda Koan eggäl Ujal. Kes lähhäp ülles
Jesanda Mäe pääl, ninf kes jääp saisma tem-
4. mä pühä Paiga pääl? Kelle kae ilmsütä, ninf
kelle Süddä pohhas, kelle Heng tühjä ei hum-
mušta, ninf kurjaste ei wannu. Se saap On-
ne Jesanda läest, ninf õigust omma Onnise
25. 1. tusse Jummalä läest.
2. Minno Jummal! Sinno päle lota ma-
3. Ärrä lasse minno mitte häü sisse sada. Seit
4. kellele ei sa häbbi ollema, ká sinno otap. Jes-
sand näütä mulle omma Teed ninf oppeta min-
no omma Te raad.

(*) Jan, 19, 23, 24.

Ärrä mälletä mitte minno noore eä Pattu 7.
 ei ka minno ülleastmiessi; omma Heldusse per-
 rä mõile minno päle, omma Armo perräst, oh
 Jssand. 31 §.

Sinno Kätte (*) omma minna omma Bai- 6.
 mo; sa õllet minno lunnastanu, oh Jssand
 usfutaw Jummal. Ärrä sata minno mitte häü 18.
 siise, sest minna heika sinno Abbi: Jummal
 Ballatuile peap Häbbi ollema nink peäwa huk-
 ta minnemä Võrgun. 32 §.

Õnnis se Inniminne, kelle Ülleastmiisse 1.
 omma andis antu, nink kelle Patt kinnikatte-
 tu. Õnnis om se Mees, kelle Jssand Ülleoh- 2.
 hut ei arwa Süüs, nink kelle Baimo siisen
 ei olle Kawwalust. Kui minna tahtsi omma 3.
 Pattu sallada; sis kuiwiwa minno Lufontid
 ärrä, minno oigamisse perräst. Sest sinno 4.
 Kässi olli S nink Päiwä rasse minno pääl,
 minno rammo lõppep ärrä. Seperräst tahha 5.
 minna omme Pattu nink Ülleastmiessi Jssan-
 dalle tunnistada: sis annap temmä minno Pat-
 tu nink Ülleohhut andis. 33 §.

Rõmustage hendä Jssandan teije Dgeda, 1.
 ne Baa peäwä teddä häste kirma. Laulke Tem- 3.
 mäle wastset Laulo. — Sest Jssanda Sõn- 4.
 na om õige, nink kil Temmä Lõ om Lõisidus.
 Temmä armastap Digust nink Rohhut, Ma 6.
 om täüs Jssanda Heldussest. Taiwas om Jss-
 sanda Sõnna läbbi tettu, nink Temmä Su
 waimo läbbi kil neide Wäggi, Kil Jlm auwus- 8.
 tago

(*) Luf. 23, 46.

- tago Jēsandat; tik, mes Ma pāal ellāp, pel-
9. jalo teddā. Kui Temmā ütlep: sis sūnnip;
11. kui Temmā kāssep, sis saisap walmis. — Se
12. Jēsanda Nōum jāap iggawes, Temmā Sōāme
- Wōtte eggāl ajal. Wōēaa dōnis om se Rah-
- was, kelle Jummal om Jēsand, se Rahwas,
- mes Temmā hennēle ārrāwāllitsenu perris Dō-
13. sas. Jēsand kaep Latwast, nink nāep tik Jm
15. nimisse Latfi. Temmā moistap ārrā tik neibe
16. Tello. Ei Kunningas sa Abbi suure Wāe lāb-
- bi, ütš wāggew Mees ei pāsse mitte suure Rant-
20. mo lābbi. Meije Heng otap Jēsanda perrā,
21. meije Abbi nink meije Kilp om Temmā. Tem-
- mā sisfen rōmuštāp hendā meije Sūddā, sest
22. meije lotame Temmā pūhhā Nimmē pāle. Sin-
- no Heldus, Jēsand, olgo meije pāle, nida kui
37. meije Sinno pāle lotame.
3. Lota Jēsanda pāle nink te hāād. Ellā om-
- mal Maal, nink toida hendā Usfutawussen.
4. Jēsandast olgo sülle hā meel; sis annap Tem-
5. mā sülle, mes so Sūddā himmuštāp. Anna
- omma Teed Jēsanda kätte, nink lota Temmā
7. pāle; kūl Temmā tik hāste teep. Olle wāit
- Jēsanda een, nink ota teddā. Ārrāwihhās-
- telle hendā selle perrāst, kelle Te kōrda lāhhāp,
8. ehk kūl Kurja Nōumo lābbi. Jāttā pahha
- Meeld nink tullist Wihha mahha; ārrā wih-
16. hāsta hendā nida, et sinna Kurja teet. — Se
- wēidi mes Digel om, se om parremb kui mit-
21. ma Wallatuide Warrandus. Se Jummalā
- Wallato lainap, nink ei tasju jälle ārrā; ent
- tes

Teß õige om, se om armolinne nink annap.
 Minna olle noor olnu, olle ka wannas lännu, 25.
 ent minna ei olle mitte nännu, õigedad mahha
 jätteru ollewat, ei ka temmä Suggu Leibä õts-
 wat. Sest Jssand armastap Sigaust, nink ei 30.
 jätt ä eäle mitte ommi õigedid mahha, enge hoi-
 lap neid: Ent Jummal Ballatuide Suggu
 saap ärrähädetetüs. Hoja seddä mes laitmatta, 37.
 nink kae, mes õige, selle Mehhe wiimne Järg
 om Rahho. — Sest Jssand awwitap neid, 40.
 nink pästap neid ärrä ka neide Kurjade kääst.
 Sest temmä om neide kinni Lotus. 39. l.

Minna olle Ndowo nakkanu, et ma tah 2.
 has omma Keeld hoida Pattu teggemäst. Oh 5.
 Jssand oppeta minno, et minno Ello Dts een,
 et ma moistas, kui Sant ma olle. —
 Minno Ello ei olle ka peä middäke sinno een 6.
 arwada. Innimisse ei olle ka kohhalt middä-
 ke, kumma ommeti ni julgede elläwä. Sela.
 Nemmä kääwä õtse kui Warjo seen, nink te 7.
 wä henele paljo tühjä Baiwä; nemmä kor-
 jawa, nink ei tija mitte, kelle kätte se perräst
 saap. Oh Jssand, minno Lotus om Sinno 8.
 päle. 40. l.

Jssand minno Jummal, suure omma
 Sinno Immetekko nink Sinno Mötte, kumbe
 sinna meile näütät; Sinno saarnane ei olle io
 leddäke (*). — Ohwid nink Andet ei olle
 Sinna tahtnu, ent kōrwu ollet sinna mulle ül-
 les awwanu. Sis ütli minna: Nätse, minna 8;
 K 2 tulle,

(*) Ebr. 10, 5,

tulle, Namato siise om minnust kirjotetu.

9. Sinno Tahtmist te minna hã melega, minno Jummal! nink Sinno Sãdus om mulle Sõã-

44. l. mette kirjotetu.

1. Onnis om se, kã Waise eest hoold kan-
nap; se Jõsand saap teddã ärrãpãstmä Onne-

4. tusse Päiwãl. Jõsand rõmustap teddã Hai-
gusse Wode pããl, sinna awwitat teddã kigest

45. l. temmã Tõbbest.

2. Ma laula üttest Kunningast. Mo keel

3. om õtse kui uõsina Kirjotaja raud Sulg. Sin-
na ollet illusamb Innimiste Easte seãst, arnt

om sinno Huulde pããl; seperrãst õnnistap sin-
7. no Jummal iggawes. — Sinno Luwo

Jãrg (*) oh Jummal jããp illes ja iggawest;

47. l. so Kunningriki Kep om Digusse Kep.

6. Jummal lähhep (**) õlles, hõiskamissega
Jõsanda Passuna hãlega. Kittust laulge Jum-

49. l. malalle, Kittust laulge.

18. Inniminne ei wõtta middãle hennega
omman Surman; temmã Luwo ei lã ka mitte

21. temmã perrã. Kã Luwo pããl om, nink tem-

50. l. mál ei olle Woistus, se kaup ärrã kui Tõprãb.

15. Heika minno Abbi Hãddãn: siis tabha min-
na sinno ärrãpãstã, nink sinna peãt minno lit-

23. mã. Kã Tenno ohwritsep, se kittãp minno
nink walmistap Teed, et minna Jummalã On-

51. l. nistust temmãle nõütã.

5. Minna tunne omni Uleastmisõi nink min-

7. no Pat om minno Silmi een allasi. Nãtse-
min

(*) Ebr. 1, 8.

(**) Ewes. 4, 3-10.

minna olle patlikkust Seemnest sündinu, nink
 minno Emma om Pattun sanu. Lo minno sis 12.
 sen, Jummal, ütte pohhast Söänd, nink an-
 na mulle ütte wassfet kindmät Waino. Urrä 13.
 heitä minno mitte ommast Palgest ärrä nink
 ärrä wötta omma pühhä Waino minnust mit-
 te ärrä. Rõmusta minno jälle omma Sunis 14.
 tussega nink sinno hä Wain saatto minno
 eddesti.

Jummala meleperrälisse Ohwri omma üt 19.
 ärrärõhhotu Wain; üt rõhhotu nink murtu
 Söänd ei sa sinna oh Jummal, mitte ärrä-
 põlgma. 62. §.

Eotke Jummalala päle eggäl ajal oh Rah 9.
 was! Wallage omma Söänd Lemmä ette
 wäljä. Sest Lemmä om meije Warjo paig.
 Sela. Ent Innimisse ei olle ka middäke, ka 10.
 suure Innimisse eesiwä. Nink ei kalu nemmä
 middäke ni paljo kui nemmä omma se Kalo pääl. 66. §.

Tulge sis nink kaegem Jummalala Tello. 5.
 Immetaolinne om Lemmä Tõ Innimiste Las-
 te seän. Lemmä teep Merd (*) tuhhandes 6.
 Maas, et Jalgsi mintäs Merre ülle. Sest
 rõmustame Lemmä sissen. 68. §.

Laulge Jummalalle, laulge Rittust Lem 5.
 mä Nimmel: Walmistage Teed Lemmäle, ka
 sõidap tassatse Tee pääl; Tedda kutsutas Jõ-
 sandas, nink rõmustage hendä Lemmä een.
 Lemmä om perrä jänu Laste Eesä, nink Läs 6.
 lide Rõhto moistja: üt Jummal omman püh-
 han

R 3

(*) 2 Mosesse R. 14, 21. 26.

19. han Maian. — Sinna ollet üllestännu, sinna ollet Wangi Hulka (*) Wangi winu. sinna ollet Andid (**) sanu Junniemistille ka 2rrätage gonuille, et Jummal se Jesand siski sinna jääs.
20. Kutteru olao Jesand eggäpäiw: Temmä panep meile koormat päle; ent Temmä pästap meid
23. 8. ka jälle.
2. Jummal om siski hä neile, kumma puhta omma Söä nest. Ent minna olles peä kumma mastanu, nink Jalla ollesse kōrwale lānnu; kui minna Jummalalla Ballatuide Rahho. pōle
11. we näggi. — Nemmä ütliwā: Mes Jummal sest holip? kuis se kige kōrgemb es peäs seddā
13. teedmä. — Kas om ilmašjata, et minna omma Söänd olle pohhastanu, nink ommi Kässi
13. Puhrušien mösse. — Seperräst minna nõudsi seddā ärrämōišta, ent se olli käl mulle wairwar linne Ašsi. Senni kui minna sai Jummalalla pūhhā Paika nink pandsi neide wiimset Ošsa
19. rāhhele. Kuis ällitielt kaoma nemmä ärrā. Nemmä sawa peä Ošsa, nink lēpwa ärrā suw
20. re Hirmoga; ošse kui Unnenäggo kaup selle
24. kā ülles wirgup. Ent minno juhhatat sinna omma Nõuwo perrā, nink wōttat minno wi
25. mäte Uuwoga wasta. Kui sinna ollet minno man, sis ei himmušta minna muud middāle
26. Taiwan, ei ka Ma pääl. Kui minno Lihha ärrälōppep nink Süddā nõrkas lāōp, sis ollet Sinna, oh Jummal minno Söäme Nõöm nink Ošsa iggawes.

Ent

(*) Kolof. 2, 15.

(**) Apost. Tegg. 2, 33.

- Enne kui Mäe sündsiwä, nink enne kui Ma 2.
 nink Ilm om lodu, ollet sinna Jummal iggawest
 iggawettes Aias. Sinna teet et Inniminne jälle 3.
 mullas saap nink ütlet: Tulge jälle Innimisse
 Latse. Sest tuhhat Aiastat omma Sinno een 4.
 kui heiläne Päiw, mes mödä läts. —
- Meije Ello Päiwä omma säikesümmend 10.
 Aiastad; nink kui keäke wäega tuggew om,
 sis om kattesakümmend Aiastad nink neide ül-
 lemb Aasi om. Waiw nink Willitsus. Sis op- 12.
 peta meid omme Päiwi ülles arwada, et meije
 targas läässe. 91. l.
- Kä kige kõrgemba Kaitsemisse all istup, se 1.
 jääp allasi kigewäggewa Warjo alla. Sest 11.
 Lemmä om omme Englid kassnu sinno perräst,
 et nemmä sinno hoidwa kige omma Tee pääl (*).
 Käite pääl peäwä sinno kändma, et sinna om 12.
 ma Jalga kiwwi wasta ei tõuka. 100
- Opke tuundma, et se Jõsand Jummal om. 1.aul.
 Lemmä om meid tennu, nink ei mitte meije 3.
 essi, ommas Rahwas nink omma Katja Lam- 102
 bis. 1.aul.
- Sinna ollet jo Algmisses Maad pohjanda 26.
 nu nink Laitwas om Sinno Käe Lõ. Nemmä 27.
 sawa hukka minnemä, ent sinna jäät. Nem-
 mä sawa kük kui Reiwäs wannas minnemä;
 nink sinna saat neid kui Pääkreiwäs ärrämudu-
 ma, nink nemmä sawa ärrämuduma. Ent sin-
 na ollet sesamma; nink Sinno Aiastaja ei sa
 mitte ärrälöpma.

R 4

Kit.

(*) Matt. 4, 6.

103

Laul.

Kittä Jssandat, minno Heng, nink kil
mes minno sissen om, Lemmä pühhä Nimmä.

2. Kittä Jssandat minno Heng, nink ärräunne
ta mitte ärrä, mes Lemmä sulle hääd om ten

104

Laul.

nu. Lemmä annap kil sinno Uletohhur an
dis, nink parrandap kil sinno Bigga ärrä.

14.

Kitta, minno Heng, Jssandat. Lemmä
lapsep rohko kaswada Toprille, nink Orrasid
Jnnimiste Tarwidusfes, et Leibä kaswas Ma

15.

sissest. Et Wlin Jnnimisse Soänd romus

24.

tas, nink Leib Jnnimeisi kinnitas. Kuis suu
re omma oh Jssand, Sinno Tekko? Sinna
ollet neid kiki targaste säädnu. Sinno Häist

25.

om se Ma täüs. Jmarwamatta om Elläjide

27.

Hull, wällesse nink ka suure. Lemmä kil
oortwa sinno et sinna neile Soäri annas ommal

28.

Nial. — Sinna awwat omma rohket Kä,

29.

nink teet neid sönus hämelega. Kui sinna om
ma Palget Bariote pannet, sis tundwa nem
mä kil Hirno kui sinna neide Waimo ärräkor

110

Laul.

iat; sis heitwa Henge ärrä kil nink sawa Pör
mus.

1.

Jssand om üttelnu minno Jssandalle: (*)
Jstu minno häle Käele, senni kui minna pannel

2.

sinno Wainlaisi sinno Jalgu Allutses. Se Jss
sand lähätöp omma Kiki Zeptrit ehk Wallitsust

3.

Zjonist, wallitse omme Wainlaisite seän. Per
rast omma Wolmust saap Sinno Rahwas sul
le hämelega ohwritsema pühhän Ehten. Jss

sand om wandnu nink Lemmä ei kahhitse seddä
mitä.

mitte (*). Sinna ollet ütš Preeſter iggäwet: III
 ſe Mel'ifeſedeſi Wiſi perrä. Iaul.

Kül suure omma Jſſanda Teſſo, lä neid 2.
 lähhele pannep, tunnep ſeſt ſuurt Rõmo, Tem- 4.
 mä om omme Immeteggode Mälletuſt ſäädnu,
 ſe helde ninſ armolinne Jſſand. Temmä läh- 9.
 hätäp ärrälunnastamiſt ommale Rahwale, et
 temmä Lepping iggäwet jääs. Pühhä ninſ
 kallis om Temmä Nimmi. Jſſanda Peljuſ 10.
 om Tarluſſe Alluſtuſ; hä Moistuſ neile ki- 116
 gile, lä ſe perrä tewä. Temmä Säduſſe Kit- Iaul.
 tuſ jääp iggäwet. Minna uſſu, ſeſt kõnnele 10.
 minna ehſ kül minna olle ſuuren Waiwan.
 Minna ütli omman Wärrifemiſſen: Kit In-
 nimisſe omma Wõlſja. Kuis minna pea Jſ-
 ſandalle kiſ Temmä Häteggemiſſi taſſuma, meſ 117
 Temmä mulle näütõp? Iaul.

Kitſe Jſſandat kiſ Paggana! Numuſtage 1.
 Teddä kiſ Rahwas! Seſt Temmä Helduſ 2.
 ninſ Tõtte kääp meije ülle iggäwet. Hal 118
 leluja. Iaul.

Se Kiwwi (**), kumba ne Koateggijä 22.
 omma ärräheitnu, om Pā Kulga Kiwwiſ ſa-
 nu. Jſſandast om ſe ſündinu, ninſ om im- 23.
 meliſ meije Silmin. Se om ſe Pāiw, meſ 24.
 Jſſand om tennu. Olgem wäega rõõmſa ninſ
 rõmuſtagem hendä ſel Pāiwäl. Oh Jſ- 25.
 ſand! (***) päſtä meid ärrä, oh Jſſand laſſe
 lõrda minnä. Kitteretu olgo ſe, lä tullep Jſ- 26.
 ſan:

R 5

(*) Ebr. 5, 6.

(**) Mat. 21, 42.

(***) Jan. 12, 15.

29. fanda Nimmel. — Tennage Jesandaf, fest
119 Lemmä om helde, nint Lemmä Heldus püßp
Laul. iggawes.

7. Minna tennä Sinno öigedast Edämest, et
Sinna minno oppetat omma Öiguse Sädußi.
9. Kuis noor Mees omma Teed wois ilma latte
matta käwwä? Kui tennä hendä peap Sin
19. no Söna perrä. — Minna olle Wöras Ma
pääł ärrä panne omme Käskü mitte minno
33. eest Warjule. Nüitä mulle Jesand omma
Säduße Teed, et minna hoija seddä Disant.
71. Käl hä mulle, et Sinna ollet minno allandar
92. nu, et minna oppis Sinno Säduß. — Kui
Sinno Säduß es olles minno römußtanu, sis
olles minna hukka lännu omman Häddän. —
103. Sinno Söna om mo Suule maggusamb kui
105. Meßi. Sinno Söna om mo Tallale Künäl
nint Paistus, nint omma Te pääł Walgus.
109. Minno Heng om allasi minno Peun, nint min
163. na ei unnetä mitte Sinno Säduß ärrä. Wöls
mist wißka minna, se om mulle hirmus ent
176. Sinno Säduß minna armasta. — Minna ol
le eßsinu, otßi omma Sullast ni kui ärräfadde
128 nu Lammast, fest minna ei unnetä mitte Sin
Laul. no Säduß ärrä.

1. Hi selle, kä Jesandaf pelgäp nint Tem
2. mä Teie p'äl käüp. Kui sinna hendä toitat
omma K Teedst; sis om hä sulle nint dänis
3. Pölv. Sinno Naine om kui Winapu, mes
Willa kannap o Koa Mure kullen; sinno Pölv
ja omma kui Öllipu. Össa sinno Lawwa ün
ber.

- ber. Nätse, nida õnnistetas Meest, kã Jõ: 133
 sandat pelgãp. 2aul.
- Nätse, kuis kaunis nink armas om se, kui 1.
 Welle üttemelelikkult tõine tõisege ellawa. 139
- Oh Jõsand, sinna kiusat minno lãbbi, 2aul.
 nink tunnet minno. Sinna tijãt minno Mag: 1. 2.
- gamist nink üllestõusmist; sinna moistat min-
 no Mõttid laugelt ärrã. Sest nätse, mul ei 4.
 olle weel ka Sõnnakenne omma kele päääl, mes
 sinna Jõsand es tijãs. Kohhe minna peãs min- 7.
 nemã Sinno Waimo eest? nink kohhe minna
 peãs paggema so Palge eest? Kui minna äs- 8.
 tus Taitwa, sis Sinna ollet sääl; kui minna
 peãs asjend otsma Sõwuiusen; nätse, sis
 sinna ollet ka sääl. Kui minna wõttas Hao 9.
 Siwu, nink ellãs wimãrsen Merre Orjan: sis 10.
 saas ommete Sinno Kãssi minno sääl juhha-
 tama, nink Sinno hã Kãssi minno kinni pid- 11.
 dãmä. Kui minna ütles: Pimmedus woip
 minno kinni katta: sis O om Walgus minno 12.
 õmber. Ei te ka Pimmedus Sinno een Sõd
 pimmedãs, nink S teep walges kui Pãiw. — 14.
 Minna tennã Sinno, et minna olle immelik-
 kult tettu; immelikko omma Sinno Tello;
 nink minno Heng tunnep seddã kül. Kif Pãi- 16.
 wã olliwã Sinno Kamato sisse kirjotetu enne
 kui saiwa. Kuis kalli omma mulle oh Jõsand 17.
 Sinno Mõtte? Kuis wãega suur om neide
 Urw? Kui minna peãs neid ülleartwama; 18.
 sis om neid ennãmb kui Liw. Kui minna ül-
 leswirgũ, sis minna olle allasi Sinno man. —
 Oh

23. Oh Jummal, kiusa minno läbbi, nink wotta
Söänd tundma; Rae minno läbbi nink tunne
24. minno Meeld ärrä. Rae minno, kas ma olle
141 kurja Te pääl, nink juhata minno iggawesse
Laul. Ello Te päle.
3. Jssand, hoija minno Suud nink kaitse
5. minno Huule. Se Dige lögo minno, se om
Heldus, nink karristago minno, se om kui
8. Oli Pā pääl. — Sest minno Silmä, Jssand
Jummal kaewa Sinno päle. Mo Lotus sinno
243 päle om pohjandetu, ärrä tõuka minno Henge
Laul. hennesest ärrä.
10. Oppeta minno teggemä Sinno hä Mele
perrä, sest Sinna ollet minno Jummal. Sin-
150 no hä Waim juhhatago minno tasfatse Te
Laul. pääl.
1. Kitle Jssandat Lemmä pühhan Paikan;
Kitle tedda Lemmä Auwustusse Wäe perräst.
2. Kitle Tedda Lemmä wäggewide Leggode pers-
räst, Kitle Tedda Lemmä suuren Auwustus-
6. sen. Eggäuts, tel Hõngo om, kikko Jssan-
dat Halleluja.

Salomoni Sõnnunide ehk Oppusse Kamat.

1. Salomoni, Sawida Poija, Israeli Runnin-
5. ga Oppusse Sõnna. — Kes tark, se wõttap
kuulda, nink saap ennambät Oppust nink lä
moist.

- moistlik om, se wõttap haad Nõuwo wasta.
 — Jõsanda Peljus om Tundmise Allustus. 7.
 Meletumma põlgwa Tarkust nink Oppust ärrä.
 Kule, minno Poig! omma Jõsa Oppust, 8.
 nink ärrä jättä mitte omma Emma Räs-ku mah-
 ha. Uts kallis Ehte om se sinno Pääle, nink 9.
 Ehte leütis sinno Kalale. Minno Poig! kui 10.
 Kurja Poisi sinno kihhotawa, sis ärrä kule nei-
 de Sõnna mitte.
 Mo Poig! ärrä unneta minno Sädust mit-
 te ärrä, nink sinno Süddä piddago minno Räs-
 ku Melen. Sest nemmä towa sulle pikkä Ello, 2.
 tullolikko Ajastajid nink Rahho. Arm nink 3.
 Usfutawus ei sa sinnust mahha jämä. — Pan- 5.
 ne omma Lotust ligest Sõames Jummal, nink
 mitte henne omma Moistusse päle. — Ärrä 7.
 olle henne Melest tark; enge pelgä Jõsandat
 nink lahku Kurjast ärrä. Ärräpõlgo, mo Poig! 11.
 Jõsanda Karrisust ärrä, nink kannata häste
 Lemmä Ruhlusse. Sest keddä Jõsand ar- 12.
 mastap, seddä nomip Lemmä, nink Lemmäle
 om sest hä Meel, kui Eesäl ommast Pojast.
 Hä selle Innimissile! kã Tarkust lõwwap, nink 13.
 Moistus kätte saap. — Sis woit omma Teed 23.
 julgeste kãwwã, et sinna omma Jalga et tõuka
 Kiwwi wasta. Kui sinna mahha heitãt, sis 24.
 ei wãrrise sinna mitte, nink Unni om temmäle
 maggus. Sis ei pelga sa ka ätkilist Hiemo, 25.
 ei ka Jummalawallatuide ärrãhãetãmist, kui
 se tullep.

27. Ärrä kelä hääd mitte neile, kummille tar-
bis lähhäp, kui sinno kääen Joud om, seddä
28. tettä. Ärrä ütle mitte omma Eähhembälle:
Minne nink tulle jälle, hommen miuna tahha
6. p. anda; kui sulle jo kääen om.
4. Kelä omme Silmä maggamast nink omma
6. Silmä laugid suigmast. — Sinna Eaisk!
minne Kus, i kullasse mannu; kae temmä Wist!
7. nink sa targas. Eht temmääl kii ei olle Pälik!
8. kut, ei ka Pameest, ei ka Wallirisejat; siski
walmistap temmä omma Leibä Surwel, nink
9. korjap omma Toitust kollo Poimo Ajal. Kuib
kawwa sinna maggat? sinna Eaisk! Kunnas
10. sa mötlet ülles tulleswat ommast Unnest? Mag-
ga weel weidikest, ja suigma Maan, kae koon:
11. sis tullep Waisus sinno päle, kui Jalla Wees,
nink Pudus sulle, kui kilpiga Wees kätte.
16. Meid kuus Tükki wihtap Jösand, nink
17. säitsmest om Temmäle Hirm. Kõrge Silmä,
kawwala Keele, Kõe, kumma wagga Werb
18. ärräwallawa; Süddä, mes kurja Möttid möt-
lep; Jalla, mes tötwa jooskma kurja pole;
19. kawwal Tunnistaija, kää wõlkip; nink kää Riit-
do tōstap Welliste waijele. — Kää tōne Nat-
sega Abbiello rikkup, selle ei olle Meeld Pään;
kää omma Henge tahhap ärrärikkuda, se teep
seddä. Temmä löwwäp Nuhtlus nink Häbbi
10. p. nink temmä Häbbi ei kau ärrä.
1. Üs tark! Poig rõmuštap omma Esä, ent
ru nmal Poig om omma Emma Pahhandus.
2. Üllekõhtone Hä ei saata kaswu, ent Digus pääs-
tap

- tõp Surmast. — Laist Käsi teep wai'es, ent 4.
 ussina kae tewä rikkas. Kä Sun we ajal kor 5.
 lap se om tark: ent kã Põimo ajal maggap, saap
 häü sisse. — Digedide Mälletus jääp Sunis 7.
 tamissen, ent Kurjade Nimmi maddanep ärrä.
 Kus paljo Juttu om, saäl ei löppe ka ulleast 19.
 minne, ent kã keelb kelap kõnnelemast, se om
 moistlik. Jõsanda Sunistaminne teep rikkas 22.
 ilma Watwata. Orse kui Ärtik Hammasille 26.
 nin' Suits Silmäle, nida om Laist neile, kum 11
 ma tedda wäljä lähhatäwä. Pär.
- Kawwal Kaal nin' mööt om hirmus Ässi 1.
 Jõsandalle ent täwvelikko Foodi om Temmä
 Mele perräst. Kus kõrge Meel om, saäl om 2.
 Häbbi; ent Allandikkulle om Tarkus. — Kä 15.
 tõisele Käemehhes läap temmäle om pahha Eug-
 gu, ent kã hendä se eest hoijap, ellap julgede.
- Tõine jaggap ommast ärrä; nin' temmäle 24.
 om ikkes kül; tõine hoijap taggasi ennämb kui 12
 Digus om, ommete om tälle tühhi kässi. Pär.
- Üts ussin Naine om omma Mehhe kroon, 4.
 ent üts häbbematta Naine om kui Maddä tem-
 mä Luije sissen. Se dige hallestap ka omma 10.
 Lõpra päle, ent Kurjade Süddä om hallesta-
 matta. Kä omma Maad häste harrinu, se 11.
 saap Leibä kül; ent kã tühjä Äsja tagga ajal,
 sel ei olle Moistus Pään. — Pettus om nei- 20.
 de Soämen, kã Kurja Nõuwo andwa, ent nei-
 le, kumma Rahhole tarbis Nõuwo andwa,
 om Nõöm.

13. P.

1. Tark Poig võttap Eesä Karristust wab-
 3. ta, ent Pilgia põllep. Nuhtlust ärrä. Kõ-
 omma Suud hoiap, se hoiap omma Ello ent
 kã Suud laisale ajap, selle tullep Hirm päle,
 4. Kaisa Heng ihkap kül, nink ei sa middäke; ent
 7. ne kamma ussina omma, wõtwa Rammo. Tõ-
 ne om kige Nakkusse man Sant; tõine om wai-
 20. ne. nink temmäle om Warra kül. Kõ tarku
 Innimistega ümbre käüp, se läap targas, ent
 ke Nummalide Seltsi hendä heitap, selle tullep
 24. wahha Luggu. Ke omma Witsa ei pruki, se
 14. wihtap omma Poiga, ent ke teddä armastap;
 Pär. se wõttap teddä aigsaste karristada.

1. Tark Naine ehhitap omma Kodda ülles;
 ent meletõ Naine kistsup omma Kõega mahha.
 20. Ke pillämelega om, sel om ka suur Moistus;
 ent ke äkkilisse Melega om, se teep omma suurt
 21. Nummalust arwalikkus. Sõame Heldus om
 Innimisse Ello, nink Kaddeus om kui Maddä
 34. temmä Luije sisesen. — Digus tõstap Rahwast
 15. P. tõrgeste, ent Pär om Innimiste Hukkatus.

1. Tassane kostminne kãnap tullist Wihha taga-
 gasi, ent kibbe Sõnna kihhotap Wihhale. —
 16. Weiti om parremb, Jõsanda Pelgusfen, kui
 17. suur Warrandus ilm Rahhota ellun. — Par-
 16. remb om ütõ keet Kapstast Armaestamisfen pruur
 Pär. ki kui Nuum Hãrg Wihkamisfen.

9. Innimisse Süddä mõtlep omma Te päle,
 18. ent Jõsand kinnitap temmä Sammu. Kõrkus
 käüp Hukkatusese een, nink enne kui keäke kum-
 19. mastap, sis om ta essi hennäst täüs. Alland-
 lik.

liikust Melest ollema Häddalistega om parremb,
kui Saki jaggama kordidega. Halli Juuse om 31.
illus Kroon, mes Digusse Tee päält omma 18
lõidä. Pät.

Kä Abbi kaasa saap, se saap ütte hääd 22.

Äsja, nink saap Jesandast Onnistamist. —

U s usutaw Sõbber armastap ennämb nink 24.

hoijap tõist ennämb tagga kui Sõbber. 19. P.

U s kawwal Liig. Mees ei jä mitte nuhtle 9.

matta, nink kä julgedo Waller pajatap, se saap

hukka. — Kä Waise päle Armo heitap, se lat 17.

nap Jesandalle, nink se tashup temmä kätte,

mes temmä hääd om tennu. Kä omma Esä 26.

Kahjo sisse saatap, nink ajap omma Emma

hendast ärrä, se om ütš häbbematta nink ärrä

wannotu Lats. 20

Wiin teep Innimisse Wallatummas nink Pät.

kange Jook teep neid julgedas. Eggamees,

kelle sest om Rõõm, ei'lä iggawel targas se. 4.

Laisk ei kunnä Maad Külmä perräst, ent Põi

mo ajal otsip temmä middäge nink ei sa suggufe. 17.

Wargus om mõnnele Leib, mes Wargussega

sabetu; ent perräst jääp temmä Su täüs Sõm-

merit. 21

Eggä mehhe Wiis om temmä Melest õige, 2.

ent Jesand ütfindä teep Sõand kindmäs. Teg 3.

gemä, mes õige nink kohhus, se om Jesan-

dalle armsamb, kui Ohwer. Jummalawalla- 10.

to Heng himmustap kurja nink temmä Lähemb

ei olle temmäle mitte wastawõlik. Kä om- 13.

- me Rõrwu kinnisullap Waise Tännitamisese,
 sesamma peap ka heikama nink ei mitte kuultus
25. sama, Laist kolep omma Sõudmisese ülle ärrä,
 22. P. sest temmä Kae ei tahha Tõõd tetta.
1. Aus Nimmi om kallimb, kui suur Rikkus,
 nink Arm om parremb, kui Hõbbe nink Kulb.
2. Rikkas nink Waine ellawä ütten; neid piti
 om Jõsand tennu.
6. Doppeta omma Last, nida kui temmäse sünnis:
 sis ei lahku temmä ka mitte sest ärrä, kui
 temmä wannas läap.
8. Kä Rõrwecust kälwäp (*), se põimap
 Willisust, nink lõppep ärrä henne omma kurt
 jusse Wirtsa läbbi.
26. Kä Waisele liqa teep, et temmä hennele pal
 23 io saatas nink kä Rikkale annap, saap selge tüh
 Pät. ja kätte.
10. Ärrä aja mitte wanna Piri Pennärt ärrä,
 11. nink ärrä puttu waiste Laste Põldo. Sest
 neide Lunnastatija om wäggew, sesamma selle
 13. tap neide Sigusse Usja sinno wasta. Ärrä
 hoija mitte Poisi Karristamist taggasi; kui
 sinna tedbä Wirtsa pesät, ei kole seperräst
 24. ärrä. Sinna pesät tedbä kül Wirtsa, ent
 20. kistsut temmä Henge Põrgo seest ärrä. Ärrä
 olle neide seän, kä Wina lakkuma nink omma
 21. himmo perrä prašsiwa. Sest Lakkuja nink
 Prašsija läap waises, nink Suigminne teep et
 26. peap Rõiwa Hilbud Sälga pannema. Anna
 mulle, minno Poig, omma Sõänd ärrä nink
 hoie

(*) Kal. 6, 8.

- hoija häste omma Silmiga minno Teed. Sest 27.
- Hoore om süggaw Haud nink Abbielloritja lit-
sas Haud. Kellel om oi! oi! kellel woi woi! 29.
- Kellel paljo riid? Kel Kaddeus? kel harvu ilm-
abiata? Kel sinnitse Silmä? Käl neile om, 30.
- Kä omma aiga wiitwä Wina man, Kä tulleswa
Pohjani ärrä joma seggätu Wina. Temmä
lääp ötse kohhe sisse, ent wimate hammustap 24
- neid, kui Siug nink pistap kui Pasiliiski-Madbo. Pär. 30.
- Eh! Käl se öige säitsekörd sattap, siski tul- 16.
- lep jälle ülles, ent Ballato kummaštawa nink
sarwa Onnetusse sisse. Ärrärdmušta hendä 17.
- mitte, kui sinno Wainlanne sattap, nink sinno
Süddä ärrä olgo mitte rõõmsa, kui temmä
kummaštaw.
- Minno Poig, pelgä Jummalat nink Kun- 21.
- ningat; ärrä heitä netde Seltsi, Kä tödite möt-
lewa. Sest neide Hukkatus tödsep äkkitselt, 22.
- nink kes moistap neide möllembide Willitsust
ärrä.
- Minna lätsi laisa Mehhe Nurmest möda, 30.
- nink nässe, sääl es olle muud kui selgid Ohha-
tid nink Nõggesid nättä, nink aid olli mahha
ristu. Seddä näitten wõtsi minna hennele 32.
- Oppust. 25. P.
- Saata Otsa omma Aisa omma Lähhem 9.
- bäga nink ärrä arwalda töise Sallaust, et se, 10.
- Kä seddä kulep, Kurja sinnust ei kōnnele, nink
kurri Pajatus sinnust eäle mahha ei jä. Üts 11.
- Sõnna, parral ajal kōnnestu, om ötse kui kul-
latse Ubbina hõbbe Liwwa sissen. — Kä om 18.

ma Lähhembä wasta kawwalat Tunnistust au'
 26 nap, se om ni kui Bassar, Mõõl nink terräm
 Pär. Mool.

1. Nida kui Lummi Suuwel nink Wihma
 Poimo ajal nida ei sünni mitte Nuw Rumma'

11. lalle. Ni kui Penni (*) seddä jälle ärrä sööp,
 mes temmä om oßendanu; nida nakkap ka
 rummal Inniminne ikkes jälle omme meletum
 mid Wiid.

12. Näät sinna ütte Meest, ká ommast melest
 27 tarf om, siß om ennám Lotust üttest Rum'
 Pär. malast, kui nisuggutsest.

1. Ärrä Pittä hendä hommnetsest Päiwäst;
 2. sest sinna ei rija, mes se päiw sulle saatap. Kit'
 ko sinno töine, ent ei mitte sinno omma Su.

3. Ötse kui Lind, ká ommast Pessäst läöp ärrä
 paggema, nida om se Mees, ká ommast Pat'

10. gust läöp ka ärrä paggema. Omme Söbru
 nink omma Esä Söbru ärrä jättä mitte mah'

28. ha. Külläsinne, ká sulle liggi om, se om par'
 Pär. remb kui Belli, ká kawwest ärrä om.

1. Kurri Inniminne paggep nink keäke ei aija
 tagga; se Öige om julge ni kui noor Löuw.

6. Waine, ká Waggaußen ellöp, om paljo par'
 12. remb kui rikkas, ká kurja Teed käuip. Ká

29 omme ülleastmisse salgap, ei lä se temmäle kät'
 Pär. da; ent ká ülles tunnistap nink mahhajättäp,
 Pär. temmä päle saap Hallestetus sama.

2. Kus paljo Öigeda omma, sääl om Rab'
 wale rõõmsa ello, ent kus ütß Wallato wallit'
 sep,

(*) Petr. 2, 22.

- sep, sääl puhkap Rahwas. Innimisse kõrg
 Meel hukkotap tedda, ent se saap Duwo kätte,
 lä allandlik om omman Waimun. Kä War: 30
 Gidega jaggap, se wihkap omma Henge. Pär.
- Kats Tükki palle minna Sinno käest, Jõ: 7.
 sand, ärrä kelä neid mulle mitte, senni kui ma
 ellä. Tühjä nink Wasset saata kaugele min: 8.
 nust ärrä; Waisust nink Nirkust ärrä anna
 mulle mitte; ent sõtä minno Leibaga, mes min:
 no Osas säetu. Et minna Sinno wahhest 9.
 ärrä ei salga nink ütles: Kes om se Jõsand?
 nink et minna ei warrasta, kui minna kehwas
 saas, nink wimate omma Jummalä Nimmi
 turjaste es pruks. — Sedda Silmä, kumb 17.
 omma Essä willitellep, nink põllep ärrä omma
 Emma Sõnna wõtta, peawä Kaarna Jõ we:
 ren wäljä zaggama, nink Kotka Poija ärrä 31
 sõma. Pär.
- Awwa üles omma Suud keletumme eest 8.
 nink fige neide Asja eest, kummil Ots käen
 om. Awwa üles Suud, nink moista (Koh: 9.
 hut õigede, nink awwita Häddälis nink Waisi.
 Holikas Naine om paljo ennamb wõärt kui fige 10.
 kallimba Peerli. Temmä Mehhe Südda woip 11.
 temmä päle loota nink Patoitusse Pudus ei sa
 temmäle iggawel olla. Temmä otšip Willa 13.
 nink Lina, nink teep Lõõd omma Käega, kii
 hääl Melel. — Temmä tõssep ka Ose üles, 15.
 nink annap ommalle Perrele Toitust, nink säe:
 tu Osas ommille Tüttrükkuile. Temmä teep 20.
 omma Kät wallele Santile, nink pakkup omme

21. Kässi Baihtille. Ei temmä pelgá Furja Ilma
omma Perre perräst, sest kigel temmä Perrel
27. omma kattesuggust Keiwa Sälgän. Temmä
kaep kii Kottust omman Majan ärrä, nint ei
30. sö eäle omma Leiba Laistuksen. Lahe Wiis
om Pettus, nint Ilo om tühhi; ütš Kaitse
rahwas, ká Isandat pelgap, Kittust hennelle
walmistap.

Salomoni Juttusse Namat.

1. P.
1. Reid om Sawida Poja se Juttustaja Sömma
ká Kuningas olli Jerusalemmiin. Selge tühy
hi Afsi, üttele temmä selge tühhi Afsi, kii om
2. P. tühhi Afsi.
1. Minna Kaije kii, mes minna olle tennu
nint seddä Baiwa, mes minna olle nannu;
nint näitse kii olli tühhi tö nint Baimo Kure
bastus, nint ei olle üttele Kasu Päiwäke
3. P. se all.
1. Eggüttele Afsiale om omma Aig, nint eäsi
Aig om kigile Afsiale, mes üttele woetas Päiwä
13. keese al. Ütš hä Meel kige Tö man, om Jum
14. mala Ande. Kii, mes Jummal teep, jääb
iggawes, keäke ei woi middäke mannu kaswa
4. P. tada ei ka middäke sest ärrä kautada.
13. Ütš waine Lats, ká tark, om parremb kui
wannu Kuningas, ká rummal nint ei moise
ta ennämb Mannitjust wöita.

Parremb om Einamisse Kodda kui Zoti 2.
 Kotta minna, sest et sääl lige Innimiste Ots
 om nättä, mes eggäüts, ká elläp, woip Söä- 3.
 mette wötta. Parremb om Mele Haigus kui
 Naarminne; sest Kurbusse läbbi parrandetas
 Söänd ärrä. Hääl Päiwäl olgo sul hä Meel, 14.
 nink kurja Päiwäl wötta ka hääs. Jummal
 om sebdä töise kórwal tennu.

Nätse, sebdä esfierräst olle minna löidnu 39.
 et Jummal Innimist om ökwalissee tennu, ent 12
 nemmä esfi otšwa paljo (kurje) ärrämötlemisši. Päät.

Mötle omma Eoja päle omma noore Meh, 1.
 he Pölwen, enne kui ei olle weel kurja Päiwä
 tulnu, nink ne Ajastaja ei olle weel liggi sanu,
 kummist sinna ütlet: Ei olle minno Mele per-
 räst. Kuulgem lige Oppusse Otsa: Pelgä 12.
 Jummalat, nink peä Lemmä Kästu, sest se
 om eggäütte Innimisse Kohhus. Sest Jun-
 mal wiip kii, mes tettu om, Kohto ette, ka
 mes fallaja, olgo hä wat kurri.

Salomoni Kõrge Laul.

Lõmba minno; sis joošfeme sinno perrä. 1. P. 4.
 Meije tahhame wäega rõõmsa olla nink rõõms,
 tada sinno sissen. Minno Sõbber om minno 15.
 perrält nink minna Lemmä perrält. 5. P.

Minna magga, sis Süddä walwap. Se 2.
 om mo Sõbra Hääl, ká koppotap: Te mulle
 wallele, armas Sõbsar. — Minno Sõbber 10.
 om

om walge nink werrew, ärräwallitsetu mitto
8. P. tuhhanda seäst.

6. Panne minno kui Pitsati Märki omma
Sõõm pole. Armastus om tuggew kui Surm,
10. nink Armastamine kõõwa kui Põrgo. Min-
na olle Temmä Silmä een sanu, kui ütš, Kä
Rahho löidnu.

Esaja Ramat.

Se Proweet Esajas, olli Juda Ma Kunnin-
gide Ujal enne Pabiloni Wangi wiimist. Pro-
weeti ollima Dppetaja, kumbe Jummal lähhat
omma Rahwale, neid mannitsema nink Pattust
käändmisse pole juhhatama. Se tarbis om-
ma ka tullesid Asju sest Ilma Lunnastajast
Jesusest Kristusest enne kulutanu.

Esaja Ramatun omma kolm Tükki tähhele
panna 1, Proweet nomip Rahwast Pattu nink
Bäär, Jummal Dejuse perräst, 2, Temmä
kulutap Kristusse Sündimist, Kannatust, Sur-
ma, Ulestõõsemist ic. 3, Temmä kulutap Ab-
siria nink Pabeli Riki Hirno, Snnetust nink
Ärrähäetamist.

1. P. Se om Esaja Amotsi Poja Näggeminne,
meš temmä näggi Juda nink Jerusalemmi per-
2. räst. Kuulge Taitwa! nink sinna Ma! panne
tähhele, sest Jeesand kõõnelep: Minna olle hen-
nele Eatsi kaswatanu nink suureš töjtnu, ent
nem

- nemmi omma minno wašta ülleastnu. Härg 3.
 tunnep omma Perre mehhe, nink Eiel omma
 Jšanda Sdime; Ent Jšrael ei tunne min-
 no mitte, mo Rahwas ei wotta mitte moista.
 Häddä selle pattatselle Rahwale, meš üllekoh 4.
 toga koormatu, tiggedalle Sugause, neile Las-
 tille, ká Jšandat mahha jätwá nink Jšraeli
 pühhá (Lunnastajat) laitwa. — Kif se Pá 5.
 om haige, kif se Süddá om nõrk. Jalla tal- 6.
 last sani Páni ei olle temmäle terwet üttele. —
 Ehf teije kúl omme Kássi wáljá laotate, siš 15.
 hoija minna omme Silmä teije eest Barjole;
 kui teije ka mitto Palwid loete, ei kule minna
 mitte; teije Káe omma täüs Berre Süüd.
 Mõske nink pohhastage hendá, saatke omma 16.
 kurja Tõdd minno Silmä eest ärrá, nink jätke
 kurja mahha — ütlep Jšand. Ehf kúl teije 18.
 Patto ollesse werrewa kui Berri, sišli peäwá
 nemmä walges minnemá kui Lummi. Kui 19.
 teije tahhasse minno Sónna kuulda, siš minna
 annas teile süwwa se Ma Häist. (Smistusšist)
 Ent kui teije ilmsõnnawõtlikkus jäte: siš peäp 20.
 se Mõõk teid ärrá sõmä. 5. P.
 Häddä neile, ke Maija, Maija kõrwale 8.
 henne pole kisuwa, nink Põldo Põllo kõrwa-
 le henne kátte saatwa; senni kui Maad ei já
 tellete ennám kúi neile ütšinda. — Häddä 11.
 neile, ká liajomise perrást warra üllestulewa
 nink wiitwá omma aiga pimmedá Sni, senni
 kui Wiin neid pallawas teep. Häddä neile, 20.
 ká kurja háás, nink háád kurjas kítwá; ká
 E 5 pan-

pannema Pimmedust Walgusēs ninē Walgust
 Pimmedusēs, ká hapnet maggusās, ninē mag
 21. gusat hapnes kitwá. Hábdá neile, ká henne
 Melest targa, ninē hendá essi moistlittus ar
 6. p. wawa.

1. Útskõrd minna nággi Jēsandat suure ninē

kõrge Luwo Järge pāal istwat, ninē temmā

2. Sārgi Wallitus tāūt Templit. Serawi saisi
 wa temmā kōrwal, kattiwa Polget Siwuga

3. ninē lauliwa: (*) Pūhhā, pūhhā, pūhhā om
 se Jēsand Zebaoot, Tairwas ninē Ma om tāūs

4. Temmā Kittust. Ninē lāwwe Tulpā wabbi
 siwa se hāle perrāst, ninē Kōdda sai suitso tāūs.

7. p. Se Jēsand tahhap essi teile Tāhte anda:
 Kātse úts Neitsi saap káimā pāle, ninē toop
 Poiga Ilmale ninē temmā Nimmi kutsma:
 9. p. Immanuel.

1. Se Rahwas, kumb Pimmedusēn istup
 om útte suurt Walgust nānnu, ninē neil, kumb
 ma istwa Surma Maan ninē Warjun, om

5. Walgus tōsnu. Sest úts lats (**) om meile
 sündinu, úts Poig om meile antu, kelle Olla
 pāal om temmā Wallitus, ninē temmāle part
 tas se Nimmi: Immelik, Kōuwo Andja, wāg
 gew Jummal, iggawenne Jēsa, Rahho Würst.

6. Temmā suur Wallitus ninē Rahho om ilma
 Otsata Tawida Luwo Järje pāal, ninē temmā
 Kunningriki pāal, et temmā sebdā peap kinnit
 tāma Kōhto ninē Digusēga iggawes.

Jesat

(*) Jan. Arwald. 4, 8. (**) Luk. 1, 32.

Isai Kannust saap Witsakenne üllestulle. 1.
 ma, nink Oksa terimä Juurest Suggu toma.
 Nink temmä päle saap Jhsanda Waim (*) hen. 2.
 gämä. Larkusse nink Moistusse Waim Ndu.
 wo nink Wäe Waim, Jhsanda Sundmissse 25
 nink Peljusse Waim. Pät.

Se Jhsand saap ärräneelmä sesinnatse Mäe 7.
 päle mitmasuggutšid Mähkmid, mes kige Rah.
 wa ümber, nink sebdä misga kile Paggana om.
 ma finnikattetu. Teimä nelap ärrä Surma (**). 8.
 iggawes, nink Jhsand Jehowa pühhip ärrä
 Silmä. Wet kige Silmade päält, nink saatap
 ärrä omma Rahwa Teotust kige se ma päält.
 Sis nemmä ütliwä sel Päiwäl: Nätse! se om
 meije Jummal, kedbä meije olleme ootnu —
 olgem wäega rõõmsa Lemmä ärrapästmisse per. 26.
 räst. Pät.

Sinno Koolja sawa ellämä nink tõõsewa 19.
 Jhhoga ülles: Wirguge ülles nink laulge rõõm.
 faste, teije, kã Mullan maggate: sest Sinno 28
 faste om Rohho faste. Pät.

Nida ütley se Jhsand: Nätse, Minna tah. 16.
 ha Sionin allusse Kiwwe (***) panna, ütte
 ärrälaetu kauni Kulga Kiwwe, mes häste om 29
 pohjandetu, kã ussup se ei tõtta (tõise mannu.) Pät.

Sest et sesinnane Rahwas omma Suga 13.
 minno mannu lähhänes, nink omme Huulbega
 minno aawustop, ent neide Süddä om kaw.
 wen minnust ärrä, nink pelgäwä minno Inni.
 mis:

(*) Luuk. 4, 18. 21.

(***) 1. Petr. 2, 6.

(**) 2. Tim. 1, 10.

14. misste Kääsude perrá, kumbe nemmä oppeta;
wa; seperrást náitse, minna wotta weel immet
tetta selle Rahwaga wáega immetaolikkul wiisil,
35 et neide Tarku Tarkust peap hukka, nink moist-
Pát. likkude Moistus warjole minnemá.

3. Kinnitage neid Kääsi, mes wássinu, nink
teffe kanges neid Pólwe, mes kummaštawa.
4. Urlege neile pilglikkuike Sõámille: Kinnitáge
hendá, árge peljáke mitte. Náitse, teije Jum-
mal tullep kátte mašma, Jummalatašsumis-
5. sega tullep temmä, nink saatap teile Abbi. Siš
peawá Sõggedide (*) Silmä wallale sama, nink
8. Kõrwetumme Kõrwa ülles awwatus. Sää-
peap ollema Sild nink Te, kumba pühhás Tees
kutsutas; ká rop om, ei woi sesamma pále ká-
wá. — Ká seiddá káup, se ei woi ešsidá ei ka-

10. Kummala. Se Jšsanda lunnastetu láwá
Sioni hõiskamisšega; iggawenne Rõõm om
40 neide Pá pále, nemmä sawa Lušti nink Rõõm
Pát. kátte, ent kurbus nink Puhkaminne jáap mahha-

1. Rõõmustage, rõõmustage minno Rahwast,
2. urlep teije Jummal. Kõnnelge Jerusalemiga
šõámelikkult; nink kulutage temmäle, et tem-
mä suur Wairw otša sanu, nink temmä üllekõh-
5. hut om leppiu. Heikaja Hää- (***) om Lanen-
Walmistage seiddá Jšsanda Teed, teffe lagges-
da Ma páal Jšsanda Teeraa tašfatset. —

10. Náitse, se Jšsand tullep wággewášt, nink tem-
11. má káe wars wallitsep. Omma Karja wõttap
temmä hoida kui Karjus, omma Hõlma wõttap

(*) Matt. 11, 5.

(**) Matt. 3, 3.

tap temmä Bonakeisi ninf kannap omman Üs-
 län ninf Immetäjäid taššast juhhatap. — Tem 29.
 mä annap Kammo ärräwäšfinuille, ninf pal-
 jo Joudo neile ká Jöwreto. — Kumma Jö 31.
 sandat ootwa, ne sawa wasset Kammo, et
 nemmä ülles tulleswa kui kotta Siwuga. Nem-
 mä jostwa ninf ei lá rammotummas, nemmä
 káuwá ninf ei wäšfi eäle ärrä. 41
 Pär.

Ärrä pelgá mitte, sinna Bagglakenne Ja 14.
 Kob, sinna Israeli Kähwas, minna awwita
 sinno, ütlep se Jšsand ninf sinno Lunnastaja. 42
 ká pühhá Israelin. Pär.

Käse, se om minno Sullane (*), Kum- 1.
 ba minna ülles peä, minno ärräwallitetu, Kum-
 mast minno Hengel Melehä om. Ma anna
 omma Waimo temmäle ninf temmä kulutap
 Pagganille kóhhut. Temmä ei riidle, ei tän- 3.
 nitä ka mitte ninf temmä Hölli ei kuulta Ullitse
 pääl. Seddá ärräröhhotu Pilliroga ei sa tem-
 mä mitte katškimurdma, ninf seddá suitewat
 Tahiti mitte ärräristorama, temmä saatap Kóh-
 hut eddesi Tötte Lundmisseš. — Minna Je 8.
 howa, se om minno Nimmi; ninf minna ei
 anna mitte töisele omma Uuwo, ei ka omma
 Kittust Wäärjummalille. 43
 Pär.

Nida ütlep se Jšsand, sinno Loja oh Jal- 1.
 kop, ninf sinno Walmistaja, oh Israel: ärrä
 pelgá mitte, sest minna olle sinno lunnastanu,
 ninf Nimme perrä sinno kutsnu: sinna ollet
 min-

(*) Matt. 12, 18, 20.

11. minno perrält. — Minna, minna olle se Jes
 44 sand nink ei olle muud Ärräpästjät, kui minna.
 Pät. 6. Minna olle eddimänne, nink minna olle
 wimänne, nink ei olle muud Jummalat, kui
 21. minna. — Algata sebdä Weelde oh Jakkob
 nink Israel: sinno olle minna hennele Sullas
 ses walmistanu, sinna ei sa minnust mitte ärrä
 räunnetetus sama. Minna häera sinno illes
 astmiösid kui paksu Pilswe nink sinno Pattu
 kui Ilso ärrä. Käna minno pole, sest min
 24. na olle sinno lunnastanu. Mida ütley se Jes
 sand sinno Lunnastaja, kä sinno Emma Jh
 hust walmistap: Minna olle se Jesand, kä
 45 kil teep, minna laota Taiwast nink Maad üt
 Pät. finda lajale, kes om minnoga olnu?
 22. Käändge minno pole nink laske hendä ärrä
 pästä kige Ma. Ilma. Otsa Rahwas. Sest
 23. minna olle Jummal nink ei ütsele mu. Minno
 ette (*) peäwä kil Pölswe kummardama, nink
 24. kil Keele wandma: Jesandan om mulle Sigus
 25. nink Kangus. — Jesanda sissen peäwä öige
 49 das sama, nink kitmä kil Israeli Suggu.
 Pät. 14. Ent Sion okki üttele: Jesand om minno
 15. mahha jätneu nink minnu ärräunnetanu. Kas
 Naine omma Latsekest ärräunnetap, et temmä
 es peäs mitte omma Jhho Poja päle hallesta
 ma? ehk temmä ka ärräunnetas; siski ei tah
 16. ha minna sinno mitte ärräunnetada. Nätse,
 omme Kässi päle olle minna sinno märkinu.

Jes

(*) Rom. 14, 11.

- Jēsand om mulle ütte ärräoppetetu Keeld 4.
 andnu, et minna moistas ärräwässi nuidega
 häste parral Njal kōnnelda. — Jēsand om 5.
 minno kōrwu üles awwanu nink minna ei olle
 wasta pandnu, ei ka taggasi käändnu. Omma 6.
 Sälga (*) andsi minna neile, kää pešiwä, nink
 omma Pōšsed Kiskjile, es panne omme Silmä 53
 mitte Warjule Teotusse nink Sūlgmišse eest. Päc.
- Kes ussup meije Kulutamist? nink kellele 1.
 om Jēsanda Kāewarš awwaldetu? — Tem. 2.
 mäle es olle Nāggo ei ka Luuwustust. Kūl
 nāggime teddā ent es olle Nāggo meije Himmo
 perrā. Temmä olli ärräpōlletetu nink lige hal. 3.
 wemb, ütš Mees kää olli Wallo täüs nāggo
 nink ärräwawatu Haigušfest; eggamees käänd
 Silmä Temmäst ärrā — Tōttelikult temmä 4.
 land meije Tōppe nink wōt henne päle meije
 Wallo. Ent meije arwasime teddā temmä hen-
 ne Sū perräst wiggatses tettu, Jummalast peš-
 setu nink wawatu ollewat. Ent Temmä om 5.
 meije ülleastmište perräst hawatu nink lige mei-
 je üllekohto perräst ärrärōhhotu: se Karristus
 olli Temmä pääl, et meile Kāhho jääs nink 6.
 Temmä (**) Kāigi läbbi olleme terwes sanu.
 Meije kīl esime kui Lamba, eggamees kāije
 omma Teed, ent Jēsand pand kīl meije Pat- 7.
 tu Temmä päle. Temmä es te ka omma Suud
 mitte wallale; kui Woon (***) meš wijās ärr-
 rätappa, ni kui Lammaš, meš Suud kīnni
 peäp

(*) Matt. 26, 67. 68. (**) 1. Petr. 2, 24.

(***) Ap. Tegg. 8, 32.

- peap omma Püggäjä eest, nida ei olle temmä
 9. mitte Suud wallale tennu. Temmä es olle
 kelleke Kurja tennu, ei olle ka Pettust temmä
 10. Su sissen löitu. — Temmä om henda esst
 Si ohvris andnu; sis peap Temmä Suggu
 11. näitä sama. Perräst omma Henge Baiwa
 peap temmä Römo näggemä nink kül sama.
 Minno Sullane, se õige teep paljo õigedas, et
 nemmä tedda tundwa, sest temmä kannap neide
 12. Pattu. Temmä om omma Ello Surma sisse
 ärräandnu nink om Kurjateggijide (*) sekkä ar-
 watu nink om paljode Pattu henne päle wõte-
 nu, nink Kurjateggijide eest pallelnu.

- 55 Hoi! tulge kil, kumma iannutse ostete, tul-
 päät. ge Bee mannu; kummile Rahha ei olle tulge
 ostte nink sõge, et tulge ostte ilma Rahhata
 6. nink ilma Hinnata Bina ja Pima. Otske Jõ-
 sandat; sest temmä om löida, heikage tedda
 7. Abbi, et Temmä liggi om. Se Kurjateggijä
 jätko omma Teed nink Mõttid mahha, nink
 kändko Jõsanda pole; sis hallestap Temmä
 temmä päle, nink meije Jummalapole sest Tem-
 8. mä annap wäega paljo Andis. Sest minno
 Mõtte ei olle mitte, kui teije Mõtte, ei ka ni
 kui teije Te ei olle mitte minno Te, ütles Jõ-
 9. sand. Sest õtse kui Taimas kõrgemb om kui
 Ma, nida om minno Te kõrgemba kui teije
 Te, nink minno Mõtte kõrgemba kui teije Mõtte
 10. te. Sest õtse kui Bihm nink Lummi Taimast
 mahha tullep, nink ei lä mitte sinna taggast
 jälle

(*) Mark, 15, 28.

jälle, enge kastap sedda Waad, nink siggitap sed-
 da, nink teep et se kastwatap, nink annap See-
 mend kuluwiale ja Leiba jumwa. Nida peap 11,
 minno Sonna ka ollema, mes mo Suust wal-
 ja laap, se ei peä tuhjält minno mannu taggasi
 tullesma, enge teggema, mes minno Mele per-
 räst om, nink korda saatma, mes tarbis minna 57
 sedda olle lähätänu. Pät.

Se Dige ka up ärrä, nink keäke ei wotta 1.
 Edämette, nink waa Mehhe korjatas ärrä nida,
 et ütse sedda ei moista, sest Digebat korjatas 2.
 önnetusse eest ärrä, et läwä Rahhoga, nink
 hengawä omman (hawwan ni kui omma) Wo- 15.
 de pääl, eggämees ka digusfen ellap. — Nida
 ütse se Kõrge nink Ullemb, ka iggawes ellap,
 nink kelle Nimmi pühha om: Minna ellä kõi-
 gen nink pühhan Paikan, nink neide man, ka
 rõhhotu nink Waimun allandlikko omma, et
 minna allandlikkuiide Waimo nink rõhhotuide 59
 Edämid ellawäs tees. Pät.

Nätse Jesanda Kässi ei olle lühhiesses 1.
 lännu, et temmä es jätawas ärräpästä, nink
 temmä Kõrw ei olle rasses sanu, et temmä es
 peäs kuulma. Enge teije üllekohhus lahhutap 2.
 teid omnast Jummalast ärrä, nink teije Pattu
 peetwä temmä Palget teije eest ärrä, et temmä
 ei wotta kuulda. — Eggänts lodap tuhjä 4.
 päle, nink kõnnelep, mes ei sünni. Nemmä
 omma käüma pääl Waiwaga, nink kandwa
 turja Lõõd Ilmale. — Neile, kumma Gio: 20.
 nin, nink neile, kumma Pattust kaandwä Jak-
 M kobi

61 kobi seäst, tullep Eunnastaja, ütlep se Jē
Pär. sand.

1. Jēfanda Jehowa Baim (*) om minno
pää, seperräst om Jēfand minno woidnu, tem
mä om minno lähätänu, Häddälistille häid
Sönnumid kulumama, ärräröhhotu Söämüid sūt
titämä, Wangituile juttustama Wallalelaste

2. mist, nink Kinniteüdetuile wallale Pästmist; ku
lutama Jēfanda wastawötlikko Ajastaiga;
nink meije Jummalä kättemäsmisse Päiwä

10. nink römüstama kii kumma seinawa. Minna
römüsta hendä Jēfandan nink minno Hendä
jäap römüsa omman Jummalan: sest teumä

63 om minno ehhitänu önsusse Reiwaga nink
Pär. öigusse Särkiga katnu.

16. Sest Temmä om meije Jēsa, sest Abraham
ei tija meist, nink Israel ei tunne meid; Sinna

65 Jēfand ollet meije Jēsa (**) meije Eunnastaja
Pär. iggawetsest Ajast; se om Sinno Nimmi.

2. Minna kunnitā omme Kässi kige se Päiwä
wälja ütte Rahwa pole, mes wasta pannes
lä omma Wötte perrä kääp seddä Teed, mes

17. ei sünni. — Nätie, minna lo wastset Teiwast

66 nink wastset Waad, et sest ennitsest ei sa Wälte
Pär. tust ei la Weelde Algatamist jämä.

12. Nida ütlep se Jēfand: Minna tahha teid

13. ni kui Emma römüstada, nink teije peäte Jē

14. rusalemmi ülle römüsa jämä. Teije sate näg

gemä, nink teije Süddä peäp römüstama nink
teije Lukondi peäwä haljendama kui noor römü
hi.

(*) Luk. 4, 20.

(**) Ewes. 3, 15.

hi. Sis sawa Issanda Kät tundma temmä
 Sullaste man nink temmä Bihha temmä Bain- 24.
 laiste wašta. — Nemmä sawa wäljä minne-
 mä, nink neide Innimiste kolu Kehhä näggemä,
 kâ Issanda wašta omma kurja tennu. Sest
 neide Waggel (*) ei kole mitte ärrä, nink neide
 Tulli ei listu mitte ärrä, nink sawa figele Lih-
 hale üts hirmus Usfi ollema.

Jeremia Kamatuft.

Se Proweet elli ka enne Pabiloni Wangi Wi-
 mist, fenni kui Jerusalemi ärrähäeteti. Kats
 Tükki omma temmä Kamatun tähhele pan-
 na: 1, Kuis temmä Rahwale Jummalä
 Nuhilust neide Pattu perräst kulumap nink
 2, Kuis temmä Armo Oppust Jima Lun-
 nastajast nink temmä Nitist juttuostap. Tem-
 mä om ka Kaibusse Kamatut kirjotanu.

Ne omma Jeremia Ilkia Poja Sönnä, kâ 1. P.
 olli neist Preestrist, Anatori Linan Penjam- 1.
 mini Maal.

Se Issand üttel mulle: Enne kui minna 4.
 sinno olle walmistanu Emma Jhhun, tuusi 5.
 minna sinno, nink olle sinno pandnu Pagga-
 nille Prohwetis. — Minne nink heika neid 12.
 Sönnu Pohja pole nink üttele: Känä ümbre,
 sinna Israel, ke sinna ollet ärrätagganu, ütlep

(*) Mark. 9, 44.

- Jesand, sis ei sa minno Silmä ennämb teije päle laema Bihhan. Eest minna olle helbe nink ei tahha mitte iggawest Bihha pidwada.
13. Ent oppi tundma omma ülleohhut, et sinna Jesandat omma Jummalat wašta ollet Pattu
5. P. tennu.
22. Kas teije minno ei tahha peljāda? nink
23. ei wārrise mitte? — Ent sel Rahwal om katu
24. gelaalne nink wastapanneja Süddā. Nemmä ei ütle ka ütšōrd omman Sdamen: Peljākem Jesandat omma Jummalat; kā annap warraw nink illast Bihma parral ajal nink hoijap me
25. le säetut Poimo aiga. Ent teije Ülleastmisse keelwā sebdā, nink teije Pattu kāändwā sebdā
7. P. hāād teist ärrā. —
34. Juda Linast nink Jerusalemmi Ulitside pääl tahha minna ärrāldppetada rōmustamisse Hāald, Rōmo Hāald (*), Peigmehhe Hāald nink Mōrsja Hāald; jēst se Ma peap paljas
8. P. jāmä.
7. Ka Tonelurg, mes Taiwa al, tijāp omma ma säetu aiga, nink Turteltuwikenne, nink Pāsokenne nink Kurg pannerwa tähhele omma tullemisse aiga; ent minno Rahwas ei moista
23. Jesanda Digust. — Kes annap minno Päle Wet, et minno Silmä, Silmä Bee Lätte ole lesse: sis ikkes minna Dōd nink Päiwā weid
9. P. kā minno Rahwa seäst mahha lödu.
22. Nida ütšep Jesand: Ärrā pitko Tark om mast Tarkussest nink wāggew Mees ommasse Wäest

(*) Jani Arwald. 18, 23.

- Wäest, ärrä kikko Kikkas ammast Kikkusjess. 23.
 Enge kes tahhap kittä, se kikko hendä sesti, et
 temmä minno tunnep nink moistop, et minna
 olle se Jösand, kã Armo, Kohhut, nink Digust 15
 peap Ma pääl, sesti se om minno hä Mele perräst. Pär.
 Sinno Sonna om mulle Kõõm nink Sõa. 16.
 me Eust, sesti sinno Nimmi om minno päle nim 17
 mitetu, Jösand, Jummal Zebaot. Ärräwan- Pär.
 notu om se Mees, kã lodap Innimiste päle, 5
 nink pannep Lihha ommas Käewarres, nink
 kãnäp omma Sõand Jösandast ärrä. Onnis. 7.
 tetu om se Mees, kã Jösanda päle julge om,
 nink kelle Lotus Jösand om.
 Südda om Kawwalamb (petmä) kui min- 9.
 kisuggune mu aäsi, nink temmä om koggone
 hukkan; kes woip seddä ärränouda. Te min- 14.
 no terwes, oh Jösand, sis sa minna terwes;
 saata mulle Abbi, sis sa minna Abbi, sesti sin- 22
 na ollet minno Kikkus. Pär.
 Häddä selle, kã omma Maija ehhitäp ei 13.
 mitte Digussëga, nink omma päälmaest Larre
 ütlet ohtoga, kã omma Eähhembät sunnip teni-
 ma ilma, nink ei anna temmäle mitte omma
 Eõ Palka. 23 Pär.
 Närke, Pätwä tulleva, ütlep Jösand, et 5.
 minna wõtta ütlessäädä Lawidalle ütte õigedat
 Wõõso, se peap kui Kuningas wallitsema Lar-
 tussen, nink teggema, mes Kohhus uink Digus
 om Ma pääl. — Se saap Temmä Nimmi ol- 6.
 lema, et teddä kutjutas Jösandas, kã meije Di-
 gus

23. guß (*) om. Kas minna ei olle Jummal, kã liggi om, nink mitte Jummal, kã karmwen teist.
24. Kas keäke hendã minno eest woip ärrãkãkki, et minna es peäs teddã nãggemã? ütlep Jõsand. Kas minnn ei tãütã Taiwast nink Maad? —
29. Minno Sõnna om kui Tulli, ütlep Jõsand.
- 31 nink kui Wašsar, meš Pae purrus katški peš
- Pät. šãp. Kas om Ewraim mulle üts kallis Woig?
20. Kas om temmã üts wãega armas Lats? sest ni pea kui minna temmãst kõnnele, wõtta minna jãlle ütte puhõu temmã päle mõtelda; se
- 33 perrãst ligup omnia Süddã temmã wãsta, et
- Pät. minna temmã päle peš hallestama.
3. Minna tahha neid (**) pohhastada figest neide Ülekohtust, misga nemmã minno wãsta Pattu tennu; nink tahha andis anda kile neide
9. üleestmiski. — Se peap mulle ollema rõmuse tamisje Niimes, Kittuses nink Illus lige Mar ilna Paggande seõn, kui nemmã kuulwa kile seddã hãnd, meš minna neise te.

Jeremia Raibusse Laul.

3. P. Jõsanda suur Heldus om se, et meie ei olle
22. weel Otsa sanu, et temmã Hallestus ei olle ärrã
23. rãlepnu; enge om wãstne egga hommungo,
24. So Eõsibus om suur. Jõsand om minno Otsa, ütlep minno Heng, seperrãst tahha minna
26. temmã päle lota. Hã selle, kã wait om nink Jõs
- sanu

(*) I Kor. I, 30. (**) Apost. Teg. 10, 43.

sanda Onnistust otap. Hä om selle Mehhele 27.
 kui temmä ommal norel eäl Jkke kannap (Bai-
 wa näep.)

Jšsand ei heitä mitte iggäwes ärrä. Enge 31.
 temmä kurbastap kül, siški hallestop jälle om- 32.
 ma suure heldusse perrä. Sest temmä ei wai 33.
 wa nink ei kurbasta Innimisse mitte Süddä-
 mest. —

Minkperräst nurrisep siš se Inniminne om- 39.
 man Ellun? eggämees nurrisego omma Pattu
 perräst. Noudgem nink kiusagem omme Wisid 40.
 läbbi, nink läändgem Jšsanda pole. Töštem 41.
 ülles omma Svänd käsšiga Jšsanda pole Tai-
 wan. Meije! meije olleme üllestnu nink was- 42.
 ta pandnu. — Minna olle Sinno Nimme Ab- 55.
 bi heikanu Jšsand. — Siš sinna kuulit min- 56.
 no Hääld; ärrä hoija ennämb omma kōrwu
 mitte kōrwale minno Tännitämisse nink Puh-
 kamisse eest. Sinna ollit liggi sel Päiwäl, lun- 57.
 na minna Sinno Abbi heikanu; Sinna ütlit:
 ärrä pelgä mitte.

Ezekele Namatust

oppime meije sesamma Proweeti Näggemišši
 Pabiloni Wangi Nial, kohhe teddä witi lige
 mu Israeli Rahwaga.

Jšsanda Sōnna sai minno kätte üttelben: 3. P
 Innimisse Lats, minna olle sinno pandnu B. h 17.

- himehhes Israeli Suggu ülle; sinna peät seddä
 Sönnä minno Suust kuulma, nink neid man-
18. nitjema minno polest. Kui minna üttele Balla-
 to wašta: Sinna peät Armota koolma; nink
 sinna ei mannitse teddä, nink ei kōnnele mitte,
 et kurri hendä kōnäs kurja Tee päält ärrä, nink
 elläwäs jääs: sis peap sesamma Jummalä wal-
 lato kōl ärräkoolma omma üllekohto perräst, ent
 sinno Käest tahha minna temmä Werd kūsšida.
 Ent kui sinna seddä kurja mannitset, nink tem-
 mä ei kōnā hendä ommašt Kurjussest, ei ka om-
 ma kurja Te päält: sis peap sesamma omma
18. üllekohto perräst ärräkoolma, ent sinna ollet
 Pät. hendä omma Henge päästnü.
13. Kä omma Rahha Eija. Numa päle panner,
 ehk ennāmb wōttap kui Kōl'us om, kas se kōl
 peäs ellämä? Temmä ei peä mitte ellämä; en-
 ge sest, et temmä säräst kurja om tennu, peap
20. temmä Surma koolma; temmä Berri olgo
 Pät. temmä pääl.
27. Seperräst kōnnele, sinna Innimisse Latš,
 Israeli Koaga nink üttele neile: Nida üttelep Jum-
 mal se Isfand: Teije Wannamba omma min-
28. no kōl laitnu. — Sest kui minna neid se Ma-
 siše olli winu, kumma ülle miuna omma Kä-
 olli üllestostnu, et minna neile seddä annas:
 kun nemmä üttele kōrge Kengo ehk jāmmedä Pu-
 näijewa, sääl ohwritsiwa nemmä omme Ohw-
 rid, nink weiwä sinna omme waimolikko Wu-
 did, nink suitsutiwa sääl omma maggusat Häi-
 su, nink waiwiwa sääl omma Rahjo.

Mi tööst, kui minna ellä, ütlep Jõsand, 11.
 innul ei olle mitte Melehä Jummalä wallato
 urmast, enge et temmä hendä kånäs ommast
 est nink elläs. Kåändke ümbre, kånändke
 bre omme kurje Teije päält minkperräst tah-
 sse ärräkoolda (hukka minna). — Kui min- 13.
 ütle Digele; temmä peäp tõeste elläma nink
 tmä lodap omma Digusse päle, nink teep
 kwerust: sis ei peä middäke temmä Digus-
 mälletedama, enge omma kurja perräst, mes
 tmä teep, peäp temmä ärräkoolda. Nink 14.
 ma kurjale ütle: Sinna peät tõeste ärrä-
 olma, nink temmä kånäp hendä pattust, nink
 p, mes Kohhus om, et temmä annap Panti
 gasti, tašup jälle, mes temmä olli rüisnu,
 p Ello Säädmiste perrä, et temmä ei te en-
 mb kõwverust: sis peäp temmä tööste ellä-
 , nink mitte ärräkoolda. Kik temmä Pät. 16.
 , mes temmä tennu, ei peä mitte mälletetä-
 temmäle. Siski ütlep sinno Rahwas: Jõ. 17.
 d ei te Digust. Ja sinna Innimisse Lats, 30.
 no Rahwas pajatap sinnust Sainu neäl nink
 da Ušse een, nink kõnnelewa tõine tõisega:
 lgem, pallem, nink kuulgem, mes Jõsand üt-
 . Kõl sawa sinno mannu tullemä, Roggo, 31.
 sse sisse, nink sinno een kui minno Rahwas,
 il sawa sinno Sõnnu kuulma, ent ei ellä se
 rää mitte, enge ehk nemmä Kõl lühhidält sin-
 da pajatawa, siski ajap neide Süddä neide
 must tagga. Ent sinna saat neil oliema kui 32.
 e hä Wångomihhe kaunis nink hä häselinne

33. Laul. Ent kui se saap tullemä (nätse se tullep)
 34 siš sawa nemmä tundma, et Proweet neide seät
 Pat. om olnu.
11. Nätse minna tahha ešši omma Karja eest
 12. hoold kanda ninē neid ülles otsi. Ni kui Kar-
 jus omme Lambid otsip, kui nemmä Karja man
 omma ärräessinu: nida tahha minna omma
 Karja üllesotsi ninē neid ärräpästā figest Pat-
 kust, kohhe nemmä omma lajale pillatu suure
 16. Pimmedusse Ajal. — Mes om kaddonu, sed-
 dā tahha minna otsi, ninē taggasi tuwwa, mes
 ärräessinu, ninē linnikeädu, mes hawatu, ninē
 linnitādā, mes haige om; ent mes lihhaw ninē
 wāggaw om, seddā tahha minna hoida ninē toi-
 26. ta nida kui Kohhus om. — Minna tahha tei-
 le wassfet Šōänd anda, ninē wassfest Waimo
 teije sisse anda, ninē seddā liwwist Šōänd ärrä-
 saata teije Lihhast, ninē teile lihhast Šōänd an-
 27. da. Ninē omma Waimo tahha minna teije
 sisse anda, et teije wöttasse káwwā minno
 Šāadmiste sissen ninē minno Šādusši piddā-
 da, ninē neide perrā ellāda.

Danieli Ramatus.

Se Proweet olli weel noor Mees, kui temmä
 fige Ma Rahwaga Jerusalemmist sinnā Pas-
 biloni Wangi witi, ninē káswi Nebuladnet-
 sári se Kuninga Moisan ülles. Kats Tül-
 ti omma fige ennāmbeste tähhele panna,
 I Meis

1, Neide kolme Meeſte Pääſminne Tulle Ah-
juſt ninſ 2, Taniele üllespidäminne Eöwvi
Harwan.

Summala Nimmi olgo kittedu iggawetſeſt 2. P.
20.
Ajaſt iggäwes, et temmä kæn om Tarkus ninſ
Wäggi. Temmä kånäp kiſſugguſt aiga, tem- 21.
mä ſaatap Kunningrik ärrä, ninſ tōſtap tōiſt
Kunningis, temmä annap Tarkale Tarkuſt ninſ
Moiftlikkuile Moiftuſt. Temmä arwaldap, 22.
meſ ſüggäw ninſ ſallaja om, Temmä tijöp, meſ
Pimmeduſſen om, ſeſt Temmä man om ſelge
Walguſ. Ent neide Kunningide Päiwil wöt 24.
tap Laiwa Jummal ütte Kunningriki ülleſeh-
hitäda, meſ ei riſkuta ärrä iggawes; ei peä
ka mitte tōiſe Rahwa kätte ſama. Kiſ neid-
ſammu Kunningriki ſaop purruſ löma ninſ är-
rähätämä, ent eſſi jääp iggawes ſaiſma. Kun- 3. P.
ningaſ Nebukatnetſar laſt ütte kuld Rojo tet- 1.
tä, kōrguſ olli kuuſkümmend künärt, Lajuſ
kuuſ künärt, ninſ laſt ſeddä püſti panna Tu-
ra Orrun Pabeli Riſin. Siſ lähhät temmä 2.
kōkko kutſma üllembid ninſ Wallitſejiſ, Koh-
to Iſſandid, Barrandüſſe Üllefäejiſ, Di-
guſſe moiſtjiſ, ninſ kiſ Riſi Wäggewid, et
nemmä piddiwa tullema ſe Rojo pühhendämiſ-
ſeſ. Siſ tulliwa nemmä kōkko ninſ ſaiſiwa ſe 13.
Rojo een. Ninſ ſe Heikaja heikāſ waljuēte: 4.
Teile üttelebāſ oh Rahwaſ, kiſiſt Keeliſt ninſ
Sugguſt. Ni peä kui teije ſate Wängjiſe ninſ 15.
Lauljiſe Häälde kuulma, ſiſ peäte mahhāheit-
mä

- mä nink jeddä kuld Rojo kummardama, mes
 Kunningas Nebukatnersar om lasknu panna.
 6. Ent lä ei heitä mahha ei la kummarda, seddä
 8. wisfatas seddämaid kuma Ahjo sisse. Sis ast
 siwa sel Aial liggi mönne Kaldea Mehhe, kaib
 9. siwa Juda Rahwa päle nink ütliwä: Kunnin
 10. gas ellägo iggawes. Sinna Kunningas ollet
 12. Käsku andnu, nink siin omma Juda Mihhe,
 kumbe sinna ollet Pabeli-Riki ülle säädnu. Nes
 samma ei hoi mitte, oh Kunningas sinnust,
 nink Jummalid ei teni ei la kummarda mitte
 13. seddä kuld Rojo. Sis käsk Nebukatnersar kan
 14. ge tullitse Bihhoga neid tuwwa. Sis üttel
 Kunningas neile: Kas teije seddä Melega tete,
 teije Sadra?, Mesal nink Abednego, et teije min
 15. no Jummalat ei aurušta. — Kui teije seddä
 Rojo ei kummarda, sis wisfatas teid sel Tunnil
 keslet pallawa Tulle Ahjo, nink mes Jummal
 om se, kes teid minno käest woip ärröpästä.
 16. Nemmä kostsiwa temmäle: Meil ei olle tarbis
 17. se päle sulle Sönnake lausta. Nätse, meije Jum
 mal seddä meije auruštame, om käl wäggew
 18. meid ärröpästä. Ent kui temmä ei tahha, sis
 olgo sulle teedä, oh Kunningas, et meije ei wöt
 ta sinno Jummalid auruštama, ei la sinno Ro
 19. jo kummardama. — Sis saije Nebukatnersar
 täüs tullist Bihha, nink käsk Sadrahit, Mes
 sakit nink Abednegut kinni keüdmä nink palla
 22. wa Tulle Ahjo sisse wisfama. Sis keüdeti
 neid Mihhed fige Rahwaga, nink wisfati kuma
 Ahjo sisse. Se olli ni pallaw, et Tulle Kirre
 neid

neid Mihhe ärräsurmaesiva, kumma neid Ahjo
 siise wiisksiwa. — Ent Kunningas heiti ärrä, 24.
 tössi rutto ütles nink üttel o nme Rbuwo And:
 jille: Kas meise es wiiska kolm Meest Tulle si:
 se. Nätse, minnanäe nelli Meest wallele pää:
 tetu kesk Tullen kändwat, nink neil ei olle ütte:
 le Bigga nink se nehändä Näggo om ütte Jum:
 mala Poja saarnane. Sis aste Kunningas 26.
 pallawa Tulle Ahjo Su ette nink üttel: Teije
 korgemba Jummal Sullase tulgewälkä. Nink
 ne kolm Meest lätsiwä keskelt Tullest wälkä.
 Eggäüts kaije neid, et Tulli es sa Woimust nei:
 de Kehhä päle, neide Juuse es olle kormetu,
 ei ka neide Reiva töist karwa sanu, nink Tulle
 Hais es nalka neide külge. Nebukadnessar üt:
 tel: Kittetu olgo neide Jummal, et temmä om:
 ma Engli löhhätanu, nink o nme Sullasid ärrä:
 pästnu, ká Temmä päle lootnu, kumma Kunnin:
 ga Sömma es holi, nink omma Kehha andnu,
 et nemä es tahha tenida ei ka kumardada üttele
 muud kui omma Jummalat. Nüüd antas min 29.
 no käest Käsku, et eggamees, mes Suggust nink
 Kelest eäle om, ká neide Jummalat teotap, peap
 hukka sama, nink temmä Maija Sitta Annikus
 tettäma. Gest et ei olle sugguke töist Jumma:
 lat, ká nida woip ärräpästa. 6. P.

Perräst sai Tarius, Meda: Mees sedda Kun: 1.
 ningriki kätte. Temmä jääd Kunningriki ülle 2.
 ladda nink katiskumwend suuri Würstid. —
 Neide ülle olliwä kolm suuremba Würsti, kum: 3.
 be seäst Daniel ütö olli, kummale piddiwa Arwo
 and:

4. andma, et Kunningale kahio es saas. Sis oli
 5. li Daniel se illemb, sest et uts kallis Waim tem
 6. ma siisen olli. Ne lige suuremba Wirsti ot
 7. siwa siida loida Danielist Riki polest. Ent nem
 8. ma es lowwa, sest et temma usutaw olli nin
 9. utlike Essitus eh! Wigga es olle loida. Sis
 10. latfiwa ne suure Wirsti uttelisse Kunninga
 11. mannu nin utliwa: Tarius Kunningas ellä:
 12. go iggawes. Kil Riki illemba nin Ma Wab
 13. litseja omma Nduwo piddanu, et kunninglit
 14. Saadminne peap saetus nin lange keloga fin
 15. nitetus sama, et eggameest, la kolmekummel
 16. Pawiil middake palwega palles utteke Jumma
 17. la eh! Innimisese kaest, kui ennege sinnult, Kun
 18. ninga kaest, se peap Eduwi pennide Hauda
 19. wisatama. — Sil kirjot Kunningas Tarius
 20. sedda Kirja nin keelmist. Kui Daniel sedda
 21. teeda saije, sis lats temma omma Tarre, ent a
 22. na olliwa wallele Jerusalemmi pool nin kol
 23. mel ajal Pawan heit henda Polwile mahha
 24. pallel nin pit omma Jummalat, nida kui itles
 25. temma teggi. Sis tulliwa ne Mihhe nin loida
 26. siwa Danielit luggewat nin ollandikkult palles
 27. wat omma Jummalat een. Nin astfiwa Kun
 28. ninga ette uttelden: Daniel, ka Juda Wangide
 29. feltist, ei holi sinno perrast, ei ka sinno Kasu
 30. perrast, mes sinna olet kirjotanu, enge temma
 31. 15. peap omma Palwust kolmel ajal Pawil. Sis
 32. olli Kuninga Meel waega pahha, nin kand
 33. 17. hold Danieli perrast tedda arrapasta. Ent sel
 34. le et ne Mihhe es jatia Rahhun, sis kast Tar
 35. nie

- nielit tuwwa nink Eouwpennide Hawwa siise
heitä nink üttel: Sinno Jummal Feddä sa al-
last tenit, pästko sinno. Nink Kirowi todi nink 18.
- panti Hawwa su päle nink Kunninga ja tem-
mä suurde Esandide Pitsatiga kinni. Sis läts 19.
- Kunningas koddö, jäi sömatta nink Unni läts
ka Temmä kääst ärrä. Barra, kui walge sai, 20.
- tulli temmä ülles, nink läts rutto Eouwpennide
Hawwa mannu. Nink kui Kunningas liggi 21.
- sai, sis tännit Temmä kurba Hälega, nink hei-
käs: Daniel, sinna elläwä Jummalä Sullane,
käs om sinno Jummal, Feddä sinna allasi te-
nit, sinno woinu Eouwpennidest ärräpäästä?
Sis üttel Daniel: Kunningas ellägo iggawest! 22.
- Minno Jummal om omma Englid lähätänu 23.
- mal Eouwpennide suud kinnipandnu, et nemmä
mulle kahjo es woi tettä. Sis olli Kunningal- 24.
- le hä meel nink kääst Danielit hawwast ülleswöt- 25.
- tä, nink neid Mehhi, kumma Danieli päle olli-
wa kaidust töstnu, jälle Häuda wislkada, nink
enne, kui nemmä Hawwa Pohja sairwa, sis om-
ma Eowwi jo neide ülle Woimust sanu nink
kif neide Luid Hammastega purrus kääski
murdnu. Sis kirjot Kunningas kigele omma 26.
- Niki Kahwahle seddä wissi: Pahjo Kahho sago
teile! Minno kääst antas Kääsku teile, et eggä 27.
- mees seddä Danieli Jummalat peäp pelgämä.
Sest temmä om se elläw Jummal iggawes,
temmä Kunningriik ei lä hukka, nink temmä
Ballitsus jääp Otsani. Temmä om Ärräpääst- 28.
- jä nink Abimees, nink teep suuri Immetekku
Lai.

Taiwan nink Ma pääł, k. Tanielit Eburopeni
nide lääst om ärräpästnn. Sis läts Taniel

7. P. wäggewäs sen Tartuse Kuningriik.

13. Perräst näggi Taniel öje näggemist, nink
nätse, ütš tullit Taiwa Pilwega kui Innimise

14. Poig, nink sai selle mannu, k. Wanna Päi
wist, ja widi liggi temmä ette. Nink temmäle
anti Wallitsust, Auwo nink Kuningriiki, nink
Rahwast kigist Suggust nink Keelist peäwä ted

12. nink ei lä mödä, ja temmä Kuningriik (*) ei
Pät. lä hukka.

1. Sel ajal tõusep se suur Würst Mihkael üle
les, k. sinno Rahwa Lašte eest saiap; kumma
ni kirtsas läen saap ollema (**), märäst es olle
weel sest ajast sani nättä, kui Rawas om olu.

Ent sis päsep Sinno Rahwas ärrä, eggäütš

1. kedä löwwas Ramato sisse kirjotetu ollawat.

2. Paljo neist, k. Nulla-Pörmun maggawa, sai
wa sis üleswirguma: tõise iggawetšes Ellu

3. ja tõise suures teotusšes iggawetšes häüs. Ne
kumma Tundmisšele saiwa, peäwä paistma kui
Taiwa Laotusše Walgus, nink kumma paljo
saatnu digusše Tele, ötše kui Täbhe iggawes.

10. — Paljo peäwä sama pohhastetu nink walges
ja selges tectus. Jummalä wallato (***) sawa
kurja teggema, nink keäke neist ei wötta moista;

12. ent moistlikko pannewa täbhele. — Önnis om se!
k. otap, nink jaap (nättä) tuhhat kolm sadda ja
wiis Päiwä neljätümmand. Ent

(*) Luk. 1, 33. (***) Matt. 24, 21.

(***) Jan. Arowald. 12, 14.

Ent sinna minne omma Otsa pole; ja ^{13.}
sinna peät hengämä nink üllestroušma omma
Lüsko Otsas neide Päivi Otsan.

Hosea Ramat.

Se Proweet elli enne Pabiloni Wangi. Wi-
mist. Temmä om Rahwa ärrähäetämissest
nink Messia wai Kristusse Riki üllesjääb-
misest kulumanu.

Israël ei tahha mitte tedä, minno se ollewat ^{2. P.}
tä temmäle annap Wilja, Wina nink Öli nink ^{8.}
et minna temmäle paljo Hõbbemat nink Kulda
olle andnu, mes nemmä Paali Murustamisse
Päle ollewa kulumanu.

Minna tahha sinno hennela kihlada igga: ^{21.}
wes, nink sinno hennega kihlada Dügusse
läbbi, Pohjo läbbi, Heldusse läbbi, Hallestus:
se läbbi nink Ušsu läbbi, nink sinna peät Is ^{22.}
sandat tundma. ^{6. P.}

Minno Mele perräst om Heldus nink ei mit- ^{6.}
te Ohwer, nink Jummalala Tundminne om en. ^{13. P.}
nämb kui Pallotamisse Ohwri. — Se om ^{9.}
sinno ärrärüknu, oh Israël, et sinna minno om-
ma Abbi wasta olet pandnu. — Minna tah- ^{14.}
ha neid Põrgust ärrälunnaetada, nink Sur-
mast ärrapästä. Surm, minna tahha sulle
Surma-Sõõt olla; Põrgo Haud, minna
tahha sulle Jummalala Bits olla.

Pät.

2. Känä ümbre, oh Israel, Jssanda omma
 3. Jummalala pole, sest sinna ollet kummastanu
 omma illekohto läbbi. Wötke hennega Pah-
 we Sönnu, nink käändge Jssanda pole, pal-
 lelden: Anna andis, nink te meite hääd: sis
 10. meije tome (*) Huulde Ohwid. — Kes om
 tark et temmä seddä möistas? Kes om moist-
 lil, et temmä seddä tunnes. Sest Jssanda
 Te om öige, nink Öigeda kääwä seddä; ent
 ne, kää illeaswa, saddawa mahha.

Joeli Ramatust.

Se Proweet elli Hoseaga ütten kui Israeli Rah-
 was olli jo Assiria Male ärrä witu. Tem-
 mä kulutap seddä Häddä, mes Juda Ma-
 Rahwa päle saas tullemä nink Armo Op-
 pust Lunnastamisest nink pühhäst Waimust.

2. P.
 11. Jssanda Päiw om saur nink hirmolil, kes
 12. jöwöap seddä ärräkannatada. Sis ütlep nüüd
 Jssand: Käändge minno pole kigest ommast
 Söämest, Paastmisse, Jkmisse nink Raiba-
 13. missega. Ent kiske omme Söämid, nink mitte
 Keiwid katski nink käändge Jssanda omma
 Jummalala pole; sest temmä om armolinne nink
 ütš Hallestaja, pikkämelelinne nink rikkas Hel-
 3. P. dussest, nink Kahhitsep Nuhtlusse perräst.
 1. Perräst seddä peap sündimä: (**) Minna
 tahha omma Waimo wäljä kallada kige Lihha
 päle

(*) Ebr. 13, 15. (**) Ap. Tegg. 2, 16. 17.

päle, nink teije Poja nink Tütre sawa Proweete
 Oppust kulutama; teije wanna Rahwas sawa
 Näggemist Unnen näggemä, nink teije nore
 Mihhe sawa Nätko näggemä. — Eggäüts, kã 5.
 Jssanda Nimme appi heitap, se peap ärräpäs-
 sema. Sest Sioni Mäe pääl nink Jerusalem
 min peap se ärräpässeminne ollema Jssanda
 Lootusse perrä. Sis saap se Jssand Sionin 12.
 ellämä.

Amosi Ramatust.

Kã Efraga ütten elli, om lige ennämbäste neid
 Kulutamisse Sõnna tähhäie panna.

9. P.

Nätse, Päiwä tulleva, ütlep Jssand Jeho: 11.
 wa, et minna saata nälgä Ma päle, ent mitte
 Leiwä nälgä, ei ka Janno Wee perrä, enge
 Jssanda Sõnna kuulmisse perrä. — Sis sa: 12.
 wa nemmä sinnä nink tennä minnemä, nink
 Jssanda Sõnna otsma, nink ei sa mitte löidmä. 9. P.

Sel Ajal tahha minna Zawida ärrälaggu: 11.
 nu Maja (*) jälle üllestettä, temmä Muri Mul-
 lud finni panna, nink mahhakiistu Kottussid
 üllestettä nink ehhitäda nida kui wannast Ajast.

(*) Apost. Tegg. 15, 16.

Jona Ramatust.

Se Proweet Jonas om figest wuist se wan-
nemb nink elli perräst Salomonit.

1. P.

1. Issanda Sönnä sai Amettai Poja Jona kät-
2. te seddä wisi: Wötta kätte, minne Niniwe
suure Lina sisse, nink kuluta sääl temmä wašta
nink üttele, sest neide Kurjus om minno ette üb-
3. lestulnu. Ent Jonas pagges Issanda Palge
eest ärrä, läts alla Jawo nink löid Laiwakest,
nink mas Laiwa Rahha nink aste temmä sisse,
4. et temmä pidä Larhiri minnemä. Sis töst Is-
5. sand suurt marro Tuult Merre päält. Ne Lai-
wa Mihhe pelgsiwä nink tännitiwä Jummalä
7. pole. — Nink nemmä ütliwä: Läkken, heit-
lem Eistö, et meije tedä saas, kelle sü perräst
se Onnetus meile jostonu, nink Eistö satte Jo-
10. na päle. — Sis ütliwä temmäle ne Laiwa
Mihhe: Minkperräst ollet sinna meile seddä
tennu? (sest temmä olli neile seddä tedä andnu,
et temmä olles paggemisse pääl Issanda Palge
15. eest tahtnu ärrä kōrwale paggeda). Nink nem-
mä wötsiwä Jona nink wisösiwä tedä Merre.
Ja Merri jäi saisma ommast Mäsämissest kui-

2. P. Jonas olli Merren.

1. Sis olli Issand üttele suurt Merre. Kalla
saatnu, kumb Jona pidä ärräneelmä. Nink
Jonas olli kolm Päiwä nink kolm Döb Mer-
relalla Kōttun. (*)

Sis

Sis pallel temmä Jēsandat omma Jummalat nink üttel: Sinna ollet minno Siwvi-
 uše sišse wiškanu leš Merren — minna läš
 alla Mäggide Juurdeni — nink sinna wöšit
 minno Elio ülles Hukkatusšest, Jēsand minno
 Jummal. Kui minno Heng taht nõrkas min-
 na henne sišsen, möttessi minna Jēsanda päle;
 nink minno Palwe sai sinno mannu sinno püh-
 ha Lempi. — Sis üttel Jēsand Wallas Kal-
 lala, nink temmä ošend Jonast Ninive Lina
 alla wäljä ommast Suust Ma päle.

2.

3.

7.

8.

11.

3. P.

Jonas wött siš ette nink läš Ninive Lina
 Jēsanda Sõnna perrä. — Kui nüüd Jummal
 näggi, et nemmä omma kurja Te päält ümbre
 läniwä, siš kahhits ka Jummal seddä Ruht-
 lust, meš Lemmäst neile olli ähwärdetu, nink
 nemmä saiwa Jummalast armo.

2.

10.

Mika Ramatust.

Se Proweet om Juda Ma Kunningide Ajal
 enne Pabiloni Wangi. Wimist ellänu.

2. P.

Kni minna olles nisuggune Mees, kã omma
 Meeld mödã läip nink Wollat ajap, kui min-
 na lobbiseš Winast nink lanqest Joma ajast,
 kũl se olles Juttustaja selle Rahmale. — Se
 kã wäggisi läbbi tũkkip, peap neide een ülles-
 minnemã. Nemmä peawa Wãrrãjã läbbi min-
 nemã, ja neide Kunningas peap neide een läbbi
 minnemã, Jēsand eesmäšsen Otsan.

11.

13.

4. P.
2.

Paljo Paggana sawa minnemä nink üt-
lemä: Tulge, lättem üles Jssanda Mäe päle,
nink Jakkobi Jummola kodda, et temmä meid
wöttas oppetada omma Teed, et meije woime
temmä Tee raa pääl kätwä. Sest Sionist
saap Säduš wäljä tullemä, nink Jssanda Söör-
na Jerusalemmist.

5. P.
1.

Nink sinna Petlehem (*) Ewrata, kã sa ol-
let wãhhehb Juda tuhhandide seäst, sinnust peap
mulle wãljãrullema se, kã peap Baslitseja olle-
mo Israelin, kelle wãljãminneminne om Algmiš
sest nink iggawetsest ajast olnu.

6. P.

1. 8.

Et kuulge, meš Jssand ütlep: — Temmä
om sulle teeda andnu, oh Jnniminne, meš hä
om; nink meš nõwwoap se Jssand sinno kãest
muud, kui teggemä meš kohhus om, nink Hel-
dust armaštama, ja hendã allandama omma
Jummala een.

7. P.

18.

Kus om nisuggune Jummal, ni kui Sion-
na? kã Pattu andis annap, nink ei kãe ülleast-
missi ennãmb omma üllejãnu perris Desale, et
temmä ei peã mitte iggawes omma Wihha, sest
Helbus om temmä Mele perrãst.

(*) Matt. 2, 5. 6.

* * * *

Habakufi. Ramatust.

Se Proweet essi enne Pabiloni Bangi Wimist
Kunninga Manasse Ujal.

Se kulutaminne (*) peap ärrätäubetus sama 3.
ommal ajal, ja arowalikus sama ninl mitte
mahhajämä. Ehl Ta kül wimip, sis odetas
teddä, sest temmä tulley wistist, ei ta jä perrä.
Sest, lä wašta pannep, temmä ei sa mitte 4.
Kahho ollema Soämen. Ent Dige saap läb.
bi Utsu ellämä (**). — Se Ma peap täüs sa: 14.
ma Jssandä Uluwo Tundmissäga, nida kui 4. P.
Wessi Merre kattap. — Sis tahha minna 18.
Rönu perräst kargada Jssanda sissen, minna
tahha wäega römus olla omma Onnistusse
Jummala sissen.

Haggai Ramatust.

Se Proweet om perräst Pabiloni Bangi Wi-
mist Kunninga Zariusse Ujal ellänu ninl
Kahwale juttustanu.

Teije odate kül paljo, ninl nässe, weidi saap 1. P. 9.
sama, ninl ehl teije kül seddä koddowite, siski
pilla minna seddä kil ärrä (kui Agganid.) Minl-
perräst ütley se Jssand? Seperräst et minno
Kodda ni tühjä saisap, ninl eggäüts rühhip
omma Koa pole. Seperräst om Laiwas telje 10.
ülle omma Kāstet finni piddānu, ninl Ma om-
ma

R 4

(*) 2. Kor. 1, 20.

(**) Rom. 1, 17.

11. ma Wija, Minna que Põuda heiskanu ülle
Ma nink Mäe, Wina Olli nink ülle lige, meß
Maast tullep, ka ülle Innimisse nink Tõpra,
2. P. nink ülle lige kae Waiwa.
6. Nida ütlep Issand Zebaoot: Weel om
weidifenne oig sinnä, sis panne minna (*) Tais
wast ja Maad, Merd ja kuiwa maad wärrise
7. mä. Nink minna tahha kil Pagganid ponna
wärrisemä; sis peap tullesma lige Pagganide
Kõmußtamine, ja minna tahha seddä Kõdda
Auwustusfega täütä, ütlep Issand Zebaoot.

Safaria Ramatust.

Se Proweet eli Kunninga Tartusse ajal Haggai
gaiga ütten nink temmä kulutamisse Kris-
tussest omma wäega selge.

2. P. 8. Jerusalemmi Rahwas saap ellämä ilma Müü-
9. ritä neide Innimiste Hulka perräst. Ent min-
na tahha temmäle olla, ütlep se Issand, üts tuls-
line Müür Zeri ümbre, nink temmä Auw olla
3. P. temmä kesken.
2. Kas seinnane ei olle õtse kui üts Tunge-
7. P. Tullest wälialisforu.
8. Nida ütlep se Issand: Moissike õigadat Loh-
hut, ja näütfo eggämees ommale Wellele Hele
10. dust nink Hallästust. Ärge tekke liga Lääknais-
file, ei ka perrä jänu Latsile, ei ka Wõdrille, ei
ka Waißtille, nink ärge mõttelge mitte ommat
Edämen tõine tõiselle kurja (terta).

Sio

(*) Ebr. 12, 26.

Stoni Lüttär, rõmušta hendä wäega, hõis- 9.
 ta Jerusalemmi Lüttär: Nätse (*) sinno Kun-
 ningas tullep sulle, õige, Abbi saatja, waine,
 nink sõidap Eesli Säljän ja Emma Eesli War- 12
 sa Säljän. Pät.

Minna tahha Lawida Koa päle nink Je- 10.
 rusalemmi Rahwa päle wäljä kaldada Armo
 nink allandlikko Pallemisse Waimo, sest nemmä
 sawa minno laema, kedda nemmä omma (**)
 läbbi pistnu.

Sel Päiwäl peap Lawida Koale ja Jeru-
 salemmi Rahwale ütš wallale tettü Lätte olle-
 ma, Pottu nink Rojusse Pohhastamisse tarbis.
 Sis saap se Jhsand Kuningas ollema ülle li-
 ge Ma: sel Päiwäl saap se Jhsand ütš ainus
 ollema, nink temmä Nimmi ütš ainus ja igga-
 west.

Malafia Ramatust.

Se Proweet om perräst Jerusalemmi Templi
 jälle ehhitämist peä nelli sadda Aiastat enne
 Kristusse Sündimist ellänu. Temmä kus-
 lutap Kristussest nink ta Nisjja, Jaanist.

Poig peap omma Eesä, nink Sullane omma 1. P.
 Eesandat auruustama. 6.
 Kui minna nüüd Jhsä
 olle, kus minno Nuro? Kui minna nüüd Jh-
 sand olle, kus Peljus minno eest? ütlep se Jh-
 sand Zebaoot.

N 5

Nät.

(*) Matt. 21, 5.

(**) Jan. 19, 37.

3. P.

1.

Nätse! minna lähätä omma Englit, kã minno Palge een peap Teed walmistama. Pea saap tullesma omma Templi mannu se Jhsand, keddã teije otsite, nink se Leppingo Engel, keddã teije tahhate. Nätse! temmã tullep, ütlep se

4. P. Jhsand.

2.

Teile, kã teije minno Nimme pelgãte, peap Digusse Väivõlit ütlestullesma, nink Onnitus Lemmã Siivu al. Teije peate wãljã nink siisse minnemã, nink raswatset jãmã, ni kui Nu-

23. ma Basfika. Nätse minna tähhätä teile Pro-

weeti Elia enne kui tullep Jhsanda Päiw, mes

24. suur nink Peljusse wãart. Wannambide

Sõamid peap temmã kãändmã Laste, nink Laste Sõamid Wannambide pole.

Rik nesamma Ramato senni kui Proweetide Ramatuide Otsa omma Ebrea kelen kirjotetu; nida kui fik mu, mes kutsutas Apokriwis, omma Kreka Kelen ütlespantu. Neist sammust omma ka mõnne Sõonna tähhele panna.

Salomoni Tarkusse Ramat.

1. P.

4.

Tarkus ei lã mitte selle Henge siisse, kã kurtja päle kawwal; ei ellã ka mitte sääl Jhhun, mes

5.

Pattu al finni om. Sesi pühhã Waim, kã karristap, se paggep Kawwalusse eest ärvã, nink

2. P.

1.

lahkup neist, kummil kurtja Mõtte.

11. Meije Wãggi olgo Digusse Kãst, sest mes nõrk

nörl om, seddä petäs kölbatummas. Nida 21.
mötlewa nemmä, sest et neide Tiggedus om neid
söggedas tennu.

Jummal om Innimist Ionu, et temmä ei 23.
peä mitte koolma, nint om teddä omma hennese

Ollemisse saarnatses tennu (*). Ent Kurrati 24.

Kaddeusse läbbi om Surm Ilma sisse tulnu;
nint ne, kã temmä perräst omma, seddä kiusawa. 3. P.

Ent Digide Henge omma Jummala läen, 1.

ia minikisuggust Wallo ei puttu neid. Rumma 2.

libe Melest arwatas neid ärräkoolnu ollewat;

ent nemmä omma Rahhun. Nint eh' kũl nei- 3.

le Innimiste Silmä een paljo Kannatus, sisti

om neile kinni Lotus, et Heng ei kole ärrä.

Ent Kurja sawa Ruhilust, kã Jssandast 10.

omma ärrätagganu. Sest kã Tarkust nint 11.

Oppust ärräpöllep, se om Hukkan. Neide Lo-
tus om tũhhi, nint kũl neide Tekko kölbmatuma. 4. P.

Ent kui se Dige enne Uiga kolep, sis om 7.

temmä rahho Hengämissen. Sest ausa Wan- 8.

haus ei olle se, mes mitma Ujastane om. Ent 9.

Mele moistus om Innimissele halli Juuste eest,

nint Iaitmatta Ello om wanna Cã Rãggo.

Digeda Heng om Jssanda Mele perräst, 14.

sis saretas teddä kã Tiggedusse sissest ussinas-

te ärrä. 5. P.

Mes kaswu om meil nüüd Uhussest, mes 8.

Ubbi nüüd Rikkussest nint Mele korgeussest?

Otse kui Warri om kũl ärrä kaotetu, nint lãts 9.

ni kui Höli möda.

Ulle

(*) Ewes. 4, 24.

6. P.

1. Üllekohhus teep kii Maad tühjäs, nink kurr

7. P. Ello lööp Wäggewide Järjed mahha.

1. Minna olle pallelm: sis anti mulle üt

22. heiskanu: sis tulli mulle Tarkusse Waim, Tarkusse sisen om se Waim, kã moistlik, pühhä, üttesuggune, mõnne Wisiga, Ubia Nõubja uõsin, selge, ilma Wiggata, tõisine, hiljamelesit

23. helde, terraw, ilma Tullita, Hätteggijä, Jnnimiste Armastaja, kindmäst, julge ilma Murre

15 ta, jõwwap kii, ja näep kii, kiusap kii Wai
Pät. mo, moistlikko, puhta nink lige selgemb.

3. Sest Sinno, oh Jõsand, tundma, om kige kõrgemb Digus: nink Sinno Wätke teedma, om iggawetse Ello Juur (*).

Tobia Namatus.

1. P.

10. Tobias olli Jummalat pelgik Mees, kã ligest

11. ommast Hengest Jummalat Melen pididi. Kõõ

13. gematta läts temmä pimmes. Nink nida kull

temmä noress eäst sani Jummalat olli pelgänu,

nida es nürriße temmä kã mitte Jummalat was

14. ta, enge jäi Jummalat Pelgusse sisse, nink tem

15. näs teddã kige omã Ello eäl. Eh! kull temmä Sõ

16. bra nariva nink ütliwã: Kus om nüüd sinno

17. Lotus, min?perräst sinna andsit Waistille? Ent

Tobias nomis neid nink üttel: ärge kõnnelege

nida. Meije olleme Pühhide Latse nink otame

(*) Jan. 17, 3.

- tõist Ello hennele, mes Jummal soap neile and 18.
 ma, ká Ušsun kanges nink kindmäs omma jä-
 nu. Ent Hanna, tammá Naine, teggi häste 19.
 Eõõd nink toit teddá omma Kedramisse Tõga.
 Utskõrd tõije temmá ütte noort Kisse. Kui To 20.
 bias seddá kuuld; sis üttel temmá: Raage, et 21.
 se ei olle wahhest warrastetu, wige teddá jälle
 temmá õige Perremehhe kätte, sest meil ei sünni
 mitte warrastetu Warra piddada. 3. P.
- Sis puhhas Tobias henne sissen, ik nink 1.
 pallel: Jõsand, sinna ollet õige, nink teet k'ik hās- 2.
 te, nink sinno Wiis om Heldus nink Ušsutawus.
 Mõele nink kae minno päle nink ärranuhkle mit- 3.
 te minno nink Wannambide Pattu perrá. Oh 6.
 Jõsand! näütá mulle Armo, nink wõtta minno
 Waimo Rahhun ärrá; sest minna tahhas en-
 nämbeste ärrakoolda kui elláda. 4. P.
- Sis kuts temmá omma Poiga nink üttel: 3.
 Poig! kui minna ärrakole, sis matta minno
 mahha. Ärrá olle mitte holetu ka omma arm-
 sa Emmá wasta, aurušta teddá temmá Ello
 eäl, nink te, mes temmá Mele perrást om, ja
 ärrá kurbasta teddá mitte. — Kui temmá är- 4.
 rákolep, sis matta teddá minno kórwale ütte
 hauda. Kife Sinno Ello aja sissen Poig! olgo 5.
 sulle Jummal Silmä een nink sinno Eõámen,
 nink hoiija hendá Pattu eest, et sinna ei te Jum-
 mala Káásude wasta. Ärrá káná omma Eõ- 6.
 ánd mitte Waisist ärrá: sis ei sa ka Jummal
 omma Palget sinnust ärrá káändmá. — Kõrk 14.
 meel jágo sinno Eõámest nink sinno Kelest koh-
 halt

16. halt ärrä, sest se om Hullatusse Allustus. Mes sinna ei tahha et sulle tettäs, seddä ärrä te töisele ka mitte (*).
19. Otsi ikkes hääd Noowo neide moisslikkuides
20. Innimiste läest. Eggal Ajal littä Jummalat, nink palle temmä läest, et temmä sinno juhhatas, et sinna kil wois temmä Sönnä perrä tallitada. — Ärräpelägo middäke ka minno Poig, et meije olleme waises sanu. Weil saap kull ollema, kui meije Jummalat pelgäme nink Pattu
5. P. teggemisse eest hoijame, ikkes hääd tetten.
1. Sis koste se noor Tobias nink üttel omma le Esäle: Kil, mes sinna armas Esä ollet kässnu, nink oppetanu minno oh Esä, seddä kil ma tahha tettä.
- Kui noor Tobias möttel Naisi wötta, sis
8. P. nakkas temmä omma Abbiello ausaste nink
4. Jummalä pelgusfen. Sest Tobias manniks omma Morsjat nink üttel: Sara, tösse ülles nent pallegem ütten, et Isand Armust wöttas
5. meije päle hallestada. Kolm ööd tahhame luggeda ja pallelda, nink sis kui Abbiello rahwas ütten
6. ossausfen ellädä töine töisega. Sest meije olleme pühha Rahwa Lause, nink meile ei sünni mitte abbiello seddä wiisi nakkada nink pidädä, kui Paggana elläwä, lumma Jummalat ärrä
7. põlgwa. Ja Tobias nakkas üttelema: Kittedu olgo sinna meije Wannambide Jummal! nink kittedu olgo sinno pühhä nink auwolil Nimmi iggawes. Sinno kullo Laimas ja kil mes om

(*) Luf. 6, 31.

lodu. Sinna ollet Abamit Ionu, nink ollet 8.
 temmäle Ewat abbilisses andnu, kã teddã pid-
 di kinnitãmã. Neist om Innimiste Suggu
 sündinu. Sinna ollet üttelnu: Se ei olle mit-
 te hã, et Inniminne ütfindã om, meije tahha-
 me temmäle Abbilist tettã nink tãlle teddã (*)
 anda. Ja nüüd Jõsand! Sinna tijat, et min- 9.
 na ei wõtta Naist kurja Himmo perrãst, enge
 tõsitsesest Ewãnest, et minna Eatsi sünnitãs, et
 Sinno pühhã Nimmi neide lãbbi saas kitterus
 nink auwustetus. Hãllesta minno pãle, et min-
 na temmdgã rahhun nink Armun wannas saas. 10
 Nink Sara üttel se pãle temmãga: Amen. Pãr.

Kui nüüd Raguel temmã Hi olli mõllembit 11.
 neid jo ärrã õnnistanu, sis saat temmã neid ä-
 rã nink üttel: Jummal Taiwan, õnnistago
 teid kige nink ka Eãstega, enne kui minna ärrã
 kole. Sis üttel temmã ommale Tüttele: Au- 13.
 wusta omma Uja nink Ummã, ne omma nüüd
 sinno Wannamba, lasse minno ikles sinnust
 hããd, minno Eats, kuulda, nink and temmäle
 Suud. Nink Edna, Tobia Am, üttel temmäle:
 Armas Belli, se suur Jummal Taiwan, saatkõ
 sinno hãste koddõ, nink andkõ mulle sinno Eatsi
 Sarast minno Tüttrest nãttã, et minna wois
 rõõmsas jãijã Jõsandã; nink nãtse minna an-
 na nüüd omma Tüttãrt sinno holele; ärrã kur- II
 bastago teddã mitte. Pãr.

Perrãst seddã lãts Tobias ärrã nink kit 1.
 Jummalat, et Temmã temmã Teed olli kõrda
 saak

(*) 1 Mos. 2, 18.

15. saatnu. — Kui temmä koddõ sai, sis lats temmä omma Naisega sisse Rõmoga Esä Matja, nink kõnnel omma Esäle ülles kii neid suuri Uõju, mes temmäle olli saäl Media maal sün-
16. dinu. Nink se wanna Tobias lats wäljã omma Poja nink Minnia wasta rõmusten nink Jum-
17. malat kitten nink üttel: Terre tullemast minno armas Lüttär! kittetu olgo Jummal, kã sinno
- 14 om meije mannu saatnu. Nink suur Rõõm olli Pär. Kigille temmä Suggulaiõstille Ninniwen.
2. Tobias olli kattesõ ajastajat wanna päle Wiiskümmend, kui temmä Silmä pimmedäs latsiwa, nink kattesõ Ajasta perräst sai temmä jälle näggemist, nink jaggas Waiõstille omme Ur-
3. did nink pelgäs Jummalat teddã tennãden. Ent kui temmä wãega wannas sai, sis luts temmä omma Poja nink Poja Latsi nink üttel: Nãt se minna olle wannas lãnnu, nink olle nüüd
8. minnemisõse pääl siit Ellust wäljã. — Nink nüüd Poig! minne ärrã Ninniwest, sest mes Proweet Jonas om kulutanu, se sünnip tõeste.
9. Ent sinna, pea Oppust nink Sãdust, nink te hã melega Waiõstille hãäd nink Digust, et sinno
11. Kãssi wois hãste kãrwã. — Kui temmä sebdã olli kãanelnu, heit temmä Henge omma Sãngi pääl. Temmä olli sadda wiiskümmend nink
12. kattesõ Ajastat wanna. Nink nemmä mattiwa teddã mahha ausaste. Perräst koli ka Anna ärrã, nink matteti temmä kõrwale. Ent Tobias lats ärrã omma Naise nink omma Lastega El-
13. batana Ragueli omma Kija mannu. Temmä sai

saije wannas Nuwoga ninl mat omma Uija
 ninl Amma ausaste, ninl perränd neide War- 14.
 randust. Temmä kōli ärrä kui temmä olli sad-
 da katskūmmend ninl säitse Njastat wanna. — 16.
 Ninl kil temmä Suggust jōiwā' pūhhāste ellā-
 mā, nida et nemmä Jummalā ninl Innimis-
 te Melest armsa olliwa, kumma sääl Maal
 elliwā.

Jesusse Siraki Ramat.

Sesamma Sirak kutsuti Jesusse, nida kui se
 Nimmi mōnile olli, Juda Rahwa seän.
 Temmä elli, enne Jesusse Kristusse Tulle-
 mist. Kūl omma mōnne häid Oppusti hä
 Oppuste Sōnna temmä Ramatun löida,
 mes ausa ninl Jummalā Mele perralisse El-
 lo pole woiva eggäutte juhhatada.

Nit Tarkus om Jēsanda läest, ninl om Tem- 1. P.
 mā man iggawes. Kes woip Merre Liwa är- 1.
 värwada, ninl Bihma Pissarid ja iggawetse 2.
 Uja Väiwi? Kes woip ärrä arwada Laiwa 3.
 Kōrgust, ninl Ma Laijust ja Sūwuiust, ni-
 sammute ka Tarkust.

Jēsanda Peljus teep Sdänd rōōmsas, ninl 12.
 annap hāād Meeld ninl Rōmo iggawes. —

Jēsanda Peljus om Tarkusse Allustaminne 16.

— ninl öige Jummalā Orjus. Minno Poig! 17.

kui sinna tahhat tarkas minnä: sis wōtta hāād 32.

Oppust wasta: sis annap Jummal sulle ülle-
 wāst

34. wäst Larkust. — Rae, et sinno Jummalä Pel-
jus es peäs Silmä kirjäs muile ollema nink är.
2. P. rä teni mitte Kawwala Söämega.
1. Poig, kui sinna tohhat Jummalat tenida:
4. sis walmista henda Riisatussele. Kit, wes
sulle johhup, wotta hääs, nink olle kannatalit
6. tigen Willetsusfen. — Usju Jummalat, sest
temmäst tullep sulle Abbi.
10. Raege wannä Rahwa Genkirja nink pandi
11. te seddä tähhäse. Kes om Temmä päle lootnu
12. nink olles Häbbi sanu? Kes om Jummalapel-
jusfen jänu, nink mahha jättetus sanu? Kes
om teddä Appi heifanu, nink es olles kuultus
13. sanu? Sest Jäsand om armolinne nink Hal-
lestaija, ja annap Pattu andis nink päästap är.
3. P. rä Willetsusse Ajal.
1. Arma Latse, kuulge minno teije omma Eesä
2. nink elläge nida, et teije Räsfi häste käüs. Sest
3. Jäsand tahhap et Latse omma Eesä autustat
9. wa, nink omma Emma käsku kuulwa. — Au-
10. wusta Eesä nink Emma, To, Sönnä, nink kani-
natussega; et neide Onnistus sinno päle tul-
11. les. Sest Eesä Onnistaminne ehhitäp Lat-
sille Maiju, ent Emma Wandminne kistsup neid
14. mahha. Armas Lats, kanna omma Eesä eest
Hoold temmä Wannausfen, nink ärrä kurbas-
15. ta teddä kigil Ello eäl. Eht temmä ka Melest
nörkas lääs, siski ärrä pölle nink ärrä teota
19. teddä mitte ärrä. Lats! aja omma Usju tä-
satse Melega, sis armastap sinno eggämees.
20. Sedda suremb sinna ollet, seddä ennämb püro-
wä

wá hendá allandada: sis löwwat sa Armo Jes:
sanda Silmi een. Mes sinno om kástu, seddá 24.
mötle ikkes, sest sallaja Aisja ei olle sulle tarbis.

Sest ká hendá háäl Melel Hádda sisse julgede 27.
annap, se lát se sissen ka hukka, nink ülli julgele 28.

Innimisese saap kül wimáte kurri Dis sama. 4. P.

Árrá kurbasta selle Henge, kel Nalg om káen, 2.
nink árrá te Bivitust selle Mehhele, kel Abbi
ainult waja om. — Olle kui Esá waiste ar- 10.

meto Easte wasta, nink neide Emma wasta, kui
temmä omma Mees. Sis ollet sinna kui kige 11.

kõrgemba Poig, nink temmä wõttap sinno weel
ennám armastama, kui sinno Emma — Árrá 34.

olle nobbe omma Kelega kõnnen, nink laisk jälle
omman Eõn. Árrá olle kui Eõuw penni om- 35.

man Maijan, ei ka meleta nink walli omma
Perre wasta. 4. P.

Árrá olle julge omma Warrandusse päle, 1.
nink árrá üttele mitte: Mul om kül, et minna woi

elláda. — Árrá üttele: Minna olle kül Pattu 4.
tenu, nink mes Hádda olles mulle sest tulnu?

Sest Jesand om pikkámelesinne, ent temmä ei
jättá ka Pattu nuhtlematta. Árrá wíwi mitte 8.

Jesanda pole káanda, nink árráwita aiga üttest
Páiwást tõise. Sest Jesanda Bihha tullep

Wahhest ákkitselt, nink sinno hukatas árrá kát- 14.
te masmisese Páiwál. — Kui sul Melemois-

tust om, sis oppeta omma Eáhembát, ent kui
mitte, sis panne kát omma Su päle. Sest Auru 15.

ja Hábbi om temmä Kõnnen, nink Innimisese
Keel saatap saggede teddá hukka.

6. p. Arrá ussu seddá Söpra mitte, kui temmä
 7. ei olle weel Häddán arrá kiusatu. Sest paljo
 8. omma há Söbra ommal Ujal, ent Willitsusse
 9. Päiwäl ei já nemmä mitte Söbras sülle. Mõn-
 ne läwä ka neist nõssinaste sülle Wainlasfes, nink
 14. awwaldawa perräst sinno Häbbi üles. Üts
 ussutaw Söbber om tuggew Warjo Pail, ká
 teddá löwwap, se löwwap Önnistusse Warran-
 15. dust. Ütte ussutawat Söbra ei sünni mink-
 16. wasta arrá wahhetada. Üts ussutaw Söbber
 om Ello Rohhi, nink ká Jummalat pelgáp, se
 saap nisuggust Kätte.
18. Armas Lats; Oh lasse hendä Tarkusfest
 nomida jo norest east sani, sis sinna läät tar-
 7. p. kemas Mehhes il's Ujast ajani ommal Päiwil.
14. Arrá wotta ei ütte ainust Ballet töise ette
 waltetada, sest se ei lá háäs sülle, kui sinna ol-
 let harrinu se päle.
23. Ütte háäd Sullast peáp sinno Heng armas-
 tama, nink arrá kela teddá wallale samast õigel
 24. Ujal. Om sülle Töpra: sis hoija neid; nink
 kui sülle kassus lááp, sis jögo sinno kätte (nink
 29. arráwahhetá mitte) Auwusta omma Esjá kigest
 Söámest nink arráunneta omma Emma Latsse
 30. waiwa nink orjust. Mõile et sinna neist jo ol-
 let sündinn, nink mes woiit sinna kúl nelle tabu-
 da, nida kui nemmä sülle omma kíl háäd tennu.
32. — Pelgá Jssandat omma Jummalat kigest om-
 mast Hengest, nink auwusta Lemmä Nahwa
 35. Preestrit. — Arrá minne neide eest arrá, lá
 39. ilwa, nink leinä leinäjidega. — Arrá arwa
 Wat:

Waiwas, haigid kaema, sest se läbbi sinno linnitetas Armastusen. Rige omma Lõ man mõtle omma wiimse otsa päle: sis sinna ei sa iggawel kurja tegemä.

8. P.

Ärrä riidle rikka Innimiseega, et temmä ei wotta Woimust sinno ülle. Sest kuld om jo paljo ärräräinu ja Kunningide (Kohতোমোস্তি-
de) Sõamid tõiste käändnu. — Ärräteota sedä mitte, kää pattust käänap, nink mõtle, et metje kii Sii allusse olleme Jummalaa een. — Ärrä minne kää mehhes, kui sul Jõud ei olle, nink kui sa läät, sis murrekse tasjuda. Ärrä awwal da eggämehhele omma Sõand, quido tennäp temmä sinno kurjaste.

9. P.

Ärrä anna omma Henge Portjide kätte, et sinna omma Perrändust ei kaota. Kõnnele moistlikkuidEGA, nink tallita kii omme Asju Jum-
mala Sõnna perrä. Üts tark Kohতোমোস্তিয়া
juhhatap omma Rahwast häste, nink ütte moistlikko Wallitus om häste lõrda säetu. — Jõ-
sanda kää om Melewalda Ma ilma ülle, nink temmä saatap neile ommal Aial ütte Wallitse-
jät, kää kõlbap. Kunningriik saap üttest Rah-
wast tõise kätte. Üllekõhto, Wallatusse nink pet-
likko Rahha läbbi. — Kes woip seddä õiges
panna, kää omma hennese Henge wasta pattu teep? nink kes woip seddä litta, kää omma Ello
ärrä teotap.

11. Pät.

Ärrä litta Meest temmä Awwo Illo perräst, nink ärrä põlle seddäle, kää Sant päält nättä. Jä omma Ammeti päle, nink ellä jääll sissen,

25.

27. nink sa wannas omman teggemisfen. Jssanda
 13 een om kerge Aässi, Waist ussinaste nink ällite
 Pär. selt rikkas tetta, kui Temmä esfi tahhap.

1. Kä Pigggi kätte wöttap, se pürretap omme
 Kääsi ärrä, nink kä neidega ümber käüp, kum-
 ma korgest Melest, saap neide saarnatses. —

5. Kui rikkas nink wäggew sinnust woip kassu
 sada: sis nõwwap temmä käl sinno tagga; ent
 kui sul tühhi Kääsi om, sis jättap temmä sinno
 31. esfi mahha. — Mes kelleke om Melen; se
 paistap temmäle Silmist ka wäljä, olgo hä wai

32. kurri. Kä hääd mötlep, selle om rõmulik
 14 Näggo, ent kummille omma sallaja kurja Me-
 Pär. len, ne omma iks ilma Nahhota henne sisfen.

4. Kä paljo koriaap, nink hennele ei pruiki mid-
 dake, se koggup töistele, nink wõõra rõmusta-

5. wa hendä temmä Warrandusfest. Kä esfi
 henne wasta kurri om, selle wasta ommete se
 peäs hä ollema? nink se ei sa Rõmo ommast
 Warrandusfest käl mitte tutta sama.

14. Ärrä unneta Waist ka mitte, kui sulle Rõ-
 mo Päiw om: sis rõmustetas ka sinno, kui

17. kitsas sul Käen om. — Kil Eihha lõppep kui
 15 Keibas ärrä: fest se om se wanna Säduš:
 Pär. Sinna peät ärräkolma.

17. Innimise een om Ello nink Surm, nink
 16 mes temmä hennele wallitsep, seddä antas tem-
 Pär. mäle Perrändusfes.

15. Ärrä üttele: Jssand ei kae minno mitte; ent
 küssip Taiwan winno perrä? Mi sure Hukka
 seän ei kae minno mitte, mes minna olle kige se
 Ilma wasta? Ent

Ent kui sinna haiges läät, sis allanda hen- Pät. 22.
 da nink senni kui Pattu aig om, sis länä hen-
 dä ümbre. — Ürrä kää omme kurje Himmo 30.
 perrä, enge kelä neide tahtmist. 19

Wiin nink Naise esittävä Moislilkkuid är Pät.
 rä. Kä Portjät tagga ajap, se läap essi 2.
 tiggedaš.

Kawwaluš ei olle Tarkuš, nink kurjille 18.
 Innimisselle ei olle tarka Meeld henne sissen. 20

Kä paljo lobbisep, teep hennele Waino, nink Pät.
 kä hennele suurt Wälke wöttap, teddä wi- 8.
 lataš.

Walle om pahha Uessi Innimisselle, nink 28.
 om Kurjade täht. Warras ei olle ni halw, 29.
 kui se, kä illes päle wassetap, ent wöllemba
 läwä wimate hukka.

Melehääd nink Unde tewä tarku Silmä 31.
 pimmedaš, nink pannewa neile Suite Su sis-
 se, et nemmä tälle Noomist nink Ruhklust jät- 21
 wä. Pät.

Wälke Pattu ni kui Siuwu eest, sest kui 2.
 sinna liggi tullet: sis pistap temmä sinno.
 Eggäüts Pat om ni kui terraw Mööl, nink 4.
 temmä Hatu ei woi keäke ärräsüttitädä. Uuse 26.
 taggan sallaja kuulma, om üttele suur Rumma- 22
 luš, ent kä moislit om, selle om sest Häbbi. Pät.

Ealst Inniminne om kui Riwwi Porri
 sissen, se kä ülles wöttap teddä, peap omma 32.
 Kässi ärrärapputama. — Kes annap mulle
 Wahti minno Su ette, nink pannep Pitsatit
 minno Huulde päle, et minna es peäs sabda-

23 ma nint et minno Keel minno ärrä ei woi
Pär. rikku önnetussele.

9. Ärrä harjotago mitte omma Suud wanda
ma, nint pühhä (Jummala) Nimme asjata mä-
10. letämä. Sest ötse kui ütš Sullane, keddä sag-
gedaste lahhtas, ioneta ei olle, nida ei woi ka
11. se, kã saggadaste wannup, nint Jummala
Nimme (asjata) mälietöp, Pattust puhhas olla.
12. Kã saggede wannup, se teep ka saggeda Pattu,
nint Willetsus ei sa temmä Waja päält mitte
13. ärräjämä. Kui temmä wannup, nint ei mois-
ta seddä mitte, sis teep temmä sisli Pattu.
Nint kui temmä moistap, nint pöllep seddä
töttet ärrä, sis teep temmä kätte wõrra Pattu.
14. Ent kui temmä tühjaste wannup, sis ei olle
15 temmä ommete ilma Pattuta, temmä Waija
Pär. saap rassedaste nuhheldus sama.

1. Kolm Usja omma, mes Jummala nint
Jnnimiste Mele perräst hä. Kui Wellitse üt-
temelesiise omma, kui Söbrus om lähhembä-
ga (külläleisteega) nint kui Mees ja Naine häs-
te ütte sünniwä.
6. Oh kuis kaunis om halli juuste, digust
15. moistma, nint Wannule, Nduwo andma. Jum-
16. mala Peljus om ennämäb kui kii Usja, kã seddä
26. p. hoijap, kes temmä saarnane saas ollema?
1. Ütte waa Naise Mees om önnis, nint tem-
3. mä Päiwä Arw läap kätte wõrras. — Wag-
ga Naine om ütš kallis Ande, nint antas sel-
9. le, kã Jummalat pelgäp. Kui kelleke om
kurri Naine, sis omma ötse kui kõlbmatta paar
Här

Härgi — Joobnu Naine om suur Bihha, 11.
 nink omma Häbbi ei woi ta katta. Kui sulle 13.
 häbbemäntä Tüttär om, sis hoija teddä wäega
 häste, et temmä Wallatust ei aija, kui temmä 29
 Melewalda kätte saap ommast Wannambist. Pät.

Kulluta omma Kahha Söbra nink Belle 13.
 perräst, nink ärrä matta seddä eest ärrä Kiw-
 we alla Hukkatussen. Koggu hennele War- 14.
 ra kige Kõrgemba Käsude perrä, sis saatap se
 sulle ennämb Käsü kui kuld. — Ärrä unne 20.
 ta mitte Käemehhe Armo. Sest temmä om 21.
 omma Henge sinno eest andnu. 30

Kä omma Last armastap, se peap teddä Pät.
 Witsa Hirno al, et temmäle temmäst wois hä 1.
 meel nink Rõõm olla. — Ärrä anna Mele- 11.
 walda temmä kätte norel Põlwel, nink ärrä
 salli temmä Nummalusfi mitte temmä Kahjus.

Parremb om waine, kä omma Kammun 14.
 kange, kui rikkas, kä omman Jhhun Hädda
 tunnep. Terwis nink hä Põlw om parremb, 15.
 kui kük kuld; nink tuggew Jhho om ennämb,
 kui otsata Barra. — Kaddeus nink Bihha 26.
 lühhendäwä Päwi, nink tühhi Murretseminne
 teep wannas enne aiga. 31
 Pät.

Kasfin Jhho maggap Terwissega, nink 23.
 tõssep warra ülles, ja temmä Heng temmäga.
 Täutmäntä Jnnimisse päle tullep Baitw, et 24.
 temmä ei woi maggada, ja et temmä saap wih- 32
 hatses nink Wallo. Pät.

Ärrä te middäke ilma Rõuwota, et sinnule 24.

25. ei olle waija perräst kahhitseda. Ürrä minne
 33 sinna, kus sinna wots saddada ehl eßsidä.
 Pär. Toidus, Piits ja Koorm tullep Hobbosel.
 26. Leib, Hirm ja Tõ tullep Sullaselle. Panne
 Sullast Tõdd teggemä, et temmä ei jä laisab;
 33. sest Laiskus om paljo kurja oppetanu. — Om
 mete ärrä te kelleke liga nink ärrä te sugguke kui
 36. Meleto. — Kui sinna teddä waiwat üllekohto
 34 ga, nink temmä paggep ärrä, kust sinna tahhas
 Pär. teddä jälle otfi.
 5. Lausmisje nink Tähte ärräselletämisse nink
 7. Unne näggemisse omma tühjä. — Unne näo
 omma paljo petnu, nink kã neide päle lootnu,
 om eßsitubie siise sanu.
 17. Jhsanda Silmä kaewa neid, kumma ted
 20. dä armastawa. — Temmä rõmustap Sõänd,
 35 teep Palget rõõmsas, nink annap Terwist, El
 Pär. lo, nink Onnistust. Kif tullep Temmä Käest.
 5. Pattu mahha jätmä, om Jummalä mele
 perrälinne Orjus, nink Üllekohhust lahkuma,
 16. se om Leppitusse Ohwer. — Temmä atowitap
 37 Häbdälis, nink ei kae Innimiste Suggu, tem
 Pär. mä kulep Waiwatuide Palwust.
 30. Eats! kae meß sinno Jhhule hä om, nink
 31. meß ei kõlka, ärrä anna temmäle mitte. Sest
 kif ei tulle kigille Kasus, nink eggä Heng ei
 33. wõtta kif hääs. — Sest kui sinna wäega pal
 jo sõõt, siß läät sinna haiges, nink ahne Sõ
 34 minne satap kõtto Wallo. — Kã kigin kas sin
 om, se pikkendäp omma Ello.

Armas Lats, ärrä olle hoiato omman Hai- 9.
gusfen, enge palle Jssandat: sis teep temmä
sinnu terwes. — Perräst kässe Arsti tulla, 12.
sest Jssand om teddä ka lonu, nink ärrä lasse 40
teddä hennesest ärrä seni kui sulle waija om. Pät.

Uts wäega tulline nink häddälinne Ussi 1.
om eggäütte Adami Latse Ello, Emmä Jh-
hust sani, seni kui jälle Mulda pantas, kumb
meije kige Emmä om. Sääm om ilkes Murre, 2.
Söame Oht, tühhi Lotus nink wimäte Surm.
Ni häste selle, kumb Auwo jäрге pääm istup 3.
Auwoga, kui töisele, ká kui se kige halwemb
Pörmun saisap Ma pääm.

Minno Lats, ärrä heitä mitte Laißkusse 29.
ei ka Kerjämisse päle. Se Mehhe Ello ei tul- 30.
le Ellus arwada, ká wörast Lauda wahhip. 41

Oh Surm! kuis kibbe ollet sa! kui sinno Pät. 1.
päle mötlep uts Inniminne, kumb hüwwe Päi- 1.
wi näep, kummale kii kórda lähhäp, nink jöw- 2.
wap häste Leibä wotta.

Oh Surm! kuis magguß ollet sa Kehwale, 3.
ká nörl nink wanna om, kummale om paljo 4.
murresemist, nink ká parrembat Pölwé ei lota,
ei ka ota sen Ellun.

Minno Latselasse, kui teije Kässä häste 17.
käüp: sis hoidke hendä Jummalä peljusfen.

Häbbene hendä, kii wäljä kónnelemast, mes 29.
sinna ollet kuulnu, nink sallaja kónnet aw- 42
waldamast. Pät.

Ent ärrä häbbene hendä mitte kige Körgem- 1.
ba Kässä Oppusse nink Säduße perräst, ei
ka

3. ka Kõhto perräst. Et sinna Selttimehhele
Te-käüjale Digust tees, nink Sõbrale perris Dõ
4. sa kätte annas; et sul õige Mõõt nink Künärt
om, nink et sinna weidi wai paljo kasu saas;
5. et sinna õigede arwat ostmissen wai mūmissen,
et sinna Latsi häste kaswatas, nink kurja Sull
7. last häste karristas — nink kii kirja panned
mes sinna wäljä annat nink wasta wõttat —
8. Siõ ollet sinna ütõ häste ärrä oppetetu Mees,
kallis kigile, kumma sinnoga ellawä.

Ütte häbbemättä tüttär-lats hoiija waljuste
et temmä sinno ei panne sinno Wainlaistille
naarus.

19. Jõsand tunnep kii ärrä — ei olle ütte ai
20. nustle Mõõtet, ei olle Temmä een sallaja, ei
48 ütte ainustle Abja temmä een Warjul.

Pät. Se ülli suur Kõrgeus om selge Laitwa

1. Laotus, nink Laitwa Näggo näütap Temmä
16. Auwo ülles. — Omma Auwo läbbi teep Tem
mä Pilwe tuggewas, et Kaisse kiwwe säält
17. mahha saddawa. Temmä Pilne mürrise
männe hirmotap Innimissi, nink Mäe wärre
25. sewä Temmä een. Temmä Sõnna pääl sa
sap Sündwius wail, nink Saare om Temmä
26. neide sisse istutanu. Nink no, ká Laitwaga
kääwä Merre pääl, juttustawa, mes Häddä
Merre pääl om, nink kui meije seddä kuleme,
27. sis panneme seddä immes. Sää omma im
me asja nink immelikko Teo, nink mitma sug
gutse Lood-Abja, nink suure Merre Kalla.
28. Ütte puhhuga: Temma Sõnna pääl salsap
kii.

kil. Eht meije ka paljo Usju sest kōnneleme, 29.
 sis ei jōwra meije ommete kil seddā ārrā üt-
 teldā. Utte Sōnnaga: Temmā om kil ki-
 gin. — Jēsand om ūlleūblīk suur, nink Tem- 31.
 mā Wāggi om immetaolinne. Kitle nink 32.
 tännāge Jēsandat ni kōrgeste kui teije jōwrate;
 siski om Temmā kōrgerab. Tennāge Teddā ki- 33.
 dest wāest, nink ārrā wāssige mitte ārrā; siski 34.
 teije ei sa kätte.

Kes om teddā nānnu, et ta wois tem- 35.
 māst ūtteldā? Kes woip ni suures tōsta kui
 Temmā om? Se om se kige wāhhāwōb, mes 36.
 meije Temmā Teust nāeme, paljo suremba olle-
 misse omma meije Silmā een ārrāpedetu.
 Sest Jēsand om kil tennu, nink annap Jum- 50
 mala pelglikkuile Tarkust. Pät.

Kitle nüüd kil Jummalat, ka sunri Usju 29.
 teep; ka Emmā Jhust meid Ellun hoijap, 30.
 nink teep omma Hallestusse perrā meijega.
 Temmā andlo meile rōmolikko Sōand, et 31.
 Rahho wois olla meije Pätwil. Et temmā 32.
 Arm meile jāas iggawes, et Temmā meid ārrā-
 pästās ommal Ajal. —

Onnis om se, ka seddā Sōnna Sōamette 36.
 kirjotap; kıl se saap targas. Nink kui tem- 37.
 mā ellāp se perrā, sis temmā kōlōap kigile hā
 Eble. Sest Jēsanda Walgus juhhatap teddā 51
 iggawetse Etlo pole. Eggäüts wōtko seddā Pät.
 Sōnna wasta otse kui suurt hōbbe Warran- 23.
 dust, nink piddāgo kallimbas kui paljo kulda.
 Kallitage kil hāste ārrā, enne kui Aig mōdā
 läh.

- lähhäp, sis annap se Tarkus teile, teije Armo
 40. Palka ommal Ajal. Illes sago meije Jum-
 malalle Uuw, nink Rittus, nink Lemmä Hal-
 lestus jägo meije lige ülle, Amen.

Runninga Manasse Palwest.

2. Jēsand, kã sinna Tairvast nink Maad nink
 5. kũt, mes sääł sissen om, ollet tennu. — Keäle
 ei jōwwa Sinno suurt kallist Uuwō ärräkanna-
 tada, nink keäle ei woi se Bihha al saista, mes
 6. Sinna ähwärdät Pattatsille. Ent seddã Hal-
 lestust, mes Sinna tootat, ei woi ütšike ärrä-
 arwada, ei ka ärrämoista; sest Sinna ollet se
 kigetõrgemb Jēsand wäega halle — nink pikkõ-
 melelinne, nink suurest Armust, nink kähhit-
 7. set Innimiste Onnetusse perräst. Sinna Jē-
 sand — ollet omma rohke sõamelikko Halles-
 tusse läbbi Mele parrandamist säädnu pattat-
 9. sille Onnistusses. — Minna olle kũl Pattu-
 tennu ennãmb kũi Merre Liwa om, nink ei olle
 mitte wããrt, et minna Silmi Tairwa pole tõsta
 10. omme kũrje teggode perräst. Minna olle Sin-
 no tullist Bihha kihhotanu, nink paljo kũria
 11. nink Pahhandussi tennu. Seperräst kũm-
 marda minna nüüd omme Sõame Põlwe-
 nink palle Sinno kãest: oh helde Jēsand,
 12. olle armolinne. — Kũi minna tunne omme

Üleastmissi nin' üllekohhut. Anna Andis oh 13.
 Issand! anna andis. Ürrä lasse minno 14.
 mitte ommin Pattun hukka minnä, nin' Sinno
 Ruhlus minno päle jääje iggaves. Enge 15.
 Sinna tahhas minno Baist amwitada, ehk kül
 wäärt ei olle, omma suure Hallestusse perrä:
 Sis tahha minna Sinno kittä kii omme Esso
 Päiwi. Sest kii Taina Wäggi laulap sulle 16.
 Kittust nin' Sinno, perrält om Augustus ig-
 gawest iggawetses Ajas. Amen.

Wanna Testamenti Ramato Ots.

Laulo Wiis: D Jesus Armo Walgus 26.

Dh armas Söbbrakennel
 Ues kallis Ramat tööst,
 Om pühhä Piiblikenne,
 Mes saime Jesä läest;
 Meid rahhap juhhatada,
 Kuis woime önsas sada,
 Nink jäda iggawes.

Suurt Hoold om Jummal kandnu
 Me iggawettes hääs,
 Nink Piiblit meile andnu
 Ja hoidnu, et ka jääs,
 Mi helde om me Jummal;
 Sis kána, waine rummal
 Müüd hendä Lemmä pool.

Et oppis tundma Teddä,
 Ee olli Lemmä Noun,
 Sestammast om kül nättä,
 Dh Tälle olgo Nuv!
 Kuis meid om armastanu,
 Et meije Tundmist sanu,
 Suur Rittus Lemmäle!

Kui sa es olles sanu
 Se Sõnna Lemmä lääst;
 Mist olles rõmustanu,
 Mes tijas ommast Wäest,
 Kes olles teda andnu?
 Kes Jummal? kes Hold kandnu,
 Et sinna Hengust ldis.

Kes olles Juhhataja
 Sila Ilman melleke?
 Kes olles Oppetaja,
 Kå näutas selgede?
 Mes tarbis meije Iodu,
 Nink sijä Ilmal todu,
 Mes meist saas iggaves?

Et meije Hengekenne
 Saap ipkes elläma,
 Et temmä iggawenne;
 Et surmlit Jhho ka
 Jks tullep jälle ette,
 Kes oppetap meid seddä?
 Kes ilma Lemmäta?

Kes meil sest Kohto: Pälwast
 Mes melle ligil een?
 Kes Pästmisest sest Waiwast
 Jesuse Werre seen

Siin olles teeda andnu?
 Nink õiget Pohjat pandnu?
 Ei Ilman kaake.

Kes kallist Lunnastaijat,
 Kä ost meld hennele?
 Kes Henge Kõmustaijat
 Kä oppap selgede
 Meil olles armaldanu?
 Nink nida selletonu,
 Kui pühhä Kirjã fest?

Kes olles teeda andnu,
 Et Jummal Ilmale,
 Mes Lemmã talle wandnu
 Kõl piddi heldeste;
 Et leppis jälle soga,
 Sis and Ta omma Põiga,
 Kä ainust sündinu.

Nink Pattatse ka saiwa
 Ta ainust Pojakest,
 Kä kandnu Ilma Waiwa,
 Nink ni kul Wonakest
 And Ohwris henda essi
 Kõl mõrro Surma sisse,
 Me Pattatside hääs!

Kes seddä Rõmo: Eõnna
 Meil waisil Parratsil
 Meil olles tonu tãnna?
 Et meije Waiwatuil
 Müüd ütleme: Oh tulge
 Jeesuse mannu! Kuulge!
 Müüd Rahho fate kül.

Ea otap teid jo omme
 Usse een koptap;
 Ea tulli teije mannu,
 Et Ea teid rõmustap.
 Kül tahhap wasta wõtta,
 Rã astup Temmã ette,
 Et temmã Hengust saap.

Kes õiget Teed saas näütma,
 Me sünnis kãrwã siin?
 Kes pallama saas lãutma
 Meil künãlt pimme seen?
 Et meije sinna saasse,
 Kus meije rõmustasse,
 Hend ifs njãk iggawes.

Kes muldo meile seddã
 Siin Ilman oppetap,
 Kui Jummal? sest om nõtta
 Et Ea meid armastap,

Et essi Hold om kandnu
 Nink ka se tarbis andnu
 Mell kallist Piiblikest.

Ka Jesus kui Ta essi
 Siin Ilma allandlik;
 Nink kaus kui meije Welki
 Ni helde kannatlik,
 Hold sedda Piiblie häste,
 Nink kinnit wäggewaste
 Iks ammal Surmani.

Sis armas Söbber wotta,
 Ka wasta Lennoga!
 Nink ärrä jälle jätta
 Ent loe Römuga,
 Käl woip so targas tetta
 Et sinna saasse nättä
 Mes Arm om Jummalal.

Kül moggusamb kui Mesfi
 Om eggäüttele,
 Kä häste Sönnä essi
 Iks panney tähhele,

Et Waim ka Sõamette
 Nink ni kui Silmä ette
 Mois kirjorada täl.

Oh et sis eggol mehhel
 Se Sõnna olles käen!
 Nink pannes nida tähhel,
 Et hoijas Sõamen
 Et mois ka Suggu fanda
 Nink Önnistust täl anda
 Siin nink sääl iggawes.

Kül kurri om nink pimme
 Se Innimisse Meel.
 Ei olle sis ka Imme,
 Et ifs ni paljo weel,
 Rå walgust essi näewa
 Nink rummalas ifs jäwa,
 Ei usju iggawel.

Sis om kül wäega waija
 Neil eggäüttele,
 Ifs Sõänd häste koija,
 Ras kölbas Seemnele.

Oh kül om meile Häbbi,
 Kui Jesu Berre läbbi
 Es sa ka weel hääs Maas.

Oh awwika sis feddä
 Mo Jesus! Abbimees!
 Kül sa voit Söänd tettä,
 Et häste pehmes lääs,
 Et wöttas Söonna wasta
 Se tarbis häste kasta
 So kalll Berrega.

Kui wästses Sa saat loma
 Oh Jesand, Söänd meil!
 Sis saap So Söonna toma
 Ka me man Suggu kül,
 Sis jubhatap meid sinnä
 Teed, mes meil figll minnä,
 Et Waiwast pässesse.

Et hendä walmistasse,
 So mannu minnemä;
 Nink Assend kätte soasse
 Me saatsit meile ka

So mõrro Surma läbbi,
 Nüüd olles meil kül Häbbi,
 Kui ürs weel mahha jääs.

Oh et fik ättelisse
 So wasta wöttasse!
 Nink omma Rõmu sisse,
 Siist minna, kõlbasse!
 Et melje ka fik ütten
 Se Pilibli eest so kitten
 Sul jäässe iggawes.

Rambia Kerko man sel 25el
 Vaasto, ku Päiwäl 1796.

Rambi Kihheltunna Oppetaja
 H. A. E.

